

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİNİN

SONUNCUSU:

“ÇOCUK YILDIZI (1927-1928)”

Yüksek Lisans Tezi

Arif Şevket METE

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Yasin Mahmut YAKAR

Erzincan 2019

TEZ BİLDİRİMİ

“Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Sonuncusu: ‘Çocuk Yıldızı (1927-1928)’” isimli **“Yüksek Lisans”** tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim. 12/04/2019

Arif Şevket METE

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu alışma, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalının Türkçe Eğitimi Bilim Dalında jürimiz tarafından **Yüksek Lisans** Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri : Dr. Öğr. Üyesi Yasin Mahmut YAKAR

Jüri : Dr. Öğr. Üyesi Tacettin ŞİMŞEK

Jüri : Doç. Dr. Oğuzhan YILMAZ

ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİLERİNİN SONUNCUSU:

“ÇOCUK YILDIZI (1927-1928)”

Arif Şevket METE

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Mart 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yasin Mahmut YAKAR

ÖZET

Çalışma, eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olan “*Çocuk Yıldızı*” adlı dergiyi tanıtip eski harflerle yayımlanmış olan dergiyi Latin harflerine aktarmak, dergide yer alan metinlerin türlerini ve iletilerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Doküman incelemesi deseniyle kurgulanan çalışmanın kapsamını 1927-1928 yılları arasında İzmir’de on sayı olarak yayımlanan “*Çocuk Yıldızı*” adlı dergideki metinler oluşturmaktadır. Öncelikle derginin Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kütüphanesindeki tam koleksiyonuna ulaşılmış, ardından eski Türkçe harflerle basılmış dergi Latin harflerine aktarılarak metinlerle ilgili analizler yapılmıştır.

Çalışma sonucunda Çocuk Yıldızı adlı derginin çocuklar için metin türleri bağlamında zengin bir içeriğin yer aldığı hacimli bir dergi olduğu, dergide yer alan metinlerin çocuklar için olumlu iletiler içerdiği, ayrıca derginin dönemin siyasal/politik ikliminden önemli oranda etkilendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, “Çocuk Yıldızı” dergisi, eski harfli çocuk dergisi

THE LAST OF THE KIDS MAGAZINES WITH OLD LETTERS:

“ÇOCUK YILDIZI (1927-1928)”

Arif Şevket METE

Erzincan Binali Yıldırım University, Institute of Social Science

Department of Turkish Language Teaching, Master’s Thesis, March 2019

Advisor: Dr. Yasin Mahmut Yakar

ABSTRACT

The study was carried out to introduce “Çocuk Yıldızı” which was the last of the children’s magazine with old letters to convert magazines with old Turkish letters to ones with Latin alphabets and to determine the level of contribution to children and children’s literature with the text in it, in terms of form and context. The scope of the study which was carried out with the document analysis model consist of the texts in “Çocuk Yıldızı” which was issued ten times in İzmir from 1927 to 1928. Firstly, the full collection of the magazines were reached in Seyfettin Özege library in Atatürk University then by converting magazines with old Turkish letters to ones with Latin alphabets, related analyses on the texts were performed.

In conclusion, it is determined that “Çocuk Yıldızı” is a comprehensive magazine which has rich content in terms of text types for children and the content of the magazine has positive messages for children, moreover, the magazine was highly affected by the policy of the period.

Keywords: Children’s literature, “Çocuk Yıldızı” magazine, kids magazine with old letter

ÖN SÖZ

Bireylerin kitap okuma zevk ve alışkanlığı kazanmalarında çocukluk döneminin etkisi büyüktür. Bu dönemde okuma kültürüyle yetişen kişiler ileriki yıllarda da okuyan bireyler olacaklardır. Günümüzde gelişen teknolojiye ve şartlara bağlı olarak kolay ulaşılabilir olan çocuk kitaplarının yerinde 1900'lerin ilk yarısında çocuk mecmualarının olduğu görülmektedir. Bu dergiler dönemin çocuklarını okuma dünyasına çekme gayretlerinin yanı sıra çocukların bilinçlenmeleri ve tutum geliştirmelerinde ayrıca okuyucularından gelen yazıları da yayımlayarak ve kimi zaman bunları teşvik ederek çocukların üretkenliklerinin artmasında da rol oynamıştır.

Çalışmada eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olan 1927-1928 yılları arasında on sayı yayımlanan *Çocuk Yıldızı* adlı dergi ele alınmıştır. Çalışmada giriş bölümünde çocuk dergisi kavramı, çocuk dergilerinin çocuk okur üzerindeki etkileri üzerinde durulduktan sonra dünyadaki ve Türkiye'deki çocuk dergilerinin tarihi seyri üzerinde durulmuş, ardından *Çocuk Yıldızı* ile ilgili genel bilgiler verilmiş, sonra da araştırmanın amacı ve önemi belirtilmiştir. Yöntem bölümünde çalışmanın deseni, kapsamı, verilerin analizi açıklanmıştır. Bulgular ve yorum kısmında ise dergideki metinlerin günümüz harflerine aktarılmış hali, metinlerin türlerini ve ana iletilerini gösteren tablolar yer almaktadır. Tablolardan sonra ise dergilerdeki metin türlerinin ve iletilerinin sayısal dağılımı verilmiştir. Sonuç bölümünde ise metinler üslup, içerik yönünden değerlendirilmiş, çalışmanın yapılan diğer çalışmalarla ortak yönleri ve çalışmalardan ayrılan tarafları ele alınmıştır.

Çalışmamda benden desteğini esirgemeyen, kıymetli zamanlarını cömertçe bana harcamaktan çekinmeyen değerli danışman hocam Yasin Mahmut YAKAR'a ve çeviri sürecinde emeği geçen değerli hocamız Tacettin ŞİMŞEK'e teşekkürlerimi sunarım.

Arif Şevket METE

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ	I
TEZ KABUL TUTANAĞI.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
ÖN SÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLolar LİSTESİ	XIV

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1.1. Dergi.....	1
1.2. Dünyada Çocuk Dergileri	3
1.3. Osmanlı'da Çocuk Dergileri	4
1.4. Cumhuriyet Sonrası Çocuk Dergileri.....	5
1.5. Çocuk Yıldızı Dergisi	7
1.6. Araştırmanın Amacı	9
1.6.1. Problem.....	9
1.7. Araştırmanın Önemi.....	9
1.8. İlgili Literatür	10

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM	15
2.1. Araştırmanın Deseni.....	15
2.2. İncelenen Dokümanlar	15
2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM.....18

3.1. Çocuk Yıldızı Dergisinin Latin Alfabesine Aktarılmış Hâli..... 18

Sayı: 1 19

Ey Türk Oğlu! 20

Büyük Şahin 21

Arayan Bulur 24

80 Yaşında Mektepli 26

Küçük Parçalar 29

Akıllı Mandarin 29

Sözün Kısası 30

Yıldız'la Orhan 31

Sihirli Ayna 34

Firavunun Hazinedarı 36

Geveze mi Geveze 42

Biraz da Gülelim 45

Bilmece 46

Bilmece 46

Sayı: 2 49

Akdeniz'e 50

Altın Kuş 51

Türk Sancağı 60

Keçi ile Yavruları 65

Kırmızı Başlıklı Kız 70

Sinemayı Kim İcat Etti?	74
Çok Eğlenceli Bir Oyun	74
Küçük Parçalar	75
Hayvanların Sürati	75
Genç Okuyucularımıza!	76
Çocuklar!	76
Salağın Aklı	77
Teşekkür	77
Sayı: 3	78
Cumhuriyet Bayramınız Kutlu ve Mübarek Olsun!	79
Yaban Kuğuları	81
Karikatür 1	90
Karikatür 2	91
Altın Kuş	92
Türk Sancağı	94
Faydalı Parçalar	97
Bisiklet Şampiyonu	98
Mini Mini Sorular	100
Okuyucularımızın Nazar-ı Dikkatine	100
Okuyucularımıza Cevaplarımız	100
Bilmece Halli	101
1 Bilmece	102
2 Bilmece	102
Sayı: 4	103

Dağdaki Ak Kapı.....	104
Yıldız’la Orhan Ay’a Nasıl Gittiler ?.....	108
Altın Saray	112
Bisiklet Şampiyonu	116
Otomobil Nasıl Yaparsınız?	118
Tavşan Zenginliği.....	119
Tilki ile Horoz	121
Gülen Yaprak	123
Düşünce Yapağı.....	125
Okuyucularımıza Sözlerimiz.....	125
Okuyucularımıza da Bir Rica.....	125
Bilmece	127
Bilmece	127
Sayı: 5	128
Çocuklarım.....	129
Sihirli Fasulye	130
Dağdaki Ak Kapı.....	135
Küçük Sporculara.....	137
Perili Ev.....	142
Aldanan Peri.....	144
Bahadır Kız	146
Güldüm.....	149
Okuyucularımıza Cevaplarımız	151
Okuyucularımızdan Ricamız.....	151

Bilmece Halli	151
Bilmece	152
Bilmece	152
Gelecek Nüshada.....	152
Çocuklara	153
Sayı: 6	154
Uçan Tayyare	155
Küçük Periler Sarayı	156
Firavun	161
Yasemin Hanım.....	165
Karikatür	166
Küçük Türkan'ın Rüyası	169
Çocuklara Müjde	171
Yıldız'la Orhan Ay'a Nasıl Çıktılar?	172
Güldüm !	175
Okuyucularımıza Soruyoruz	177
Bilmece	178
Bilmece	178
Sayı: 7	179
Sevgili Annelere Babalara! Değerli Çocuklara !	180
Güzel Türkiye İçin	183
Küçük Periler Sarayı	187
Karikatür	191
Uluğ ile İnci.....	193

Güldüm.....	197
Fenni Parçalar -Elmasın Tarihçesi-	198
Kuyruksuz Çakallar.....	200
Bir Daha Zıyan Edeyim Öyle mi?.....	201
Açık Muhabere.....	202
Bilmece Halli	202
Bilmece	203
Sayı: 8	205
Sevgili Okuyucularımıza.....	206
Yasemin Hanım.....	207
Sindirella	210
Vahşilerin Ziyetleri	213
Geçen Günlerle.....	213
Kızıl Sakal.....	214
Falcının Oyunu.....	219
Acıklı Bir Tesadüf.....	220
Çocuklara	222
Bayi Arıyoruz.....	222
Sayı: 9	223
Küçüğüm	224
Devler Arasında	225
Mehmetçik.....	228
Güldüm! -Fehime'nin Babası-	230
Mukaddes Hedef	234

Çocuk Yıldızı Mücellithanesi	236
Türkiye’yi Seven İki Kardeş	237
İzcinin Notları	241
Teşekkür.....	245
İtizar	245
Yasemin Hanım.....	245
Açık Muhabere.....	246
Bilmece	247
Bilmece Halli	247
Çocuk Yıldızı Matbaa ve Mücellithanesi.....	248
Sayı: 10	249
Tilki ve Üzüm	250
Ahmet Amca	251
Köy Hocasının Oğlu.....	252
İhtiyar Selim.....	255
Küçük Sorular	257
Peynir Ağacı.....	258
Benim Köşem.....	259
Üç Ahbap Çavuşlar	261
Yasemin Hanım.....	262
Sizin de Böyle Kediniz Var mı?.....	264
Güldüm.....	266
Çocuk Yıldızı’na	267
Çocuklarımız İçin Manzumeler.....	267

Müسابakamız	267
Bilmece Halli	268
Hesap Oyunu	268
Mecmuamızın Satış Mahalleri	268
Oyun Yapağı	269

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	293
4.1. Sonuç.....	293
4.2. Öneriler	297
KAYNAKÇA.....	298
EKLER	303
Ek 1	303
Ek 2	304
Ek 3	305
Ek 4	306
ÖZ GEÇMİŞ	307

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	İncelenen Dokümanlar	16
Tablo 2	1. Sayıdaki Metinlerin Türleri	271
Tablo 3	1 Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	272
Tablo 4	2. Sayıdaki Metinlerin Türleri	273
Tablo 5	2. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	274
Tablo 6	3. Sayıdaki Metinlerin Türleri	275
Tablo 7	3. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	276
Tablo 8	4. Sayıdaki Metinlerin Türleri	277
Tablo 9	4. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	278
Tablo 10	5. Sayıdaki Metinlerin Türleri	279
Tablo 11	5. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	280
Tablo 12	6. Sayıdaki Metinlerin Türleri	281
Tablo 13	6. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	282
Tablo 14	7. Sayıdaki Metinlerin Türleri	283
Tablo 15	7. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	284
Tablo 16	8. Sayıdaki Metinlerin Türleri	285
Tablo 17	8. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	286
Tablo 18	9. Sayıdaki Metinlerin Türleri	287
Tablo 19	9. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	288
Tablo 20	10. Sayıdaki Metinlerin Türleri	289
Tablo 21	10. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri	290

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Dergi

Dergi, TDK (2005: 504) tarafından siyaset, edebiyat, teknik, ekonomi vb. konuları inceleyen ve belirli aralıklarla çıkan süreli yayın, bülten, mecmua olarak tanımlanmaktadır. Dergiler, gerek bilgi aktarımında gerekse değer aktarımında önemli bir yere sahiptir. Bu yönüyle dergiler, bireylerin zihinlerine hitap ettiği gibi onların ruhsal dünyalarına da dokunmaktadır. Bireylerin kişilik gelişimlerinin temellerinin çocukluk döneminde atıldığı göz önüne alındığında dergilerin çocukların gerek bilişsel gerek duyuşsal gelişimleri üzerindeki etkisi ortaya çıkmaktadır.

Süreli çocuk yayınları, çocukları içinde yaşadıkları topluma hazırlayan önemli kitle iletişim araçlarıdır (Akbayrak, 2014: 2). Çocuklara yönelik süreli yayınlar, çocuklarda olayları izleme ve değerlendirme yeteneğini geliştirir. Ders konuları ile güncel olaylar arasında ilişki kurmaya yarar. Çevre ve okul arasındaki uzaklığı giderir. Toplumsal hayat ve okul arasında köprü kurmaya zemin hazırlar. Güncel olayları ve sanat etkinliklerini izleme ve yorum yapma alışkanlığı kazandırır (Şimşek, 2002: 26). Dergiler içerisindeki farklı yazı türleriyle çocukların serbest okuma alışkanlığı kazanmaları, kelime dağarcıklarının zenginleşmesi ve verilen mesajlarla olumlu değerleri kazanmaları gibi çok yönlü işlevleri bünyelerinde barındırır (Taşdemir, 2007: 2-3). Çocuk dergi ve gazeteleri, çocukların güncel olayları öğrenme ihtiyaçlarını karşıladığı gibi birtakım yazıları ve resimleriyle onların bilgi ve kültür seviyelerinin yükselmesine de yardımcı olur. Belli aralıklarla çıkarılan ve zamanında öğrencilere ulaştırılabilen kaliteli dergiler, türlü konulara değinen yazıları ve ilginç resimleri ile öğretimin zenginleşmesini, kolaylaşmasını ve öğrencinin belli bilgi alanında derinleşmesini de sağlayabilir (Oğuzkan, 2006: 346). Özellikle çocuklara yönelik edebî içeriği ön plana çıkaran süreli yayınlar tüm bu faydaların yanı sıra çocukta estetik beğenin gelişmesine ve çocuğu okuduğu

metinlerin benzerlerini yazmaya teşvik eder. Bu açılarından çocuklara yönelik süreli yayınların çocuklar için önemli ve vazgeçilmez olduğu tespiti yapılabilir (Yakar, 2018: 63).

Çocukların, yetişkinlerin küçültölmüş hâli olmadıkları, kendilerine has bir dünyaları olduğu, zihinsel yapılarının yetişkinlerden farklı olduğu bugün bilinen bir gerçektir. Bu yüzden çocuklar için hazırlanan dergilerin de kendine has bir yapıya sahip olması gerekir. Çocuk dergileri, çocukların zevk alarak okudukları, okurken eğlendikleri yayınlardır. Çocuklar için çıkarılan eserlerde vazgeçilmez özellikler, “eğlendiricilik” ve “eğiticilik”tir. Eğlendiriciliğin eğiticilikten bir adım daha önde olması gerekir. Bunun nedeni çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerinde aranmalıdır (Öğüt, 2006: 1).

Çocuk dergileri evrensel nitelik taşıyan, çocukların ruhsal özelliklerini göz önünde bulunduran, onların dünyasına ayrı bir renk katan özelliklere sahiptir. Ayrıca konuların millî kültür değerlerini, içinde yaşanan toplumun benimsediği ahlak kurallarını, gelenek ve görenekleri de içerdiği görülür. Dergide yer alan metinler, eğlendirirken düşündüren, okuma ve öğrenme isteğini artıran, çocuğun ilgisini çeken ve merak duygusunu uyandıran metinler olmalıdır. Çocuk dergisi oluştururken metinlerin seçimine çok dikkat edilir. Çünkü dergilerde yer alan her unsur çocuğun gelişiminde önemli rol oynar. Çocuklar, metinlerde karşılaştıkları kahramanlarla kendilerini kıyaslayarak onları model alabilir (Dedik, 2011: 1). Bu açıdan bakıldığında kahramanların doğru davranışları teşvik etmeleri son derece önemlidir. Ayrıca çocuğun kahramanı rol model alabilmesi için okuduğunu anlayabilmesi, bunun için de dergilerin dilinin çocuğun düzeyine uygun olması gerekmektedir.

Çocuk dergiciliği bir iletişim formu olarak görülüp çeşitli söylem ve pratiklerin dolaşıma sokulduğu bir alandır. Bu bağlamda ideolojik ve politik söylemler çocuk dergiciliğinde de bulunmaktadır (Aydın, 2015: 1). Modern çocukluk paradigması, bir yönden de modern yetişkinliğin sınırlarını çizen, yaşamın rutin akışını değiştiren bir tahayyül biçimidir. Çocuklar için hazırlanan hiçbir metin, sadece ve sadece çocuklara hitap etmez; aynı zamanda onların yetişmesinden sorumlu olanlara açık ya da örtülü mesajlar gönderir (Öztan, 2013: 4). Çocuk dergileri, çocukları eğitip eğlendiren

işlevinin yanı sıra çocukları yetiştirmede birinci derecede sorumlu olan ebeveynlere de dokunan bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Bu da nitelikli çocuk dergilerine duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

1.2. Dünyada Çocuk Dergileri

Dünyada çocuklar için yayımlanan süreli yayınlar ilk olarak Batı’da ortaya çıkmıştır. Süreli yayınların okunması ve tüketilmesi daha kolay olduğu için çocuklar kitaplara nispetle bunlara daha büyük bir rağbet göstermişlerdir (Okay, 1999: 15).

Dünyada yayımlanan ilk çocuk dergisi kimi çevrelerce İngiltere’de 1788’de çıkan “*Juvenile Magazine*”, kimi çevrelerce de Almanya’nın Leipzig adlı kentinde 1772 yılında yayım hayatına başlayan “*Das Leipziger Wochenblatt für Kinder*” olarak değerlendirilse de tarihsel sıralamaya bakıldığında 1751’de John Newbery tarafından çıkarılan “*Lilliputian Magazine*”in bugün bilinen ilk çocuk dergisi olduğu görülür. Lilliputian, “*Gülliver’in Seyahatleri*”nde Gülliver’in uğradığı cüceler ülkesinin adıdır (Kıymaz, 2015: 14). Yine Almanya’da 1772 yılında yayımlanan dergiden sonra “*Nidergaschisches Wochenblatt für Kinder*” adlı ikinci bir çocuk dergisi çıkmıştır (Şahinbaş, 1991: 78). İngiltere’de bu yıllarda öne çıkan bir diğer dergi ise 1799’da yayımlanmaya başlayan “*The Children’s Magazine*”dir (Nacak, 2018: 7).

On dokuzuncu yüzyıl dergilerinden “*The Child Companion*” 1824’te yayımlanmaya başlar ve yayım hayatını yaklaşık yüz sene sürdürür. İngiltere’de yayımlanan diğer çocuk dergileri “*The Childeren’s Friends*”, “*Infant’s Magazine*”, “*The Charm*” (1852-1854), kırk bin tirajı geçen “*The Boy’s Own Magazine*” (1855-1874), “*Aunt Judy’s Magazine*”, “*Boys of England*” , “*Chatterbox*” ve “*The Boy’s Own Paper*” olarak sıralanabilir (Oğuzkan, 1987: 25).

Amerika Birleşik Devletleri’nin ilk çocuk dergisi 1826’da Boston’da yayımlanmış olan “*The Juvenile Miscellany*” adlı dergidir. Bu dergi o zaman henüz geniş ölçüde benimsenmemiş olan “köleliğin kaldırılması” konusunu dile getirdiği için 1834 yılında kapanmak zorunda kalmıştır. ABD’de yayımlanan diğer dergiler; “*The Children’s Magazine*” (1829), “*Youth’s Magazine*” (1850), “*Parleys*

Magazine” (1832), “*The Child’s Friend*” (1843), “*The Little Pilgrim*”dir (1854). ABD’nin en uzun ömürlü dergisi 1827’de çıkmaya başlayan ve 1929’da “*The American Boy*” dergisiyle birleşerek o ad altında yayımını 1941’e kadar sürdüren “*The Youth’s Companion*”dur. Haftalık olarak yayımlanan bu dergi sevişme (aşk), alkol, tütün gibi konulara yer vermemeyi ilke edinmiştir (Küçük, 2008: 6).

Amerika Birleşik Devletleri’nde çocuk dergilerinin çıkışı Pazar Okulu (Kilise Okulu) hareketinin başlaması dönemine rastlar. The Children’s Magazine, The Child’s Friend, The Little Pilgrim gibi çocuk dergilerinin amacı çocuklara dinsel toplulukların düşünce ve inancını yansıtmak olmuştur (Aydın, 2015: 28).

Fransa’da ise *Le Musée de Familles* ve *Magazine de’ Education et de Rec’re’ation*, adlı dergiler ülkedeki ilk örnekleri oluşturur (Oğuzkan, 1987: 26).

1.3. Osmanlı’da Çocuk Dergileri

Türkiye’de süreli yayınların ortaya çıkışı Tanzimat’ın ilk yıllarına rastlar. İlk dergi olan *Vakâyi-i Tıbbiye* 1849 senesinde yayımlanır ve bunu diğer dergiler takip eder. Süreli yayınlar, Tanzimat’la beraber resmî olarak başlayan Avrupalılaşma/Batılılaşma çabalarının göstergelerinden, uzantılarından biridir. Bu çabaların diğer bir uzantısı o zamana kadar arka planda kalan kadın ve çocukların yavaş yavaş da olsa toplumda bir yer edinmeye başlamaları ve sosyalleşmeleridir. Bu iki ayrı değişimin bir noktada buluşması tabii bir neticedir ve Osmanlılarda kadınlar ve çocuklar için süreli yayınlar çıkmaya başlar (Okay, 1999: 16).

1 Kasım 1928’de Dil Devrimi’yle Arap alfabesinden Latin alfabesine geçilir. Yüzlerce yıldır kullanılan eski harfler yerini yeni harflere bırakır. Toplumun geçirdiği bu köklü değişim Türk kültür yaşamında da kendisini hissettirir. Eski harflerle basılan yayınlar geçerliğini yitirir ve unutulmaya yüz tutar. Bu yayınlar içerisinde çocuk dergileri de yer alır. Eski harfli çocuk dergilerimizin ilki olan *MümeYYiz*’den (1869) sonuncusu *Çocuk Yıldızı*’na (1927) kadar aradan altmış yıla yakın bir süre geçer. Bu süre içerisinde elli çocuk dergisi daha yayımlanır. Bu kültürel zenginlik, aradan bir asır geçmesine rağmen tamamı yeni harflere çevrilmediği için bilinmemektedir (Akdağ, 2012: 21).

Osmanlı Dönemi'nde yayımlanmaya başlayan çocuklara yönelik ilk süreli yayın olan *MümeYYiz*'de şiir, bilmece, haber, ansiklopedik bilgiler ve dizi yazılara yer verilir ve sade bir dil kullanılır. İkinci olarak 1875'te *Sadakat* gazetesi yayımlanır. Gazete adını *Etfal* olarak değiştirdikten sonra on üç sayı daha çıkar. 1876'da Mehmet Şemsettin'in çıkardığı *Arkadaş* gazetesini, 1882'de yayımlanan *Çocuklara Arkadaş* izler. Bu yayınlar, görsel bakımdan ilgi çekici olmaları yanında, dizi yazıları, öyküleri ve ödüllü yarışmalarıyla da çocuklara okuma alışkanlığı kazandırma amacı güder. Çocuk edebiyatına alt yapı oluşturacak süreli yayın birikimi ve deneyimiyle dikkati çeken Mehmet Şemsettin'in gözünde gazete bir eğitim ve öğretim aracıdır. Çocuklara yönelik yayınları bağımsız bir alan olarak ilan eden ilk isim de Mehmet Şemsettin'dir. Yayıncı, çocuklara sürekli öğüt vermek yerine zaman zaman onlara arkadaşça yaklaşmayı dener (Enginün ve Sınar'dan akt. Şimşek, 2014: 28).

Tercüman-ı Hakikat gazetesinin rüştiye (ortaokul) öğrencileri için haftada bir verdiği ek de (1878) ülkemizde yayımlanan ilk çocuk gazeteleri arasında sayılabilir. Bu alanda atılan ilk adımlardan sonra haftalık ve on beş günlük çocuk gazete ve dergilerinde sayıca dikkate değer bir artış görülür. Sırasıyla "*Bahçe*" (1880), "*Çocuklara Kıraat*" (1881), "*Çocuklara Rehber*" (1897), "*Çocuk Bahçesi*" (1904) gibi dergiler yayımlanmaya başlar. Bu dergiler uzun yıllar çocukların serbest okuma ihtiyacını karşılamakta etkili bir rol oynar. Çocuk gazete ve dergilerinin biçim ve içerik bakımından temelli bir gelişme göstermeleri İkinci Meşrutiyet Dönemi'ni izleyen yıllara rastlar. Bu sırada yayımlanan dergilerde çocukların gerçek ilgilerinin göz önüne alındığı, resim ve karikatürlere daha çok yer verildiği görülür. Yirminci yüzyılın başlarında çıkmaya başlayan çocuk dergi ve gazeteleri arasında şunlar sayılabilir: "*Talebe*" (1911), "*Çocuk Duygusu*" (1913), "*Çocuk Yurdu*" (1913), "*Çocuk Dünyası*" (1913), "*Çocuk Dostu*" (1914) (Oğuzkan, 2000: 243-244).

1.4. Cumhuriyet Sonrası Çocuk Dergileri

Cumhuriyetin ilanından sonra ülkemizde yayım hayatına başlayan eski harfli dergileri ise şöyle sıralanabilir: "*Haftalık Resimli Gazetemiz*" (1924), "*Resimli Dünya*" (1924), "*Sevimli Mecmua*" (1925), "*Mektepliler Âlemi*" (1925), "*Türk*

Çocuğu” (1926), “*Çocuk Dünyası*” (1926), “*Çocuk Yıldızı*” (1927) (Okay, 1999: 217).

Cumhuriyet’in ilanını ülkemizdeki çocuk dergileri açısından bir milat olarak kabul etmek gerekir. Çünkü bu dönemde çocuk dergilerine yeni bir misyon daha yüklenmiştir. Bu misyon çocuk dergilerinin sadece çocukları eğlendirici ve eğitici olması değil, bununla beraber ülkede yapılan yeniliklerin çocuklara benimsetilmesini sağlamaktır. Bu dönemde *Çocuk Postası*, *Yeni Yol* ve *Talebe Mecmuası* gibi dergiler dikkat çekmektedir. İlk sayısı 1945’te yayımlanan ve yayınına aralıklarla devam eden *Doğan Kardeş* dergisi ise Türk çocuk dergiciliğinde önemli bir adım olarak karşımıza çıkar. İlerleyen yıllarda *Çocuk*, *Kumbara*, *Milliyet Kardeş* gibi birtakım kurum/kuruluş, bakanlık, banka ve gazetelerin yayımladığı çocuk dergilerinin yanında *Çocuk Haftası*, *Yavrutürk* ve *Can Çocuk* gibi dergiler de anılması gereken süreli yayınlar arasındadır. 1990’lı yıllardan itibaren ülkemizde çocuk dergiciliğinin bir ivme kazandığı söylenebilir. *Mavi Kuş*, *Kervan*, *Bando*, *Miço* isimli dergiler bunlardan bazılarıdır (Yakar, 2018: 64).

2000’li yıllarda ise *Diyanet Çocuk*, *Türkiye Çocuk*, *Bilim Çocuk* dergileri yayımlanmaya devam etmişlerdir. *Milliyet Kardeş*, çocuk dergisi hüviyetinden çıkarak gençler için yayımlanan bir magazin dergisine dönüşmüştür. Altınoluk dergisinin eki olarak verilen *Yuvamız* ise isim değiştirerek *Altın Çocuk* adını almıştır. Bu dönemde yeni dergiler de ortaya çıkmıştır. *Gonca* (2002), *Ebe Sobe* (2001), *Birdirbir* (2006), *Semerkand* dergisinin eki olarak verilen *Semerkand Çocuk* (2004), *Somuncu Baba* dergisinin eki olarak verilen *Somuncu Baba Çocuk* (2007) dergileri bu dönemde yayın hayatına başlamışlardır. *Kırmızıfare* adını taşıyan ve “çocuklar için edebiyat ve sanat dergisi” ilkesiyle yayımlanan dergi, beş yıllık aradan sonra 2005 yılında yeniden okurlarıyla buluşmuştur. 2007 yılına kadar yayımlanan *Kırmızıfare*, 14 sayı da bu ikinci döneminde yayımlamıştır. Türk çocuk dergiciliğinin önemli köşe taşlarından olan *Doğan Kardeş*’e 2008 yılında üçüncü defa rastlanmaktadır. YKY tarafından çıkarılan dergi, çocuk dergisi kimliğinden sıyrılarak sadece çizgi romanların yer aldığı bir dergi hâline gelmiştir (Kıymaz, 2011: 12-13).

Bunların dışında *Beyaz Bulut* (2016), *Sevgi Bir Kuş* (2015), *Yediyetmiş* (2016), *Meraklı Minik* (2007), *Atlas Çocuk*, *National Geographic Kids Türkiye*, *Araştırmacı Çocuk* (2016), *Bilge Çocuk*, *Bilge Minik*, *Can Kardeş* (1980), *TRT Çocuk* (2009), *Pepee*, *Heroes*, *Winnie The Pooh* ve *Prenseler* günümüz çocuk yayıncılığında öne çıkan diğer dergilerdir (Yakar, 2018: 65-70).

1.5. Çocuk Yıldızı Dergisi

Yayım hayatına iddialı cümlelerle giriş yapan Çocuk Yıldızı, manifestosuna şöyle başlamaktadır: “*Her hafta seve seve okuyacağınız, resimlerine bakacağınız “Çocuk Yıldızı” size sahici bir yıldız olmak niyeti ile çıkıyor. Çocuk Yıldızı sizin müşküllerinize çareler bulacak, karanlık gecelerinizde size nurlar saçacak.*” (Okay, 1999: 212)

1927 Ekim’inin ikinci haftası ilk sayısını çıkaran haftalık dergi 10 sayıdan oluşmaktadır. İzmir’de İkinci Beyler Sokağı’nda Türk Kitabevinde Bilgi Matbaacılıkta basılan dergi, sekizinci sayısından sonra kendi matbaasını kurarak Türk Kitabevinde Çocuk Yıldızı Matbaasında basılmıştır. Derginin sahibi ve müdürü Hocoğlu (Hocaoğlu) Sâlim’dir. Derginin adet fiyatı 5 kuruştur; yedinci sayıya kadar altı aylık aboneliği 130, senelik aboneliği 250 kuruş iken sekizinci sayıdan itibaren altı aylık abonelik 120, senelik abonelik de 210 kuruşa düşürülmüştür. Dönemin Maarif Vekâleti tarafından gönderilen şu mektupla,

“*Ankara, 15 Teşrin-i Sâni 1927 (15 Kasım 1927)*

‘*Numara 2806/3276: Çıkarmakta olduğunuz Çocuk Yıldızı adlı mecmua tetkik edildi. Faydalı olduğu görülerek mekteplere tavsiye edilmiştir, efendim.*’

Maarif Vekâleti Namına

Müsteşar Kemal Zâim”

mekteplere tavsiye edildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu mektup yedinci sayıda yayımlanmıştır.

Dergide sorulan bilmecelere doğru yanıt verenlere saat, boya takımı, kalem takımı, kartpostal, senelik ve altı aylık abonelik, isimlerinin dergide neşredilmesi gibi

ödülleri verilmiştir. Ayrıca okurlardan da yayımlanmak üzere belirli kıstaslar getirerek yazılar istenmiştir.

Dergide çeşitli şiirlere, hikâyelere, fabllara, masallara, romanlara, fıkralara, bilmecelere ve bilgilendirici yazılara yer verilmiştir. Bunlardan kimi çevirilerin yeniden uyarlandığı görülmektedir. Örneğin “*Kırmızı Başlıklı Kız*”a yeni bir ad verilmiştir, o artık “*Nuriye*”dir. Yıldız’la Orhan adlı masal, Grimm Kardeşlerden *Kurbağa Kral Yahut Demirden Heinrich*; Uluğ ile İnci adlı masal ise Grimm Masalları’ndan *Hansel ile Gretel*’in Türkçeye uyarlamasıdır (Karayazı, 2017: 3337-3338).

Metinlerin resimlendirilmesinin çocuklar açısından dergiyi daha çekici kıldığı söylenebilir. Ancak metinlerde kimi zaman şiddet içerikli ve olumsuz örnek oluşturacak davranışların açık ve ayrıntılı bir şekilde verilmesi olumsuz bir durum olarak değerlendirilebilir.

Dönemin yönetimiyle sorun yaşamayan dergide Osmanlı’nın ilk dönem yöneticileri hakkında olumlu ifadeler yer alırken son dönem yöneticilerinin zevk ve sefa içinde yaşadıkları, saraylarından dışarı çıkmayarak sürekli eğlendikleri, halka ağır vergiler koyarak zulmettikleri ve beceriksiz oldukları yönünde ithamlar vardır. Yine Türk milliyetçiliğinin net bir şekilde vurgulandığı görülmektedir. Bilhassa Yunan, Çin, Bulgar ve Arap milletlerinin küçümsendiği ve bunlara yönelik hakaret sayılabilecek ifadeler yer almaktadır. Dergide genel olarak eğitilmiş olmanın, anne babanın sözünü dinlemenin, insanlara yardım etmenin, kimsenin kötülüğünü istememenin, erdemli insan olmanın önemi üzerinde durulmaktadır ancak kimi zaman metinlerdeki karakterler karşılaştığı zorlukları olağanüstü güçler sayesinde atlatmakta ve kısa yoldan zengin olabilmektedir. Bunun da çocukları kolaycılığa alıştırabilecek bir unsur olduğu söylenebilir.

Bunların yanı sıra hayvanların sürati, peynir ağaçları, sinemanın çıkışı, elmasların tarihçesi gibi ilginç bilgilere de yer verilmiştir.

Dil açısından bakıldığında derginin, dönem insanının kolaylıkla anlayabileceği türden kaleme alındığı görülmektedir; dergide Farsça, Arapça gibi kelimelerin kullanımına karşın Türkçe/Türkçeleşmiş kelimeler ağırlıktadır.

1.6. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de yayımlanmış eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olan “Çocuk Yıldızı” adlı dergideki metinlerin tamamını günümüz harflerine aktararak dergideki metinlerin türlerini ve iletilerini tespit etmektir. Bu doğrultuda aşağıdaki problem sorusuna cevap aranacaktır:

1.6.1. Problem

Araştırmada “Eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olan Çocuk Yıldızı’nın Latin harflerine aktarılmış hâli, dergide yer alan metinlerin türleri ve iletileri nedir?” sorusunun cevabı aranmıştır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Çocuk edebiyatı çocuklarda kişilik edindirmede, onların estetik beğeni kazanmalarında ve hayal dünyalarını zenginleştirmede son derece önemlidir. 20. yy.ın ilk yarısından itibaren çocuğa yönelik süreli yayın çalışmalarının ülkemizde yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir. Her alanda olduğu gibi çocuk edebiyatı alanında da geçmişteki anlayışın, bakış açısının incelenmesi, gerek günümüze gerek geleceğimize ışık tutacak ve alanda daha iyi çalışmaların yapılabilmesine yardımcı olacaktır. Yapılan literatür taramasında Karayazı (2017), “*Cumhuriyet Dönemi Çeviri Çocuk Masallarında Kültürel Değişim (Eski Harfli Çocuk Yıldızı Dergisi Örneği)*” adlı çalışmasında derginin tamamının Latin harflerine çevrildiğini ifade etmiş olmasına karşın çalışmanın ekler bölümünde sadece “Çocuk Yıldızı” dergisinde yer alan masal türündeki metinlere yer verilmiş olduğu görülmektedir. Bu nedenle derginin tüm metinlerinin çevirisine yer verilen bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı, “Çocuk Yıldızı” dergisiyle ilgili başka akademik çalışmalara da zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

1.8. İlgili Literatür

Literatürde eski harfli çocuk dergileriyle ilgili yapılan müstakil çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülür. Öğüt (2006), “*Eski Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi*” adlı çalışmasında çocuk edebiyatı ürünlerinden olan çocuk dergilerinin içinde bulunan türler çocuklara çeşitli konularda bilgi vermekte, onlara birtakım doğruları göstermekte ve çocukları eğlendirmekte olduğunu, bundan dolayı da Yeni Yol dergisinin içinde bulunan metinlerin çocuk eğitimine katkısı olduğu tespitini yapmıştır. Yıldırım (2013), “*Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Resimli Dünya Dergisi*” adlı çalışmasında derginin günümüz harflerine aktarımını yapmıştır. Resimli Dünya Dergisi yayınladığı 21 sayı boyunca küçük okuyucuları için faydalı olmayı ilke edinmiştir. Bunu sık sık sayfalarında dile getiren derginin sahip olduğu metinler çocukların hayal dünyasını zenginleştirecek pek çok macera, gizem ve ilginç haberle de dolu olduğu ve derginin, umut dolu yazılarıyla savaştan yeni çıkmış bir Türk insanının moral bulmasında önemli bir ihtiyacı karşıladığı tespitini yapmıştır. Aydın (2015), yaptığı “*Türkiye’de Çocuk Dergiciliği: Diyanet Çocuk Dergisinin İçerik Analizi*” adlı çalışmasıyla günümüz dergilerinden olan Diyanet Çocuk adlı derginin Kutlu Doğum Haftası ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı ele alış tarzını incelemiştir. Buna göre Atatürk ve Cumhuriyet konularının süreç içerisinde azaldığı, Kutlu Doğum Haftasına ayrılan bölümlerin ise arttığı tespitinde bulunmuştur. Koyuncu (2014), “*Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi*” isimli çalışmasında söz konusu dergiyi biçim ve içerik olarak incelemiştir. *Musavver Çocuk Postası’nın* içeriğinde yer verdiği ürünlerle çocuklara hoşça vakit geçirtmenin yanı sıra onların eğitimleri ve topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmeleri için de gayret ettiği ve metinler aracılığıyla dönemin nesline toplumsal değerler kazandırma amacında olduğu tespitini yapmıştır. Akbayrak (2014), “*Erken Cumhuriyet Döneminde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları*” adlı çalışmasıyla *Mektepli Gazetesi*, *Çocuk*, *Çocuk Sesi* dergilerini incelemiştir. Gerek yayınlardaki hikâye, roman, şiir gibi türlerde gerekse yayınların rutin olarak devam eden köşelerinde Erken Cumhuriyet döneminin ulusalcı, inkılâpçı, cumhuriyetçi havası net bir biçimde görülmektedir, tespitinde bulunmuştur. Över (2013), “*Çocuk Dostu İsimli Eski Harfli Çocuk*

Dergisinin Yeni Alfabe Aktarımı ve İncelenmesi” adlı çalışmasında “Bizde de Tanzimat’la birlikte hem çocuk edebiyatı hem de çocuklara yönelik hazırlanan süreli yayınlar büyük gelişme göstermiştir. 1914 yılında yayın hayatına başlayan “Çocuk Dostu” özellikle küçük çocuklara yönelik hazırlanmış bir çocuk dergisidir. Hikâyeleri, yazı karakterlerinin puntoları, kullanılan resimleriyle çocuk dergileri içinde en küçük yaş seviyesine hitap edecek niteliktedir.” tespitinde bulunmuştur. Akdağ (2012), yaptığı “*Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi*” adlı çalışmasıyla söz konusu derginin günümüz harflerine aktarımını yapmıştır. *Sevimli Mecmua* henüz 1925 yılında farklı milletlerin yaşamlarını ve öğrenim dünyalarını Türk çocuklarına sunarak çağının ilerisinde bir anlayışa sahip olduğu tespitini yapmıştır. Dedik (2011), yaptığı “*Afacan Çocuk Dergisindeki Metinlerin Türk Aydınlanması Açısından İncelenmesi*” adlı çalışmasıyla Afacan Çocuk dergisini biçim, içerik ve metin türleri bakımından tanıtmış, bunların Türk aydınlanmasıyla ilişkisini tartışmış. Yine bu çalışmada metinlerdeki iletiler, “Dilde Arılaşma”, “ Akla ve Bilimsel Bilgiye Yönlendirme”, “Laiklik”, “ Modernleşme ve Toplumsal İlerleme”, “Yurttaşlık Bilinci Oluşturma ve Ulusal Bilinci Pekiştirme Çabaları”, “ Okul ve Okumanın Önemi”, “ Eleştirel Düşünme” başlıkları altında incelemiştir. Cumhuriyet’le birlikte çocukların çağdaş, aklını kullanarak toplumun ilerlemesine katkıda bulunmak isteyen bireyler olarak yetişmesi incelenen derginin amacı olmuştur, tespitinde bulunmuştur. Küçük (2008), “*Talebe Defteri Çocuk Dergisi*” adlı çalışmasıyla derginin tamamını değil yaklaşık beşte birini günümüz harflerine aktararak incelemiştir. Derginin, 12 yaş üstü çocuklara hitap eden eğitim ve kültür ağırlıklı bir dergi olduğu tespitini yapmıştır. Taşdemir (2007), “*Mektepli Çocuk Dergisi*” adlı çalışmasıyla derginin yaklaşık üçte birini günümüz harflerine aktarımını yaparak incelemiştir. Derginin, okuyucularına edebi zevki aşıladığı, içeriğiyle genel kültür bilgisi verdiği ve öğrencisi, öğretmeni, okulu, ebeveyni, ders materyali ile birlikte eğitimi bir bütün olarak gördüğü; çocukların, derslerini eğlenerek öğrenebilmesine yönelik bir anlayışı benimsediği tespitlerinde bulunmuştur. Durmuş (2007), “*1897-1910 Yılları Arasında Çıkan Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Çeviri Metinleri Üzerine*” adlı çalışmasında dergilerde yayımlanan çeviri metinlerin türlerini ve hangi ülke edebiyatlarından alındığını tespit etmiştir. Dergilerde seçilen metinlerin bir amaç doğrultusunda

çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun, toplumun sorunlarına duyarlı, millî-kültürel değerleri içeren, eğlendirerek eğiten türden olduğu tespitini yapmıştır. Nacak (2018), “*Arkadaş Adlı Çocuk Dergisi*” çalışmasında 1910 yılında yayımlanmaya başlayan ve 14 sayı çıkan *Arkadaş* adlı dergiyi günümüz harflerine aktararak incelemiştir. Dergide eksikler, ideolojik tavırlar olmakla beraber çocuklar için yararlı olacak pek çok söylemin olduğu tespitini yapmıştır. Tanrıkiulu (2008), “*Mehmed Şemseddin’in Çocuk Dergiciliği*” adlı çalışmasıyla Mehmet Şemseddin’in çocuklar için çıkarmış olduğu dergileri incelemiştir. Yazarın kimi zaman tekrara düşmekle beraber kendini yenileme çabası içinde olduğu ve eserlerinin çoğunu çocuklar için oluşturduğu tespitinde bulunmuştur. Tulumcu (2015), “*Güncel Çocuk Dergilerinde Yer Alan Değerler*” adlı çalışmasında *Bilim Çocuk*, *Gonca*, *National Geographic Kids* ve *TRT Çocuk* dergilerinde yer alan değerleri incelemiştir. Sistemantik bir değer aktarımının incelenen dergilerin yayın politikalarında yer almadığı tespitinde bulunmuştur. Demiryürek (2009), çalışmasında *Türkiye Çocuk*, *Diyanet Çocuk* ve *Ebe Sobe* dergilerini yapısal özellikleri bakımından incelemiştir. Dergilerin hedef kitlelerinin 7-14 yaş aralığı olduğu, bu yaş aralığının çok fazla olduğu ve yaş grubu uyarısının dergi kapaklarında olması gerektiği tespitlerini yapmıştır. Karaca (2010), *Kırmızıfare* adlı derginin 1-26 ve 94-106. sayılarındaki metinlerin değer aktarımına katkılarını incelemiştir. 7-13 yaş grubuna hitabeden derginin değer aktarımını yaparken çocukların zihinsel gelişim aşamalarını dikkate aldığı tespitini yapmıştır. Yılmaz (2018), çalışmasında TRT Çocuk dergisindeki milli değerleri incelemiştir. Araştırma sonucunda, incelenen milli değerlerin tamamına değişik ağırlıklarda yer verildiği görülmüştür. Kahraman-lider değeri en çok yer verilen değer, milli marş değeri ise en az yer verilen değer olmuştur, tespitlerini yapmıştır. İnan (2012), “*Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergi ve Gazeteleri*” adlı çalışmasında 1923-1940 yılları arasında yayımlanan 23 adet derginin tanıtımını yapmıştır. 1923-1940 yılları arasında yayımlanan dergi ve gazetelerde okurlarına, devrimleri sahiplenmeleri, ülkeyi daha ileriye götürmeleri, çok çalışmaları, bilgiyi aramaları, öğrenmekten vazgeçmemeleri hem doğrudan hem dolaylı iletmeye çalışılır, tespitinde bulunmuştur. Esmer (2007), “*Cumhuriyet Dönemi’nin İlk Yıllarında (1923-1928) Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Metinlerin çocuklara Değer Aktarımı*

Bakımından İncelenmesi” adlı çalışmasıyla *Yeni Yol*, *Musavver Çocuk Postası*, *Çıtı Pıtı*, *Haftalık Resimli Gazetemiz*, *Resimli Dünya*, *Sevimli Mecmua*, *Mektepliler Âlemi*, *Türk Çocuğu*, *Türk Dünyası* ve *Çocuk Yıldızı* dergilerindeki değerleri incelemiştir. Cumhuriyet’in kuruluşuyla başlatılan yeni toplumsal yapının amacının, geleneksel toplum yapısına çağdaş bir yön vermek, çağdaş yurttaşlık bilincini kazandırmak ve toplumsal yapıyı eğitimle oluşturmak olduğu, söz konusu amacın incelenen dergilerdeki tahkiyeli metinlere çok fazla yansımadağı tespitinde bulunmuştur. Demircan (2006), Mektepli gazetesinin 1-148. sayılarındaki metinlerin çocukların bilişsel ve ahlaki gelişimlerine katkısını ele almıştır. Çocukların dergide yer alan metinler üzerinden akıl yürüterek yaşamda karşılaşılabilecekleri olaylara yönelik deneyim kazanabilecekleri, derginin çocukların bilişsel ve ahlaki gelişimlerine metinler aracılığıyla katkı sağladığı tespitini yapmıştır. Balcı (2002), ise çalışmasında *Çocuklara Rehber* dergisini çocuk eğitime katkısı yönünden incelemiştir. Derginin kendine eğlendirmeyi ve eğitmeyi amaç edindiğı, yayın hayatı boyunca da bu doğrultuda yazılar yayımladığı tespitini yapmıştır. Bu alanda çalışma yapan bir diğeri isim de Kıymaz’dır. Kıymaz, 2011 yılında yüksek lisans tezinde *İleri Yavrutürk* dergisini, 2015’te doktora tezinde de Süreli Çocuk Yayınlarında Edebi Türler ve Bu Türlerin Türkçe Öğretimine Katkıları başlığı altında *Diyanet Çocuk*, *Türkiye Çocuk*, *Gonca*, *TRT Çocuk* dergilerini ele almıştır. Dergilerde kimi zaman rastlanan aşırı öğreticilik, şiddet sahneleri ve niceliksel olarak az metin yer alması gibi olumsuz durumlara karşın dergilerin değeri aktarımı ve Türkçenin etkili ve doğru kullanımına katkı sağladıkları tespitinde bulunmuştur. Yakar’ın (2018) yapmış olduğu “2005’ten Günümüze Çocuk Dergileri” adlı çalışması da dikkat çekicidir. Çalışmada dünya ve ülkemizdeki çocuk dergiciliğinin gelişimi hakkında bilgi verildikten sonra günümüz dergilerini içeriklerine göre tasnif edilerek dergilerin kısa tanıtımları yapılmıştır. Dergiciliğın çocuk edebiyatına önemli bir katkı sağladığı, ancak günümüzde görselliğın aşırı yaygınlaşması sonucu dergilerin çocukların ilgisini çekmede yetersiz kalabileceğı, aile ve öğretmenlerin çocukları bu durumda doğru yönlendirmeleri gerektiğı tespitlerini yapmıştır. Gün’ün (2016) “Çocuklara Arkadaş” adlı eseri de bu alanda yapılan bir diğeri çalışmadır. Çalışmada Abdülhamit Han’ın çocuklara bakışı üzerinde durulduktan sonra söz konusu derginin günümüz

harflerinde çevirisi yapılmıştır. Okay (1999), yayımlamış olduğu “*Eski Harfli Çocuk Dergileri*” adlı kitabında 50, Kür ise (1991) yayımlamış olduğu “*Türkiye’de Süreli Çocuk Yayınları*” adlı kitabında 28 eski harfli çocuk dergisinin tanıtımını yapmıştır. Çalışmalarda dergilerin genel olarak insani ilişkilerin önemini ele alan, çocuklara dahi saygı gösterip beyefendi, hanımefendi diyen bir yapıya sahip oldukları, bu açıdan incelenmesi gerektiğı ve söz konusu dergilere uşaşmanın kolay olabilmesi için bilgisayar ortamında çoğaltılıp muhafaza edilmesi gerektiğı tespitleri yapılmıştır. Öztan (2013), “*Türkiye’de Çocukluğun Politik İnşası*” adlı eserinde Cumhuriyet dönemindeki çocuk dergilerinin çocukların duygu, düşünce dünyalarına olan etkisini ele almaktadır. Dergilerin, çocukların duygu ve düşünce dünyalarını yönlendirmede kullanılabilecek etkili materyaller olabileceğı tespitini yapmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Çalışma, doküman incelemesi yöntemiyle yapılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Doküman analizi, diğer araştırma metotlarına göre daha az zaman alması, daha az maliyetli olması ve detaylı incelemelere fırsat vermesi yönüyle işlevseldir (Bowen, 2009: 27). Çalışmada Çocuk Yıldızı adlı eski harfli çocuk dergisi inceleneceği için doküman analizi deseninin kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

2.2. İncelenen Dokümanlar

Araştırmanın kapsamını 1927'nin sonları ve 1928'in başlarında İzmir'de on sayı olarak yayımlanan “Çocuk Yıldızı” dergisi oluşturmaktadır. Çalışmada incelenen “Çocuk Yıldızı” dergisinin sayıları, çıkış tarihleri ve sayfa numaraları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Çocuk Yıldızı Adlı Derginin İncelenen Sayıları

SAYISI	YAYIM YERİ	YAYIM TARİHİ	SAYFA SAYISI
1. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	Birinci Teşrin İkinci Hafta	29
2. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	Birinci Teşrin Üçüncü Hafta	30
3. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	Birinci Teşrin Dördüncü Hafta	24
4. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	İkinci Teşrin Birinci Hafta	24
5. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	İkinci Teşrin İkinci Hafta	24
6. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	İkinci Teşrin Üçüncü Hafta	24
7. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	1927 İkinci Teşrin Dördüncü Hafta	24
8. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	1927 Birinci Kanun İkinci Hafta	16
9. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	1928 Birinci Kanun Birinci Hafta	24
10. SAYI	İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi, İzmir	1928 İkinci Kanun İkinci Hafta	19

Derginin hangi sayısının hangi yıla ait olduğuna dair ifadelere yedinci sayıdan itibaren yer verilmiştir. Sekizinci sayıda da derginin çıkışından itibaren yaklaşık iki hafta geçtiği bilgisi derginin 1927 yılında çıktığını kanıtlar niteliktedir. Yine sekizinci sayıda iki haftalık gecikmeden dolayı özür dilenmiştir.

Sekizinci sayının tarihi “birinci kanun, ikinci hafta” olarak geçmektedir. Birinci kanunun aralık olduğu, dokuzuncu sayıda yeni yılın kutlandığı, onuncu sayının da “ikinci kanun, ikinci hafta” tarihli olduğu göz önüne alınırsa dokuzuncu sayının tarihi “ikinci kanun birinci hafta” olmalıdır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın verileri toplanırken öncelikle Cüneyd Okay'ın “Eski Harfli Çocuk Dergileri” adlı eserinden “Çocuk Yıldızı” dergisinin tam koleksiyonunun Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Kütüphanesinde olduğu öğrenilmiş, söz konusu kütüphaneyle iletişime geçilerek derginin elektronik ortama aktarılmış hâli seyyar bellek aracılığıyla temin edilmiştir. Ardından derginin Latin harflerine aktarılan ilk kısmı bir alan uzmanı tarafından da Latin harflerine aktarılmış, sonrasında okunan kısımlar karşılaştırılmıştır. Söz konusu kısımların Latin harflerine aktarılmış hâllerinin aynı olduğu görülünce derginin kalan bölümleri araştırmacı tarafından okunmuştur. Bununla beraber okunamayan veya emin olunamayan kimi kelimelerde alan uzmanının yardımına başvurulmuştur. Aktarım sırasında mümkün olduğu kadar derginin orijinal şekline bağlı kalınmaya çalışılmıştır. Daha sonra metinlerin türleri ve iletileri tespit edilmiş, bu konuda uzman görüşüne başvurularak teyit alınmıştır. Sonuçlar tablolaştırılarak gösterilmiştir. Tefrika olarak yayımlanan metinler tek metin olarak ele alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. Çocuk Yıldızı Dergisinin Latin Alfabetine Aktarılmış Hâli

Sayı: 1

<u>İdarehanesi:</u> İzmir: İkinci Beyler Sokağı'nda Türk Kitaphanesi	ÇOCUK YILDIZI	<u>Abone Şartları:</u> Senelik: 250 Altı Aylık: 130 kuruştur.
SAYI: 1	Birinci Sene	Birinci Teşrin, İkinci Hafta

Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk mecmuası

Ey Türk Oğlu!	
Ey Türkoğlu bil ki sen	Binlerce yıl hey yavrum,
Dünyaları süsleyen bir yıldızsın.	Hain eller sana kuyu kazdılar.
Nurun ile ezelden	Dün alnına cılız Rum
Büyük gelmiş, büyük doğmuş bir kızsın.	Gibi iğrenç bir lekeyi yazdılar.
Saçlarının her teli	Fakat bugün kurtuldun!
Cihanda yol açan altın anahtar	Yüksel artık! Başın göğe dokunsun!
Türk yurdunun her beli	Elindeki gül yurdun
Herkes bilir, neler yapmış ne yapar!	Cennet olsun, her bucağı nurlansın!

Büyük Şahin

Çok fakir fakat çok namuslu bir çocuk olan Şahin, büyük bir adam olmayı aklına koymuştu. Her zaman yalnız bunu düşünüyor, kendi kendine birçok şeyler tasarlıyordu. Bir gün mahallesindeki mektebe giderek “Büyük adam olmak için ne lazımdır?” diye muallimden sordu. Muallim, karşısında açıkgöz bir çocuk görünce onu sevdi, okşadı ve:

—Mademki büyük adam olmak istiyorsun, al bu elifbe kitabını, okumaya başla! Şahin mektepte muallimin verdiği kitabı baştan başa karıştırdı, resimlerine baktı, hiç de hoşuna gitmedi. Uyku gözlerinden akıyordu. “Bu muallim de budalanın biri, benimle alay ediyor!” diye kitabı fırlatıp attığı gibi soluğu sokakta aldı.

Muallimden bir hayır gelmeyecekti (Bari bir ihtiyardan sorayım!) diye yürümeye başladı. Düşüne düşünce giderken şehirden dışarıya kırlara çıkmış olduğunu anlayamamıştı. Ne kadar aksi ki önüne hiçbir ihtiyar da çıkmamıştı.

Artık eve dönmek lazım olduğunu düşünürken havada bir meşe palamudunun vızıldayarak kendisine doğru uçtuğunu gördü. Buna şaşıtı kaldı. Hakikaten palamut, kanatlı bir kuş gibi uçarak geliyordu.

Palamut, uça uça Şahin’in önüne kadar geldi, kalın bir sesle:

—“Şahin! Şahin! Beni aç, senden büyük adam olur!...” demeye başladı.

Şahin, gözlerine inanamıyordu. Neler oluyordu? Palamudun konuştuğu hiç görülmuş, işitilmiş bir şey mi idi?

Bakalım içinden ne çıkacak diye palamudu tuttu, cebinden çakısını çıkararak ortasından ikiye ayırdı. Palamuttan beyaz bir duman halka halka çıkmaya, gittikçe büyümeye başladı. Bu duman halkaları bir yerde toplandılar, kocaman bir bulut oldu, içinde de ablak yüzlü, iri gözlü bir adam göründü.

Duman adam, çok büyük elleriyle Şahin’i havaya kaldırdı:

“Beni dünyaya çıkardığın için benden ne dilersen şimdicek yaparım.” dedi.

Şahin, ona hiç düşünmeden

—“Ben büyük adam olmak istiyorum!” cevabını verdi.

O zaman duman adam sağ elinin yüzük parmağından bir elmas yüzük çıkardı, Şahin’e verdi,

—“Bu yüzüğü al, parmağına taktığın gibi nerede istersen orada senden daha büyük kimse olamaz. Şu ibrişimi de al, yerde sürüyerek git! Bütün hayvanlar, bütün insanlar seni kendilerine baş yapmak isteyecek, ama sen hangilerini beğenirsen yüzüğü parmağına takıverirsin!” dedi.

Duman adam bu sözleri söylediği gibi bir rüzgâr çıktı, ne duman ne de kocaman adamdan eser kalmadı.

Şahin, bir elinde yüzük, ötekinde de ibrişim şaşkın şaşkın etrafına bakınmaya başladı. Duman adamın söyledikleri bakalım doğru çıkacak mı? Hele bir deneyelim diye elindeki ipi çekerek yürümeye başladı. İpin ucunda bir şeker parçası bağlı idi, hemen bir sinek geldi, şekere kondu.

—Küçük Şahin! Tak yüzüğü parmağına, sineklerin başı ol, diye yalvarmaya başladı. Şahin kibirlendi.

—Ben sineklere baş olamam, diye ipi çekmeye hazırlandı. Tam o sırada bir güzel kuş geldi, sineği yuttu,

—Şahin! Tak yüzüğü parmağına kuşların başı ol, diye yalvarmaya başladı.

Şahin:

—“Ben kuşlara baş olacağım ha!...” Duman adamın saçmaladığı işte meydanda. Sinekler, kuşlar...” diye söylenirken bir kedi geldi,

bir hamlede kuşu yedi, yalanarak,

—Şahin Bey! Tak yüzüğü parmağına, kedilerin başı ol, diye miyavlamaya başladı.

Bu işe gittikçe canı sıkılmaya başlayan Şahin, alıp başını çıktı gitti. Yolun bir dönemecinde önüne kocaman bir köpek çıktı. Köpek de kediye parçalayarak köpeklerle baş olması için Şahin’e yalvarmaya başladı.

Akıllı çocuk bu defa köpeğe kızmadı. Artık elindeki ipe, yüzüğe ehemmiyet vermek lazım olduğunu anladı. Tam bu sırada bir ormandan geçiyordu. Önüne büyük bir kurt çıktı, köpeği yuttu hem de kurtlara baş olması için Şahin’e yalvarmaya başladı. Şahin yine elindeki ipi çekti, daha vakti gelmedi diye yoluna devam etti. Kurt hep geliyordu.

Ormandan sert bakışlı bir aslan çıktı, kurdu parçalayıp yuttu. Aslanların daha doğrusu bütün hayvanların başı olması için yaltaklanarak yalvarmaya başladı. Şahin aslana da hiç yüz vermedi. Artık yüzüğü avucunun içinde sımsıkı tutuyordu. Çünkü iple yüzük onda oldukça bütün dünyanın ona yalvaracaklarını anlamıştı.

Yine yoluna devam ederken ormanın sık bir yerinden koskocaman bir fil çıktı. Yelpaze gibi iri kulaklarını sallayarak aslanı çiğneyip öldürdü. Fillere baş olsun diye Şahin’i okşamaya başladı. Fakat Şahin, file de ehemmiyet vermedi, yoluna devam etti, gide gide önüne engin bir deniz çıktı. Fil hiç durmadan yalvarıyordu. Şahin’in artık sabrı tükenmeye başlamıştı ki denizde bir dalga oldu, balinadan daha büyük bir balık çıkarak fili yuttu.

Sayfa 6

Balık:

—“Mini mini Şahincik! Elindeki yüzüğü takarsan bütün denizlerdeki mahlûkların sahibi olursun!” dedi.

Artık zamanı geldi galiba, diyerek Şahin, önündeki bir mağaraya girdi. Karanlık mağaraya ayağını basar basmaz kendini çok kıymetli bir sandalyede buldu. Etrafına şöyle bir bakındı, yüzlerce binlerce balık denizden başlarını çıkarmışlar:

“Yaşa Şahin! Tak yüzüğü parmağına, balıkların başı ol!” diye bağrışıyordu.

Ne de güzel hayvancıklar!... Şahin, hemen yüzüğü parmağına taktı. En güzel pullarla süslü olan binlerce balığın içinden yüzlercesi gelip Şahin’in önünde yerlere kadar eğildiler,

—“Yaşasın küçük reisimiz!” diye bağrıştılar.

Bu süslü balıklardan birkaç tane ihtiyarı ise bu “Bu küçük çocuktan bize baş olmaz!” diye mırıldanmaya başlamışlardı. Şahin, bu sözleri işittiği gibi:

—“Evet, olamaz!” dedi. Ama benim elimde bu tıslım var iken bütün dünya benden korkar ve beni dinler.

Elindeki ipi tarttı, kocaman balığın ağzından sıra ile fil, aslan, kurt, köpek, kedi, kuş, sinek çıktılar. İhtiyar balıklar:

—“Bu ne demek biz bir şey anlamıyoruz!” diye sordukları zaman Şahin elindeki ibrişimi göstererek cevap vermeye çalıştı, ama söylediğini de söyleyeceğini de bilmiyordu. İşin fenası bir dakika sonra dili de tutuldu. Bereket versin,

—“Sen beni anlayamazsın oğlum! Ben tarif edeyim!” diye çok tatlı bir ses imdadına yetişti. Gözlerini açtı, karşısında muallim tatlı tatlı ona bakıyordu.

Şahin hâlâ ayakta duruyor, elinde de ip yerine kalem tutuyordu. Zavallı yavrucağ elifba kitabının üstüne uyumuş, muallim başka çocuklarla meşgul olurken beş dakika içinde kocaman bir düş görmüştü.

Rüyasını muallime anlattı, muallim:

—Evet, oğlum, dedi. Düşünde gördüğün ip, şu elinde tuttuğun kalemdir. Önündeki kitaba bütün dikkatinle sarılırsan hakikaten büyük adam olursun. O zaman kalemine bütün dünya baş eğer.

Şahin, o günden başlayarak bütün kuvveti ile derslerine çalıştı. İlk, orta ve yüksek mekteplerde her sene birinci çıktı. Askerliğini yapmak için orduya girdi. Kahraman hem de çok çalışkan bir genç olduğu için pek az zaman içinde ordunun en kıymetli ve büyük bir kumandanı oldu.

Arayan Bulur

-Kafkas Masalı-

Zengin avcı, fakir komşusuna seslendi:

—Hazır ol da yarın birlikte ava gidelim!

Fakir cevap verdi:

—Gidemeyeceğim komşu, çünkü yiyecek hiçbir şeyim yok.

—Yoksa bulmak da zor değil ya! Söyle karına, gidip komşulardan biraz un istesin. Kendine bir ekmek yaptır, işte hazırlık oldu demektir.

Ertesi gün iki avcı birlikte yola çıktılar, bütün gün dolaştılar, bir şeyler bulamadılar. Akşam oldu, kendilerine yatacak bir yer seçtiler. Kocaman bir ateş yakarak oturup karınlarını doyurdular, yatıp uyudular. Zengin avcı, fakir komşusuna güzel yemeklerinden hiçbir şey tattırmadı.

Sabahleyin yine avlanmaya çıktılar, bütün gün dolaştılar, hiçbir av vuramadılar, bir kuş bile elde edemediler. Yine bir gece evvelki yerlerine giderek gecelediler.

Zengin, fakir arkadaşına yine hiçbir lokma vermedi. Hâlbuki zavallı fakirin yiyecek hiçbir şeyi yoktu. Zengin avcı karnını doyurup ekmek ve kuru yemekleri çantasına yerleştirirken,

—Sana da veririm ama gözünün birini çıkarıp bana verirsen, dedi.

Fakir, bu teklife razı olmadı. Böyle fenalığı

düşündüğü için ona darıldı bile... Ama açlık ile birlikte ormanın serinliği de iliklerine kadar işlediği zaman bir gözünü çıkartarak az ekmek aldı.

Zengin, bir gözü çıkan fakiri yanından kovdu. Ona ne ateş ne de ateşin yanında yatacak yer vermedi.

Zavallı fakir ne yapsın? Gecenin karanlığında ne yol ne de iz görünmüyor. Ormanın içine daldı, yürümeye başladı.

Bir parça ekmek için bir gözünü veren biçare fakir, ormandan bir ovaya çıktığı zaman uzakta bir ışık gördü. Bu ışığın ne olduğunu bilmemekle beraber oraya doğru gitmeye başladı. Işığın yanına vardığı vakit orasının boş bir ev olduğunu gördü. Hiç sakınmadan içeriye girdi, tavana çıkarak saklandı.

Aradan çok geçmeden evin merdivenlerinde bir gürültü duyuldu. İçeriye bir kurt, bir ayı, bir de tilki girdiler. Ayı:

—Benim karnım aç, haydi siz de neyiniz varsa çıkarınız da karnımızı doyuralım, dedi.

Tilki:

—Bende kenarı altın iplik ile dokunmuş bir bez var, karnım acıkırsa veyahut susayacak olursam bezi silkelerim, bol bol yiyecek ve içecek çıkar, dedi.

Ayı homurdandı:

—Benim bir kuyum var ki içi sade altın dolu, gelin size de göstereyim!

Kurt da şunları söyledi:

—Bende büsbütün başka bir şey var. Ne zaman bir koyun çalmaya gidersem çoban yahut köpekler beni paralarlar, hemen şu yakındaki büyük ağaca gidip yaramı sürerim, çabucak yaram iyileşir.

Hele bir yol köpekler benim iki gözümü birden yaralamışlardı, ağaçtan iyi oldu.

Ayı yine homurdanmaya başladı: “Şimdilik bunların hepsi yerinde dursun, yatıp uyuyalım, sabahleyin tan yeri ağarırken yine çıkıp yiyecek aramaya gideriz.”

Tilki:

—Ben uyumayacağım, yakındaki köye giderek bir iki tavukcağız belki elde ederim, dedi.

Kurt:

—Ben de şu yakındaki sürüye gideyim, belki yağlı, semiz bir koyun çalarım.

İhtiyar ayı:

—Ben de nereden bal bulmaya bakacağım çünkü çok canım istiyor.

Bir gözü kör olan fakir avcı, bütün bunları işitiyordu. Hayvanların her biri çıkıp gittikleri gibi hemen tavandan indi, tilkinin bıraktığı kenarı altın işlemeli bezi aldı. Yakındaki çukura gidip bir çuval da altın doldurdu. Doğru kurdun ağacına giderek yüzünü gözünü ona sürdü. Çıkan gözü yine eskisi gibi yerine geldi, görmeye başladı.

İlkin fakir, şimdi de çok zengin olan dostumuz Durmuş Ağa artık sevincinden uçuyordu. Hele gözünün iyi olması inanılacak şey değildi. Sevine sevine köyüne doğru gitmeye başladı. Yolda bir çoban ağılına uğradı. Tan yeri ağarmaya başlamıştı. Çobanlar onu iyi misafir ettiler.

Fakat derhal köpekler ulumaya başladılar. Her iki gecede bir, çobanlara misafir gelen kurt, yine gelmişti. Çobanlar bu çağrılmayan misafiri çok iyi karşıladılar, hem de sopa, taş ve silah ile. Gelen kurt, başından yaralandı, beli kırıldı, bel kemiğinin içinden de biraz murdariliği aktı.

Durmuş Ağa, bu kurdu tanımıştı. Hemen koşarak kurttan düşen murdariliği alıp mendiline sardı. Kurt ölmek için doğruca yaralarını iyi eden ağaca bütün gücüyle koştu ama beyhude, çünkü ağacın iyileştirici kuvveti Durmuş Ağa’ya geçmişti.

Durmuş Ağa’yı çobanlar geçirdiler. Yola çıktı, gitmeye başladı. Artık gündüz olmuştu. O gün öğleyin Durmuş Ağa, yolun üstündeki bir kaleye misafir oldu, kalenin kumandanı eski Kırım hanlarından Şahin Giray idi. Şahin Giray, ölüm hâlinde hasta yatıyordu. Çağırdıkları bütün doktorlar derdine bir çare bulamamışlardı.

Durmuş Ağa, hemen mendilinden kurdun murdariliğini çıkardı, biraz sıcak suda ezdi, hastaya içirdi. Hasta, dakikasında iyi oldu.

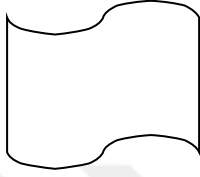
Şahin Giray, Durmuş Ağa’ya en güzel atını, bir altın kakmalı silahını, birçok para, bir sürü de koyun verdi.

Durmuş Ağa köyüne döndüğü zaman karısı ile çocuklarındaki sevinci seyrediniz.

Durmuş Ağa’ya fenalık eden zengin komşusu da avdan dönmüştü. İki gün önce bir gözünü çıkarttığı Durmuş Ağa’nın böyle birdenbire pek çok zengin olmasına hiç akıl erdiremedi. Hem Durmuş Ağa’nın gözü de iyileşmişti.

Sayfa 9

Nihayet alçak tabiatlı, fena herif, Durmuş Ağa'nın kendisinden gidip sordu. İyi Durmuş Ağa, her şeyi olduğu gibi anlattı. "Az tama' çok ziyan getirir." derler ya!... Açgözlü herif hemen yola çıkarak ormandaki evi buldu. Durmuş Ağa'nın tarif ettiği ağacı bulmak için sabah olmasını

80 Yaşında Mektepli

Seksen yaşında bir ihtiyar ile yetmiş beş yaşındaki karısı, fakir evlerinin önünde oturuyorlar ve ocakta kaynayan yemeğin pişmesini bekliyorlardı. Birçok şeyler anlatmışlar, şimdi de sıra tali'lerine gelmişti.

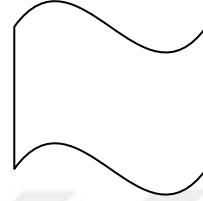
İhtiyar nine:

—Evet, ağa... dedi. Eğer sen de vaktiyle mektebe gitmiş olaydın şimdi böyle fakirlik içinde sürünmeyecektik, görmüyor musun Hüsmen Ağa ne rahat yaşıyor? Çünkü herif oğlu vaktinde okumuş. Arif Bey ise o kadar zengin ki paralarının, malının, mülkünün hesabını bilmiyor, neden? Çünkü mektepte çok okumuş. Şöyle bir göz gezdir, köydeki bütün zenginler hep okumuş insanlar.

—Doğru söylüyorsun hanım! Çok

beklemeden çalılıklar arasında gezerken ansızın bir çukura düştü. Bu çukur, Durmuş Ağa'nın altın çıkardığı çukur idi.

Bu fena adam, çukurdan çıkabilmek için sabahlara kadar uğraştı. "Çıkamadı ya... Oh olsun!" diyeceksiniz. Hayır, çıktı ama iki gözü birden kör oldu.

doğru söylüyorsun. Ama ne yapalım ki vaktiyle tembellik ettim de okumadım. Şimdi başımı dövüyorum lakin faydasız. Çuvalda daha un var mı, sen onu söyle.

—Pek az kaldı. Fasulye torbasının dibi göründü, gaz yağı bitmek üzere, daha başka şeyleri hiç sayma. Vay başımıza gelenler! Ne olurdu sen de okumuş bir adam olsaydın! İşittiğime göre okuyup yazmak o kadar güç bir şey değil imiş!

—Güç olmadığını ben de biliyorum ama... İhtiyar burada sağ eliyle başını kaşdı. Beş on dakika sustular, seksenlik ihtiyar:

—Hanım, dedi. Ben yarın mektebe gidiyorum. Bu yaşımda okuyup yazmak öğrenmezsem olmayacak!

Sayfa 10

İhtiyar nine şaşkın şaşkın:

—“Acayip!” dedi. Hakikaten sen bu işi yapar mısın?

—Yaparım zahar! Yarın sabah beni mektebe doğru yolcu göreceksin. Okumak öğrenmezsem bu fakirlikten kurtulamayacağımı anladım. Okumak insanlar için çok kıymetli bir nimettir. Ben her ne kadar ihtiyar isem de “Geç oldu ama iyi oldu!” derler.

Karısı sabahleyin erken kalkarak ihtiyara yemek hazırladı, bir torbacığa koydu. İhtiyar da uykudan kalkıp komşusu berbere gitti, saçlarını kestirdi, sakalını tıraş ettirdi, bıyıkları küçülttü. Tıraştan sonra seksenlik ihtiyarı elli yaşında zannederdiniz. O, bunu nasıl anladı, biliyor musunuz? Hayır, değil mi? Durunuz ben söyleyeyim: Bir kova suya bakarak içinde kendisini gördü. Hoş, tıraş olduğu makas, koyun makası; ustura da bir kör bıçak idi ya!...

Karısı torbayı boynuna astı, eline de bastonu yerine kalınca bir sopa verdi. İhtiyar, mektebe doğru yollandı.

Yolda giderken kendi kendine bir türlü inanamıyordu. Bu yaşta mektebe?.. Ha, ha, ha!.. Biraz yol yürüdükten sonra mektebe geldiğini anladı ve kapıyı çaldı. Karşısına muallim çıktı.

Muallim sordu:

—Hayrola baba! Nasılsın, iyi mi?

—İyi, oğlum. Ne olacak? Bu yaşta mektebe gelmeye karar verdim. Bu cahillik, hele bu fakirlik artık canıma tak dedi.

Muallim teessüf ederek,

—Çok geç kaldın baba, çok geç!..

—Geç mi kaldım? Allah Allah!.. İhtiyar

Şaşakaldı. Sonra Muallim Bey’e “Allah’a ısmarladık, oğlum!” diyerek şapkasını başına geçirip evine doğru gitmeye başladı.

Karısı sokak kapısında mektepten gelecek olan ihtiyar mektepliye bekliyordu ama onun bu kadar erken döndüğünü görünce mektepte ne olduğunu sordu.

—Ne olacak? Muallim Bey, “Çok geç kaldın baba, çok geç!” dedi. Ben de çektim geldim.

—Geç mi kaldın? Yok zararı! Yarın sabah daha erken gidersin.

—İyi düşündün hanım! Yarın sabah daha erken giderim.

Ertesi gün ihtiyar gün doğmazdan evvel yola çıktı. Mektebe vardı, yine kapıyı kaktı. Muallim, bu kadar erken gelen ihtiyara kapıyı açtı, ihtiyar:

—“Günaydın oğlum! Dün biraz geç kalmıştım, bugün işte erken geldim!” diyerek bir eliyle başından şapkasını çıkarıyor, öteki eliyle de sopasına dayanıyordu. Çünkü yorulmuştu.

Muallim, bu defa tane tane anlattı:

—Sana geç kaldın dediğime sebep, artık çok ihtiyarsın, okuyamazsın demektir. Evet baba! Okuyup yazmak genç iken öğrenilir. Sen de çocuklar gibi genç ve taze bir fidan olaydın iş çok kolaylaşırdı. Ama ne yapayım ki artık senden geçti. Ben de sana hiçbir şey öğretemem.

İhtiyar, Muallim Bey’e “Sağ ol oğlum, Allah’a ısmarladık!” diyerek dargın dargın evine doğru yürümeye başladı. Yolda hem gidiyor hem de “İnsanda baht olmazsa hangi taşı kaldırsa altından yılan çıkar!” diye söyleniyordu. Evine yakınlaştığı zaman

ayağına bir şey ilişti. Sopasıyla dokundu. Bir çıkın, küçücük bir para kesesi!.. Sopa ile vurunca altın sesi işitti. Hemen keseyi yerden aldı, açıp baktı. Ooo! Bir kese dolusu altın... İhtiyar, gözlerine inanamıyordu. Kesenin ağzını yine bağladı. Çabucak koynuna soktu.

Karısı ise sokak kapısından bakıyor, çabuk eve gel, diye işaret ediyordu. Çünkü mektepliler yol boyunda oynayarak vakit geçirmezler, hem ayıp hem terbiyesizliktir.

Fakat ihtiyarın yüreği hop hop atıyor, sevincinden bir türlü yürüyemiyordu. Nihayet kapıya erişti:

—“Hanım, hanım!” diye haykırdı. Hiç korkma tali’imize güneş doğdu.

—Doğar ya!.. Mektebe gidenler hep zengin olurlar.

Zavallı kadıncağız, seksen yaşındaki kocasının mektepte artık okumaya başladığını zannediyordu.

İhtiyar, içeriye girince karısını bir, bir yanağından, bir öteki yanağından öpüyor ve “Tali’imize güneş doğdu!” diye sevinerek söyleniyordu.

—Anladım ağa, anladım. Bu dünyada okuyup yazanlar her zaman kazanırlar.

—Öyle değil karıcığım! İşi yanlış anlama! Muallim Bey, artık ihtiyar olduğum için bana hiçbir şey öğretemeyeceğini, okuyup yazmanın genç iken, çocuklukta öğrenileceğini söyledi. Mektepten tali’imiz yokmuş ama bak, ne buldum? İhtiyar, (Elindeki keseyi avuçlarının arasında çingirdataarak): Korkma artık, zengin olduk!

Kadıncağız şaşırıp kalmıştı. Bir taraftan gözlerini ovuşturuyor, bir eliyle de keseyi

okşuyordu. Nihayet kocasını öperek:

—Hey kocacığım! Eğer mektebe gitmeyeydin bu tali’e nasıl kavuşacaktık? Bak, yalnız mektebin kapısına kadar gitmekle zengin olduk. Ya çocukluğunda okuyup yazmak öğrenseydin şimdi ne olacaktık? İşte! Anladık ki mektep zenginlik demektir. Şimdi ağam! Kendimize yeni bir evceğiz yaptıralım. İnek, koyun, keçi satın alalım; tavuk tedarik edelim, güzel bir çiftlik sahibi olalım!

—Evet, hanım! Çok doğru söylüyorsun. Eldeki parayı işletmeli ki çoğalsın. Çünkü parayı para kazanır. Şimdi yapacağımız iş: Sana bir takım elbise, bir çift pabuç, bir güzel manto alacağım; kendime de bir kat elbise yaptıracağım. Bu çarıkların içinde ayaklarım çok rahatsız oluyorlar. Bir çift çizme yaptırsam ne dersin? Lakin kapı çalınıyor!

İkisi de biricik pencereye koştular. Sokak kapısının önünde zengin bir beyin faytonu duruyordu. Hemen çıkıp açtılar. Faytonda oturan bey:

—“Baba!” dedi. Bir kese dolusu altın kaybettim, bu yakınlarda düştüğünü zannediyorum, şimdilik sen buradan geçmişsin, böyle bir şeyler bulmadın mı?

İhtiyarın böğrüne bir şeyler takıldı. Yalan söylese olacak iş değil. Seksen sene fakir yaşamıştı. Fakat doğruluktan ayrılmamış ve daima namuslu yaşamıştı. İhtiyarlıkta yalan söylemeyi yapamazdı. Sonra: “Sakalından da utanmıyor musun be adam!” derlerdi. Beyin karşısında başından şapkasını çıkararak:

—“Buldum beyefendi, buldum!” dedi.

Bey arabadan inerek:

—Ne vakit buldun baba?

—Mektepten geliyordum. Yolda bir çıkın ayağıma ilişti. Baktım bir kese dolusu altın!..

—Hey baba! Galiba benimle alay ediyorsun. Sen mektepten gelirken hiç olmazsa altmış yetmiş sene evvel idi. Hâlbuki ben parayı biraz evvel düşürdüm. Benim canım sıkılıyorken sen kalkmışsın benimle alay etmeye! Ahmet, oğlum! Haydi, yolumuza devam edelim!

Bey, bu sözleri söyleyerek arabasına binmeye hazırlandı.

Seksenlik ihtiyar, önüne geçerek:

—Durunuz Bey! Bir dakika durunuz ki iyice anlaşalım. Ben fakir bir adamım, vaktiyle mektebe giderek okuyup yazmak öğrenmediğim için çok zoruna yaşıyorum. Bu fakirlikte bir de aç kalmamak için nihayet mektebe gidip okumaya karar verdim. Bugün mektepten gelirken parayı buldum. İşte, buyurunuz paralarınızı. İçinden on para bile eksilmemiştir.

—Aferin baba! Çok namuslu bir adam imişsin. Buna pek sevindim. Hele bu yaşta fakirlikten kurtulmak için mektebe gitmen pek hoşuma gitti. Bu paralar senin olsun.

Bey, bu sözü söyleyerek faytona bindi ve yoluna devam etti.

İhtiyarın sevincini seyrediniz!..

Küçük Parçalar

Çocuklara Öğüt!

İnsanların bahtiyar olmasını çok arzu eden birisiyim. Çocuklar! Bilir misiniz, biz tuhaf mahlûklarız!.. Olmayacak şeye seviniriz, küçük bir şeyden de kahroluruz. Hele en büyük zorumuz “Yarın ne olacak?” diye bilmeye çalışmamızdır. Yarın ne olacağını kimse bilemez. İnsanlar pek eski zamanlardan beri çeşit çeşit fallar, rüya tabirleri çıkarmışlardır. O kadar ki bu âdetlerin birçoğu hâlâ bile yaşıyor. Ne kadar boş şeyler!..

Ne fallara ne rüyalara ne de bin bir türlü saçmalara inanmayın!

Yalnız şuna imanınız olsun: kimseye fenalık yapmayınız, size de fenalık yapmasınlar, bugün çalışan aç kalmaz!

Akıllı Mandarin

(Çinli çocuk hikâyesi)

Çin büyüklerinden birisi mandarinlerinden birisine kızmış ve onu hapishaneye attırmıştı. Diğer mandarinler pek akıllı bir adam olan mahpusu çok sevdiklerinden onun için ricaya başladılar. Çin "ulu"su mandarinin affı için şu şartı koydu:

Sayfa 13

“Bana bir at bulacak, bu at ne beyaz ne doru ne kara ne kır ne alaca ne gök ne kırmızı ne sarı hâsılı bütün bildiğimiz renklerden başka bir renk olacak.”

Bu şartı mandarine bildirdiler.

—“Peki!” dedi. Kabul ediyorum. Mandarinini serbest bıraktılar. Hapishaneden çıkar çıkmaz Çin büyüğüne şu haberi gönderdi:

—At hazır, benim ahırında bağlı duruyor; cuma, cumartesi, pazar, pazartesi, salı, çarşamba, perşembe günlerinden başka hangi gün isterse gelip görebilir.

Akıllı mandarinin bu cevabı kendisini affettirdi.

ÇOCUKLARA!

“Çocuk Yıldızı” size en güzel arkadaş olacaktır!

Sözün Kısası

Bundan üç bin sene evvel Midilli Adası’ndaki ahali açlıktan ölüyordu. O zaman bugünkü Ayvalık’a yakın (Truva) adında çok zengin, çok kuvvetli bir şehir vardı. Midillililer, Truva’ya bir adam gönderdiler ve kendilerine yardım edilmesini istediler. Giden, çok iyi söz söyleyen bir hatip idi. Midillilerin açlığını uzun uzadıya anlattı, saatlerce söz söyledi. En sonunda Truvalılar ona:

—“Biz senin ne demek istediğini anlayamadık. Çünkü birkaç saatten beri söylediklerini unuttuk. Sen şimdi Midilli’ye dön, bize kısaca meram anlatacak birini gönder!” dediler.

Midillililer, bu defa başka birisini gönderdiler. Bu gelen, birlikte birçok da baş çuval getirmişti. Çuvallardan birisinin ağzını açarak:

—Bu, boştur; doldurunuz, dedi. Midillili hatip, sıra ile her çuvalın ağzını açtı. Truvalılar hemen un ile doldurdular fakat giderken ona:

—“Çuvalların boş olduğunu göstermen kâfi idi çünkü biz anlayan insanlarız.” dediler.

Yıldız'la Orhan

1- Yıldız, başına bir altın tarak, boynuna bir gerdanlık takmış, bahçedeki kuyuya yakın bir yerde top oynuyordu. Bu, Yıldız'ın her günkü eğlencesiydi. Her sabah, bahçede kuşlar tatlı tatlı ötüşürken Yıldız torbasını alır, bahçeye koşar, oynamaya başlardı.

3- Yıldız, yavaş yavaş kuyuya yaklaştı. Lastik top değil mi? Kuyuya batmayacak, mutlaka suyun üzerinde yüzecekti. Kuyuya eğilip baktı. Evet! Top suyun üzerinde yüzüyordu. Onu almak için elini kuyuya uzattı. Ama uzatmasıyla çekmesi de bir oldu. Çünkü tam o dakikada kuyudan bir kurbağa çıkarak güzel topu ağzına almıştı. Yıldız'ın içini çeke çeke ağlamasını seyrederiniz!

2- Havada kırmızı beyaz renkleriyle hop hop sıçrayan güzel lastik top, kuyuya düşüverdi. Of! Ne fena ya rabbi! Şimdi Yıldız'ın güzel topunu kuyudan kim çıkaracaktı. Bey babası başkasını alırdı ama güzelim topa yazık değil mi? Hayır! Bu kırmızı beyaz renkli lastik top ziyan olmamalı.

4- Şimdi Kurbağa Beyefendi'yi kandırıp topu almaktan başka çare yoktu. Kuyuya taş atsa kurbağa suya dalacak fakat topu da birlikte götürecekti. İyisi mi tatlılıkla... Çünkü tatlı söz,

Sayfa 15

tatlı dil, yılanı bile insafa getirir. Bakın Yıldız'ın aklına ne geldi?

5- Başından altın tarağını, boynundan inci gerdanlığını çıkarıp Kurbağa Bey'e uzattı:

—“Al bunları, ver topumu!” diye yalvarmaya başladı.

Kurbağa:

—“Vrak, vrak!” dedi. Bu, onun razı olduğunu bildiren cevap idi.

Yıldız, bir eliyle tarağını gerdanlığını uzattı; öteki eliyle de topu aldı.

6- Yıldız, topu almıştı ama ne tarağı ne de gerdanlığı vermediği için kaçmaya başlamıştı. Aklınca sözde kurbağayı aldatmıştı ama arkasından kurbağanın da koşa sıçraya gelmekte olduğundan hiç haberi yoktu. Oh! Bakınız çocuklar! Kurbağa Bey ne hoş sıçırıyor.

7- Yıldız, koşa koşa evine geldi; içeriye girdi, elbisesini değiştirdi. Arabasıyla oynamak için yine bahçeye inmek istedi. Büyük kapıya geldi, orada kapının önünde ne gördü, biliyor musunuz?

Kurbağa Bey, gerdanını şişirmiş:

—“Vrak, vrak! Ya topu ya tarakla gerdanlığı ver!” diyordu.

8- Yıldız, yine kaçtı; Kurbağa Bey, onu bulamasın diye başka başka odalara saklandı. Yemek vakti de gelmişti. Yemek odasına indi. Sofraya oturdu. Çorbasını içmeye başladı. Daha birinci kaşığı ağzına götürürken:

—Hop!

Kurbağa Bey, masanın kenarına çıktı. Elini uzatarak:

—“Vrak, vrak! Ya topu ya tarakla gerdanlığı ver!” diye bütün kuvvetiyle bağırmaya başladı.

Sayfa 16

9- Artık bu kurbağa da çok olmuştu ha! Akşam olup Yıldız geceliğini giyindi. Terliklerini yumuşak kilimlere göme göme yatağına doğru yürürken kurbağayı yine orada buldu.

Oof! Siz söyleyiniz; bu, bela değil de nedir?

Şimdi bunu ne yapmalı? Ya hiç ehemmiyet vermeyip yatağa yatmalı -ama o vakit terbiyesizlik edip de yatağa da girerse!.. Soğuk elleriyle Yıldız'ı tatlı uykusundan uyandırırsa- yahut atmalı!..

10- Evet! İğrene iğrene tutup sokağa atmalı, değil mi? Yıldız da böyle yaptı. Hızla yataktan atladı. Kurbağa Beyefendi'yi şöyle bir fırlattı ki bir koşuda yine yatağına atladı:

—“Bu baş belasından kurtuldum ya!..” diye sevinerek yatmaya hazırlanırken:

11- “Yıldız Hanım, benim gibi kimseye bir zararı dokunmayan bir küçük beyi nasıl kıydın da sokağa atmaya kalktın?” diyen Orhan'ı karşısında buldu.

Yıldız çok korkmuştu. Kurbağa diye atmaya kalktığı küçük Orhan'ı hiç ama hiç tanıımıyordu.

[Başka bir defa size Yıldız'la Orhan'ın nasıl Ay'a çıktıklarını anlatacağım.]

Sihirli Ayna

Hastalıklı, ihtiyar Nuri Baba'nın küçük bir kulübesiyle pek akıllı bir oğlundan başka dünyada kimsesi yoktu. Bir gün ihtiyar hastalandı. Gittikçe fenalaştı, artık öleceğini anladığı için oğlu Orhan'ı başı ucuna çağırdı:

—“Çok güzel yavrum!” dedi. Hastalığım fenalaşüyor. Seni dünyada kimsesiz, yalnız bırakacağımı zannediyorum. Benden sana miras olarak hiçbir şey kalmayacak. Çalış, kendi ekmeğini kendin kazan. Bu fakir kulübeciği sakın satma! Çünkü her kuşun bir yuvası vardır. Bir gün başın daralırsa bu kulübenin içini iyice araştır, çok kıymetli bir şey bulacaksın. Bu kıymetli şey sihirli bir aynadır. Rahmetli annen onu dedelerinden miras olarak saklıyordu. Dünyada ne istiyorsan elindeki aynaya baktığın gibi sana görünür.

Bir saat sonra Nuri Baba gözlerini dünyaya kapadı. Aradan birkaç gün geçtikten sonra da Orhan, başka memleketlere gitmek için yola çıkmaya karar verdi. Kulübeyi araştırdı, aynayı buldu; eski,

küflü bir sandığın bir köşesinde duran bir ayna, gümüş bir çerçeve içinde parıl parıl parlıyordu. Orhan aynayı aldı. Bir çantaya yiyecek de koyarak yola çıktı. Bir iki saat yürüdükten sonra etrafında olup bitenleri anlamak için aynayı çıkardı, baktı, hakikaten aynada bir kocakarı gördü. Zavallı ihtiyar! Sırtına yüklendiği odunlarla inim inim yola çıkmaya uğraşıyordu. Orhan hemen koşarak gitti, kocakarının odunlarını alıp evine kadar götürdü. Kocakarı, Orhan'ın yardımından pek memnun kaldı. Ona “Arkan yere gelmesin oğlum! Bütün şeytanlar senden korkup kaçsınlar!” diye dua etti.

Orhan, kocakarıya teşekkür ederek yoluna devam etti. Karanlık bir orman kenarına geldiği zaman artık güneş de batıyordu. Orhan, hiç düşünmeden ormana daldı, yürümeye başladı. Nihayet pek yorulduğu için bir yüksek ağaç üstüne çıkarak uyudu. Gece yarısı uyku arasında bir gürültü işitti, uyandı.

Etrafına bakındı ise de hiçbir şey göremedi. Gürültü yine devam ediyordu ama nerede? Hemen aynayı çıkarıp baktı; pek yakında, ormanın bir alan yerinde büyük bir ateş etrafında dört şeytan birbirleriyle boğaz boğaza kavga ediyorlardı.

Orhan, ağaçtan yere atladı. Şeytanların kavga ettikleri yere gitti. Yakınlarına geldiği zaman kavganın sebebini de anladı. Çünkü yaşlı bir şeytan:

—“Bu yüzüğü parmağında çevirdiğin gibi ne istersen çabucak olur. Bize büyükbabamızdan kalan bu çok kıymetli yüzüğü sizin gibi sersemle mi vereceğim!” diye bar bar bağıyordu.

Orhan, bu yüzük benim işime çok yarayacak, diye şeytanlara doğru gitti. Pek yakınlarına kadar gidip “Öhö!” diye öksürünce ihtiyar şeytanlar korktular, öyle bir kaçış kaçtılar ki... İhtiyar şeytan kaçarken yüzüğü düşürmüştü, Orhan onu alıp parmağına taktı. Yine yoluna devam etti. Şurada burada programsız serseriler gibi birkaç zaman daha dolaştıktan sonra bir gün yine ormanda uyuyordu. Rüyasında bir ejderhanın çaldığı gayetle güzel bir kızı gördü. Bu kızcağız hem ağlıyor hem de Orhan’dan imdat istiyordu. Uykudan uyandığı gibi aynayı çıkarıp baktı. Aynada bulutlara karışmış yükseklikte bir dağ, dağın tepesinde çok yüksek duvarlarla sarılı bir saray görünüyordu. Sarayın her bir yeri altından yapılmıştı.

Orhan, hemen parmağındaki yüzüğü çevirdi ve kanatlı bir at ile zırhlı elbise ve silah istedi. İstekleri

o dakikada önüne geldiler. Zırhlı elbiseleri giyindi, silahlarını takındı, kanatlı ata binerek ejderhanın sarayına doğru hızlandı. Kanatlı at, havada yel gibi uçuyordu. Çabucak oraya erişti. At onu sarayın avlusu içine indirmişti. Elmas işlemeli kocaman bir kapıyı açarak içeriye girdi. Her oda altın, gümüş, elmas ve kıymetli taşlarla dolu idi. Asıl, kızın kapalı bulunduğu yüksek kuleye çıkmak için merdivenleri tırmandı. Kulenin kapısında ihtiyar, dişleri dökülmüş bir asker bekliyordu. Çabucak onu öldürdü, kapının anahtarlarını aldı, kapıyı açarak kuleye daldı. Güzel kız onu görünce sevinerek ellerini çırpı ve sordu:

—Sen kimsin, ey kahraman? Ejderhanın bu tılsımlı sarayına ne cesaretle girebildin? Buraya giren binlerce yiğit kendilerini kurban ettiler.

—Bana “Kahraman Orhan” derler. Üç gün evvel seni rüyamda gördüm, benden imdat istiyordun. İşte! Seni buradan kurtarmak için geldim.

—Haydi! Çabuk kaçalım! O pis ejderha nerede ise şimdi gelir.

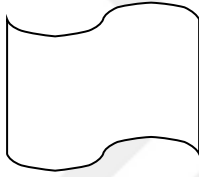
Kuleden indiler, avluda bekleyen ata acele bindiler ve uçarak gitmeye başladılar. Onlar uçup gitmekte olsunlar ejderha sarayına gelip askerini ölmüş ve kuledeki esir kızı kaçmış görünce hemen aramaya çıktı. O kadar hızlı gidiyordu ki çabucak yetişti. Havanın birdenbire kararıp fena bir korku çıkarmaya başlamasından ejderhanın yakında olduğunu anlayan kız

—“Aman kahramanım! Ejderha yetişti, şimdi ne yapacağız?” diye ağlamaya başladı.

Sayfa 19

Orhan, kıza cevap vermeye kalmadı, ejderha karşısına dikildi. Bu kadar murdar ve çirkin, aynı zamanda o kadar da iri bir mahlûk idi ki bir dudağı yerde birisi de gökte idi.

Orhan hemen attan indi, ejderha ile boğuşmaya başladı. Bir gün bir gece uğraştılar. En sonunda ejderha, güçlü kuvvetli Orhan'ı yenemeyeceğini anlayınca "Haydi, kılıçlarımızı havaya atalım; hangimizin kılıcı daha yüksekler çıkarsa kız onun olsun." dedi. İkisi de kılıçlarını havaya attılar.

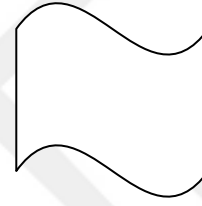
Firavunun Hazinedarı

Eski Mısır'da bir zamanlar "Remisenet" adında bir firavun var idi. Bu firavun o kadar zengin idi ki malının mülkünün hesabını bilmiyordu. Bununla beraber, bir gün sarayına girecekler, paralarını çalacaklar diye pek çok korkuyordu. Bunun için "Timunep" adındaki ustayı çağırarak:

Ejderhanın kılıcı bulutlara kadar erişti ve yere düşerek ortalığı titretti. Orhan'ın kılıcı ise çok daha yüksekler çıktı ve doğruca ejderhanın başına düşerek onu parça parça etti.

Orhan, kızı alarak babasına gönderdi. Kız, başından geçenleri ve Orhan'ın kahramanlığını anlattı. O memleketin ahalisi bu kahraman genci kendilerine baş yaptılar ve kız ile onu evlendirdiler.

Düğünlerinde ben de bulundum, tam kırk gün kırk gece düğün oldu.

—“Usta!” dedi. Hazinemdeki sandıklar paralarımın hepsini almıyor. Altın ve gümüşlerim günden güne çoğalıyor. Daha başka sandıklar yaptırsam yine her odaya bir bekçi koymak lazım gelecek ki bu da benim işime hiç gelmiyor. Çünkü bekçileri sık sık dolaşmak lazım gelecek, artık bu para hamallığından bıktım,

Sayfa 20

usandım. Sen bana sarayın avlusu içine yüksek ve çok sağlam bir kule yapacaksın, bütün hazinelerimi toplayıp oraya kayacağım. Bak! Kule büyük ve geniş olsun ki bütün böyle birikecek olan paraları da alabilsin. Kulenin duvarlarını hırsızlar delemesinler diye çok kalın işleyeceksin, anladın mı? Yalnız tepesinde daracık bir iki pencere bıraksan yeter. Bütün kule için bir tek o da, çok dar kapı yapacaksın. Bu kapı, yalnız demirden olacak ve tam on iki tane anahtarla açılıp kapanacak. Her kilidi ayrı ayrı ustalara yaptıracaksın. Kule bittiği gibi içine bütün hazinelerimi dolduracağım ve bütün hazinedarlara yol vereceğim.

Timunep Usta, derhal işe başladı. Kule için lazım olan taşları başka başka taşçılara hazırlattı. Her birini kendisi yalnızca duvarlara yerleştirdi. Planını o kadar gizli tutmuştu ki hiç kimse yaptığı işin farkında değildi. Kuleye bir de gizli kapı yaptı. Bu kapıyı, kulenin içinden olsun, dışından olsun bulmak kabil olamazdı. Bundan sonra başka işçiler alarak kuleyi az zaman

içinde tamamladı.

Firavun Remisenet, bu kuleye pek çok sevindi. Usta Timunep'e pek çok para ve hediyeler verdi. Firavun, artık hazinelerini yerleştirmiş ve on iki ayrı kilitçinin yaptıkları kilidi de kapayarak meraktan kurtulmuştu.

Timunep Usta, günden güne daha iyi giyinmeye ve yemeye başlamıştı. Aradan birkaç ay geçer geçmez gayetle büyük bir saray yaptırdı. Ve sarayın bahçesi Firavun'un bahçesinden daha güzel olmuştu. Hizmetçilerinin, kölelerinin elbiseleri bile değme zenginlerde görülüyordu. Bu kadar şatafatlı yaşayan kimse yoktu.

Ahali Timunep Usta'nın bu zenginliğinin Firavun'dan aldığı çok paralar ile hediyelerden ileri geldiğini zannediyorlardı. Bundan başka, Timunep Usta, uzak memleketlere giderek büyük binalar yapmış ve çok paralar kazanmıştı. Fakat kazandığı paralar bu kadar masrafa yetmezdi. O kadar ki Firavun bile Timunep Usta derecesinde rahat yaşayamıyordu. Biliyor musunuz, bunun sebebi ne idi? Bilmiyorsunuz değil mi? Ben söyleyeyim: Çünkü Timunep Usta, kendisinden başka kimsenin bilmediği

Sayfa 21

kuledeki gizli kapıdan girerek istediği kadar para alıyor ve bol bol sarf ediyordu. O zamana kadar yaptığı bu hırsızlığı hiç kimse sezmemişti.

Her vakit yalnız olarak kuledeki hazinelerini dolaşmaya gelen Firavun bile paralarının çalındığını anlayamamıştı. Anlayamazdı da, çünkü paralar o kadar çoktu ki artık hesabı kitabı kalmamıştı. Böylece hırsız usta ölünceye kadar hırsızlığına devam etti.

Artık ölümü yaklaşınca Selinun ve Muti adındaki oğullarını çağırdı ve:

—“Yavrularım!” dedi. Bütün bu zenginliğimizin sebebi Firavun’un hazinesinden aşırıldığı paralardan ileri geliyor. Bu paralarla siz de ölünceye kadar rahat içinde yaşarsınız. Fakat biliyorsunuz ki bu bir hırsızlıktır. Ama benim düşündüğüme göre Firavun’un paraları kulenin içinde saklı duracağına böyle ara sıra oradan çıkarılmalı ve kullanılmalı, öyle değil mi?

Bundan birkaç gün sonra Timunep öldü. Büyük bir alay ile cenazesini kaldırdılar. Mezarlıktan evlerine döndükleri zaman Selinun, kardeşine:

—“Kardeşim!” dedi. Rahmetli babamızın bize bildirdiği sırra ne dersin? Gizli kapıdan Firavun’un hazinesine biz de girerek ölünceye kadar zengin yaşarız. Ama bu, doğrudan doğruya bir hırsızlık değil midir?

Muti:

—“Adam sen de!..” dedi. Bu işin bir hırsızlık olduğunu düşünecek biz mi kaldık? Firavun’un hazinesi o kadar zengin ki hesabını kendisi de bilemiyor. Bizim ara sıra oradan aldığımız bir iki çuval altın ile hırsızlık anlaşılabilecek mi zannediyorsun?

Nihayetle ikisi de anlaştılar ve canları istedikçe kuleye giderek gizli kapıdan girip para aşırmaya başladılar.

Firavun, bir gün dikkat edince işi anladı. Hakikaten hazinesindeki altın ve gümüşler gözle görülür derecede azalmışlardı. Kulenin duvarlarını derinden derine gözden geçirdi, dışarıdan da duvarları araştırdılar, hırsız girecek gibi bir yer bulamadılar. Aradan birkaç gün geçmişti. Firavun, hazinesinde koyduğu işaretlerin bozulduğunu ve kuleye

mutlaka dışarıdan birisinin girmiş olduğunu anladı.

Firavun, hemen on iki şehirden ayrı ayrı ustalar getirterek on iki kilit daha yaptırdı. Bununla beraber aradan birkaç gün geçer geçmez yine paralarının alınmış olduğunu gördü.

Firavun, artık hırsız elde etmeye karar vermişti. Kulenin içine demir kapanlar yerleştirdi. Ve onları yerleştiren ustaları saraya kapattı. Böylelikle yapılan işten hiç kimsenin haberi olmadı. Timunep'in iki oğlunun da bu şeylerden haberleri yoktu. Her zaman yaptıkları gibi bir gece yine gizlice gittiler, gizli kapıyı açarak Selinun, bir ip merdiven ile aşağıya inmeye başladı. Henüz ayağını yere basmamıştı.

—“Trank!” diye bir demir sesi işitildi.

Hiç kıpırdanmaksızın oraya yığılıverdi. Selinun, foyasının meydana çıktığını anlayınca hemen kardeşini çağırdı ve hırsızlıkları anlaşılmasın diye başını kesip kaçmasını rica etti. Kardeşi Muti ağlayarak Selinun'un başını ve parmağındaki yüzüğü çıkaramadığı için elini kesti, kanlı baş ile eli

kardeşinin elbisesine sarıp merdiveni tırmandı. Yine taşları yerleştirerek kaçtı.

Muti, evine döndüğü zaman annesi, başlarına gelen belayı anlamakta gecikmedi ve ağlamaya başladı.

Firavun Remisenet, o gecenin sabahı on iki kilidi açarak kuleye girdi. Duvarın dibinde kanlar içinde yatan başsız ve elsiz ölüyü görünce arkasındaki adamlara hiddetle bağırdı:

—“İşte hırsız!” fakat tanınmamak için başı ile yüzüklü elini evinde bırakmış da öyle gelmiş... Hırsız tutmak lazım!

Firavun, hemen sarayının önüne bir darağacı kurdurup başsız, elsiz hırsızın ölmüş gövdesini üzerine çıkarttı. Bütün şehirde tellallar hazineye giren hırsız haber verdiler. Ertesi günü herkes gelip seyrederek hırsızın kim olduğunu tanıyacaktı. Firavun Remisenet, bundan başka etrafa gizlenmiş adamlar koydu. Bunlar, ölüyü seyir için geleceklerin vaziyetlerinden hırsızın kim olduğunu anlamaya çalışacaklardı.

Selinun'un annesi, hırsızlıklarının meydana çıkmaması için oğlu Muti'yi ne yapıp yapıp kardeşinin başsız

gövdelerini çalmasını söyledi. Kadın, o kadar yalvarıyordu ki Muti sabredemedi ve bir çare düşünmeye başladı. Gece yarısına kadar düşündü ve aradığı çareyi buldu. Hemen kalkarak bir merkebe üç dört tulum şarap koydu, elbisesini değiştirip doğruca sarayın önüne gitti. Askerler, darağacındaki ölüyü bekliyorlardı. Muti, tam aradan geçerken şarap tulumunun birisini bıçağıyla deldi, koyu kan gibi kırmızı şarap yere akmaya başlayınca hemen bağırdı:

—“Hey, hemşehriler! Yetişin tulum delindi. Yazıktır, benim gibi bir fakirin şarabı demek, canı demektir.

Muti, hem bu sözleri söylüyor hem de öteki tulumları düzeltmeye uğraşırken el çabukluğu yaparak birer birer deliyordu. Dört asker yetişip ağızlarını tulumlara dayadılar ve şarap içmeye başladılar. O kadar çok içtiler ki eski şarabın kuvvetinden yarım saat sonra dördü birden yerlere yuvarlandılar. Muti zaten bunu bekliyordu. Hemen gidip ipleri keserek kardeşinin ölüsünü darağacından kurtardı ve merkebe yükleyip üstünü örterek sapa yollardan evine gitti.

Ertesi gün Firavun sarhoş askerleri birer birer istintak etti ise de ölüyü kimin çaldığını bir türlü anlayamadı.

Firavun Remisenet’in akıllı bir kızı vardı. Olup biten işleri öğrenince doğru babasının yanına çıktı ve hırsızın ölüsünü çalanı mutlaka bulup teslim edeceğini vadetti.

Tellallar çabucak yine şehre çıkıp Firavun’un kızının evleneceğini, bunun için her genç delikanlının saraya gidip kendisiyle görüşmesini ilan ettiler. Birçok delikanlılar Firavun’un kızı “Beza”nın karşısına çıktılar ve dünyada yaptıkları işleri anlattılar ama hırsız çalan yine bulunamadı.

Bir gün Muti, Beza’ya çıkıp Firavun’un hazinesinden nasıl para çaldıklarını, kardeşinin kapana düştüğünü namuslarını kurtarmak için nasıl kardeşinin başını ve elini kestiğini uzun uzadıya anlattı. Beza, bunları işitince:

—“İşte, bizim aradığımız ölü hırsız sensin! Teslim ol!” diye haykırdı ise de çocuk, mantosunun altında sakladığı kardeşinin kesilmiş elini ona tutturarak var kuvveti ile kaçtı ve saraydan çıktı.

Sayfa 24

Beza, çabucak babasına haber verdi ve ölü hırsızının genç, kibar birisi olduğunu, elinde kesilmiş bir ölü eli tutturarak kaçtığını söyledi.

Firavun, bir iki dakika düşündükten sonra:

—“Evet, kızım.” dedi. Ben de öyle zannediyordum. Bununla beraber namusunu kurtarmak için kardeşini öldürüp sonra da ölüsünü çalıp ortadan kaldıran bu genci ben pek sevdim. Ona öyle bir şey yapacağım ki bütün Mısır memleketi gibi bütün dünya da şaşıp kalacak.

Yine tellallar şehre çıkıp hırsızın ölüsünü çalanı Firavun’un affettiğini ve hemen saraya gelmesini ilan ettiler.

Cesur Muti, Firavun’un karşısına

çıktı ve her şeyi uzun uzadıya anlatarak af diledi, hem de hazine kulesine girilen gizli yolu gösterdi.

Remisenet, bundan pek çok hoşlandı. Hemen Muti’nin elinden tutup kızının karşısına getirdi:

—“Kardeşinin namusunu kurtarmak için her şeyi yapan bu genci sen de affet ve ona bütün hayatında arkadaş ol! İyi bil ki kardeşi için canını tehlikeye koyan Muti, senin için ve memleket için çok iyi bir adam olacaktır!” dedi.

Bir hafta sonra Muti, Firavun’un kızı Beza ile evlendi ve az zaman içinde bütün memleket onu candan sevmeye başladı.

-A.L. Griim’dan-

Geveze mi Geveze

Fahri'nin gevezeliği yalnız evdekileri değil bütün mahalleyi taciz etmişti. Annesi, babası, iki kardeşi hâsılı hısım akrabası gibi konu komşu da bu geveze çocuktan usanmışlardı. Fahri, olmayacak bir şeyi bir kere diline doladı mı bir daha –illallah-günlerce, haftalarca bazı da aylarca yalnız onu dinlerlerdi. O, bu kadar sözü nereden çıkarırdı, Allah bilir.

Söz söylemenin de bir yeri vardır, değil mi? Sırasına göre söylenmeyen sözün hiçbir kıymeti yoktur. Hele geveze insanlara hiç kimse tahammül edemez. Etse de yanından ayrılır ayrılmaz yaka silkmeye başlar. İşte! Bizim küçük Fahri de herkesi usandırmıştı. O kadar geveze, o kadar şımarık ki bilmem size nasıl anlatayım! Fakat Fahri, nihayet öyle bir belaya uğradı ki gevezeliğinin cezasını hem kendisi hem de birçok kişiler çekti. O kadar ki, o zaman memleketin en büyüğü sayılan kadı bile Fahri'nin belasına uğradı. Annesi, babası, iki kardeşi, hısım akrabası, konu komşusu hepsi hepsi Fahri'ye bütün ömürlerince lanet ettiler.

Ne o? Fahri'nin başına neler geldiğini öğrenmek için acele mi ediyorsunuz? Yağma yok! İlkın şu iki satıra sığan sözleri okuyunuz da ondan sonra

öğrenirsiniz:

“Sakın geveze ve şımarık olmayınız!

Ağırbaşlı olanları herkes sever.”

Bu sözleri okudunuz hem de bellediniz, değil mi? Peki, şimdi dinleyiniz:

Bir gün annesi Fahri'nin eline bir çanak vermiş, bal almak için çarşıya göndermişti. Fahri, çanağı bir külah gibi başına geçirmiş, adamakıllı bir maskara gibi soytarılık yaparak evden sokağa çıkmıştı. Sokak kapısından çıkar çıkmaz ayağını kapı ile eşik arasına kıştırdı. Bahanesinden tutturarak söylene söylene yürümeye başladı. Sokakta ilk işi de komşunun Alp'a çatmak oldu. Alp, henüz dört beş yaşında pek güzel, çok uslu bir yavrucak idi. Fahri, onun lüle lüle kıvırcık saçlarını çekmeye başladı. Küçük yavrucağın hiç kimseye zararı yoktu ama siz gidin de Fahri'ye anlatın. Fahri, sizin zannettiğiniz kadar fena değildi ha! Bakın ağlayan Alp'ı nasıl susturdu? Hemen yerden bir kırık cam parçası aldı, cebinde kibrit kutusu zaten hazır. Fahri'nin ceplerinde neler bulunmaz ki? Dört beş cebi vardı, cep değil her biri ayrı ayrı birer çıfıt çarşısı... Fahri, bir kibrit çıkardı çaktı. Arkasını Alp'a dönerek camı isledi, sonra o

isle sağ elinin yüzük parmağını boyadı:

—“Ağlama sen kardeşim! Ben sana şaka yaptım!” diyerek Alp’ın yüzünü gözünü bir maskara gibi siyaha boyadı.

şimdi tabanlara kuvvet. Fahri’yi tutabilene aşk olsun! Soluğu şarşıdaki bakkalda aldı. Bakkal, onu geciktirmeden balı vererek başından savdı çünkü ne mal olduğunu biliyordu. Bakkaldan çıkar çıkmaz Fahri’nin ilk işi baldan bir parmak alıp ağzına götürmek ve şapır şupur yalanmak oldu. Kırk elli adım yürüyüp kendi sokağına sapacağı köşede bir parmak bal daha aldı. Yine yalanırken karşısına fakir elbiseli bir ihtiyaç çıktı:

—“Oğlum, bana da bir parmak bal versene!..” dedi.

Fahri, hemen gogurlandı,

—Haydi oradan sen de bunak!..

İhtiyaç, çok nur yüzlü bir adamdı. Fahri’ye inkisar etti:

—Geveze, terbiyesiz çocuk! Mademki beni incittin, sen de bütün ömründe dilinin belasına uğra! Bu baldan kim yerse her sözünde bir kere ağzından “pırrt” çıksın!

Fahri’ye böyle şeyler vız gelir, değil mi?

Sokak kapısından eve girerken:

—“şimdiye kadar nerede kaldın ay oğul?” diye annesi onu güzelce bir payladı. Fahri’nin ağzından çıkan şu cevaba dikkat ediniz:

—“Anneciğim pırrt! Balı pırrt bakkaldan pırrt aldım pırrt. Gelirken pırrt karşıma pırrt bir ihtiyaç pırrt çıktı pırrt. Benden pırrt bal istedi pırrt,

vermedim pırrt. Bana pırrt bu baldan pırrt her kim pırrt yiyecek pırrt olursa pırrt her sözünde pırrt bir kere pırrt “pırrt” desin pırrt.” dedi.

Annesi, Fahri’nin sözlerini sonuna kadar dikkatle dinledi de:

—“Haydi oradan sen de geveze!” diye hiř ehemmiyet vermedi. Čanađı eline aldı ve yemek odasına götürdü. Kendisi de bir parmak bal alıp tadına baktı. Keřke bakmaz olaydı! Bir dakika sonra o da her sözünde bir kere pırrt demeye başladı. Fahri’nin annesi bunu, bahçede iki kardeşinin yanına oynamaya giden Fahri’ye seslendiği zaman anladı:

—Fahri! Pırrt neredesin pırrt? Gel buraya pırrt, git fırından pırrt ekmek de al pırrt.

Fahri, bakkaldan bal getirdiğini, bembeyaz gömeç balı olduğunu kardeşlerine de söylemişti. Onlar da bir fırsat bularak yemek odasına girdiler. Čanaktaki baldan iki küçük kız da birer parmak alarak kendi aralarında konuşurken her sözde bir kere pırrt demeye başladılar.

Artık akşam olmuştu. Fahri’nin babası Balıkçı Aliş Ağa eve geldi. Evde karısının Fahri ile iki küçük kızın her sözde bir kere pırrt demeleri çok tuhafına gitti ve bir parmak balın insana böyle pırrtlamak vereceğine bir türlü akıl erdiremiyordu.

Yemek vakti gelmişti, sofraya oturmuşlardı, yemeklerini yediler, en sonunda bal yediler. Balıkçı da baldan tadar tatmaz pırrtlamaya başladı.

Ama doğrusunu söyleyiniz, hoş değil mi? Evin içinde beş kişi her lafta bir kere pırrt diyerek birbirlerine meram

anlatıyorlardı.

Nihayet, balıkçı babanın bu işe canı sıkıldı; balı satan bakkala gidip çattı. Bin müşkülâtle derdini anlatabildi.

—Bakkal pırrt! Bu ne biçim pırrt baldır pırrt, Allah aşkına pırrt!

—Hayır beyim, sattığım balda hiçbir kusur yoktur.

—Ya, bak pırrt! Bir kere pırrt sen de pırrt!

Bakkal da bir parmak bal alıp ağzına götürdü. O da her sözünde bir kere pırrt demeye başladı:

—Ben pırrt, vallahi pırrt balıma pırrt hiç pırrt bir hile pırrt katmadım pırrt.

Dükkânda daha üç dört müşteri vardı onlar da baldan tattılar. Fakat onlar da başlarına belayı aldılar çünkü her sözde bir kere pırrt demek hepsine bir salgın gibi yapıştı.

Mesele gittikçe büyüdü. Gürültü büyüdükçe her işiten dükkâna uğruyor ve pırrtlatıcı baldan bir parmak alıp yiyerek pırrt demeye başlıyordu. Bunu işiten konu komşu, çoluk çocuk hepsi bakkala üşüşüler ve baldan birer parmak alarak her sözde bir kere pırrtlamaya başladılar. Kalabalığın ne olduğunu anlamak isteyen pazvant, arkasından bir polis, daha arkasından bir komiser geliyordu. Onlar da baldan tadarak pırrtlamaya başladılar. İşin tuhafı herkes büyük bir merakla gelip bala saldırıyor, herkes de mutlaka baldan bir parmak alarak pırrtlıyordu.

Böylelikle komiser bakkalı, balıkçıyı, bütün bu gürültüye sebep olan geveze Fahri'yi, daha birkaç kişiyi toplayarak polis karakoluna sürükledi. Başkomisere

pırrtlaya pırrtlaya işi anlattı. Başkomiser, balıkçıyı, bakkalı, Fahri'yi ve diğer gelenleri birer birer dinledi. Bu, hakikaten seyredilecek bir komedyâ idi. Karakola ben diyeyim on beş, siz deyiniz otuz kişi toplanmıştı. Hiçbirisi her sözünde bir kere pırrt demeden söz söyleyemiyordu. Başkomiser de dayanamadı, ağzına bir parmak bal çaldı. Zavallı, o da:

—“Bu işte pırrt bir pırrt tuhaflık pırrt var pırrt” demeye başladı. Telefonu açtı polis müdürünü istedi. Konuşmaya başladı:

—Alo pırrt, alo pırrt! Kimdir pırrt orada pırrt, Müdür Bey'i pırrt verir misiniz pırrt? Alo pırrt Müdür Bey pırrt, siz misiniz pırrt?

Polis Müdürü telefonda böyle terbiyesizce konuşan Başkomiser'in hemen adresini öğrendi. Zaten yerleri de yakındı. Bir polis göndererek hepsini getirtti.

Başkomiser, bal çanağı elinde olduğu hâlde diğer pırrtlayanlarla birlikte Polis Müdürü'nün karşısına çıktı. Kızara bozara meseleyi anlattı. İşin tuhafı şu ki Polis Müdürü de baldan tadarak pırrtlamaya başladı.

Uzatmayayım! İş, memleketin kadısına dayandı. Gece mece demeyip Kadı'yı yaka paça yerine getirdiler. Kadı Efendi, lazım gelenleri birer birer pırrtlatarak dinledi.

—“Böyle saçma iş olmaz, hepiniz ne söylediğinizi ne yaptığınızı bilmiyorsunuz!” diye bir parmak dolusu balı ağzına götürdü, belaya bakınız ki Kadı Efendi'nin en son sözü şu oldu:

—Ben pırrt kırk pırrt senelik pırrt kadıyım pırrt, böyle pırrt tuhaf pırrt dava pırrt görmedim pırrt.

Bilgiç Hanım

Biraz da Gülelim

—Aman! Ne yaramaz, ne haşarı çocuk oldun! Yine Nuri ile kavga etmişsin. Sana yarın tekrar yeni ruba almaya mecbur olacağız, baksana üstüne başına!..

—Hey anne! Hele bir kere de Nuri'yi gör! Vallahi, mutlaka annesinin başka çocuk alması lazım gelir, dersin.

O gün mektebe en geç gelen Ali idi.

Muallim sordu:

—Ne için bu kadar geç kaldın?

—Babamın benimle işi vardı.

—Ne işi vardı?

—Beni dövdü de...

—Dede!

—Ne var oğlum!

—Sen de vaktiyle benim gibi küçük bir çocuk oldun, değil mi?

—Evet yavrum!

—Ooh! Bu beyaz saç, bu kar gibi sakal ile o zaman kim bilir ne tuhaf duruyordun.

Ha, ha, ha!..

Demir, mektebe geldiği zaman kundurasının birisi güzelce parlatılmış, birisinin ise daha çamurları görünüyordu.

Muallim sebebini sordu.

Demir'in cevabı:

—Muallim Bey! Onu da parlatmak için ağızımda tükürüğüm kalmadı.

Bilmece

Altı aylık abone!

Kazanmak isteyenler!

Altı gün içinde şu aşağıki bulmacayı bulup bize göndersinler.

[Bir sürü serçe kuşu büyük bir ağacın dallarına gelmişler, çift çift konmuşlar, ağacın bir dalı boş kalmış. Uçup gitmişler, tekrar gelmişler bu defa tek tek konmuşlar, bir kuş açıkta kalmış. Acaba kaç tane kuş, kaç tane dal varmış?]

Bilmece

Kaç çocuk idiler?

Mektepte çocuklar iki taraflı olmuşlar; küçükler bir tarafa, büyükler de bir tarafa ayrılmışlardı. Ellerinde kalın bir ip var,

bu ipi çekeceklerdi. Çekmeye başladılar ama anlayamıyorlardı. Büyükler itiraz ettiler:

—“Siz kalabalıksınız. Sizden bir kişi bize gelsin. Her iki tarafın da kuvvetleri bir olsun!” dediler.

Küçükler buna razı olmadılar:

—Siz büyüksünüz. Sizden bir kişi bize gelsin ki bizim kuvvetimizle sizin kuvvetinizin iki misli olsun

Acaba büyükler kaç kişi, küçükler kaç kişi idiler?

Doğru bulanlar arasında kura çekilerek birinciye bir dolma kalem, ikinciye mecmuamızın altı aylık abonesi, üçüncüden onuncuya kadar birer güzel kartpostal verilecek. Diğerlerinden de yirmi beş kişinin adları yazılacaktır. Bilmecelerin hallini kuponla birlikte “Çocuk Yıldızı Müsabaka Memurluğuna” göndermeniz lazımdır.

Bilmece kuponu

Sayı: 1

Adres:.....

YILDIZ

Çocuklar! Her hafta seve seve okuyacağınız, resimlerine bakacağınız “Çocuk Yıldızı” size sahici bir yıldız olmak niyeti ile çıkıyor. Çocuk Yıldızı, sizin müşküllerinize çareler bulacak, karanlık gecelerinizde size nurlar saçacak.

“Çocuk Yıldızı” güzel Türkiye’nin yarınki büyük adamları olan sizlere çok güzel hikâyecikler, çok tatlı dersler okutacak.

“Çocuk Yıldızı” Türk’ün al bayrağındaki şanlı yıldız gibi parlayacak.

“Çocuk Yıldızı” sizin yazacağınız yazıları da seve seve basacaktır. Fakat bunun için gelecek sayıdaki şartları dikkatli okumanız lazımdır. “Çocuk Yıldızı”nın ikinci sayısını sabırsızlıkla bekleyiniz!

ÇOCUK YILDIZI

HER HAFTA PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR ÇOCUK MECUASI
FİYATI 5 KURUŞTUR
İDAREHANESİ: İZMİR İKİNCİ BEYLER SOKAĞI TÜRK KİTAPHANESİ

Sayı: 2

İDAREHANESİ:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kuruştur.

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk mecmuası)

SAYI: 2

Birinci Sene

Birinci Teşrin, Üçüncü Hafta

Akdeniz'e

Mini mini dalgaların
Mor gölgeli adaların
Annesinin sen Akdeniz!
Ne güzelsin ey Akdeniz!

Yalıların liman kokar,
Portakallar çiçek açar,
Cici deniz, güzel deniz!
Hilalle parlayan deniz!

Zaman olur, bir coşarsın
Kabarırsın hem taşarsın
Sen Türkiye denizisin,
Güzelsin, ooh, çok güzelsin!

Türk yıldızı seni süsler
Aç koynunu Türk'ü göster
Güzel deniz, cici deniz,
Türkiye'ye inci deniz!

Altın Kuş

Birisi sarraflık yapıp altınlarla oynayan, diğeri süpürgecilik ederek ekmeğini kazanan iki kardeş vardı. Sarraf çok fena yürekli, süpürgeci ise gayet iyi birer adam idiler.

Süpürgeci babanın ikiz iki oğlu var idi ki bunları birbirinden kimse ayıramıyordu. Birbirlerine o kadar çok benziyorlardı. Bu çocuklar, her zaman amcalarının evlerine gidip gelirlerdi.

Bir gün süpürgeci baba, süpürgelik kesmek için bostana gitmişti. Bir iki saat çalıştı. Epeyce süpürgelik kesti. Pek yorulduğu için biraz dinlenmek üzere bir ağacın gölgesinde oturdu. Torbasından yemek çıkararak yemeye başladı. Ağaçta bir kuş tatlı tatlı ötüyordu. Süpürgeci başını kaldırıp ağaca baktı. Şarkı söyleyen kuşun altın gibi parlak, sarı bir hayvancağız olduğunu gördü. Kendi kendine “Şunu tutayım da çocuklarıma götüreyim, kafese koyarlar, her zaman güzel güzel öter.” diye söylenerek yemeğini bırakıp ağaca tırmanmaya başladı. Kuşcağız, gelen düşmanını görünce “pırr” edip kaçtı. Süpürgeci, buna acınarak ağaçtan indi. Yemeğini yemek için hazırlandığı sırada gözüne çok parlak bir şey ilişti. Bu, kaçak kuştan düşmüş bir tüy

idi. Süpürgeci baba, tüyü aldı; evirdi, çevirdi, bir türlü akıl erdiremedi.

Çünkü kuşun kanatlarından düşen bu parça altından idi. Zavallı süpürgeci! Bu göz kamaştıran parlak tüyü hemen kardeşi sarrafa götürüp gösterdi, kuştan düşme bir tüy olduğunu anlattı. Sarraf tüyü inceden inceye gözden geçirdi:

—“Bu, temiz altındır!..” dedi. Kardeşine birçok para vererek tüyü satın aldı.

Başka bir gün süpürgeci yine o bostana gitmişti. Kuşu tekrar ağaçta görünce bu defa mutlaka onu elde etmeye karar verdi. “Diri olarak tutamazsam bari öldürürüm ya!..” diyerek çabucak bir sapan yapıp ağaca tırmandı. Kuş, düşman süpürgeciden evvel davranarak kaçtı. Süpürgeci, arkasından sapanla taş attı ise de vuramadı. Fakat kuşun yuvası dalların arasında görünüyordu. Süpürgeci, belki bir iki altın tüy daha bulurum, umuduyla yuvanın olduğu ince dallara kadar tırmandı, yuvanın içinde bir altın yumurta duruyordu. Bizim ihtiyar, bu yumurtayı yakaladığı gibi yine kardeşi sarrafa koştu. Sarraf ona bu defa daha çok para vererek altın yumurtayı aldı. Fakat eğer kuşu diri yahut ölü getirecek olursa kendisine bir

Sayfa 5

şinik para vereceğini de söyledi. Süpürgeci, ertesi gün kuşun yuvası bulunan ağaca koştu.

Bu defa kuşu sapanla vurmaya da muvaffak oldu; sarraf, altın kuş için kardeşine hakikaten bir şinik para verdi. Sarraf, bu altın kuşun ne kadar kıymetli bir şey olduğunu bildiği için çabucak karısına koştu:

—“Bu kuşu pişir, ama karaciğeri ile yüreğini sakın kaybetme!” diye tembih etti.

Kadıncağız, temizlenmiş kuşu ızgaraya koydu, kızartmaya başladı. O sırada süpürgeci babanın ikizleri amcalarının evine gitmiş oynuyorlardı, kadın başka bir odaya gitmiş iken ızgaradan yere düşen karaciğer ile yüreği alarak yediler, yine oynayarak kendi evlerine gittiler. Sarrafın karısı döndüğü zaman kuşun ciğeri ile yüreğini bulamayınca “Belki kediler kapmıştır!” diye hemen bir horoz kestirip eksikleri tamamladı.

Ertesi gün sabahleyin uykudan kalkan ikizlerin ikisinin de yastıkları arasında birer sarı lira bulundu. Süpürgeci, âdeti olduğu gibi yine kardeşine koşup meseleyi anlattı. Ciğerle yüreği yiyenlerin çocuklar olduğunu anlayan fena yürekli sarraf, kardeşine:

—“Çocuklarının içine şeytan girmiş. Eğer üç gün içinde onları götürüp dağa atmayacak olursan senin başına büyük belalar gelecek!” dedi.

Süpürgeci, bu sözler üzerine ne yapacağını şaşırdı. Hiç evlat dağa bırakılır mı? Nur topu gibi güzel yavrucaklar... Ama büyük belaya onları kurban etmek lazım olduğunu düşünerek yavrucakları hakikaten götürüp bir

sık ormana bıraktı. Zavallı baba! Ağlayarak evine döndü.

Gece olmuş, karanlık çökmüştü. Simsiyah ormanın içinde kuşlar çoktan uyumuşlar, yabani hayvanların sesleri korkunç korkunç işitilmeye başlamıştı.

Oğuz’la Tosun birbirlerine sarmaşıp bir zaman ağlaştılar. Sonra yakınlarında bir kurt uluması işittikleri gibi bir ağaca tırmandılar. Geceyi titreye titreye korku içinde ağaç üstünde geçirdiler. Sabah olduğu gibi eve dönmek için kendilerine yol aradılar ama ne gezer?.. Gittikçe sık ormanın içerilerine daldılar. Karınları acıktı. Fındık toplayıp yediler. Dört gün dört gece ormanda dolaştılar, üstleri başları yırtık çizik içinde kaldı.

Beşinci günü sabahı iki kardeş yola çıkmışlar, buldukları bir patikadan yürüyorlardı, yakınlarında bir köpek sesi, biraz sonra da bir insan sesi duydular. Bu, ya bir avcı yahut da bir çoban olacaktı. Oğuz, insan sesini duyunca hemen:

—“Can kurtaran yok mu?..” diye var sesi ile bağırmaya başladı. Beş dakikaya varmadan önlerine tepeden tırnağa kadar silahlı, haydut kıyafetli bir adam çıktı. Bu, bir avcı hem de gayet iyi yürekli bir ihtiyar idi. Çocuklar ağlaya ağlaya gidip ona sarıldılar, babalarının kendilerini ne sebepten getirip ormana attığını, dört gün dört gece nasıl yol aradıklarını anlattılar.

İhtiyar avcı, onları sevdi:

Sayfa 6

—“Benim çocuğum yok, siz ikiniz de oğlum olunuz!” diye yanına alıp köydeki evine götürdü.

İki kardeş uzun seneler avcı babanın yanında kaldılar. Avcı, onlara nasıl silah kullanılacağını öğretti. Her ikisi de gayetle usta ve o civarda en güzel nişancı olmuşlardı. Bir gün avcı baba, onları alıp ava gitmişti. Bütün gün ormanda dolaştılar, hiçbir kuş bile vuramadılar.

Akşamüzeri artık evlerine dönüyorlardı. Havada bir sürü yaban kazı üç köşe olmuşlar, uçarak kaçıyorlardı. Avcı baba, Oğuz’a:

—“Haydi yavrum! Avcılığı öğrenip öğrenmediğini göstermek sırası işte geldi. Her köşeden birer tane kaz vur!” dedi. Oğuz, birbiri ardı sıra üç defa ateş etti, üç köşeden birer kaz vurdu. Arkadan bir sürü kaz daha geliyordu. Bunlar havada dört sayısı gibi dizilmişler, uçuyorlardı. Tosun, bu kazlara beş kere ateş ederek üç köşelerden, birer de başlardan olmak üzere tamam beş kaz düşürdü. Avcı, çocukların ikisinin de alınlarından öptü:

—“Aferin!” dedi. İyi nişancı olduğunuzu artık anladım.

Aradan birkaç ay geçmişti, bir gün sofrada Oğuz, avcı babaya:

—“Baba!” dedi. İkimizin de senden bir ricamız var. Eğer bu ricamızı yerine getirmezsen yemek yemeyeceğiz.

Avcı, merakla ricaları ne olduğunu sordu.

Oğuz: Artık ikimiz de çok usta

avcı olduk. Bu civarda bizden daha iyi nişan alacak kimseler yok. Biraz da uzak ve yabancı memleketlere gidip dünyayı görmek için bize müsaade ver!

Avcı babanın keyfi yerine gelmişti:

—“Peki, yavrularım! Ben de zaten size bunu teklif edecektim.” dedi. İkisine de birer bıçak verdi, biri birlerinden bir gün gelip ayrılacak olurlarsa ayrıldıkları yerde bir ağaca bıçaklarını saplamalarını, dönüp dolaşıp geriye geldikleri zaman kimin başı darda ise onun bıçağını küflenmiş bulacaklarını söyledi. Avcı baba onlara avcılığın daha birçok esrarını öğretti, her ikisinin de gözlerinden öperek yola çıkardı.

Genç avcılar o gün epey yol yürüdüler. Artık yorulmuşlardı, dinlenmek için bir büyük ağacın altına oturdular. Karınları da acıkmıştı. Oğuz:

—“Haydi biraz avlanalım, belki bir tavşan yahut bir kuş vururuz!” dedi. Kalktılar, henüz beş on adım atmışlardı ki Tosun, pek yakınlarında bir tavşan görerek ağabeyisine gösterdi. Oğuz, silahını doğrulttu, nişan aldı. Tam ateş edecekti, tavşan:

—“Yiğit avcı, acı bana! Yavrucuklarım var. Eğer beni öldürmezsen sana iki küçük yavrumu veririm!” dedi. Oğuz merhamete geldi, tavşanı öldürmedi. Ana tavşan, bir koşuda gidip mini mini iki tavşan getirdi, avcılara verdi. O sırada

Sayfa 7

önlerine bir kurt çıktı. Kurdu vuracakları zaman:

—“Yiğit avcı! Acı bana! Yavrucaklarım var. Eğer beni öldürmezsen sana iki küçük kurt getiririm!” diye yalvardı. Onu da vurmadılar. Kurt da çabucak gidip mini mini iki kurt getirdi. Daha sonra önlerine bir ayı çıktı. Ayı da:

—“Yiğit avcı! Acı bana! Yavrucaklarım var. Eğer beni öldürmezsen sana iki küçük yavrumu getiririm!” dedi. Onu da öldürmediler, ayı da derhal gidip iki tane mini mini ayıcık getirdi.

En sonra karşlarına bir aslan çıktı. Bu defa küçük avcı Tosun, silahı aslana doğrulttu. Aslan da silahı görünce:

—“Yiğit avcı, acı bana! Yavrucaklarım var. Eğer beni öldürmezsen sana iki küçük yavrumu getiririm!” dedi. Onu da öldürmedikleri için aslan hemen gidip mini mini iki aslancık getirip avcılara verdi.

Tavşan, kurt, ayı ve aslan; yavrularına ölünceye kadar avcılarının yanından ayrılmamak için telbiye ettiler.

Ama avcılarının bu işte karınları doymamıştı. Yanlarındaki küçük hayvanlar, yakında bir köy olduğunu söylediler. Tosun, köyden hem kendilerine hem de hayvancılara yiyecek tedarik etti.

İki kardeş birkaç gün daha yürüdüler. Tavşanlar, kurtlar, ayılar, aslanlar da onlarla birlikte gidiyorlardı. Bir gün iki genç kardeş ayrılmaya karar verdiler. Avcı babanın

verdiği bıçaklarını bir ağaca sapladılar. Öpüştüler, yanlarındaki hayvanları da paylaşarak ayrıldılar. İkisine de birer tavşan, birer kurt, birer ayı, birer aslan düştü.

Avcı Oğuz, kardeşinden ayrıldıktan sonra bir şehre vararak bir hana misafir oldu. Hancı hem Oğuz’a hem de hayvanlarına yatacak yer verdi. Oğuz, gezmek için şehre çıktığı zaman bütün mağazaların, dükkânların ve evlerin siyah matem bayrağı çekmiş olduklarını görünce bunun sebebini bir adamdan sordu. Adamcağız:

—“Bu memleketin padişahının kızı bugün ölecek de onun için herkes yas tutuyor!” diye cevap verdi.

Oğuz, merakla tekrar sordu:

—Padişahın kızı umutsuz hasta mı yoksa?

—Hayır, hasta değil! Ama bugün mutlaka ölecek!

—Sen de a birader! Öyle bir şey söylüyorsun ki...

—Ha, anladım, yabancısın... Sebebini söyleyeyim:

(Şehirli, avcıya yakındaki yüksek bir dağ gösterdi.) Şu dağda bir ejderha vardır. Her sene gelir, “Bana bir kız veriniz vermezseniz bütün şehri ve etrafını şimdi yakarım!” diye hepimizi korkutur. Bütün şehir bu beladan kurtulmak için her sene dağa bir kız götürüp bırakırız. Bu sene de sıra padişahın kızına geldi. Çünkü şehirde ondan başka kız kalmadı. Yarınki gün padişahın kızını götürüp dağa bırakacaklar.

Sayfa 8

Oğuz ertesi gün hayvanlarını yanına alıp o yüksek dağın tepesine çıktı. Orada küçük fakat çok güzel bir köşk gördü. Doğru köşke gitti. Kapısında bir insanın kaldıramayacağı kadar ağır bir kalkan duruyordu. Onu kaldırmak istedi, ne gezer hiç olacak şey değil. Köşke girdi, içerisi pek süslü idi. Odalardan birisinde yuvarlak, mermerden bir orta masasının üzerinde üç bardak dolusu su gözüne ilişti. Bardakların dibinde “Bu üç bardak suyu içeni dünyada hiç kimse yenemez.” diye bir yazı yazılmıştı. Oğuz, hemen üç bardak suyu içti, köşkten çıktı. Kalkanı tekrar kaldırmak için tuttu. Bu defa kalkan ona bir yumurta kadar bile ağır gelmedi.

Oğuz, kendisinde bu kadar çok kuvvet görünce dağda ejderhayı aramaya çıktı. Birkaç adım ötede padişahın kızını buldu. Zavallı! Siyah elbiseler giyinmiş, başını saçını yolarak ağlıyordu. Oğuz onu aldı, teselli etti. Köşke götürüp bırakarak:

—“Nerede ise ejderha şimdi gelir, ben çok kuvvetli bir avcıyım, onun işini becereyim, seni alıp babana götürürüm!” dedi.

Zavallı kızcağız! Hem Oğuz’un sözlerine inanamıyor hem de belki ejderhayı öldürür diye sevinçli gözyaşları döküyordu.

Oğuz, henüz köşkün kapısından çıkmıştı ki hava birdenbire karardı, şimşekler çakmaya, yıldırımlar düşmeye başladı. Yedi başlı ejderha tozu dumana katarak köşke doğru geliyordu. Ortalığı öyle pis bir koku

kaplamıştı ki... Köşkte zingir zingir titreyerek ölümünün yaklaştığını anlayan kızcağız, kendisine saklanacak bir yer arıyordu.

Yedi başlı ejder, köşkün karşısına geldi, ortalığı titreten bir sesle:

—“Ey genç, sen kimsin?” diye haykırdı. Oğuz, elindeki kocaman bıçağı sıkarak cevap verdi:

—“Senin gibi pis bir mahlûktan bu memleketi kurtarmak için geldim!”

—Hey babayığit! Senin gibi kaç tanesi burada can verdi, bilmiyor musun? Canına kıyma! Çekil aradan, kızı alayım!..” diye yedi başından ateşler, kıvılcımlar saçarak köşke doğru hücum etti. Oğuz, bir saldırışta ejderhan dört başını birden kesti. Hesapsız kan akıtan ejderhanın kalan üç başından öyle bir ateş çıktı ki... Oğuz’un hayvanları yetişip söndürmemiş olsalardı hem Oğuz hem köşteki kız hem de yavaş yavaş bütün memleket yanacaktı! Oğuz, ateşten kurtulunca bütün kuvvetini toplayarak ejderhanın belinin orta yerinden kesti. Pis mahlûk, tekerlene tekerlene kendisini yüksek bir bayırdan aşağıya attı. Aşağısı deniz idi, boğuldu, öldü. Bütün memleketi ejderhanın şerrinden kurtaran Oğuz, köşke gitti, padişahın kızına:

—“Ejderi öldürdüm, artık sen benim olacaksın, seni şimdi babana götüreceğim ama sen korkudan ben kavgadan yoruldum. Yatıp uyuyalım, biraz dinlenelim de ondan sonra...” dedi.

Kız, Oğuz’un boynuna sarılarak:

—“Evet, kahraman genç! Hem beni hem de bütün memleketi kurtardın. Ben bundan böyle seninim.” dedi. Parmağından bir altın yüzük çıkararak Oğuz’a verdi.

Oğuz, kavgada yaralanmıştı. Bir elinden kan akıyordu. Kız, kendi eliyle işlediği markalı mendilini çıkarıp Oğuz’un yarasını yıkayarak sardı.

Köşkte iki tane yatak odası vardı. Birisinde kız, ötekinde Oğuz yattılar. Oğuz, yatağa girmezden evvel hayvanlarını çağırdı.

Aslan, ayı, kurt ve tavşan sıra ile dizildiler. Sahiplerini beklemeye başladılar. Aslan yorgun olduğu için sızıp kaldı, aradan çok geçmeden ayı da horuldayarak uyumaya başladı. Daha biraz uzaktaki kurt, ejderhanın saçtığı ateşi söndürmek için çok yorulmuştu, ayının horultusunu da işitince dayanamadı, uyuyakaldı. Ayının horultusu o kadar şiddetli idi ki tavşan uykulu olan tavşanı bile ağırlık bastı, o da gözlerini kapadı.

Padişahın kızını dağa götüren süvari kumandanı, kızı, Oğuz’un bulduğu yerde bırakır bırakmaz kaçmış fakat yakındaki bir mağaranın içine girerek saklanmıştı. Oğuz’un kızı köşke götürdüğünü, ejderhayı öldürdüğünü ve sonra hayvanları nöbetçi koyarak köşke girdiğini bir bir seyretmişti. Bari gidip şunları tebrik edeyim diye mağaradan çıktı, köşke doğru yürümeye başladı. Tavşanın yanına geldi, hayvancağız tatlı tatlı uyuyordu. Biraz daha yürüdü, kurdun nöbet beklediği

yere geldi. Kurt da derin uykuda idi. Onu da geçip ayının yanına geldi. Koca ayı hâlâ horluyordu. Süvari kumandanı artık köşkün kapısına gelmişti. Kapı ağzında korkunç bir aslan yatıyordu. Fakat o da uyuduğu için yavaşça içeriye girdi. Oğuz’un yatak odasına dalıp bir kılıç vurarak başını kesti, kızı uyandırdı. Oğuz’un kesilmiş başını gösterdi. Kız bağırarak oldu, onu kılıçla korkuttu ve kızı alarak hayvanları uyandırmaksızın kaçtı, gitti. Yolda, kızı “Padişah babana ejderi benim öldürdüğümü söylemezsen şimdi olsun sonra olsun seni mutlaka öldürürüm, benden kurtulamazsın!” diye sıkı sıkı telbiye etti ve kızı padişaha götürüp teslim ederek:

—“İşte, ejderhayı öldürdüm, kızını kurtarıp getirdim! Şimdi kız, benim olacaktır.” dedi.

Padişah, kızı sordu:

—Süvari kumandanı doğru mu söylüyor?

Kız, içini çekerek:

—“Evet!” dedi. Fakat evlenmek için bana bir sene bir gün müsaade ediniz!

Kumandan, kızın ne vakit olsa kendisine verileceğini bildiği için daha fazla ısrar etmedi. Kız da bir sene bir gün içinde elbet bu şarlata heriften kurtulmanın bir çaresini bulacağı için sevindi.

Akşam olmuş, kuşlar yavaş yavaş yuvalarına çekilmeye başlamıştı. Bir baykuş dağdaki köşkün biraz yakınında uyumakta

Sayfa 11

olan tavşanı gördü, havadan yıldırım gibi inerek hayvancağıza kuvvetli bir gaga vurdu. Neye uğradığını bir türlü anlayamayan tavşancağız, gözünü açar açmaz kurdun, ayının, aslanın da uyumakta olduklarını görünce çabucak kurdu uyandırdı. Kurt, horuldayan ayıyı uyandırınca kadar epey güçlük çekti. Ayı, homurdanarak gidip aslanı uyandırdı. Aslan, arkadaşlarıyla birlikte genç avcıyı uyandırmaya gitti. Aslan, avcının kesilmiş başını ve kızın kaçırılmış olduğunu görünce bağırmaya başladı:

—Ayı! Buna sen sebep oldun. Beni ne için uyandırmadın?

Ayı, kurda döndü:

—Sen sebep oldun. Beni uyandırmaya mecbur değil mi idin?

Kurt, tavşana bağırdı:

—Sen en önde karakolluk yapıyordun, eğer beni uyandırmış olsaydın bu işe sebep olmazdın!..

Bütün kabahat zavallı yavşancağıza yüklendi. Genç avcının ölümüne sebep oldu diye arkadaşları tarafından mutlaka öldürüleceğini anlayan tavşan:

—“Korkmayın!” dedi. Ben bir ot bilirim ki ölüleri diriltir, yaraları iyileştirir ama çok uzaktır. Buradan belki iki yüz saat daha uzak bir yerde.

Aslan bağırdı:

—Haydi bakalım, yağla tabanlarını! Yirmi dört saat içinde o ot kökü burada olacak.

Tavşanın bu iki yüz saatlik yere

gidip gelmesi ancak beş saat sürdü. Ot kökünü getirdi. Aslan, kesilmiş başı aldı; ayı, yerine yerleştirdi; kurt, bütün kanlarını yaladı; tavşan, otu sürdü. Oğuz, aksırarak uykudan uyanır gibi canlandı.

Oğuz, birkaç gün o dağda kalıp kendisini besledikten sonra yine yola çıktı. Uğradığı şehirlerde hayvanlarını para ile ahaliye gösterir, memleket memleket dolaşırdı. Ejderhayı öldürdüğünün senesi olmuştu ki yolu yine kızı kurtardığı şehre düştü. Yine o hana misafir oldu. Bu defa şehir, baştan başa kırmızı bayraklarla donatılmış idi. Oğuz bunun sebebini sorduğu zaman kendisine şu cevabı verdiler:

—Bundan tam bir sene evvel padişahın kızını bir ejderin ağzından süvari kumandanımız kurtarmıştı. Yarın kumandan, kızla evlenecek, bütün memleket işte bunun için şenlik yapıyor.

Oğuz, hana döndü. Tavşanı çağırdı: Padişahın sarayını tarif etti ve padişahın kızı tarafından o zaman yarasına sarılan ipekli mendili vererek kızı götürmesini söyledi. Tavşan bir koşuda sarayı buldu. Hele sokak köpekleri tarafından sıkıştırıldığı için o kadar çok koştu ki bir yıldırım gibi saraya girdi. Padişahın kızı, tavşanı görünce kendisini ejderhadan kurtaran Oğuz’u hatırlayarak ağlamaya başladı. Tavşan onun ayaklarının dibine gidip çeşit çeşit oyunlar yapmaya ve boynunda bağlı olan ipek mendili eliyle göstermeye başladı. Kız, tavşanı tuttu, sevdi, okşadı, boynundaki

Sayfa 12

mendili çözdü, aldı. İçine bir yüzük koyup yine tavşanın boynuna bağladı ve hizmetçilerden birisini çağırarak köpekler kovalamasınlar diye hana kadar gönderdi.

Oğuz, tavşandan sonra sıra ile kurdu, ayıyı ve aslanı saraya gönderdi. Kızcağız, onlar geldikçe her birini ayrı ayrı sevdi, okşadı. Kurt ile bir altın saplı bıçak, ayı ile bir torba ok, aslan ile de kendi resmini Oğuz'a gönderdi. Bir saat sonra Oğuz'un misafir bulunduğu hana, saraydan sekiz atlı bir araba geldi. Padişah tarafından saraya davet olundu. Oğuz, gitmek için zaten hazırlanmıştı, hemen bindi. Doğru padişahın karşısına çıktı. Süvari kumandanı ile kız da orada idiler. Padişah, Oğuz'a:

—“Delikanlı! Bugün şu gördüğün kızımın ölümünden kurtulduğu gündür. Yarın da onu kurtaran şu kumandanım ile düğünü olacaktır. Senin yaban hayvanların olduğunu

işittim. Yarın hayvanlarıyla birlikte düğünümüzde birkaç hüner gösteremez misin?” dedi.

Oğuz:

—“Emredersiniz efendim!” dedi. Lakin bu düğünün olmasına ben razı değilim, çünkü sizin kızınızı ejderhadan kurtaran süvari kumandanı size yalan söylemiştir. Kızı asıl kurtaran benim. Buna şahit olmak üzere yine kızınızın bana o zaman vermiş olduğu mendili ile yüzüğü gösteririm, dedi.

Süvari kumandanı, bu, başını keserek öldürdüğü avcının nasıl olup da yine karşısına çıktığını görünce büsbütün şaşırdı. Bütün yaptıklarını birer birer anlattı. Kız da böylelikle bir düşmandan daha kurtularak Avcı Oğuz'la evlendi.

[Üçüncü sayıda size Oğuz'un kardeşi Tosun'un başına neler geldiğini anlatacağım. Bu çok kıymetli hikaye size günlerce heyecanlı saatler geçirecektir.]

Sayfa 13

Çocuk Sineması

Roman: 1

Türk Sancağı

Fransızlardan henüz satın alınıp kıç tarafında Fransızca (Bordo) yazısı bile silinmemiş olan (Derne) vapuru, Akdeniz'in sükûnetle uyuyan koynunda kocaman bacasında siyah dumanlar savura savura Trablusgarp'a cephane götürüyordu.

İstanbul'dan beri beş gün beş gece yol yürüyen (Derne) tek kaptan köşkünde süvari (Tevhit Kaptan) ile biricik oğlu Turgut, kol kola girmişler doğmakta olan güzel ayın ruhlara kuvvet veren ışıklarını doya doya içiyorlardı. (Tevhit Kaptan) engin denizi, gitmekte oldukları uzun yolu bir kere daha gözden geçirdikten sonra:

—“Evet oğlum!” dedi. Sen bu koskocaman denizi bir zamanlar (Türk'ün gölü) yapan Turgut Reis'in adını taşımaktasın.

Turgut, Oruç, Hızır Reisler gibi Türk deniz kumandanlarının Akdeniz'de yaptıkları kavgalar, gösterdikleri büyüklükler dillere destan olmuştur.

Tevhit Kaptan'ın başladığı bu nutkun sonu geldi. Çünkü kaptan köşküne çıkan merdivenlerden bir adam koşa koşa yukarıya çıkıyordu. Kaptan, sözünü keserek geleni dikkatle süzdü:

Bu, (Derne) vapurunun telsiz telgraf memuru idi. Endişe ile kendisine bakan Tevhit Kaptan'a:

—“Kaptan'ım!” dedi. İtalyanlar, Türkiye'ye karşı muharebe ilan etmişler. Yarım saatten beri şu şifreyi halletmeye uğraşıyordum. İşte neticesi!..

Kaptanın iri tüylü kaşları çatıldı. Doğmuş ve artık yükselecek, engin deniz üzerinde mini mini dalgacıları yaldızlamakta olan ayı bir defa daha süzdü, memurun elindeki kâğıdı alarak lambanın önüne gitti, okumaya başladı:

(İstanbul Bahriye Nezareti Levazım Dairesi numara 13928. Derne Vapuru Kaptanına.

İtalya harp açtı. Trablusgarp'a hücum edecek. Cephaneyi vaktinde yetiştiremez iseniz kaçınız.)

Deniz kurdu Tevhit Kaptan'ın yüzündeki bütün damarlar şişti, kızardı, iki siyah gözünden kıvılcımlar saçarak koyu, hatırı sayılacak gibi bir küfür savurduktan sonra:

—“İtalyanlar!..” diye bağırdı. Daha iki üç yüz sene evvel Türk gemilerinde kürek çekerlerdi. Bu pis, murdar padişahlar idaresinden cesaret alarak bugün Türk'e kafa tutuyorlar. Ha, ha, ha! Tevhit Kaptan, İtalyanlara ne vapur ne de cephaneyi koklatmaz bile!

Turgut, gittikçe titreyerek söylenen, hiç durmaksızın mırıldanan babasını incitmemek için kaptan köşkünün bir köşesine çekildi, güzel ayın denize serpiyen bol ışıklarını biraz daha uzakta hayal gibi seçilen Trablus toprağının üzerideki parlak bir yıldızı seyretmeye başladı.

Kaptan, söylene söylene önündeki

pusulayı bir daha gözden geçirdi ve aşağıya makine dairesine şu emri verdi:

—En son sürat!..

Kaptanın ikinci bir emri de şu oldu: (Bütün tayfa beyaz başlıklarını giyecek, kimsenin başında fes olmayacak!)

Trablus şehri uzaktan hayal gibi görünüyordu. Tek tük ışık, alçaklı yüksekli birtakım gölgeler, ayın verdiği kuvvetli ışık olmasa karanlıkta şehrin ışıkları daha iyi seçilebilirdi. (Derne) makinistin verdiği son süratle yaralı bir kuş gibi çırpınarak, denizde ak köpüklü dalgalar yaparak gidiyordu. Vapurun direkleri çatırdıyor, ipleri ısıklık çalıyordu. Turgut, gittikçe şiddetlenen rüzgâra, vapurun sürati de karışarak daha çok soğuyan havaya dayanamayarak kamarasına çekildi. Tayfalar, yine hepsi iş başında duruyor ve çelik kaptanın ağzından çıkacak emirleri bekliyorlardı.

Artık sabaha çok kalmamıştı. Tan yeri nerede ise yakında ağaracaktı. Lakin rüzgâr yavaş yavaş bir fırtına şeklini aldı, gökyüzünü siyah bulutlar kaplayarak uyumaya giden ayın zıyasını örttüler. Yarım saat sonra ise ortalığı zifiri bir karanlık kapladı. Akdeniz'in bu Afrika yalılarında "Derne" adındaki Türk vapurunun kudurgan bir süratle Trablus'a gitmekte olduğuna hiç kimse inanamaz, bunu anlayamazdı. Çünkü ortada etraftan görülecek, sezilecek gibi bir tek ışık bile yoktu. Yalnız çelik bir kaptanın

verdiği sert, keskin emirlerle her zaman vazifesini canla başla yapan Türk yavruları vardı. Turgut uyuyamadı. Tekrar babasının yanına çıktı, biraz gezindi, bir kenara dayanıp ayı seyretmeye başladı. Şimdi Turgut'un gözünün önünden bir sinema filmi gibi şu fotoğraflar geçiyordu: "Kalabalık direkleriyle, çok kalabalık ipleriyle sivri başlı, yüzlerce kürekli ve bundan üç yüz sene evvelsi Türklerin kullandıkları kocaman bir harp gemisi. Kıç tarafında yine kocaman kırmızı bir Türk bayrağı. Başta ise çatık kaşlı, deniz havasının sertleştirdiği yüzünün çizgilerine daha büyük manalar veren çelik bakışlı, sarıklı, cepkenli, beli kamalı bir deniz kurdu. Gemi, esir kürekçilerin kuvvetli hamleleriyle denizde fırtınalar doğuruyor, gidiyor, gidiyor, gidiyordu... Çok geçmeden uzakta bir kara parçası seçildi. Kocaman bayraklı, kocaman gemideki kocaman deniz kurdu ortalığı titreten bir sesle bağırdı:

—Adaya doğru!..

Şimdi küreklerdeki esirlerin başında sıra ile dizilen eli kırbaçlı çavuşların sesleri işitildi:

—Daha güçlü çekin!..

Kocaman Türk gemisi, bir çeyrek saat sonra adanın küçücük limanı önünde görüldü. Limanda üç parça İtalyan gemisi dinleniyorlardı.

Yalnız başına İtalyan donanmasının bulunduğu yere bu kadar korkmadan gelen bu biricik Türk gemisindeki kaptanın ya deli yahut da büsbütün akli zıvanasından çıkmış birisi olması lazım geliyordu. İtalyan gemilerinde

konuşmalar, bağışmalar, kaçışmalar, boru sesleri, küreklerin denizden köpükler kaldırarak işlemeye başlaması... Bu, deniz kazasından başka bir şey değildi. Ne o? Ya dikkat, ha! Teslim olunuz, diye işaret ediyorlar.

Üç İtalyan gemisi sıkışıp kaldıkları küçük limandan açığa çıkmak için manevralar yapıyorlar fakat Türk gemisi yollarını kesmiş üstlerine delice bir süratle ilerliyordu. İtalyan gemilerinde çanlar çalınmaya, borular ötmeye başlamıştı.

—Rampa!.. Türk gemisi, bütün kuvvetiyle en büyük İtalyan gemisinin üzerine çullandı. Kahraman Türk! Senin hangi işten gözün korkmuştur ki!.. Vur, kes, tırmala, boğazla, denize at, öldür! Binlerce yıllık şanlı tarihinde sen dünyanın gidişini kaç kere çevirdin?.. Oğuzlar, Attilâlar, Cengizler, Timurlar, Yavuzlar, Fatihler, yalnız senin yetiştirdiğin yiğitler... Öyle ise ne duruyorsun? Kocaman Türk gemisinin başındaki Turgut Reis'in gür sesi beklenen kumandayı verdi: "Hücum!.." ellerinde yatağanlar topuzlar, kılıçlar, baltalarla Türk kahramanları yanaştıkları İtalyan gemisine öyle bir hücum ettiler, düşmana öyle bir saldırış saldırdılar ki...

Şimdi yavuz Türk'ün yavuz aslanları vuruyor, kesiyor, doğruyor, öldürüyor, boğuyordu. Bütün hücumu idare eden Turgut Reis'in yıldırım saçan gözleri, ölüm doğuran sesi bir çeyrek saat içinde kocaman İtalyan

gemisini sildi, süpürdü, temizledi. Yüksek direklerden birisine kocaman Türk bayrağı dikildi. Öteki iki küçük İtalyan gemisi ise beyaz bayrak çekerek teslim oldular. Onlara da birer Türk bayrağı çekildi.

Ansızın bir fırtına başladı. Hava gittikçe karardı. Gemilerin direkleri, serenleri çatırdamaya, ipleri ıslık çalmaya başladılar. Bir zaman geldi ki ortalık zifiri karanlık oldu.

Ay tutulmuştu, bütün dünya göz görebildiği kadar donuk siyah bir renk almıştı. Yalnız gün doğuşu tarafında hafif bir aydınlık ortalığa tatlı bir umut veriyordu. Turgut, o tarafa baktı. Bu, yüksek minareleriyle, güzel denizi, nurlu dağlarıyla birlikte İstanbul'un kendisi idi. Turgut, daha dikkatli baktı:

Marmara'dan çok süslü bir saray içinde, altın bir taht üstünde bir Türk padişahı oturuyordu. Bu padişah, süslü elbiseleriyle yerinden kalktı, kibirli, azametli adımlarla sarayın bahçesine indi. Uzun ve sivri çamlar, hurma ve salkım ağaçlarının süslediği bahçenin içindeki havuzların etrafında yüzlerce kadın oynuyor, kahkahalarla gülerken birbirlerini kovalıyorlardı.

Türk padişahı arkasından gelen Arap ağalarla birlikte bir kameriyeye gidip girdi. Kameriyede bir sultan ipekler, puflar içinde yatıyordu. Padişahı görünce yatağından kalktı, ona yer gösterdi. Padişahın yüzünde derin düşünce çizgileri vardı. Heybetli heybetli haykırdı:

—Çağırın paşaları bana!

Anında bir sürü sırmalı, altınlarla süslü paşalar, padişahın karşısına gelip el bağladılar. Padişah, iri gözlerini korkunç korkunç açarak onlara bağırdı:

—Para isterim, para!..

Gün doğusundaki aydınlık gittikçe çoğalmaya başlamıştı. Şimdi Anadolu'nun zümrüt gibi ovalarında çalışan bağıri yanık Türk anaları, yanlarında yırtık elbiseler giyinmiş, zayıf, cılız Türk kızları görölüyordu. Nah şuracıkta bir küçük yavrucağın dişleri çatır çatır birbirine vurarak sıtmadan titriyor. Biraz ötede sarı benizli bir kızcağız derin derin öksürerek kan tükürüyordu.

Uzaktan tozu dumana katarak gelen bir atlı göründü. Arkasından üç tane daha meydana çıktı. Bunlar, başta vergi toplayan tahsildar ile üç candarma idiler. Geçtikleri yerleri para için yakıp yıkararak, kasıp kavurarak geliyorlardı.

Gele gele bir tarlada yere indiler. Tahsildar, yaşlı bir koca ninenin yanına gitti. Omuzlarından tutup silkerek:

—“Emine nine! Artık bu defa mutlaka para vereceksin! Eğer yine inatlığın tutarsa sonra karışmam. Ben para isterim. Çünkü padişah öyle emrediyor!” diye korkutmaya başladı.

Emine nine gözlerinden sel gibi yaşlar akıtarak yalvardı:

—Yok oğul, yok!.. Yağmur yağmadı, bereket olmadı. Olsa bile ne iş yaptık ki? Erkekler, Yemen çöllerinde,

Kürt ellerinde, Makedonya yollarında eşkiya kovalıyor. Sürdüğümüz tarla, ektiğimiz ekin ile kışı bile geçiremiyoruz. Görmüyor musun? Çift öküzlerimiz besisizlikten o kadar cılız ki adım atmaya artık mecalleri kalmadı. Biz burada açlıkla boğaz boğaza kavga ederken senin padişah dediğin yüksek saraylarda kadife koltuklarda, ipek örtülü kuş tüyü yataklarda Çerkez kızlarıyla yaşıyor.

Tahsildar, candarmalara emretti:

—Şu bir çift öküzü alınız, pazara götürüp satacağız! Başka çare yok!

Emine nine başını saçını yolarak yere yuvarlandı.

Tahsildar gitmişti. İhtiyar nine aylıp yanında titreşen iki kızcağızını hazin hazin süzdü ve yaşlı gözlerinden Türk'ün hiç sönmeyen ateşli bakışını parlattı, iki yumruğunu candarmalara, arkasından sıktı:

—Alınız zalimler, alınız!

O zaman arkadan ve çok uzaktan şu ses işitildi:

—Bırak alsınlar nine! Bırak alsınlar da aç padişahı, sürülerle paşalarını, yüzlerce karılarını doyursunlar! Fakat şunu da bil ki büyük Türk milleti yakın zamanda kendisini padişah denen bu açgözlü heriflerden kurtaracak!..

Turgut, kuvvetli bir projektör ziyasının göz kamaştıran ışıltılarıyla kendine geldi. “Derne” vapuru yine bütün sürati ile denizi yararak gidiyor, beybabası Tevhit Kaptan ise bir dakika bile kumandadan ayrılmıyordu. Kaptan, vapurun kış tarafından gelen

Sayfa 17

projektörün aydınlığını görünce hemen dürbününü eline aldı, ışığın geldiği tarafa bakmaya başladı. Bu, bir İtalyan torpidosu idi. Bununla beraber ortalığın ağarmasına çok bir şey kalmamış ve limana da girmek üzere olduklarından, hâlâ torpido epey uzakta olduğundan korkulacak bir şey yoktu.

Torpido, kuvvetli projektörünü bir iki kere daha “Derne”nin üzerine çevirdi ise de arkadaki yazılardan bunun bir Fransız vapuru olduğunu görerek bir daha ışık vermedi.

Artık sabah olmuş, (Derne) vapuru da Trablusgarp’a girmişti. Vapurdaki cephaneler, barut, fişek sandıkları, mermiler elden ele, sırttan sırta, omuzdan omuza olmak üzere beş altı saat içinde boşaltıldı. Tevhit Kaptan artık

vazifesini yaptığı için geniş bir nefes aldı.

Saat henüz on iki olmuştu. Limanın ağzından bir İtalyan torpidosu görüldü. Torpido, tam bir süratle Derne’ye yaklaşınca teslim olması için topla işaret vermeye başladı. Tevhit Kaptan, vapurun kıç tarafına koştu, Turgut’un yardımıyla gözlerinden yaşlar akıtarak sancağı indirdi, bütün muslukları açarak tayfaları alıp karaya çıktı.

Şimdi, Turgut’un güzel rüyası gibi güzel “Derne” yavaş yavaş, bir gelin gibi süzüle süzüle denize yıkanmaya girdi. Bir çeyrek saat sonra ise direkleri bile görünmez oldu.

(İkinci kısmı gelecek sayıda...)

Keçi ile Yavruları

Keçinin büyük yavrusu ile ortancası bütün civarda anılmış yaramazlardan idi. Küçük yavrucağ ise çok uslu, çok sevimli bir hayvancık idi. Anneleri Alaca Kadın bile küçük yavrucağını ötekilerden daha çok seviyordu.

Bir gün Alaca Kadın, üç yavrusunu çağırarak:

—“Çok sevgili yavrucaklarım!..” dedi. Ben dağa gidiyorum. Size yiyecek getireceğim. Ben çıkar çıkmaz kapının sürmesini çekiniz, benim sesimi işitmeyince hiç kimseye kapıyı açmayınız. Ben dağdan geldiğimde size:

(Üç küçücük oğlağım,/ Otlar doldu dudağım!/ Her tarafım etlendi,/ Memelerim sütlendi./ Açın bana kapıyı!) dediğim gibi açarsınız, iyice anladınız mı?

—Anladık anneciğim, anladık!

—Peki! Sakın aldanıp da beni zannederek kapıyı açmayasınız!

Büyük oğlak cevap verdi:

—Sen hiç merak etme anne! Biz artık büyük çocuklar olduk. Sözümüz sözdür.

—Mademki öyle, geliniz sizi öpeyim! Sağlıkla kalınız yavrucaklarım!

Oğlaklar üçü birden:

—“Güle güle anneciğim!” diye Alaca Kadın’ı geçirdiler, kapıyı sürmelediler.

Fakat “Yerin bile kulağı vardır.” diye söylenen söz gibi Alaca Kadın’ın üç küçük yavrusuna söylediği bütün sözleri bir kurt kulübenin arkasından dinliyordu. Hem de biliyor musunuz, hangi kurt? Alaca Kadın’ın amcasının oğlunun süt kardeşi...

Kurt kendi kendine söylendi:

—İşte tam fırsat! Eğer bana kapıyı açacak olurlarsa mükemmel bir öğle yemeği yiyip karnımı doyuracağım. Hele bakalım, bir tecrübe edelim!

Aç kurt, çabucak kapıya geldi, Alaca Kadın’ın söylediği sözleri söylemeye başladı:

Sayfa 19

(Üç küçücük oğlağım,/ Otlar doldu
dudağım!/ Her tarafım etlendi,/ Memelerim sütlendi./ Açın bana kapıyı!)
haydi çabuk açınız, çabuk!..

Büyük oğlak ki onun çok şımarık ve düşüncesiz olduğunu daha yukarıda size söylemiştim.

—“Çocuklar!” dedi kardeşlerine.
Koşunuz, annemiz geldi, kapıyı açınız!

Küçük oğlak hemen atıldı:

—Ne o? Siz deli mi oldunuz yoksa? Bu, annem değildir, nah sersemler!.. Sesinden bari anlayamadınız mı?

Kurt, küçük kardeşin sözlerini işittiği gibi bir koşuda yakındaki bir demirciye giderek dilini ve dişlerini sivriltti. Yine kulübenin kapısına gelerek bu defa daha ince bir sesle:

(Üç küçücük oğlağım,/ Otlar doldu
dudağım!/ Her tarafım etlendi,/ Memelerim sütlendi./ Açın bana kapıyı!)
demeye başladı.

Büyük oğlak yine:

—Ey, gördünüz mü? “Annem değil, annem değil!” diye söylenip duruyorsunuz. Şimdi kimin sersem kimin sağır olduğu anlaşıldı.

Siz mademki kapıyı açmak istemiyorsunuz ben gidip açarım diye kapıya doğru gitmeye başladı. Küçük kardeşi önüne geçti, yalvarmaya başladı:

—Açma ağabeyciğim, açma! Annem değil, yanılıyorsun.

Büyük, şımarık oğlak, küçük

Kardeşine bir boynuz vurarak:

—“Haydi, sen de budala!” diye onu bir kenara itti, kapının sürmesini çekti.

Küçük oğlak, başına gelecekleri daha önceden düşündüğü için bir köşede gidip bir sandık içine saklandı. Sandığa girer girmez kapağı üstüne düştü. Şimdi küçük oğlak, kulübenin içindeki şu acıklı perdeyi sandıktaki bir delikten seyreliyordu.

Aç kurt, gözlerinden ateşler saçarak kulübeye girdiği gibi büyük oğlağı çabucak parçalayıp yuttu. Ortanca oğlak, ocak başında ağlıyor hem de titriyordu. Kurt, büyük oğlağı yuttuğu gibi ona da saldırdı ve kemiklerini bile çıkarmadan onu da parçalayıp yuttu. Tekrar aranmaya, söylenmeye başladı:

—Canım, bizim Alaca Kadın halamızın üç tane körpe yavrucağı vardı. İki tanesi bizim işkembe köşkünde istirahat ediyorlar, bunu anladık ama üçüncüsü nerede?

Aç kurt epeyce arandı ise de küçük oğlağın saklandığı yeri bir türlü bulamadı, zavallı yavrucak! Sandık içinde tiril tiril

titriyor ve korkusundan nefes bile almıyordu.

Aç kurt artık umudunu keserek çıkıp gitti. Kulübenin içinde hiç ses selen kalmayınca küçük oğlak, sandığın kapağını kaldırdı, dışarıya fırladı ve kapının sürmesini çekerek aç kurdun yalayıp yuttuğu iki kardeşi için ağlamaya başladı ama nafi! Giden geri gelmez ki...

Küçük oğlak yanık yanık ağlarken bu defa yine kapı çalındı, Alaca Kadın sahiden gelmiş ve :

(Üç küçücük oğlağım,/ Ota doldu dudağım!/ Her tarafım etlendi,/ Memelerim sütlendi./ Açın bana kapıyı!) diyordu.

Küçük yavrucak kapının sürmesini açtı. Alaca Kadın yüklü, memeleri sütlü olarak içeriye girmeye kalmadı, küçük oğlak onu karşıladı. Ağabeylerinin acıklı ölümünü ağlaya ağlaya annesine anlattı:

—“Ah, anneciğim!” dedi. Ocağımıza

Sayfa 21

ateş düştü. Hısımımız olacak aç kurt gelip bizi yaktı.

Alaca Kadın, ta can evinden vurulmuştu. Biricik kalan küçük yavrucağını öptü de,

—“Peki küçüğüm!” dedi. Ben ona öğretirim...

Alaca Kadın’ın kulübesinin önünde bir derin kuyu vardı. Keçinin umudu da bu kuyuda idi. Hemen işe koyuldu. Güzel bir çorba, fasulye yahnisi, kızartma, yumurtalı ıspanak, puf böreği, yalancı dolma, hoşaf hazırladı. İçinde su olmayan kuyuyu yarı yerine kadar ateşle doldurdu. Üstünü kalın pöstekilerle otlarla, hasırlarla örttü, yemeklerini ocak başına dizerek gidip kurdu çağırdı:

—Günaydın kurt kardeş!

Bilir misin benim başıma neler geldi? Kurt kendisini hiçbir şey bilmez gibi göstererek,

—Günaydın hala! Hayrola, ne oldu?

—Ne olacak? Aç köpeğin biri ben

evde yok iken çocukları kandırmış, kapıyı açtırmış, iki tanesini parçalayarak yemiş. Bereket versin birisi saklanmış da kendisini kurtarmış. Şimdi ben de ölen yavrucaklarım için yemekler hazırladım. Onların ruhuna bağışladım, seni de yemeğe okumak için geldim. Bilmem gelir misin?

—Gelirim hala, gelirim. Haydi, kalk gidelim!

Keçi önde kurt arkada yola çıktılar, giderlerken Alaca Kadın:

—Oof Yaradan Tanrı’m oof! Dünyada en çok neyi seversek onu elimizden alırsın.

Kurt cevap verdi:

—Öyledir hanım hala, öyledir! Sakın beyhude yere acınma! Çünkü hepimizin gideceğimiz yer orasıdır.

—Evet ama zavallı yavrucaklarımı nasıl haincesine öldürmüş?

Böylece konuşa konuşa keçinin evine geldiler.

Kurda:

—“Buyur kardeşim.” diye onu içi ateş dolu olan kuyunun üstüne serilen bir pöstekiye oturttu. Hemen üzerine yemekleri dizdi. Açgözlü kurt öyle iştahlı atıştırıyordu ki... Kurdun karnı epeyce doymuş, sıra da dolmaya gelmişti. Açgözlü kurt, dolmayı görünce hemen ayağa kalkmak istedi, birdenbire olduğu yere çöktüverdi.

Haydi bakalım, kurt kardeş görelim seni, şimdi nasıl çıkacaksın? Kurt, sesinin çıktığı kadar bağırmaya başladı:

—Aman halacığım, amaaan! Tabanlarım yandı. Beni buradan çıkar, yoksa dayanamayıp öleceğim.

—Hayır kurt kardeş! Seni çıkarmak, bu olamaz. Yan, tutuş! Yavrucaklarımı ktır ktır yediğin zaman benim de yüreciğim böyle yanmıştı. Şimdi sen de öylece yanıp tutuşacaksın. Hatırlıyor musun? Bundan

bir hafta evvel benim yavrularımı gördüğün zaman onlara hiç dokunmayacağın için kendi başına yemin etmiştin. Yemininde, sözünde durmayanın cezası işte budur!..

Alaca Kadın’la biricik yavrusu gidip kuru ot getirerek kuyuyu ağzına kadar doldurdular.

Daha üzerine kendileri de çıkarak ayaklarıyla, boynuzlarıyla güzelce çiğnediler. Ana ile yavru böylece bağrışarak kuyuda uğraşırlarken onların sesini duyan yakındaki keçiler de geldiler, hepsi birlikte otları tutuşturdular.

Cayır cayır yanan kurdun etrafında büyük bir şenlik yaptılar.

İhtiyar Alaca Kadın bütün keçilere karşı kısaca bir nutuk söyledi:

—Gördünüz mü arkadaşlar? Dünyada hiçbir fenalık cezasız kalmaz!

Kırmızı Başlıklı Kız

Kırmızı Başlıklı Kız Kimdir?

Bir zamanlar herkesin pek çok sevdiği bir kızcağız vardı. Büyükannesi onu o kadar çok seviyordu ki ona neler vereceğini bilemiyordu. Bir gün büyükannesi ona bir kırmızı başlık verdi. O, bu kırmızı başlıkla daha güzel, daha sevimli olmuştu. Artık herkes ona “Kırmızı Başlıklı Kız” diyorlardı.

Bir gün annesi ona dedi ki:

—Güzel kızım! Sana bir ekmek ile bir tas da yemek veriyorum. Bunları büyükanne götür. Zavallı hastadır, biraz canlansın. Haydi, çabuk hazırlan ki güneş yükselmeden

yola çıkmış olasin! Yolda uslu uslu yürü, sakın koşma! Sonra düşersin, elindeki yemek de dökülür, büyükanne aç kalır. Hem büyükanne “Günaydın büyükanne!” demeyi de unutma ve onu öp, oldu mu yavrum?

Kırmızı Başlıklı Kız:

—“Sözünden dışarı çıkmayacağım güzel anneciğim!” dedi ve annesini öperek yola çıktı.

Kırmızı Başlıklı Kız ve Kurt Bey

Nuriye’nin —Kırmızı Başlıklı Kız’ın adı Nuriye idi— evet Nuriye’nin büyükannesi, köye yarım saat uzaktaki

Sayfa 24

ormanda oturuyordu. Nuriye, armanın içinde giderken önüne bir kurt çıktı. Kurt ona:

—“Günaydın, Kırmızı Başlıklı Kız!” dedi.

Nuriye, kurtların insanlara fenalık yapacaklarını bilmiyordu ki... Hiç korkmadan ona cevap verdi:

—Sana da günaydın, Kurt Bey.

—Böyle sabahleyin erkenden nereye gidiyorsun?

—Büyükanne.

—Ona neler götürüyorsun?

—Yemek götürüyorum. Zavallı hastalanmış, biraz kuvvet toplansın.

—Büyükanne nerede oturuyor?

—Bu gittiğimiz yoldan daha bir çeyrek saat yürürsen önüne üç tane kocaman meşe ağacı çıkar. İşte büyükanne'nin evi oradadır.

Kurt düşündü: “Bu küçük kızcağızı tatlı tatlı yerim! Ama ilkin büyükannesini yutayım da...”

Kurt, Kırmızı Başlıklı Kız ile biraz yürüdükten sonra:

—“Küçük hanım!” dedi, etrafındaki çiçekleri görmüyor musun?

bak, ne dilber şeyler! Hele kuşlar ne kadar tatlı ötüşüyorlar, haydi sen de... Sanki mektebe gidiyormuşsun gibi uslu yürüyorsun. Azıcık da etrafına bakın yavrum!..

Kırmızı Başlıklı Kız, Kurt Bey'e hak verdi. Oh, ne güzel orman! Her taraf yemyeşil, güzel kokulu çiçekler açmışlar, kuşlar cıvılcıvı ötüşüyorlar. Büyükanne çiçek de götüreyim, diye düşündü ve ormanın içine dalarak çiçek toplamaya başladı.

Kurt Kırmızı Başlıklı Kız'ın Büyükannesini Yiyor

Kurt, doğru büyükanne'nin evine gitti, kapıyı vurdu:

—Kimdir o?

—Kırmızı Başlıklı Kız sana yemek getirdi, aç kapıyı!

—Çok zayıfım, kuvvetim yok, kalkamıyorum. Kapının ipini çekiver kızım!

Kurt, ipi çekti, kapı açıldı, bir koşuda yatağa gitti ve büyükanneyi yuttu. Onun rubalarını giyindi, başlığı başına geçirdi, tanınmamak için de kulaklarına kadar bastırdı ve yatağa yatarak yorganla güzelce örtüldü.

Kurt Kırmızı Başlıklı Kızı da Yiyor

Nuriye, ormandan bir demet çiçek toplamış ve yeşil çimenlerin üzerine oturup güzel bir buket yapmıştı. İşini bitirdiği gibi kalktı, büyükannesinin evine koştu. Kapının açık olduğunu görünce birdenbire korktu. Sonra içeriye girerek yüksek sesle:

—“Günaydın büyükanne!” dedi.

Lakin hiçbir kimse ona cevap vermedi. Nuriye, bu şaşkınlık ile doğru yatağa gitti. Kurt Bey Hazretleri yatağın içinde sımsıkı sarılmış yatıyordu.

Kız sordu:

—Büyükanne, senin kulakların ne için bu kadar uzakta?

—Seni daha güzel işitmek için!

—Büyükanne, senin gözlerin ne için bu kadar büyük?

—Seni daha iyi görmek için!

—Büyükanne, senin ellerin ne için bu kadar uzun?

—Seni daha kolay tutmak için!

—Büyükanne, senin ağzın ne için bu kadar kocaman?

—Seni daha çabuk yutmak için!

Kurt, son sözünü söylediği gibi yataktan atladı ve zavallı küçük Kırmızı Başlıklı Kız'ı çiğnemedi yuttu.

**Büyükanne ile Nuriye Ölmeden Kurtuluyor,
Kurt Ölüyor**

Kurt, kırmızı başlıklı güzel Nuriye ile büyükannesini yutarak yine yatağa uzanmıştı. Karnı o kadar şişman olmuştu ki... Yatar yatmaz uyudu, hırlamaya başladı.

Ormanın bekçisi oradan geçiyordu, horultuyu işitince “Acaba ihtiyar nineye ne oldu? Hiç bu kadar horladığı yoktu!” diye içeriye girdi. Yatakta kocaman karnı ile yatan kurdu gördü ve:

—“Seni gidi seni!” dedi. Ben, ne vakitten beri seni kolluyordum. İşte! Şimdi kapana düştün.

Bekçi Baba hemen silahını doğrulttu. Tam patlatacağı zaman kurt belki ihtiyar nineyi yutmuştur diye aklına geldiği için vazgeçti.

Duvarda asılı duran kocaman bir makası olarak kurdun karnını yırtmaya baş-

Sayfa 26

ladı. Kurt ise hâlâ ölü gibi uyuyor ve horluyordu. Bekçi, makasla biraz daha kesince küçük Nuriye'nin kırmızı başlığı göründü. Az daha, az daha derken küçük Nuriye kurdun karnından fırlayıp çıktı ve:

—“Oh!” dedi. O kadar korktum ki... Ne kadar karanlık idi!

Sonra büyükanneyi de kurdun içinden çıkardılar. Zavallı zoruna soluk alıyordu. Kırmızı Başlıklı Kız, koşarak dışarıya çıktı, birçok taş getirdi. Bu taşları kurdun karnına doldurdular.

Kurt, uyandığı zaman kalkmak istedi ama karnındaki taşların ağır-

lığı onu yere düşürdü, öldü.

Büyükanne ile torunu Nuriye yıkandılar, paklandılar. Şimdi kurda bakarak hem gülüyorlar hem seviniyorlardı. Bekçi Baba, kurdun derisini yüzdü ve işine gitti. Büyükanne de torununun getirdi yemeği yiyerek biraz canlandı.

Kırmızı Başlıklı Kız, bu sabahtan beri başından geçen şeyleri hem düşünüyor hem de söyleniyordu:

—“Bir daha mı? Tövbeler olsun! Ölünceye kadar gittiğim yoldan geri kalmayacağım ve bana verilen öğütlerden dışarı çıkmayacağım!”

(Bilgiç Hanım)

Sinemayı Kim İcat Etti?

Okuyucularımızdan biri, idarehaneye gelerek bize bıraktığı bir mektupta bunu soruyordu:

“Sinemayı kim icat etti?”

Cevap: Bundan otuz sene evvel ilk defa olarak fotoğraf resimlerini beyaz bez üzerinde göstermeyi tecrübe ettiler. İşte! Bu küçük tecrübeden bugünkü sinema doğdu.

Sinemayı icat etmek için birçok memleketlerde birçok adamlar senelerce uğraşmışlardı. Hatta perde kurup arkasına hafif bir ışık yakarak Karagöz oynatmak suretiyle Türkler, bu işte birinciliği bile kazanırlar. Ama ilk defa esaslı bir muvaffakiyet elde eden “Lumiere kardeşler” denilen iki Fransız’dır. Bunun için bugünkü gözler kamaştıran sinema zanaatını meydana atan bunlardır, diyebiliriz.

Sinemacılığın ilerlemesine ilk engel, geçirdiğimiz muharebe oldu. Bugün ise bu işte akıllara hayret verecek işler çıkaran Yukarı Amerikalılardır.

Orada “Hollywood” isminde bir şehir vardır ki burası milyonlar, milyarlar harcayarak bugün bütün dünyaya sinema filmleri hazırlıyorlar.

Çok Eğlenceli Bir Oyun

İki kişi birer ip alınız, ipleri birbirinden çapraz geçmek şartıyla geçirip uçlarından bileklerinize takınız. İplerin bileklere takılan yerlerini sakın sıkı yapmayınız çünkü oyunda sizi incitir.

Karşı karşıya çektiğiniz zaman ipler birbirinin içine geçmiş iki nal gibi dururlar. Hiçbiriniz bileklerinizden iplerin uçlarını çözmek şartıyla çapraz ipleri birbirinden kurtarınız. Yine ikinizin de ipleri bileklerinizde bağlı fakat serbest olarak kalsın.

Bu oyun çok eğlenceli ve size saatlerce vakit geçirecek bir oyundur.

Küçük Parçalar

İnci Hanım anlatıyordu:

Balkan Harbi'nde Edirne'de Bulgarların parçalayarak öldürdükleri büyük Türk ressamı o kadar usta bir adam idi ki ağlayan bir çocuğu bir fırça vurmakla gülen bir çocuk yapardı.

Selçuk hemen söze atıldı:

—Adam sen de!.. Bu söylediğin de sanki büyük bir işmiş! Kardeşimi ben ağlattığım zaman annem duymasın diye ağzına bir paket çikolata sokuşturuyordum, o dakikada gülmeye başlar.

Bir gün çocuklar mektepten çıkmışlar, evlerine gidiyorlardı. İçlerinden İhsan ile Adil sokakta bile o kadar şımarıyorlardı ki... Gelen geçen herkes, bu terbiyesizlerin birer mektepli olduklarına bir türlü inanamıyorlardı. Sokağın kalabalık bir yerine geldikleri zaman önlerine bir ihtiyar kadın çıktı. Bir eşeciğin sırtına zerzevat yüklemiş, pazara götürüyordu. Adil, hemen kocakarının yolunu keserek:

—“Uğurlar olsun eşeğin anası...” diye onunla alay etti. Bütün çocuklar da ona uyarak fakir kadıncağızla eğlenmeye başladılar. Köylü kadının onlara cevabı:

—Size de uğurlar olsun çocuklarım!..

Hayvanların Sürati

En çok koşan hayvan zağar (tazı)'dır. Zağar, bir dakikada 1250 metrelik yolu alır ki bir saatte on beş saatlik yere gidiyor demektir.

Bir dakikada at:	1160 metre yol alır.
“ “ zürafa:	900 “ “ “
“ “ kaplan:	860 “ “ “
“ “ ren geyiği:	850 “ “ “
“ “ kurt:	570 “ “ “
“ “ tavşan:	400 “ “ “
“ “ güvercin:	1200 “ “ “
“ “ mersin balığı:	500 “ “ “
“ “ insan:	83 “ “ “

Genç Okuyucularımıza!

Ümit ettiğimizden çok fazla rağbet gören “Çocuk Yıldızı” şu üç dört gün içinde mektup yağmuruna tutuldu. Bunların birçoğu çeşit çeşit yazılar göndermişler ve hangi şartlara göre yazı yazmak lazım olduğunu bildirmemiz için sabırsızlanıyorlar.

“Çocuk Yıldızı” gelecek sayıdan başlayarak sayfelerini genç okuyucularına açıyor. Yazılarınızın “Çocuk Yıldızı”nda yer bulmasını istiyor iseniz şu aşağıdaki şartlara dikkat ediniz:

- 1- Yazıyı yazan, bize tam adresini açık ve okunaklı adını bildirmelidir.
- 2- Yazılar daima bir kâğıt ikiye bükülerek ve yalnız bir tarafına yazılarak gönderilmeli.
- 3- Tercümeler de sahibinin adı ve hangi kitaptan alındığı gösterilerek yapılacaktır.
- 4- Genç yazıcılara yazılarının “Çocuk Yıldızı”na basılıp basılmayacağı bildirilecektir.

5- İhtiyar ninelerimizin bildikleri güzel, gülünç masalları toplayıp gönderenlere ayrıca mükâfat verilecektir.

Çocuklar!

Sokakta kimse ile alay etmeyiniz! Evde de uslu olunuz!

Hiçbir zaman çok gürültü kaldırarak koşmayınız.

Yiyeceğiniz yemek, içeceğiniz su ne çok ne de az olsun!

Kitaplarınızı ve elbiselerinizi daima temiz tutmaya kendinizi alıştırmınız.

—Garson! Bu ne biçim iş! Ben yemek istedim, sen bana yemek içinde et yerine bir sigara ağızlığı getiriyorsun.

—İyi ki siz buldunuz beyefendi. Aşçıbaşı onu bir haftadan beri arıyordu.

Salağın Aklı

Arif Usta'nın merkebi çok korkaktı. En küçük bir ses bile onu ürkütür ve arabasını alıp kaçardı. Zavallı Arif Usta bunun hiçbir çaresini bulamamıştı.

Bir gün komşusu salak, ona:

—“Arif Usta!” dedi. Ben senin merkebinı uslandırırım. Beni beş dakikacık merkeple birlikte ahırda bırak, yeter.

Beş dakika sonra merkeple çıktığı zaman ise:

—“İşte! Al merkebinı, artık akıllandı, istersen bir deneyelim.”

Muallim soruyordu:

—Ne için horoz, gözlerini kapayarak öter?

Avni cevap verdi:

—Çünkü dersini ezber biliyor.

dedi ve cebinden bir tabanca çıkararak havaya doğru patlattı. Merkebin hiçbir şeyden haberi bile yoktu.

Arif Usta, buna çok sevindi ama nasıl olup da merkebin birdenbire sağırlaştığını merak etti. Salak oğlana sordu:

—Merkebin bu kadar az zamanda uslanması şaşılacak şey, şunun esrarını bana da söyler misin?

Öteki, gülerek cevap verdi:

—Ha, ha, ha! Bu, çok kolay bir iş: İşitmesin diye kulaklarına pamuk tıkladım.

Teşekkür

İntişarımızı tebrik eden yerli, İstanbullu ve diğer Anadolulu refiklerimize teşekkürler ederiz.

(Çocuk Yıldızı)

Sayı: 3

İdarehanesi:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kuruştur.

SAYI: 3

Birinci Sene

Birinci Teşrin, Dördüncü Hafta

Cumhuriyet Bayramınız Kutlu ve Mübarek Olsun!

Sevgili Çocuklar!

Dünyanın en eski bir milleti olan biz Türkler zaman zaman müstebit ve kanlı padişahların idaresinde esir olarak

Sayfa 2

yaşadık, fakat hiçbir zaman Karaosmanoğullarından bazıları gibi zalimlere rast gelmedik. Annelerinize, babalarınıza, hısım akrabalarınıza sorunuz. Onlar size anlatırlar ki:

Türk, dünyanın en dayanıklı bir milletidir. İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan askerleri İstanbul'un anahtarı olan Çanakkale'yi zorlarken, biz orada memleketi kurtarmak için yarım milyon Türk kurban ederken Karaosmanoğullarından sütü bozuk, Türk kanı bozuk son padişahlar yine saraylarında sürülerle kadın arasında zevk sürüyorlardı. Sonra düşman İstanbul'a girdi. İstanbul'da Türk'e etmedik hakaret bırakmadı. Yunanlılar, İzmir'den Sakarya'ya kadar olan güzel Türk yurdunu yaktı, yıktı. Karaosmanoğullarının sonuncu sultanları elan keyif çatıyor, düşmanın her emrine körü körüne boyun eğiyordu.

Fakat doğru özlü, doğru sözlü Türk milleti silahına sarıldı. Zalim ve sefih padişahların zalim idaresine, memleketi

paylaşmaya çalışan düşmana karşı başkaldırdı. Hayır! Türk ölmemişti, ölmeyecekti. Türk'ün damarlarındaki temiz kanı kurumadıkça dünyadaki Türk yıldızı sönmeyecekti.

O vakit büyük Türk milletini sizin gibi mektep sıralarından yetişmiş, memlekette zulüm ve işkence görmüş bir Türk yavrusu kurtardı:

Mustafa Kemal Paşa!

Gazi Mustafa Kemal Paşa, milleti silahlandırdı. Düşman Yunan'ı Anadolu'dan kovdu, denize döktü ve kılıcına dayanarak güzel İstanbul'daki İngiliz, İtalyan, Fransız, Yunan, Amerikan askerlerine:

—“Buradan çıkacaksınız!” diye emir verdi. Artık memlekette padişahlık, istibdat, zulüm, kan içmek öldü çocuklar! Artık Türkiye Türklerindir.

Bize bu büyük günleri gösteren büyük gazi ile onun arkadaşlarını sevelim.

Yaban Kuğuları

Bizden uzakta, çok uzakta kırlangıçların kışı geçirmeye gittikleri yerde bir zengin aile, bu ailenin on biri oğlan birisi kız olarak on iki tane çocuğu vardı. Tamam bir düzine çocuk! Küçük kızın adı Türkan Hanım idi. On bir çocuk, güzel elbiseler giyip, başlarına altın tellerle örülü başlık takıp her birinin göğüslerinde birer yıldız, mektebe gidişleri o kadar hoştu ki...

Bakınız küçük mekteplilerin birer de kılıcı var.

Küçük Türkan, henüz mektebe gitmiyor ve evde billurdan yapılmış bir iskemleciğe oturarak resimli, altın yaldızlı bir kitaba bakarak vakit geçiriyordu.

Bu çok şen, terbiyeli yavrucaıkları bir kere görenler bile “Ne sevimli çocuklar!” diyorlardı.

Bir gün bu güzel çocukların anneleri ölmüştü. Uzun zaman ona yas tuttular. Fakat seneler geçtikçe hepsini, her şeyi unuttular, yine güle oynaya yaşamaya başladılar.

Zengin babaları ikinci defa evlendi.

Onlara bir üvey anne getirdi. Bu, fena bir kadındı. Çocukları hiç ama hiç sevmiyordu. Sevemiyordu zor ile değil ya!..

Çocuklar, bunu çabucak anladılar ama ellerinden ne gelir? Bir gece evlerine birçok misafirler gelmiş, gülerек eğlenerek vakit geçiriyorlardı. Çocuklar da misafirlerin arasına katılmışlar, terbiyeli terbiyeli anlatıyorlardı. Hizmetçiler, misafirlere türlü türlü pastalar, tatlılar getirdiler. Üvey anne çocukların hepsini dışarıya çağırırdı:

—“Siz!” dedi. Misafirlerle birlikte pasta yiyemezsiniz. Size ben çay hazırlattım.

Biraz sonra hizmetçiler hakikaten onlara çay verdi. Fakat çay fincanlarının içine şeker yerine kum koydurmuş idi. Üvey anne işte bu kadar fena bir kadındı.

Üvey anne bir hafta sonra Türkan’ı yakındaki bir köye hava tebdiline gönderdi. Fena kadının maksadı güzel kızı başından savmak, sonra da çocuklardan kurtulmanın

Sayfa 4

aresini araştırmaktı.

Birkaç n sonra da çocuklar için babalarına o kadar fena sözler, o kadar terbiyesizlikler söyledi ki... Budala herif çocukların karşısına dikildi:

—“Terbiyesizler!” dedi. Haydi, def olup gidiniz. Sizi gözüm görmesin, artık bu evin içinde sizin hibirinizi istemem! Kuşlar gibi memleket memleket dolaşınız.

Fena kadın bu işe ne kadar sevindi, bilseniz! On bir kardeş, on bir tane beyaz kuğu oldular ve uçarak evden uzaklaştılar. Ah, bir görmeli idiniz!..

on bir tane beyaz, ipek gibi tüylü kuğu, kanatlarını çırparak, bağrışarak ne güzel uçuyorlardı.

Kuğu kardeşler, yakındaki bir ormana gittiler, geceyi orada geçirdiler. Sabahleyin, kardeşleri, Türkan’ın bulunduğu evin üstünde uuştular, beyaz gerdanlarını kırarak, kocaman kanatlarını açarak, havada bağrışarak yine bulutlara kadar yükseldiler. Utular, uçtular, uçtular... Ne hayat! Akşama doğru bir deniz kenarındaki ormana indiler, kondular. Zavallı kuğular!..

Sayfa 5

Köylü kadının kulübesindeki Türkan da ağabeyleri kadar zavallı idi. Üvey annesi, ona bir oyuncağını bile vermemiştir. Oyuncak yerine yeşil bir yaprak ile oynuyordu.

Türkan, yaprağın ortasını parmağıyla deldi. Gözünün birisini kapayıp uzakta

yatmaya gitmekte olan güneşe bakmaya başladı. Zavallı mini mini kızcağız!.. Yaprığın deliğinden bakarken yatmaya çalışan güneşin etrafında çok özlediği kardeşlerini görüyor zannediyordu.

Günler böylece geçti. Artık güz (sonbahar) gelmişti. Ağaçların yaprakları da sararıp

Sayfa 6

solarak düşüyorlardı. Küçük Türkan, rüzgârın yere serdiği güzel kokulu gül yapraklarını toplayarak:

—“Dünyada sizden güzel ne vardır ki?” diye onları okşuyordu.

Gül yaprakları rüzgârdan hışırdayarak ona cevap verdiler:

—Güzel Türkan kadar güzel olabilsek!..

Türkan artık on beş yaşında olmuştu. Artık babasının evine dönmeye karar verdi. Karar vermesiyle gelmesi de bir oldu. Fakat üvey annesi karşısında gayetle güzel olan Türkan’ı görünce kudurdu, kabına sığamaz oldu. Çarçabuk Türkan’dan da bir yaban kuğusu yapmak aklına geldi. Ama birdenbire buna cesaret edemedi. Çünkü babası

Türkan’ı pek çok özlemişti.

Ertesi gün, sabahleyin erkenden üvey ana, sade mermerden yapılmış ve her yeri kıymetli kilimlerle döşenmiş hamama gitti. Hizmetçilere ısmarlamıştı, ona üç tane kurbağa getirdiler. Fena kadın kurbağanın birisini öperek büyük havuz içine attı ve:

—“Türkan birazdan buraya yıkanmaya gelecek, onun başına atla ki senin gibi bir aptal olsun!” dedi.

Sonra ikinci kurbağayı öpüp suya attı ve:

—Türkan yıkanmaya geldiği gibi onun altına sıçra! Senin gibi soğuk olsun, babası artık onu sevmesin!

En sonra da üçüncü kurbağayı öpüp havuza attı ve:

Sayfa 7

En sonra da üçüncü kurbağayı öpüp havuza attı ve:

—Türkan geldiği gibi onun kalbinin üstüne sıçra ki bütün ömründe korkunç ve fena yürekli olsun!

Üvey ana kurbağalarla işini bitirdiği gibi Türkan'ı çağırdı, soydu ve yıkanmak için havuza soktu. Zavallı yavrucak! Suya girer girmez hemen kurbağanın birisi başına, birisi altına, birisi de göğsüne yapıştılar. Fakat Türkan onlara hiç bakmadı. Hamamdan çıktığı zaman havuzun içinde üç kurbağa yerine üç tane kırmızı çiçek yüzüyordu.

Üvey ana, kızı bir fenalık gelmediğini gördüğü gibi hemen aklına başka bir şey yapmak esti. Çarçabuk taze yeşil ceviz kabukları getirtip Türkan'ın yüzünü, gözünü, saçlarını kırmızıya boyadı. Artık güzel Türkan'ı görenler bile tanıyamazdı.

Hakikaten, babası, Türkan'ı gördüğü gibi:

—“Bu, benim kızım değildir!”

diye ondan korktu ve evinden kovdu. Evinin içinde Türkan'ı hiç kimse tanıımıyordu. Güzel kızcağız, üvey annesinin elinde böyle çirkin bir mahlûk olunca kendisinden de korktu ve kardeşlerini aklına getirerek ağlamaya başladı. Babasının evinden kaçıp ovalarda, dağlarda başını saçını yolarak gezmekten başka ona artık yapacak iş kalmamıştı.

O geceyi karanlık ormandaki ağaç kovuklarında korku içinde geçirdi. Zavallı Türkan! Hiç böyle yerlere düşüp korku çekecek kız mı idin sen? Üç ay, tamam üç ay gündüzleri ormandaki ağaçlardan kuru meyve toplayıp yiyerek, geceleri ağaç kovuklarında barınarak yaşadı. Bir gün –ki bu

doksan birinci gün idi- ormanın bir alan yerinde bir ihtiyar kadına rast geldi. Bu kadıncağız elindeki sepete çilek topluyordu. Kocakarı, Türkan'a da çilek verdi. Zavallı yavrucak! On bir genç görüp görmediğini ihtiyar kadından sordu. İhtiyar kadın:

—“Hayır kızım! On bir genç çocuk görmedim ama on bir yaban kuğusunu uçarken gördüm. Buraya yakın bir gölceğiz var, oraya indiler.” dedi.

Türkan, kocakarından ayrılarak tarif edilen o gölü buldu. Artık güneş de batıyordu. Hakikaten havada bir sürü kuğu kuşları uçarak göle doğru iniyorlardı. Çok geçmeden kocaman kanatlarını çırpıp çırpıp göle indiler, yıkandılar, yıkandılar, yıkandılar.

Gün batar batmaz kuğular gölden karaya çıktılar ve silkindiler, tüylerini dökerek on bir tane genç delikanlı oldular. Bunlar, Türkan'ın on bir kardeşi idiler.

Türkan, kardeşlerini görünce birdenbire sevincinden ne yapacağını şaşırdı. Her birini ayrı ayrı, adlı adıyla çağırmaya başladı. Çocuklar da biricik kız kardeşleri Türkan'ı buldukları için pek çok sevindiler. Birbirlerine sarmaşarak ağlaştılar. Üvey annelerinin kendilerine yaptığı fenalığı konuşarak tekrar tekrar ona lanet ettiler.

En büyük çocuk Türkan'a:

—“Güzel kız kardeşim!” dedi. Biz bütün gün havada uçarız. Akşam olup güneş batmaya yaklaştığı zaman karaya inmeye mecburuz çünkü yalnız gündüzleri yaban

Sayfa 8

kuğusu oluruz. Geceleri ise tüylerimiz dökülür, yine insan şeklini alırız. Biz buralarda yaşamıyoruz. Yaşadığımız yer, buradan çok uzaktadır. Ama büyük bir de deniz var. Bu uzun yolu gece basmadan uçarak almaya mecbur oluyoruz. Yalnız ortasında küçücük bir kaya parçası vardır ki çok yorulduğumuz zaman geceyi orada geçiriyoruz. Ama bu küçük kayacık ancak bizim on birimizi birden alabiliyor. Birbirimize sımsıkı tutunuyoruz. Dalgalar üzerimizden aşar. Kendimizi denizin dalgalarına kaptırmamak için neler çektiğimizi bir biz, bir de Allah bilir. Doğup büyüdüğümüz yerleri gidip görmek bize yasaktır. Daha iki gün kadar burada kalacağız, yine denizi aşarak o uzak yerdeki büyük göllerimize gideceğiz. Ama seni de birlikte nasıl götürelim, bilmem ki!.. Ne gemimiz ne de başka bir çaremiz yok. Oof! Evet, hiçbir çaresi yok!

Türkan ağlayarak:

—“Söyleyin kardeşlerim!” dedi. Ne yapayım da sizi bu hâlden kurtarayım?

Artık sabah olmuştu, güneş kendisini gösterir göstermez çocuklar çabucak yine kuğu oldular ve kız kardeşlerine cevap veremeyerek bağıra bağıra, kocaman kanatlarını sallaya sallaya bulutlara kadar yükseldiler. Yalnız, en küçükleri olan kuğu, Türkan’ın yanında kaldı. Türkan, bütün gün onun güzel gözlerini, ipek gibi yumuşak ve kar gibi beyaz tüylerini öptü.

Akşamleyin güneş batmak üzere iken öteki on kuğu da tekrar geldiler, gölde yıkanarak yine çocuk oldular.

En yaşlıları, Türkan’a:

—“Biz yarın artık gidiyoruz!” dedi. Ancak bir sene sonra yine geleceğiz. Bizimle birlikte gelmek için cesaretin var mı? Ben seni kucağıma alarak bu ormandan çıkarırım. Hepimizin kanatlarımız ise seni denizin öteki tarafına taşıyacak, götürecektir kadar kuvvetlidir.

Türkan cevap verdi:

—Evet, cesurum! Beni götürünüz.

Bütün gece çocuklar hiç uyumadılar. Yaş ağaç kabuklarını soyup lif yaptılar ve liflerden ip yaparak kocaman, çok da sağlam birkaç tane ağ ördüler. Bu ağları birleştirerek sık ve dayanıklı bir battaniye yaptılar.

Türkan, battaniyenin içine yattı. Artık güneş de doğmaya başladığında çocuklar hemen birer kuğu oldular. Gagalarıyla battaniyenin etrafındaki iplerden tutup kız kardeşlerini havaya kaldırdılar. Türkan, battaniyede uyumuş idi. Kardeşlerinin onu havaya, bulutların arasına kadar yükseğe çıkardıklarını anlayamamıştı bile... Güneşin keskin aydınlığı yüzüne vurmasın diye en küçük kardeşi üzerinden uçarak ona, kanatlarıyla gölge yapıyordu.

Kuğular, o kadar yükseklerle çıkmışlardı ki denizde beyaz, kocaman yelkenlerini açarak giden büyük gemiler bile bir ceviz kabuğu kadar küçük görüyorlardı.

On bir kuğu, birer tüfek kurşunu gibi hızlı uçuyorlardı. Ama ne kadar da olsa yine yorulmuşlardı. İşin fenası o ki artık akşam da oluyordu. Eğer o kayaya kadar erişip, yine birbirlerine tutunup

Sayfa 9

geceyi geçiremezlerse biricik sevgili kız kardeşleriyle birlikte denize düşecekler ve hepsi birden dalgalar arasında boğulacaklardı.

Türkan, kardeşlerinin artık yorulmaya başladıklarını görünce ödü patlayayazdı, o kadar korktu ki... Çünkü güneş hemen hemen batmak üzere idi. Kuğular şimdi kocaman kanatlarını daha sık sık açıp kapıyorlardı. Fakat nafile! Kayadan daha eser bile yoktu. Hava birdenbire karardı. Kocaman bir siyah bulut üstlerine doğru geliyordu. Bir iki dakika sonra ise şimşekler, yıldırımlar düşmeye başladı. Oof, ya rabbi! Şimdi karanlık denizin aç dalgaları içine diri diriye gömülüp kalacaklardı.

Ama çok şükür Allah'a ki güneş kaybolur kaybolmaz kuğular da kayanın üzerine inerek yine insan oldular. Şimdi buradan da dalgalara karşı koymak için birbirinden sıkı sıkıya tutunmaya mecburdular. Türkan'ı aralarına alarak sabahlara kadar dalgalarla boğuşular.

Sabah olur olmaz kuğular yine havalandılar, bütün gün uçtular, ikindiye doğru Türkan, uzakta yüksek dağlar, kayalıklar görüyor gibi oldu. Çok geçmeden kardeşleri onu uçları bulutlara kadar karışmış bir dağın eteğindeki bir mağaranın önünde yere indirdiler. Kuğular, pek çok yorulmuşlardı. Zavallılar! Nasıl yorulmasınlar ki kardeş, kardeş için can verir!

Gece oldu, kuğular yine insan oldular. En büyük kardeşi, Türkan'a

—“Haydi, bakalım bu gece ne düş göre-

ceksin?” dedi. Belki bizim nasıl kuğuluktan kurtulup insan gibi tekrar yaşamamızı rüyanda sana bildirirler.

Hakikaten, Türkan o gece rüyasında göklere kadar uçtu. Bulutların arasında gezerken önüne yalnız inciden yapılmış bir saray çıktı. Güzel Türkan hiç korkmaksızın sarayın içine girdi. Burası Taranperi'nin sarayı idi (*)

Taranperi, Türkan'ı çok iyi karşıladı, misafir etti, ona tatlılar, türlü türlü şekerlemeler verdi. Her zaman sarayın önünden geçen on bir tane kuğuları söyledi. Taranperi, kuğulardan bahsederken Türkan, içini çekmişti. Peri, buna dikkat etti ve güzel kıza sordu:

—Nen var, ne oldu, içini çektin?

Türkan, bu kocaman masalı Taranperi'ye anlattı ve kardeşlerinin yine insan olarak yaşamaları için bir ilaç bilip bilmediğini sordu. Peri, hemen cevap verdi:

—Bilirim güzel Türkan, bilirim. Hiç bilmez olur muyum? Bak, bu iş biraz zordur. Fakat kardeşlerini kurtarmak istersen kahrına katlanacaksın. İşte ilaç: senin uyuduğun mağaranın etrafında birçok ısırgan otu vardır. Onlardan toplayacaksın, yüz bir tane oldu mu bir ip öreceksin. Isırgan otlarının yüz bir tanesinden bir ip olursa on bir ip yapabilmek için ne kadar ısırgan toplamak lazım geldiğini artık sen

(*) “Tarankarı” adı bütün Türk masallarında vardır. Küçük çocukları (Tarankarı geliyor!) diye korkuturlar.

hesap edersen bu on bir ısırgan ip hazır olduğu gibi bir gece kardeşlerini o iplerle sımsıkı bağla. Sabahleyin artık kuğu olup uçamayacaklardır. Ama dikkat et, bu ipleri tamam edinceye kadar isterse senelerce sürsün senin ağzından bir tek söz bile çıkmayacak! Eğer konuşacak olursan iyi bilesin ki kardeşlerin hemen o dakika içinde ölecekler.

Taranperi, bu sözleri Türkan'a söyleyerek eline bir ısırgan otu verdi. Türkan sabahleyin uykudan uyanıp avucunun içinde sıkı sıkıya tuttuğu ısırganı görünce şaşıtı kaldı.

Bu gördüğüm düş belki doğru çıkar diye hemen kalkıp mağaranın etrafındaki ısırganlardan toplamaya başladı. Biçare Türkan! O güzelim ipek gibi elleri dağlanıyor, şişiyor, kabarıyor ama o yine toplamaktan vazgeçmiyordu. Kardeşlerini kurtarmak için bu, şaka değil!

Kuğular çoktan havalanmışlar ve uzaklara giderek Türkan'ı yalnız bırakmışlardı. Kızcağz ısırgan toplarken mağaranın yakınında bir köpek sesi işitildi. Türkan hemen toplayabildiği ısırganlarıyla birlikte mağaraya kaçıp saklandı. Ama aradan bir dakika bile geçmeden arkasından bir av köpeği mağaraya girdi. Daha biraz sonra da birçok avcılar ellerinde silahları, mağaranın içine daldılar, karşılarında kalemle yazılamayacak kadar güzel bir kız görünce şaşıp kaldılar. Avcıların arasında çok güzel giyinmiş bir genç vardı ki bu, o memleketin zengin, milyonlar sahibi bir beyi idi. Doğru Türkan'ın önüne gelerek:

—“Güzel kız! Sen buralara nereden geldin?” diye sordu.

Türkan, yalnız omuzlarını kaldırdı. Laf söyleyemez ve ona soran beye hiçbir cevap veremezdi. Çünkü bir tek söz bile olsun söyleyecek olsa kardeşleri hemen o dakikada öleceklerdi.

Genç bey; Türkan'ı aldı, zengin sarayına götürmek için dağları, dereleri aştı. Bütün gün, bütün gece hep gittiler. Sabahleyin tan yeri ağarırken saraya vardılar. Türkan'ı soydular, yıkadılar, yeni ve ipekli elbiseler giydirdiler. Sarayın her odası, bütün duvarları çok süslü, çok zengin ve Türkan'ın rahatı çok mükemmel idi ama ne fayda ki kardeşlerinden yine ayrı düşmüştü.

Güzel Türkan gizli gizli ağlıyor, kardeşlerine yanıyordu. Onu konuşturabilmek için günlerce çalıştılar ise de muvaffak olamadılar. Nihayet “Ormandan gelen bu güzel kız olsa olsa bir peridir!” dediler.

Saraya geldikleri günün gecesini zengin bey, Türkan'ı bir odaya götürdü. Güzel kızın dağlı birisi olduğunu düşünen bey, o odayı öyle süslemiş öyle döşemişti ki kızcağz buna şaşıp kaldı. Biraz sonra bey, Türkan'a yatak perdelerini açtı. Burada Türkan'ın mağarada topladığı bütün ısırganlar duvarlarda asılı duruyordu.

Biçare yavrucak! Hemen ısırganlara atıldı, onları öptü, öptü...

Zengin bey, Türkan'la artık evlenmişti. Fakat bunca ricaya, bunca zorlamaya göre yine onun ağzından bir tek söz bile alamadı.

Türkan geceleri yatak odasından çıkıyor ve saraydakilere hiç duyurmaksızın yakınlarındaki bir mezarlığa gidip ısırgan otları topluyor yine iplerini örmekte devam ediyordu. Artık onuncuyu bitirmiş, sonuncuya da başlamıştı. Bir gece Türkan'ı mezarlıkta ot toplarken gördüler, gelip beye haber verdiler. İnanmadı ama başka bir gece onu takip ederek inanmaya mecbur oldu.

Artık ahali arasında Türkan'ın bir peri değil, bir sihirbaz olduğu çünkü sihirbaz olmasa gece yarılarında mezarlık içinde dolaşmayacağı sözleri çalkalanmaya başladı. Nihayet bir gün bütün ahali ayaklanarak, silahlanarak geldiler, sarayı bastılar. Türkan'ı yaka paça alıp şehrin ortasında hazırladıkları bir yere götürüp bir arabaya bindirdiler. Zavallı kızcağızı sihirbazdır diye diri diri yakmak istiyorlardı.

Türkan, ahalinin itip kakmalarına, bağırıp çağrışmalarına, hiçbir şeye ama hiçbir şeye aldırıyor

ve iki kara gözlerinden inci gibi dökülen yaşlar akıtarak elindeki en sonuncu ısırgan ipini örüyordu.

Arabanın altına her şeyi hazırladılar, artık ateş verecekleri bir dakikada oraya toplanan bütün ahali başlarını kaldırıp gökyüzünden gelen bir sürü beyaz kuşlara bakmaya başladılar. Bunlar, Türkan'ın kardeşleri kuğular idi.

On bir kuğu kuşu bütün hızlarıyla geldiler, arabanın etrafını sararak biricik kız kardeşlerini korumaya ve gür sesleriyle bağırarak uçuşmaya başladılar. Bunu gören ahali de bağırıştılar:

Masumdur, dokunmayalım!

Türkan, on birinci ısırgan otunu da artık bitirmişti. Hemen kardeşlerinin üzerine attı. Çabucak onları bağladı. O dakikada on bir kuğu eskisi gibi genç delikanlı oldular. Türkan da kollarını açarak kardeşlerinin kucağına atıldı ve bayıldı.

Karikatür 1

1- Ressam köpeği ile birlikte kıra çıkmıştı.

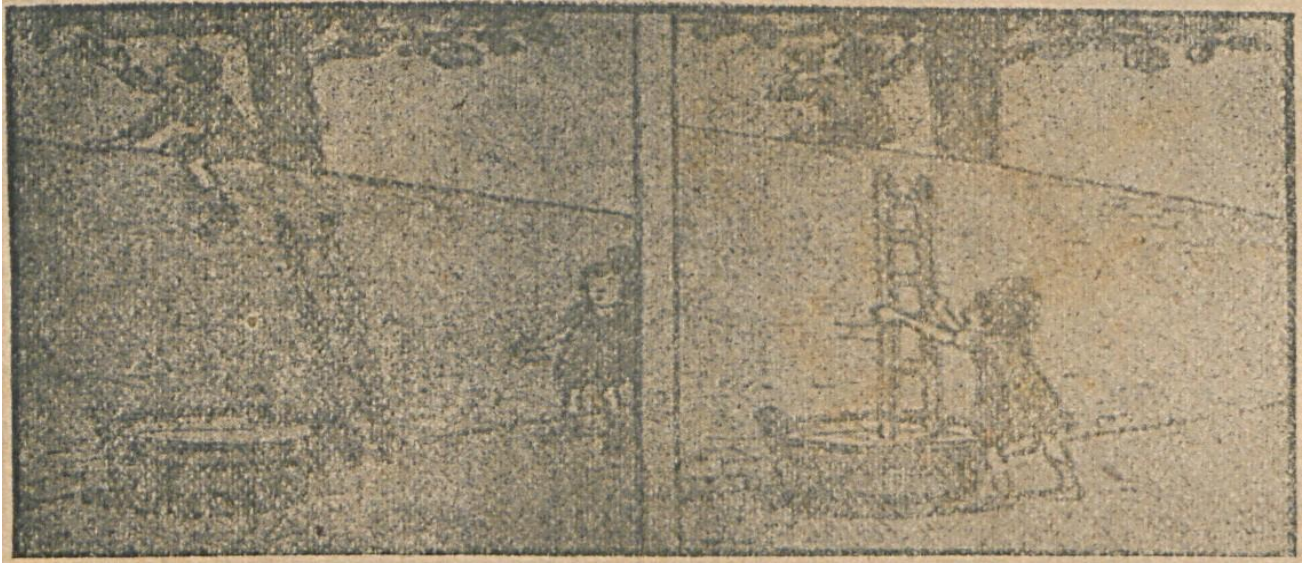
2- Yerleşti, resim yapmaya başladı, köpek, yakındaki buzağıya doğru koşmaya başladı. Canı öyle istiyordu.

3- Buzağının bağlı olduğu ip gerildi, ressam yere yuvarlandı.

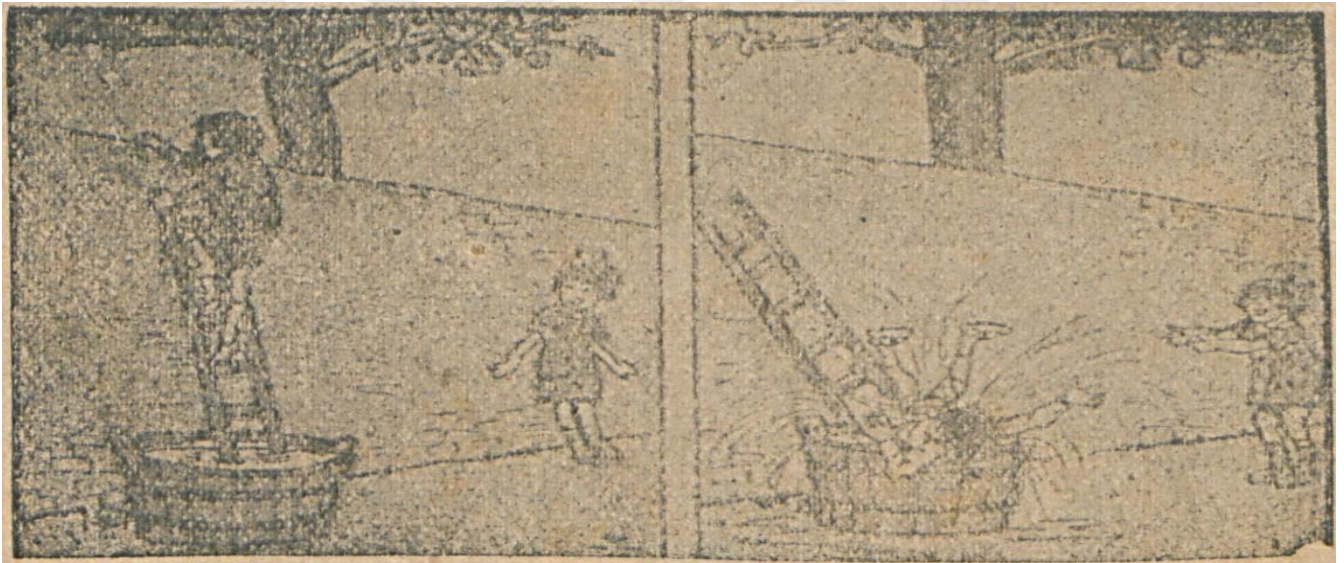
4- Bu işe buzağı da köpek de şaşır kaldılar.

Karikatür 2

1- Babacan, komşunun bahçesinden nar çalmaya gitti.

2- Komşusunun kızı afacan onu gördü, merdiveni teknenin içine dayadı.

3- Babacan, karnını doyurdu, ceplerini doldurdu, inmeye başladı.

4- Yabancı mala göz koyanın, el dokunduranın hâli böyle olur.

Altın Kuş

(Birinci kısmı geçen sayıda)

Tosun, kardeşi Oğuz'dan ayrıldığıının birinci senesi idi ki yolu büyük bir şehre uğradı. O da kardeşi gibi geçtiği şehirlerde çadır kurup sirk yaparak ahaliye hayvanları gösteriyordu.

Bir senenden beri uğradığı her şehirde kendi meşhur nişancılığını ortaya atmış, hiç kimse onun ile başa çıkamamıştı. Bu defa ise sirke o memleketin padişahı da gelmiş ve çok meşhur bir nişancı olduğundan Tosun ile yarışa başlamıştı. Üç gün üç gece birbirleriyle uğraştılar, nihayet padişah, Tosun'a yenildiği için kahrından ansızın inme inerek öldü ve ölmezden evvel Tosun'u kendilerine padişah yapmaları için vasiyet etti.

Bir gün Tosun evlenmeye karar verdi ve yanındaki adamlarını çağırarak kararını söyledi. Birçok okumuş ve tecrübeli ihtiyarlar hemen yola çıktılar, şehir şehir gezdiler ve filan gün birçok zengin kızların saraya geleceklerini Tosun'a haber verdiler.

O gün, bütün seçilen kızlar gelip Tosun'un önünden birer birer geçtiler ama Tosun onların hiçbirisini beğenmedi.

Çok büyük ve şöhretli bir avcı olan Tosun bütün gün sarayında oturmaktan usanmıştı. Adamlarını ve yanına saray askerlerini

olarak avlanmaya çıktı. Hayvanlarını çoktan azat etmişti. Avlana avlana bir sık ormana girdiler. Bütün gün dolaştılar ve akşama doğru bir geyiği kovalarlarken yollarını kaybettiler. Geceleyin meşaleler yakarak kendilerine yol ararken komşu bir hükümetin toprağına girmişlerdi. Onlar bunu sabahleyin anladıkları gibi o komşu padişaha gidip kendilerine yiyecek ve bir iki gün yorgunluk atmak için bir yer vermesini istemeye karar verdiler.

Gide gide komşu padişahın sarayına vardılar. Sarayın kapısındaki askerlerden öğrendikleri şu oldu:

"Padişah ölmüş, yerine de kızı geçip padişah olmuş ama bu kız padişah hiç kimse ile konuşmak istemezmiş, sarayın eşiğinden içeriye giren her kim olursa olsun hemen öldürürmüş."

Tosun, askerlerin sözlerine hiç ehemmiyet vermeyerek sarayın kapısından içeriye daldı. Henüz iki adım atmıştı ki büyük bir gürültü duyuldu ve saraydaki bütün bekçi askerler geldiler, Tosun'u tutarak büyük bir salona götürdüler. Salonun orta yerinde etrafı şark halılarıyla süslenmiş, altından bir taht üstünde bir kız oturuyordu.

Padişah kız, Tosun'u görünce kim olduğunu ve

Sayfa 15

niçin, ne cesaretle saraya girdiğini sordu. Tosun, komşu memleketin padişahı olduğunu, avda yollarını şaşırdıklarından dinlenmek için yer ve yiyecek istemeye geldiğini anlattı.

Padişah kız, Tosun'a istediği şeyleri verdi ama yabancıların kendi toprağına müsaadesiz girdikleri için bir haftaya kadar muharebeye hazır olmalarını söyledi.

Tosun, bir gün dinlendikten sonra askerlerini ve adamlarını alarak memleketine döndü. Hemen muharebe hazırlığına başladı. Haftasında iki komşu hükümetin orduları birbirleriyle tutuştular. Altı gün altı gece kavga ettilerse de hangi tarafın yenildiği bir türlü anlaşılamadı. Bu muharebede pek büyük kahramanlıklar gösteren Tosun bile işin akıbetinden korkmaya başladı.

O zaman, çok ihtiyar bir hükümet adamı "Eğer Tosun padişah, düşmanı olan kız padişahla evlenmezse bu muharebe senelerce devam eder." dedi. Tosun, bu sözleri işittiği gibi padişah kızı gidip kavramak için hemen yola çıktı. Dağları, dereleri aştı. Düşman ordusuna görünmeden bir sık ormana daldı fakat yolunu şaşırdı.

Tosun, ormanda gezerken önüne azat ettiği aslan, sonra ayı, daha sonra kurt, en sonra da tavşan çıktı.

Tosun o geceyi hayvanlarıyla birlikte geçirdi. Sabah olduğu gibi aslanın sırtına bindi ve yanına ayı ile kurt ve tavşanı alarak beş dakika içinde kız padişahın yatak odasına girdi.

Saraydaki bütün askerler, bekçiler bu yaban hayvanlarını görünce çil yavrusu gibi dağıldılar. Kız padişah daha uyuyordu. Tosun hemen onun yanına gitti. Sağ tarafındaki iki yüzü de keskin kılıcı bir eline, sol tarafındaki silahı da öteki eline aldı ve kızı öperek:

—“Hoş bulduk karıcığım!” dedi.

Birdenbire gözlerini açarak uyanan padişah kız iki eliyle iki yanındaki silahlarını aradı ise de bulamayınca:

—“Sen hakikaten kahraman bir adam imişsin, şimdi anladım, ben de seninle evleneceğim!” dedi.

Tosun, o zaman padişah kızı alarak muharebe yerine gittiler, kavgayı durdurdular, büyük ama çok büyük bir düğün yaptılar.

Çocuklar! Minarelerin sivri uçlarındaki ay yıldızı gördüğünüz zaman düşününüz ki kırmızı Türk bayrağında beyaz ay yıldız büyük ve kahraman Türk'ün biricik nişanıdır.

Cocuk Sineması

Roman: 1

Türk Sancağı

(Birinci kısmı bundan evvelki sayıda)

Tevhit Kaptan, oğlu Turgut ile birlikte “Derne”nin kırmızı sancağını indirip Trablus Limanı’nda vapuru batırdıktan sonra bir gün içinde İstanbul’a dönmek kararını verdi. Yanında paraları ve vapurun evrakı vardı. Güzel sancağı Turgut’un beline sardılar, üzerine elbiselerini çektiler. Bir deveye binerek günlerce kuru kumlu çöllerde yol yürüyerek Tunus’a eriştiler.

Tunus! Yukarı Afrika’nın Akdeniz yalılarındaki bu eski Türk korsanlarının güzel şehri güzel binalarıyla, güzel camileriyle, güzel yalılarıyla gözler kamaştıracak kadar dilber görünüyordu. Fransızların elinde bugün esir olan dilber Tunus’ta Kaptan ile oğlu çok zaman kalmadılar. İki gün sonra Marsilya’ya gidecek olan bir Fransız vapuruna bindiler, epey yorgunluk veren bir yolculuktan sonra bir akşam Marsilya’ya girdiler.

Turgut, Marsilya’yı görmediği için çok acındı. Akdeniz’in bu pek eski limanını görmek çok iyi olacaktı ama yine o gece trene binerek “Liyon” ve “Strazburg” yoluyla Almanya’ya, oradan da Avusturya’ya geçip “Viyana”ya geldiler.

Çok mükemmel, temiz ve zengin caddeleriyle Viyana’da Turgut eski Türk gençlerinin

şanlı şerefli, çok kanlı kavgaları hayalinden geçirdi. Tuna vapurlarının birine binerek Karadeniz’e erişmek için yola çıktılar.

Tuna! Ooh, güzel Tuna!

Sert başlı küçük otlar üzerinde Viyana önlerinde Avrupa şövalyeleriyle boy ölçen Türk atlısı senin tatlı suyundan içti kana kana! Güzel Tuna! Sisli dumanlı Tuna! Küçük dalgalarında mini mini ormanlı ve yeşil söğütlü yalılarında işte bir yeniçeri! “Sava” suyunun birleştiği çatalda yatağanı elinde koca kâfir Avrupa’ya meydan okuyor. Biraz daha yol... İşte küçücük adalar! İşte güzel ve kanlı Vidin!(Bulgar şehri) İşte Yıldırım’ın “Bre Doğan, bre Doğan!..” diye haykırdığı Niğbolu! İşte Rusçuk, kahraman Silistre!

İki bacalı, beyaz renkli Avusturya vapuru Boğazköy’deki kocaman köprüyü geçti, İbrail’i, Kalas’ı aştı. Tuna’nın çatalını dolaşarak Sulina Kanalı’na girdi.

Tevhit Kaptan’la oğlu Turgut “Luvid Teryesinev” kumpanyasının Puglia vapuruna binerek o günün akşamı Karadeniz’in karanlık sularına açıldılar.

Bütün gece yol alan vapur, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte Karadeniz’in garp yalılarındaki İğneada’yı sağda bırakarak güzel İstanbul’a gidiyorlardı. Üç dört saat sonra Boğaz’a gireceklerdi.

Turgut, yine vapurun kaptan köşkünde kaptanla anlaşmakta olan babasının yanında küçük bir kenar direğine dayanmış hayal kuruyordu:

“Siyah, katran gibi siyah bir deniz dalgaların kudurgan beyaz köpükleri

arasında sekiz kuvvetli kolun çektiği küreklerle bata çıka ilerlemeye çalışan küçücük bir sandal kıçta dümeni idare eden yavuz bir kaptan bu, Derne'yi Trablus Limanı'nda İtalyan torpidosuna teslim etmemek için batıran Tevhit Kaptan'ın ta kendisi... Fırtına kudurmuşçasına uğulduyor, bir vapur, bir yelkenli değil, martı kuşları bile görünmeyen bu, yerle gök arasından çırpınan kan ter içinde kürek çekerek çabalayan dokuz gürbüz Türk'ü yutmak istiyordu.

Fırtına daha şiddetlendi, dalgalar daha çok kudurdu. Sekiz kürekçi ile Tevhit Kaptan ise daha çok kuvvetlendiler. Gerdanlarındaki damarlar kabardı, göğüslerindeki, pazılarındaki sinirler şişti.

Şimdi, asıl kuduran, bu dokuz deniz kurdu idi. Batıyorlar, çıkıyorlar, fakat kudurgan dalgaları, kudurgan ve katran gibi siyah denizi aşıyorlardı. Birden gökyüzü daha çok kabardı, şimşekler, yıldırımlar düşmeye başladı. Karanlık, katran dalgaların arasında çırpınan gürbüz Türk yavrularının kabarmış damarları, şişmiş göğüs ve pazı sinirleri donuk bir ışıkla parlarken şimşeklerin cenneti bulutlar arasında baştan ayağa kadar kırmızı atlas elbise giyinmiş güzel, çok güzel bir genç kız görünüyordu. Alnında dağınık lepiska saçları üzerinde nurdan bir hilal parlıyor, iki elinde iki küçük kırmızı bayrak sallıyor ve bağırıyordu:

—Dünyaları sarsan, asırları titreten Türkler! Ölüdeniz'den Atlas Denizi'ne kadar geçtikleri yerlerde ot çıkmayan büyük Türk'ün büyük yavruları! Size uğurlar

olsun, yolunuz açık olsun!

Bir saniye içinde şimşekler durdu, gök gürültüleri uyudu, bulutlar kaçtı, dalgalar uzaklara uçtu. Deniz sustu, sütliman oldu.

Şimdi Tevhit Kaptan'ın kumandasındaki sekiz kuvvetli Türk'ün küçücük sandalı kuş gibi uçtu, uçtu, uçtu, uçtu...

Beş dakika sonra Kafkas yalılarındaki dik, yalçın bir kayanın üzerinde elindeki iki Türk bayrağı ile Tevhit Kaptan'a, sekiz Türk yavrusuna işaret eden birisi görüldü, biraz daha uzakta kanatlarında ay yıldız taşıyan bir Türk kartalı havayı titreterek, gümbürdeyerek sandalın üzerine geldi. Karadan gökyüzünün karanlıklarına doğru yükselerek patladığı zaman kırmızı, yeşil yıldızlar saçan bir fişek atıldı. Havadaki ay yıldızlı Türk kartalı ikinci bir fişek ile ona cevap verdi. (Tevhit Kaptan), küçük sandalın içinde doğrularak bağırdı:

—Kayalara!.. Küçük koya!..

Dokuz Türk, yalçın kayalar arasındaki küçük koyda karaya çıktılar. Uzun beyaz sakallı, nurlu yüzlü, uzun bir kaftan giyinmiş bir Türk her birini ayrı ayrı öptü, koktu. "Nihayet gelebildiniz! Allah'a hamd olsun!" diye yeşil gözlerinden yaşlar akıttı.

Çok geçmeden deniz tayyaresi de küçük koya gelip barındı. İçinden çıkan parlak deri elbiseli, kocaman gözlüklü iki kişi de geldiler, onlara katıldılar. Hepsi birlikte karanlık bir mağaraya gidip girerlerken bulutlar arasında

Sayfa 18

baştan ayağa kadar kırmızı atlasla giyinmiş, saçlarının arasında nurdan hilal parlayan ve iki elinde iki kırmızı Türk bayrağı sallayan genç, güzel, çok güzel kız tekrar haykırdı:

—Türkoğulları, Türkoğulları! Ural'dan, Altay'dan Kafkas'tan, Ulu Kurultay'dan size zafer selamı var. Gazanız kutlu olsun!

Puglia vapuru, bir gelin gibi salına salına İstanbul Boğazı'na girdi. Kavak'ta küçük bir muayeneye tutulduktan sonra Boğaz'ın iki tarafındaki güzel yalıları öpe öpe ilerliyordu.

Anadolu ve Rum Hisarlarını geçtiler. Yeşil Bebek'i sağda bıraktılar. İşte! Karşılarında güzel İstanbul! Yüksek minareleriyle, yarı sisli bahçeleriyle dünyanın bütün güzelliğini boynunda saklayan dilber, eşsiz İstanbul, işte! Marmara'nın o gün uyuyan gövdesindeki kuzucukları adalar...

Kaçınmalar, koşuşmalar, bağrıışmalar, haylı huylu uğraşmalardan sonra Tevhit Kaptan'la oğlu Turgut karaya çıktılar ve Bahriye Nezaretine gittiler. Nazır Paşa'ya, uzak Türk topraklarında düşmana gemiyi teslim etmemek için batırdığını ve sonra Tunus, Marsilya, Almanya, Avusturya ve Tuna yoluyla İstanbul'a geldiklerini anlattı. Paşa soğukkanlı bir adam... Vazifesini yapmış olan bu kahraman kaptana cesaret verecek iki söz bile söylemedi.

Paşa ile kaptan arasındaki levhayı dikkatle süzen Turgut, Trablusgarp'ta batırılan ve oradan beri koynunda taşımakta olduğu Derne'nin ay yıldızlı kırmızı bayrağını götürüp Paşa'nın önündeki masaya koydu ve hiçbir kelime söylememeksizin babası ile birlikte çıkıp gitti.

Faydalı Parçalar

Kurnaz bir maymun:

Bir kart aslan ile yine kart bir kaplan arkadaş olmuşlar ve birlikte ava çıkmışlardı.

Bir gün karşılarına bir maymun çıktı. Bu maymuncağız gamsız, kaygısız elindeki bir elmayı ısırarak yiyordu.

Kaplanın atlamak için hazırlanmakta olduğunu görünce kendisini hiç korkmuyormuş gibi göstererek ona döndü. Ama korkmadı değil ha!.. Yüreği şiddetli şiddetli çarpıyordu. Bununla beraber kurnazlık yapmak lazım olduğuna çabucak akli erdi. Çünkü karşısında en kuvvetli iki tane yaban hayvanı vardı.

Yakında ne saklanacak bir mağara ne de üstüne tırmanacak bir ağaç göremediği için biraz düşünerek doğru kaplanın önüne gitti, yerlere kapanarak onu selamladı:

—“Ey yaban hayvanlarının başı kaplan! Senin huzuruna çıkmaya cesaret eden benim gibi küçücük bir hayvanı affet!” dedi.

Maymunun böyle yaltaklanmasından kaplanın koltukları kabardı. Fakat yine

o zaman aslanın canı sıkıldı:

—“Yaban hayvanlarının başı benim. O, kaplandan başka bir şey değildir!” diye yelelerini kabartarak kendisini göstermeye hazır olduğunu belli etti.

Kaplan, şimdi aslana döndü ve:

—“O kadar kibirlenme aziz dostum! Ben de hayvanların başı sayılıyım. Çünkü senin gözlerinden daha kuvvetli, daha sert bakışlı gözler bende de vardır. Zaten benden korkmamış olsaydı hayvanların içinde en akıllısı sayılan bu maymun bile ilkin benim önüme gelip beni selamlamazdı!” diye cevap verdi.

Aslanın gözleri kanlanmaya, yeleleri titremeye başlamıştı. Bu, onun kavgaya hazır olduğuna işaret etti. Kendisini göstermenin sırası geldiğini anlayan aslan:

—“Haydi oradan sen de divane!” dedi. Sen kocaman bir kediden başka hiçbir şey değilsin!

—Evet, kediyim ama senden çok daha kuvvetliyim, anladın mı?

—“Pekâlâ! Hangimizin daha kuvvetli olduğu şimdi meydana çıkar!” diye aslan kaplanın üzerine atıldı.

Kavga başlamıştı, maymun da zaten bunu arıyordu. Bütün kuvvetiyle kaçarak kendisini kurtardı.

Küçük Seyirciler

Bisiklet Şampiyonu

Çok sıcak bir gündü. Ortalık yanıyor, kavruluyordu. Bereket versin hafif bir batı rüzgârı esmeye başladı da azıcık gözüm, gönlüm açıldı. Evimizin bahçesinde bir ağacın altına oturmuş, tembel tembel okuyordum.

Sokak kapısı birdenbire açıldı. Turhan, kahkahalarla gelerek, ellerini çırparak içeriye girdi:

—Bil bakalım Naci! Bugün seni nereye götüreceğim? Bilemezsin ki...

—Çok tuhaf çocuksun Turhan! Öyle damdan düşer gibi bir şeyler söylüyorsun ki...

—Haydi kalk, şimdi feylesofluğun sırası değil! Kibrit çöpünün felsefesini başka zaman anlatırsın, çabuk giyin de seni bisiklet koşusuna götüreceğim.

Turhan'ın bu sözleri üzerine gözlerimi büyük büyük açtım, ellerimi çırpıttım da bağırdım:

—Bisiklet koşusu mu dedin? Öyle ise bir dakika içinde hazırım!

Şimdi Turhan'la birlikte Kordon'da eski bir sporcu gibi büyük adımlarla yürüyor ve kollarımızı sallıyorduk, geçen tramvaylarla alay ederek ilerliyorduk. Alsancak istasyonunda üçüncü mevki birer talebe bileti aldık. Gözlerimizi yumup açınca kadar kendimizi Gaziemir spor yerinde bulduk. Oooo! Bu ne kalabalık, mahşer mi yoksa!

Kapıda biz de birer bilet alarak içeriye girdik. Seyirciler hiç durmaksızın el çırparak birinci gelen sporcuları alkışlıyorlardı. Biz de terbiyesiz çocuklar gibi "Onu iterek, bunun ayaklarına basarak" ilerlemedik. "Affedersiniz beyler, küçük hanım müsaade eder misiniz!" gibi nazik ve kibar sözlerle herkesin gönlünü alarak en ileriye geçtik. Koşu bitinceye kadar bol bol seyrettik.

Akşam geç vakit eve döndük. Yemekten sonra yine bahçeye çıkıp oturdum. Fakat bisiklet yarışçılarının didinmeleri, çabalamaları bir türlü gözümün önünden gitmiyordu. Hele en önde

gitmek için bütün ustalığıyla uğraşan kırmızı beyaz fanıralı bir genç vardı ki onu hiç unutamıyordum. Bisikletlerin fren düdükleri o dümenlerine takılmış Türk bayracıkları bisikletin yaptığı rüzgârla ne güzel uçuyordu. Ah, ben de bisiklete binmesini öğrenebilsem! Ama nasıl yapayım? Sokaktan tek tük bisiklet geçtikçe “Ben de bisiklet bilseydim!” diye yüreğim yanıp tutuşuyordu.

Kendi kendime yüksek sesle bağırdım:

—Ben de bisiklet öğreneceğim!

—Benim böyle yalnız başıma bağırdığımı işitseler “Bu çocuk mutlaka delirmiş!” derledi ya! Ne ise...

Bir gün postacı, karşıımızdaki bir sokağa bisikletle geldi, çantasını alıp bir eve girdi. Ben “Fırsat bu fırsattır!” diye hemen koştum, üzeninin birine (Ne o, bana gülüyor musunuz yoksa! Pedal mıdır, nedir? Ne bileyim ben onu!) evet üzeninin birine basarak bisikletin üzerine atladım. Ama bir elimle dümeden, ötekiyle de duvardan tutunuyordum ha!..

Ooh! Ne mutlu bana! Yalnız bisiklete binip duvardan tutunmakla mı kaldım sanıyorsunuz. Hayır, yanıyorsunuz küçük hanımlar, küçük beyler! Hem de pek çok yanıyorsunuz. Üzeninin birisini ayağımın altında gıcırdattığım gibi öndeki tekerlek yürümeye başladı. Demek ben sahiden gidiyordum. Bir, iki, üç, dört... Beş metre kadar ilerledim. “Arkadaki tekerlek de acaba adamakıllı dönüyor mu?” diye arkama bakayım, dedim. Paat! Kendimi yerde buldum. Sağ bacağımın diz kapağının iki santim aşağısı sıyrılmış kanıyor, avuçlarımın içi ateş gibi yanıyordu. Bir de ne göreyim, beğenirsiniz? Postacı karşıma dikilmiş, kıs kıs bıyık altından bana gülüyordu.

O sene mektepte birinci çıktığım için babam bana güzel, çiçek gibi taze ve yeni bisiklet aldı. Şimdi bendeki hevesi görmeliydiniz. Bir iki gün bir aşağı bir yukarı, azıcık daha hızlı derken ben de ada-

Sayfa 22

makıllı öğrendim. Ama kollarım, bacaklarım bütün vücudum dökülmüş, ezilmiş gibi olmuştu. Hele bacaklarımla kollarımdaki sinirli etlerime parmakla bile dokunamıyordum. Acaba terleyip de kendimi üşütmüş mü idim?

Hemen bir koşuda amcamın karşısına

dikildim. O, iri gövdeli, eski sporcu idi. Bisiklet merakımı da haber almıştı. Beni böyle yağmurdan ıslanmış tavuk gibi görünce gülmeye başladı. Sonra!.. Ama burasını size başka defa yine yazarım.

Bisiklet Şampiyonu

Mini Mini Sorular

Ayının ne vakitten beri kuyruğu yoktur?
(Masal söylenmeye başladığı zamandan beri...)

Ne için eski Türkler patates yemiyorlardı?

(O zaman patates yoktu ki...)

Hangisi daha kuvvetli, su mu, ateş mi?

(Su, ateşi söndürür ama ateş suyun
hakkından gelemez.)

Canı yoktur ama bütün dünyayı dolaşır,
nedir?

(Para)

Okuyucularımızın Nazar-ı Dikkatine

Birinci ve ikinci sayılarımızdan gelitli miktarda bastırdığımız hâlde birçok müracaatlara cevaben gönderilmekte olduğundan mevcudumuz gittikçe azalmaktadır. Sevgili okuyucularımızın cönk yani koleksiyon yapmak için acele etmelerini tavsiye ederiz.

Okuyucularımıza Cevaplarımız

Mersin’de Nihat Bey’e: Teveccühlerinize teşekkürler. “Çocuk Yıldızı” çizdiği yolda daima parlak yürüyecektir.

İstanbul’da Vefa Ortamektebinde Şerif Turgut Bey’e: Tavsiyenize çok teşekkürler. Zaten bunu düşünüyorduk.

Bilmece Halli

Birinci sayımızdaki bilmecelerin cevabı:

1- Kuşlar dört, ağaçtaki dallar ise üç olduğundan teker teker kondukları zaman bir kuş açıkta kalıyor, çiftler kondukları zaman bir dal açıkta kalıyor.

2- İpi çeken çocuklardan büyükleri (5), küçükleri (7) kişi idiler.

Doğru halledenler arasında kura çekilerek Balıkesir ortamektep birinci sınıf talebesinden (60) numaralı Enver Bey'e bir dolma kalem, Eskişehir'de Kumpanya Aile Yatılı Mektebi ikinci sınıf talebesinden Hayreddin Mustafa Bey'e altı aylık abonemiz,

Balıkesir'de Saraç Nuroğlu Ahmet Cevdet, yine Balıkesir'de ortamektep ikinci sınıf talebesinden Sadreddin, İzmir satıcılarından Ali Osman, Manisa'da Boşnakoğlu Muammer Şinasi, Bursa'da Hisar'da Adnan,

Konya'da Gazipaşa Mektebinde Cihat Beylere güzel birer kartpostal düşmüştür.

İzmir Darül İrfan Mektebinden Muzaffer Sabri, İzmir Şark Halı Fabrikasında Süleyman Nuri, Soma'da Topçuoğlu Muhammed Şükrü, İzmir'de Mekke Sokağı'nda Muhammed Said, İzmir Şarkevinde Muhammed Said, İzmir Göztepe'de Turan, İzmir Göztepe'de Selma, İzmir Erkek Muallim Mektebinde 379 Turgut, Mersin'de Nihat Refet, İzmir Muallim Mektebinden Aytekin, İzmir Erkek Lisesi 467 Enver Süleyman, İzmir Karşıyaka'da Gazi Kemal Paşa Caddesi'nde Necip, Akhisar'da Sanat Yurdunda Talat, İzmir Erkek Muallim Mektebinde Sungurtekin, Konya'da Hükûmet Meydanı'nda Hasan Nafi, Balıkesir'de ortamektep sınıf 2'de Ahmet Raif, İzmir Orman Başmüdüriyetinde Reşat, Manisa Erkek Lisesinden Rauf İhsan Bey ve Hanımlar doğru halletmişlerdir.

1 Bilmece

Bir adam ev yaptırmış, müteaddit pencerelerine cam taktırmak için bir camcıya şöyle bir pazarlık teklif etmiş: Benim evimdeki pencerelerin adedi bence malum lakin seni haberdar etmeyeceğim. Ben bu camları üçer üçer, beşer beşer, yedişer yedişer sayıyorum artmıyor. Yani 3-5-7 adetleriyle kabil taksim olan adet kadar cama ihtiyacım var, demiş. Ve camcı düşünmüş o adedi bulmuş ve cam fiyatı üzerinden bir hesap ederek bedelini talep etmiş ve mutabık kalarak camları takmış oldu veyahut bu 3-5-7 ile kabil-i taksim olan adet hangi adettir, biliniz bakalım.

2 Bilmece

Bir köylü kadını çocuğuna pazarda satmak için bir miktar yumurta vermiş, yolda giderken bir kaza neticesi olarak

yumurtalar kırılmış, tesadüfen oradan geçmekte olan bir beyefendi yumurtaların kaç adet olduklarını sormuş ve bedelini temin edeceğini ilave ederek çocuğu teselli etmiş. Çocuk da cevaben yumurtaların kaç adet olduklarını bilmiyorum lakin annem yumurtaları ikişer, üçer, dörder, altışar, sekizer olarak saydı, hiç artmıyordu, demiş. Bey, bir hesap yaparak kaç adet olduğunu bulmuş ve tanesini üç kuruştan hesabıyla çocuğa paraları vererek oradan uzaklaşmış. Acaba bu bey, bu hesabı nasıl bulmuş ve kaç para vermiştir? 2-3-4-6-8-9 adetleri ile kabil-i taksim olan bu adet hangi adettir?

Bu bilmeceleri tertip edip gönderen karilerimizden Hilmi Bey'e teşekkürler ederiz.

Doğru halledenler arasında kura çekilerek birinciye bir kol saati, ikinciye bir pergel takımı, üçüncüden onuncuya kadar birer kartpostal verilecek ve diğerlerinin adları basılacaktır.

< Çocuk Yıldızı >

Sayı: 3

Adres:

Sayı: 4

İdarehanesi:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kurustur.

SAYI: 4

< Birinci Sene >

İkinci Teşrin, Birinci Hafta

Sayfa 1

Çocuk Sineması

Roman: 2

Dağdaki Ak Kapı

Bir gün Akdağ'ın eteğinde yeşil çimenler, türlü türlü çiçeklerle süslü bir yerde oturuyordum. Yaban gülleri açmışlar, arılar bal toplamak için çiçekten çiçeğe uçuşuyorlardı. Akdağ'ın yüksek, çok yüksek bir yerinde bembeyaz bir şey gözüme ilişti. Bu, kayaların ortasında görünen bir kapı idi. Biraz sonra yanıma gelen bir ihtiyar çobandan bu beyaz kapının ne olduğunu sordum.

Çoban, bana o görünen beyaz şeyin "Ak kapı" olduğunu ve dağın eteklerine bir zamanlar "Ak Kapı Vadisi" denildiğini söyledi hem de anlatmaya başladı:

"Eski, pek çok eski zamanlarda bu yerlerde yine Türkler oturuyorlarmış. Devolon adında bir çocuğun annesi, kocası ölerək çocuğu ile birlikte dul kalmıştı. Devolon zayıf fakat çalışkan bir yavrucağı imiş. Bütün gün elinde çapası tarla kazar, keçilerini

otlatır, onları sağarak sütünü satarmış. Kış bastığı zaman ise dağdan kuru ağaç dalları toplayıp satmakla annesini beslermiş. Yumruk kadar yavrucağı anneciğini beslemek, kimseye muhtaç etmemek için çalışır, didinirmiş.

O yıl çok yağmur yağmış, her yeri kar bastırmış sonra da dereleri, tarlaları su kaplamış olduğundan Devolon ile annesi artık ne yapacaklarını şaşırırmışlardı. Açlıkla pençeleşmek kolay mı? Yine o yıl kış geçip de yaz geldiği zaman bir damla bile yağmurdan düşman ve her yer cayır cayır yanmış. Memleket bu kadar fena bir kuraklık, kıtlık hiç görmediğinden herkes şaşırıp kalmış.

Devolon'un keçileri sarp, yalçın kayalara tırmanarak kendilerine yine yiyecek buluyorlarmış. Bir gün büyük bir taşın üstüne oturarak bacıklarını sallaya sallaya önündeki kurumuş dereye karşı kaval çalan keçi çobanı dağın tepesindeki "Ak kapı"yı görünce hemen keçilerini de alarak kavalını bırakarak oraya çıkmış, "Ak kapı"yı daha yakından görmek istemiş fakat yüksek dağın tepesine,

Sayfa 2

o kapının bulunduğu yere çıkmak için saatlerce yol yürümek lazım olduğunu hesap ederek şimdilik bu fikrinden vazgeçmişti. Zaten akşam da yaklaşmak üzere olduğundan keçilerini eve götürmek, sütlerini sağmak lazım idi.

“Ak kapı” Devolon’un kafasında yer etmişti. O, mutlaka oraya çıkacak ve nasıl bir kapı olduğunu görecekti, eğer bir mağara gibi bir şey varsa içine girecekti. Bir gece annesi uyuduğu zaman evden kaçmış ve “Ak kapı”nın olduğu yere doğru dağı tırmanmaya başlamıştı. Ay o kadar aydınlık yapıyormuş ki her yer gündüz gibi imiş. Sabaha kadar yol yürümüş, o tepeye çıkamamıştı. Ama az canlı çocuk inadından vazgeçmemiş, tırmanmış, tırmanmış, tırmanmış... Gündüzün de yoluna devam etmiş, nihayet kırmızı bir kayanın dibindeki “Ak kapı”ya varmak için pek az bir yol kalmış fakat oraya gidebilmek için ne yol ne de iz bulamamıştı.

Devolon dağ keçileri gibi çevik, açıkğöz olduğundan şuradan buradan derken kendisini “Ak kapı”nın önünde bulmuş. Bu, sahiden bir kapı imiş. Mermerden yapılan ve üzerinde kilidi bile olan “Ak kapı”nın süt gibi beyaz mermerinde “Bulutlar” diye yazılı imiş. Gördüğü şeylerden gittikçe tuhaflaşan Devolon hemen kapıyı çalmış, ilkin ona kimse cevap vermemiş içeriden ama ikinci, üçüncü defada

soğuk bir el Devolon’un elinden tutmuş, kayalar içinde oyulmuş dar ve karanlık bir yoldan onu dağın göbeğine doğru götürmeye başlamış. Epeyce gittikten sonra Devolon’un gözleri zayıf bir ışıkla kamaşmaya başlamış derken kendisini bir salonda bulmuş.

Devolon, aklınca salonun insanlarla dolu olduğunu ve bunların kendi aralarında top oynamakta olduklarını zannetmiş. Biraz daha dikkat edince top oynayanların insan değil beyaz, pembe, kırmızı, mavi, siyah bir şeyler olduğunu anlamış. Salonun döşemesinde kırmızı, beyaz çizgilerle süslenmiş bir küçük altın topu birbirlerine atarak güle oynaya vakit geçiriyorlarmış Devolon elinden tutanın kim olduğuna bir bakmış, aaa! O da kırmızı, beyaz, pembe mini mini topcağızların bir yere toplanmasından başka bir şey değil. O zaman Devolon şaşkın şaşkın haykırmış:

—Bulutlar!

Devolon’a elinden tutan cevap vermiş:

—Evet, biz bulutlarız. Kapıdaki yazıyı görmedin mi? Yoksa okumak bilmiyor musun tembel!

Devolon kırmızı beyaz bulutun ağzını hemen kapatmış:

—Ben tembel değilim çünkü okuyup yazmayı bilirim.

Küçük kırmızı bir bulut Devolon’a:

Sayfa 3

—“Korkma!” demiş. Söyle bana! Seni buraya kim getirdi?

Devolon ona cesaretle cevap vermiş:

—Bu “Ak kapı”yı ve içinde kimler yaşadığını görmeyi çok merak ettim de geldim.

—Burasının bizim evimiz olduğunu bilmiyordun demek!

—Bilmiyordum ya!.. Ben bulutların evi olduğunu bile bilmiyordum.

—Aaa! Bizim havada olduğumuzu görüyorsunuz ya! İşte! Bizim her birimizin ayrı ayrı evimiz vardır. Canımız sıkıldı mı bu salonda toplanarak türlü türlü oyunlarla eğleniriz, cümbüş yaparız, haftalarca bir yere çıkmayız.

—Ha! Anlamaya başladım. Siz haftalarca burada oynayıp eğlendiğiniz zaman kuraklık olur. Otlarımız, ağaçlarımız kurur. Hayvanlarımız kendilerine yiyecek bir şey bulamazlar. Demek biz de orada düşünüp dururken siz ise burada eğlencelerle vakit geçiriyorsunuz. Bu, doğrusu merhametsizlikten başka bir şey değil.

Devolon’un bu sözleri üzerine küçük kırmızı bulut başını eğerek düşünmeye başlamış.

Devolon “Ak kapı”dan içeriye girdiğinden beri işitmekte olduğu, ortalığı yıkacak gibi sarsan gürültünün çıktığı tarafa dikkat etmiş. Sapasağlam kapatılmış bir kapının iç tarafında hiç durmadan gürültü devam ediyormuş

O vakit Devolon gürültünün geldiği kapıyı göstererek sormuş:

—Bu gürültü nedir?

Bir bulut ona cevap vermiş:

—Bu mu? “Kış Yeli”dir. Hiç uslu durmadığı için onu buraya kapatırız. Geçen kış onu kaçırdı idik. Gözyaşlarını akıta akıta ağlayarak yaptığı deliliklerle geçtiği yerleri yaktı yıktı. İşte! Yaramaz ve haşarları her zaman böyle terbiye ederler.

—Evet! Bunu hatırlıyorum. Bizim üç keçimizi kayalardan aşağıya düşürerek öldürdü. Bütün ekinlerimizi toplamaya vakit bulamadık, sulara boğdu. Altı ay kış çok kişiler aç kaldı. Hele zavallı hayvanlarımız açlıktan kırıldı.

—Zavallı dostum!.. Bu kış onu bırakmayacağız. Nasılsa bir yanlışlık oldu da onu kaçırdık. Mademki kış yeli size çok fenalıklar yaptı, onun yaptığı fenalığı ben tamir edeceğim. Hele bakayım size ne gibi iyilik edebileceğimi bir düşüneyim de...

Küçük kırmızı bulut Devolon’a bu sözleri söyleyerek gitmiş, bütün öteki bulutları da çağırmış. Bütün bulutlar Devolon’un etrafında halka olmuşlar, kendi aralarında bir şeyler konuşmuşlar ama çocuk bundan hiçbir şey anlamamış. O zaman kırmızı bulut Devolon’a dönerek demiş ki:

—Çocuğum, sen iyi ve doğru bir çocuk görünüyorsun. Mademki “Ak kapı” ile içinde yaşayanların kimler olduğunu

Sayfa 4

anlamaya ilk cesaret eden sensin, sana bak ne teklif ediyoruz:

Dağ eteğinde yaşa, hiç yorulmayarak çalış, hiç kimseye fenalık etme! Biz seni her türlü afetten muhafaza ederiz. Fırtınalar sizin bahçelerinizi kırıp geçirmeyecekler; yağmur, seller ekinlerinizi sürüp götürmeyecek; otlaklarınızda ot, tarlalarınızda ekin, bağlarınızda üzüm, bahçelerinizde meyve, sürülerinizde hayvan hiç eksik olmayacak, nasıl? “Dağ eteğinde otur, hiç yorulmayarak çalış ve hiç kimseye fenalık etme!” diye yaptığımız bu üç teklifimizi kabul ediyor musun?

Devolon bulutların yaptığı bu üç teklifi hemen kabul etmiş ve verdiği sözünde duracağını vadetmiş. O zaman kırmızı beyaz bir bulut Devolon’u alıp her zaman keçilerini otlattığı yere indirivermiş, bırakmış gitmiş. Devolon’un annesi dul kadın ne vakitten beri aramakta olduğu oğlunu görünce sevinmiş ve dağ eteğine kadar kalın sisi (kırmızı beyaz bulutu) görüp görmediğini sormuş ise de Devolon annesine cevap verememiş çünkü Devolon, görüp işittiği şeylerin rüyadan başka bir şey olamayacaklarına bir türlü akıl erdirememiş.

Rüya olsun, sahi olsun! O günden başlayarak Devolon’un yaşadığı

köyde hava birdenbire değişmiş. Yalnız onun tarlalarına bol bol, bereketli yağmurlar yağmış. Çayırları, otlakları zümrüt gibi yeşillenmiş, koyunları, keçileri, davarları evvelkine nispetle iki kat daha çok süt vermeye başlamışlar ve bir iki sene içinde Devolon köyün en zengini olmuş.

Şimdi Devolon çiftlik üstüne çiftlik satın alıyormuş. Gitgide bütün köyün sahibi olmuş. Yalnız bir küçük tarlacamız varmış ki o tarla fakir bir dul kanının imiş. Devolon tarla için kıymetinden çok para vermiş ama kadın tarlayı satmamış, o kadıncağz tarlasının yanındaki gelin olarak girdiği kulübesinden çıkmak istemiyor, ben burada öleceğim, diyormuş.

Devolon, kadına karşı kızmaya ondan kira isteyerek zavallı dul kadını incitmeye, eğer kira vermeyecek olursa bir gün onu kulübesinden de tarlasından da tutup dışarı atacağını söylemeye başlamış. Sövmüş saymış, ağzına gelen her şeyi söylemiş ve hakikaten kira vermeyen kadını bir gün yaka paça sokağa atmış. Bir daha kulübesine sokmamış. Devolon başını saçını yolarak, ağlayarak giden dul kadının arkasından gülüyormuş. O gece zengin Devolon yatağına girmiş “Nihayet bütün köy benim oldu!” diye gülerek, sevinerek uyuyakalmış.

(İkinci kısmı gelecek sayıda)

Yıldız'la Orhan Ay'a Nasıl Gittiler ?

Birinci sayımızda size top oynarken Yıldız'ı kovalayan kurbağanın nasıl güzel bir çocuk olduğunu ve bu çocuğun adına "Orhan" denildiğini yazmış idim. Bu sayıda da size Yıldız'la Orhan'ın Ay'a nasıl çıktıklarını, Ay'da on altı cüce ile nasıl uğraştıklarını yazacağım. İşte başlıyorum:

Bir sıcak yaz gecesi idi. Yıldız'la Orhan kol kola girmişler, bahçede geziniyorlardı. Kuşlar çoktan yuvalarına çekilmişler, yalnız böcekler cır cır öterek uzaktaki gölde bağırarak kurbağalara arkadaşlık ediyorlardı. Epey gezdikten sonra kanepelerden birine yan yana oturdular.

Açık ve parlak gökyüzünde binlerce yıldızlar parlıyor, güzel Ay tatlı tatlı ışıklarını ağaçların yaprakları arasından kanepede oturan Yıldız'la Orhan'ın üstüne saçıyordu.

Bir ara sanki gökyüzünden gelen bir ses işittiler:

—Hey, çocuklar! Ne duruyorsunuz öyle? Buraya gelmez misiniz? Size neler

neler göstereceğim!

Çocuklar şaşkın şaşkın gökyüzüne baktıkları zaman Ay'daki periyi gördüler. Ay'da oturan peri onlara hem eliyle işaret ediyor hem de gülüyordu.

Yıldız'la Orhan, ellerini çırparak cevap verdiler:

—Geliriz ama nasıl gelelim?

Ay'daki peri cevap verdi:

—Bu, çok kolay bir iş! Şimdi gidip erkenden yatınız! Sabahleyin tan yeri ağarırken kalkınız! Yolculuk için lazım olan hazırlığınızı yapınız! Ben sizi burada çok güzel misafir edeceğim.

—Biz oraya çıkmayı çok arzu ediyoruz fakat nasıl çikalım? Kanatlarımız yok, tayyaremiz de yok!..

Ay'daki peri gülmeye başladı:

—Hele şunların düşündüğü şeye bak! Haydi, siz gidiniz, ben hepsinin çaresine bulurum. Sabah gün doğmazdan evvel yine bahçeye geliniz, oturduğunuz kanepenin

Sayfa 6

Yanında bir sepette iki tane balon bulacaksınız. Haydi, haydi, gidip yatınız! Ben rüyanızda da size öğretirim. Allah rahatlık versin!

Çocuklar, ikisi birden:

—“Sana da Allah rahatlık versin!” dedikleri zaman Ay’daki peri bir bulutun arkasına saklandı.

Çocuklar yatmak için eve giderlerken arkalarından yıldızlar bağıştılar:

—Sakin geç kalmayınız güzel yavrucaklar! Yarın bizi göreceğiniz için çabuk yatınız.

İkinci Gün İçin Plan

Yıldız, Orhan’a sordu:

—Şimdi ne yapacağız? Ay’a gidecek miyiz, yoksa gitmeyecek miyiz?

Orhan hemen cevap verdi:

—Elbette gideceğiz, çağrılan yere gitmemek olmaz!

—Öyle ise yarın sabah hangimiz daha erken uyanırsa birbirimizi kaldırırsak, doğru buraya geliriz, söz mü?

—Söz!

İkinci Gün Yol Hazırlıkları

Ay, daha gökyüzünde görünüyordu. Çocuklar o kadar erken kalkmışlar ve bahçeye inmişlerdi. Hakikaten kanepenin üstünde bir kocaman sepet duruyordu. Yıldız, sevincinden ellerini çırparak koştı, sepeti açtı. Ooo! Sepet açılır açılmaz içinden biri beyaz birisi de kırmızı iki tane balon çıktı. Kırmızı balonda beyaz yazı ile (Son satır çıkmamış.)

Çocuklar buna o kadar çok sevindiler ki... Hemen balonları sepete bağladılar. Güzel bir de rüzgâr çıkmıştı. Sepetin içine yol için olan yiyeceklerini koydular, kendileri de girdiler. Balonlar havalandı, çocuklarla birlikte sepeti de uçurmaya başladı.

Ay’a Doğru Giderken Yolda

Yıldız’la Orhan, havaya yükseldikçe yükseldiler, ilerledikçe de sevinçleri arttı. Çünkü gökyüzünde bir gümüş tepsi gibi görünen Ay’a çıkacaklar, onu da gezip görecekerdi.

Lakin havada daha yukarılara çıktıkça daha çok yıldızları görmeye başladıkları zaman korkuları da çoğaldı çünkü bu yokuşun bir de inişi, bu gitmenin bir de geriye dönüşü vardı.

Yıldız, korkusundan:

—“Ya yine Dünya’mıza dönemez isek annem bensiz ne yapar!..” diye ağlamaklar umuyordu.

Cesur Orhan onu susturdu:

—Haydi kız sen de! Korkacak ne var ki? Bizi çıkarmasını bilen, indirmesini de bilir.

—Acaba Ay’daki peri çok güzel mi?

—Güzel olması lazım çünkü bizim Dünya’mızın kızı, Güneş Baba’nın da torunu oluyor.

—Söylediğin sözlerden bir şey anlamıyorum.

—Peki, öyle ise anlatayım: bizi kendisine çağıran Ay, Dünya’mızdan doğdu (Son satır çıkmamış).

Sayfa 7

—Anladım ama Güneş'i kim doğurdu?

—Ha, bu başka mesele! Bizim Dünya'mıza, bu gördüğün yıldızlara, Ay'a aydınlık veren Allah yaptı.

—Öyle ise haydi Allah'a dua edelim, bizi sağ selamet Ay'a kavuştursun!

Şimdi Yıldız'la Orhan, ikisi de ellerini açmış, Allah'a yalvarıyorlardı.

Çocuklar Yolda Daha Neler Konuştular?

Gökyüzü çok büyük, çok engin olduğu için iki balon, sepette oturan, sımsıkı tutunan Yıldız'la Orhan'ı hep yükseltiyordu.

Böylece uçarak giderlerken uzakta bir top gibi yuvarlak yeşil bir küre gördüler. Bu yeşil küre hem olduğu yerde dönüyor hem de havada ilerleyip gidiyordu.

Yıldız, yeşil küreyi göstererek sordu:

—Bu yeşil top nedir Orhan?

—O, bizim Dünya'mızdır. Evet, babam bana uzun uzadıya anlatmıştı. Dünya yuvarlak bir top gibidir.

—Peki, ne için kimi yeri kara kimi yeri de yeşil görünüyor?

—Kara görünen yerler topraktır. Yeşil olan yerler ise derin sular, denizlerdir. Biz çok uzaklara çıktığımız için toprak yerlerini siyah, deniz olan yerlerini de koyu yeşil görüyoruz.

Orhan:

—“Evet,” dedi. Bu, bizim gideceğimiz Ay'dır. Çabuk olmamız için işaret ediyor.

Yıldız, gözlerini büyük büyük açtı da sordu:

—Bizim gideceğimiz Ay mı dedin? Hani bize işaret eden peri nerede ya? Hiç görünmüyor.

Orhan cevap verdi:

—Peri de orada ama şimdi onu göremeyiz. Oraya varalım, bizi büyük salonda nasıl beklemekte olduğunu görürsün.

Artık gece olmaya başlamıştı. Gökyüzündeki yıldızlar şimdi daha çok parlıyorlardı. Yıldız, etrafına bakınarak yine sordu:

—Niçin gökyüzü böyle simsiyah, karanlık? Koyu mavi olması lazım değil mi?

Orhan, Yıldız'ın bu sözlerine şu cevabı verdi:

—Gökyüzü ne siyah ne de mavidir, bak neden? Biz Dünya'da iken havaya baktığımız zaman mavi görürüz hâlbuki havanın rengi yoktur, mavi değildir. Dünya'nın etrafında çok ve toplu hava olduğu için mavi gibi görünür. Daha yukarılara çıktıkça hava daha seyrekleşir de bunun için siyah görünür, anladın mı?

—Evet, anladım ama ne için burası soğuk? Bak, üşümeye başladım. Bizde, Dünya'da daha sıcak idi. Hem de

Sayfa 8

Dünya'mıza doğrudan doğruya geliyor. Buraya kırılarak gelir, işte! Soğuk olmanın sebebi budur.

Yıldız yine sordu:

—Sen bu şeyleri nereden öğrendin?

Orhan, yüksek sesle cevap verdi:

—Babam öğretti!

Çocuklar Ay'a Ayak Bastılar

Yıldız'la Orhan sepetin içinde böyle konuşa konuşa işte Ay'a çıkmışlardı. Şimdi iki balon daha kuvvetli uçmaya başlamıştı. Sanki bir el balonları da sepeti de sepet içindeki çocukları da kendisine doğru çekiyordu.

Yıldız, karşısında yüksek ama çıplak dağları görünce şaşıtı kaldı. Ağaçların, otların boyları o kadar uzundu ki... Yıldız'ın bunları seyretmesine vakit kalmadı. Sepet Ay'ın toprağına ansızın çarptı. Çocuklar hemen karaya ayak bastılar. Artık havada uçmaktan kurtulmuşlardı.

Yıldız'la Orhan Ay'a iner inmez karşılarında Ay'daki periyi buldular. Bu peri güzel ama çok hem de pek çok güzel idi. Peri, kırmızı ipekten

bir elbise giymiş ve başına bağladığı yine o renkte bir krepin (bir tür kumaş) etrafında binlerce parlak yıldız etrafa nurlar saçıyorlar, periyi daha güzel gösteriyorlardı.

Güzel peri Yıldız'la Orhan'ı ayrı ayrı öperek:

—“Hoş geldiniz Dünya'nın çocukları!” dedi. Sizi sabırsızlıkla bekliyordum.

Çocuklar, perinin elini öptüler.

—Geliniz yavrucaklarım, sizi sarayıma götüreyim! Uzak yoldan geliyorsunuz, çok yorulunuz.

Çocuklar güzel ve tatlı perinin birer elinden tutunarak saraya gittiler. Onları getiren sepeti de balonları da unuttular. Oo! Bu, bir saray değil cennet! Her yeri yalnız mavi elmastan işlenmiş, her köşesinde binlerce yıldız binlerce ışıklar çıkararak parlıyor.

Peri, Yıldız'la Orhan'ı yemek odasına götürdü, karınlarını doyurdu.

(Gelecek sayıda “Ay'daki Perinin Sarayında Bir Gece”, “On Altı Cüce”, “Çocuklar Cüceleri Nasıl Aldatırlar?”, “Dünya'ya Dönerken!”)

Altın Saray Masal

Bir zamanlar bir padişah ile karısı altından bir sarayda oturuyorlardı. Padişahın karısı sihirbaz idi. Kocasını bir yere gitti mi hemen sihirli aynayı eline alır onun nerede gezip dolaştığını seyrederdi. Tuhafı şurası ki, bu sihirbaz kadın aynaya bakarken aklından neler geçirse o dakikada hepsi olurdu.

Bir gün padişahın yolu şurası senin burası benim derken deniz kenarına düştü. Deniz kenarında dalgaların çıkardığı bir insan ölüsü gözüne ilişti. Yanına gidip daha dikkatli baktığı zaman bunun bir gemici olduğunu anladı. Gemicinin elbisesi padişahın o kadar tuhafına gitti ki... Hemen ölüyü soydu ve onları kendisi giyinerek yine yoluna devam etti. Padişahın karısı o zaman başka bir odaya gittiğinden bu şeyleri görememişti. Tekrar gelip de aynaya baktığı zaman bu defa padişahın yerine bir gemicinin yolda yürümekte olduğunu gördü. Padişahın karısı o kadar korktu ki... Şimdi padişah da gemicinin arkadaşlarının gelip de gemici arkadaşımızı sen öldürdün, diye yakasına yapışacaklarından korkmaya başladı. Zavallı, ne yapacağını, nereye gideceğini bilemiyordu.

Böylece giderken karşısına çıkan bir kocakarıya sordu:

—Koca nine! Altın Saray’a hangi yoldan gidildiğini bana söyler misin?

— Altın Saray mı dedin? Ben bu yaşıma geldim, böyle bir saray işitmedim. Anlaşıyor ki buralarda değil. Senin elbiselerinden de yabancı olduğun anlaşıyor. Altın Saray’ı bilmiyorum oğlum ama seni yerde sürünen hayvanların padişahına götürüyüm. O, sana yolu gösterir.

Padişah, kocakarı ile birlikte yerde sürünen hayvanların padişahına gitti. Kapıyı çaldılar. Bir kaplumbağa açtı, padişahı alarak içeri götürdü. Bu bir kocaman yılan. Zümrüt ile yakuttan yapılmış bir küçücük sandalyenin üstünde kulaçlanmış, etrafını salyangozlar, sülükler, yılanlar, kaplumbağalar, karakurbağalar, kertenkeleler, yeşilbaşlar daha birçok yerde sürünen hayvanlar sarmıştı. Padişah, sürünen hayvanların padişahına selam vererek Altın Saray’ın nerede olduğunu bilip bilmediğini sordu. Kocaman yılan,

—“Ben Altın Saray’ın ne ve nerede olduğunu hiç işitmedim ama hele bir sorayım belki içimizde bir bilen bulunur.” dedi.

Yılan padişah birbiri ardı sıra üç ısıklık çaldı. Bütün yerde sürünen hayvanlar yarım saat içinde oraya toplandılar. Lakin bunların hiçbirisi Altın Saray’ın nerede olduğunu bilmiyorlardı. O vakit padişah,

—“Çok teessür ederim ki...” dedi. Sana lazım gelen cevabı veremedik. Fakat merak etme! Benim kılavuzlarımdan birisini sana vereceğim. Seni koşan hayvanların padişahına götürsün, belki onlar bilirler.

Padişah, yılanı teşekkür etti ve yanına bir yılan kılavuz olarak yola çıktı. Az gittiler, uz gittiler, dere tepe düz gittiler, koşan hayvanların padişahının sarayına vardılar. Padişah, kapıyı kaktı. Bir köpek açınca hemen içeriye girdi.

Padişah, kendisini her bir yeri yalnız en kıymetli kürklerle donatılmış bir odada görünce şaşakaldı. Büyük ve kaplan kürkleriyle süslü bir kerevetin üstünde korkunç bakışlı, yaşlı bir aslan yatıyordu. Etrafında aslanlar, kaplanlar, ayılar, kurtlar, geyikler ve daha birçok hayvanlar duruyorlardı. Padişah, aslan padişahını selamlayarak Altın Saray’ın nerede olduğunu bilip bilmediğini sordu. Aslan cevap verdi:

—Böyle bir şey işitmedim ama bakayım sorayım, belki tebaamdan birisi bilir. Aslan üç kere bağırdı. Bütün koşan hayvanlar çabucak oraya toplandılar. Bu defa gelenlerin arasında kedileri köpekler, tavşanlar, sıçanlar paktanlar (*)

(*) Büyük tavan sıçanlarına “paktan” denilir, bunu belleyiniz.

ve daha binlerce acayip hayvanlar vardı. Bunların hiçbirisi Altın Saray’ın adını bile işitmemişlerdi.

O vakit aslan, padişaha bir kılavuz vererek onu uçan hayvanların padişahına gönderdi. Padişaha bir kedi kılavuzluk etti. Epey yol yürüdüler, bir sarayın kapısına geldiler. Kedi üç kere:

—Miyav, miyav, miyav!

diye bağırdı. Hemen süt gibi beyaz tüylü, uzun boyunlu bir kuğu gelip kapıyı açtı ve padişahı alıp içeriye götürdü. Bu uçucu hayvanların başı bir güzel şahin binlerce renkli tüylerle süslenmiş bir ağaç dalında tünemiş ve etrafını kartallar, tavuslar, cennet kuşları, kuğular, güvercinler, bülbüller sarmıştı.

Padişah, ona da selam vererek Altın Saray’ın nerede olduğunu bilip bilmediğini sordu. Padişah şahin:

—“Ben” dedi. Şimdiye kadar hayvanlarımdan böyle bir sarayın adını bile işitmedim. Ama hele bir sorayım, belki bir bileni vardır.

Uçucu hayvanların padişahı üç defa kuvvetli kuvvetli ötünce bütün uçucu hayvanlar hemen oraya toplandılar. Şahin sordu:

Sayfa 11

—İçinizde Altın Saray'ı bilen var mı?

Hiçbirisi cevap vermediler. Demek ki bilmiyorlardı. Şahin bir kere daha bağırdı. Bu defa daha başka ve binlerce kuşlar gelip sarayı doldurdular. Şahin padişah birbiri ardı sıra üç kere onlara da sordu ise de yine bir bilen bulunmadı. Bizim zavallı padişah o vakit ağlamaya başladı. Ne yapsın? Yolunu şaşırması, memleketine gidemiyordu.

O vakit gökyüzünde bir siyah nokta görüldü. Gittikçe büyüdüğü için bunun saraya doğru uçan bir kuş olduğu anlaşıldı. Gele gele kim gelse beğenirsiniz?

—Bir leylek!..

Leylek saraya gelip “Lak, lak, lak” diye öterek bütün kuşları selamladı ve şahin padişahın önüne konarak,

—“Bana sakın darılmayınız!” dedi.

Birinci defa bizi çağırdığınız zaman ben çok uzakta Altın Saray'ın kubbesinde duruyordum.

Bizim ihtiyar padişah Altın Saray sözünü leylekten işitince hoplamaya, oynamaya başladı. Uçucu kuşların padişahı şahin leyleği ona verdi. O leyleğin üstüne binerek havaya yükseldiler, uçtular, uçtular... Altın Saray görünmeye başladığı zaman bizim koca leylek de yavaş yavaş alçaldı ve sırtındaki yükünü getirip Saray'ın balkonuna indirdi. Padişahla karısı buna o kadar sevindiler, o kadar sevindiler ki anlatamam size!

Padişah, leyleğin gözlerinden öperek,

—“Sana!” dedi. Ey güzel leylek! Binlerce, yüz binlerce, milyonlarca teşekkür ederiz. Beni mademki saraya getirdin. Şimdi beden ne dersen sana vereyim.

Sayfa 12

Leylek cevap verdi:

—Bir sene sonra çocuğunuz olacak, onu bana vereceksiniz.

Leylek, bunları söyleyerek uçup gitti. Padişahla karısı, bu teklif karşısında donakaldılar.

Hakikaten bir sene sonra onların bir çocuğu olduğu gibi leylek bir gün çıkageldi. Küçük çocuğu sevdi,

okşadı ve binlerce kuş tüyünden yapılmış bir yatak, bir yastık bir de yorgan getirdi ama çocuğu alıp götürmedi.

Padişah, o zaman çok, pek çok sevindi. Büyük bir sofra hazırlatarak herkesi davet etti. Bu ziyafette leylek de küçük bebekle birlikte dans etti.

Acaba Altın Saray daha duruyor mu dersiniz? Leyleğe sorunuz!

Küçük sporculara

Bisiklet Şampiyonu

[Başı bundan evvelki sayıda]

Ben de gülerek,

—“Amca” dedim. Bacaklarım tutuldu. Tabanlarımdan bel kemiğime kadar her yerim ağrıyor, kendimi üşüttüm mü, bilmem ne oldu.

Bu sözlerim üzerine amcam daha iştahlı iştahlı gülmeye başladı. Ben ise bir taraftan can acısı, bir taraftan da amcamın gevrek gevrek gülerek benimle alay etmesine dayanamayarak gözlerimin suyuna yol vermişim.

O vakit amcam beni kollarımdan tutup kaldırdı. Kucağına oturarak şu sözleri söylemeye başladı:

—Evet, yavrum! Senin böyle bir iki gün içinde her yerinin tutulmasına sebep hazırlıksız işe başladığındır. Dikkat et, bak ne söylüyorum:

Vücudu zorlayan her işte hele

sinirli etlerimizi zorlayan sporda mutlaka evvelden hazırlık yapmak lazımdır.

Bu hazırlanmaya spor dilince “antrenman” da denilir ama bu bilgi sana lazım değil, hazırlık deyip geç vesselam.

Amcam ayağa kalktı, beni jimnastik odasına götürerek duvardaki bazı levhaları gösterdi ve uzun uzadıya dersler verdi. Amcamın müsaadesiyle bu levhaların birer kopyalarını alelacele çizdim, size de burada gösteriyorum:

Birinci vaziyet: Hazır ol! (Bu vaziyette her şey serbesttir.)

İkinci vaziyet: Vücut eğilir, ağzınızdan hafif ve uzun nefes çıkarırsınız.

Üçüncü vaziyet: Vücudu yavaş yavaş doğrultursunuz. Kollarınızı omuzlarınızın uğruna kaldırınız, burnunuzdan almak şartıyla kuvvetli ve derin nefes alınız!

Dördüncü vaziyet: Yine hazır ol!

Sayfa 14

vaziyetine dönersiniz. Ağzınızdan hafif ve uzun nefes çıkarırsınız.

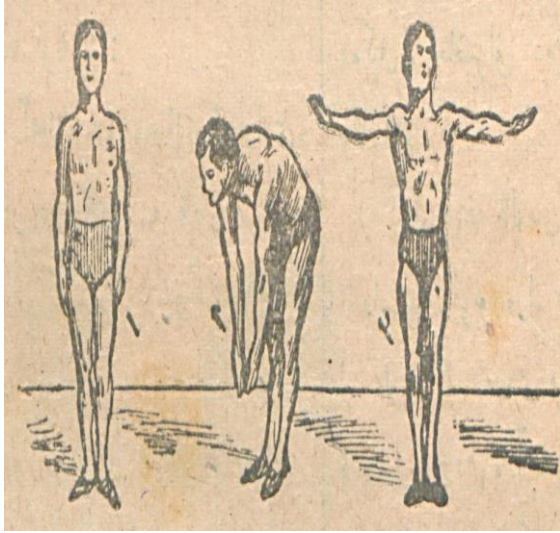
Beşinci vaziyet: Yine hazır ol!

Altıncı vaziyet: İlkin sağ sonra da sol bacağınızı resimde gördüğünüz gibi yukarı ve ileriye doğru olmak üzere hareket ettiriniz. Hafif ve uzun nefes çıkarınız.

Vaziyet 1- Sinirli etlerimizi yumuşatır.

Vaziyet 2- Vücudumuzdaki ek yerlerini yumuşatır.

Vaziyet 3- Göğsü hazırlar, genişletir, nefes almayı sıraya koyar ki

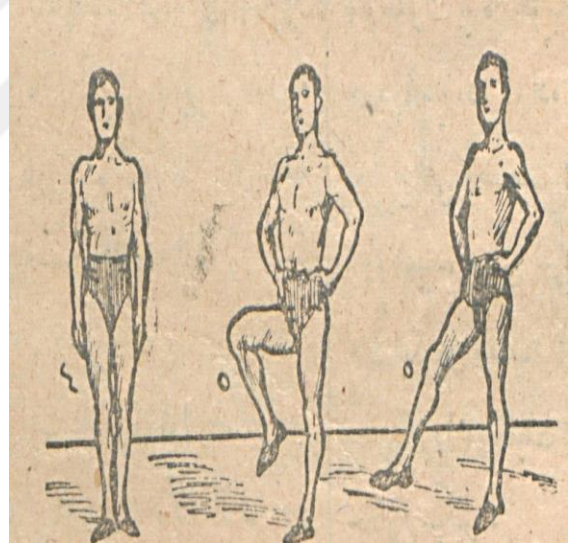
böylelikle ne kadar zorlansanız mukavemete alışırsınız.

Vaziyet 4- Bacaktaki ek yerlerini yumuşatır.

Vaziyet 5- Bacakların hareketini çabuklaştırır.

Vaziyet 6- Bacaklardaki sinirli etleri kuvvetlendirir.

İşte! Ben her gün bu idmanları yaparak kuvvetlendim ve bir gün bisiklet şampiyonu oldum. Başka zaman nasıl koşu şampiyonu olduğumu da yazar ve sizin de hazırlanmanız için lazım gelen dersi veririm.

Şampiyon

Sayfa 15

Otomobil Nasıl Yaparsınız?

14-25 santimetrelik bir kağıt alınız. Resimde görüldüğü gibi çizgileri yapınız.

İlkin elif-elif ve be-be' leri bükünüz, sonra gaf-he ve gaf-he'leri unutmayarak fe-fe'leri bükünüz, böylece otomobil sandığı meydana çıkar.

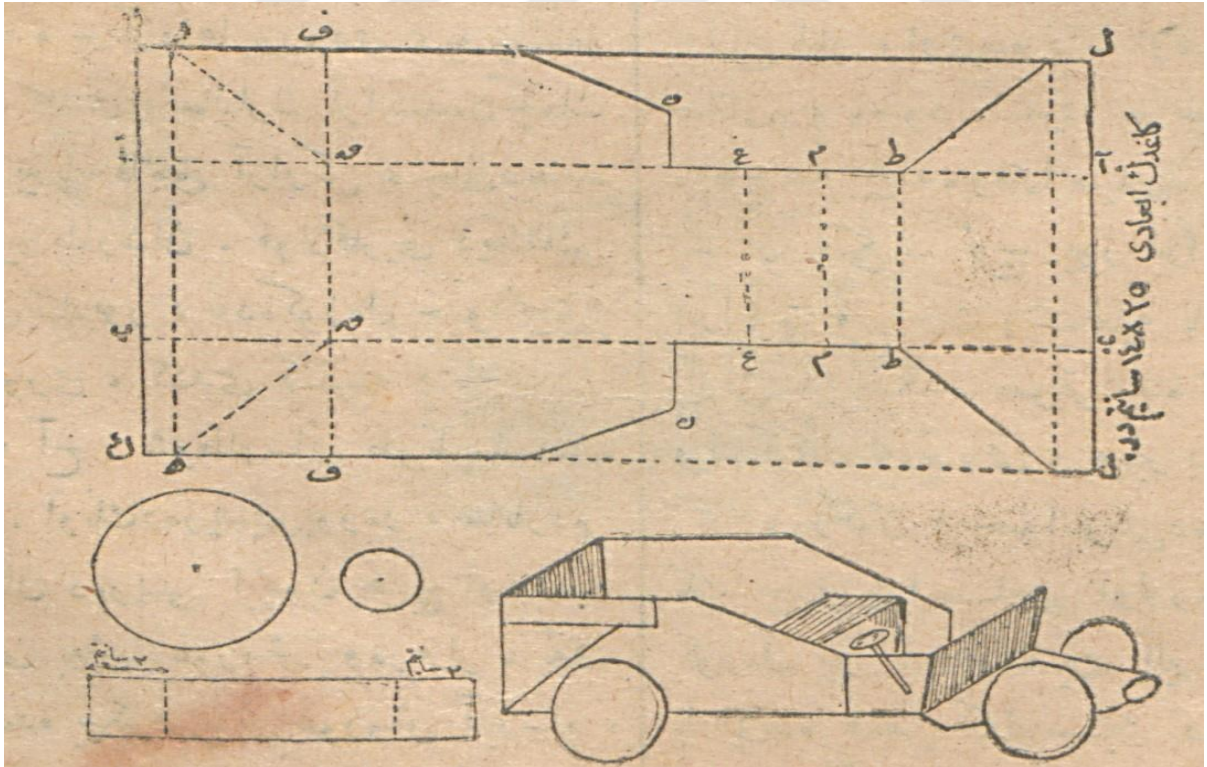
Şimdi ğayın-ğayın ile dı-dı'yı ve mim-mim'leri ileri ve geri olarak bükünüz ki ğayın-mim mesdulü(serbest bırakılmış, saliverilmiş) meydana gelsin. Böylelikle de otomobil sandığınızın önü yapılmış olur.

Resimdeki dört daire büyüklüğündeki

mukavvadan tekerlek kesiniz ve otomobilinize iyice tutturunuz. Küçük daireciği dahi üç santimetre uzunluğunda bir ince çubuk ile tutturup otomobilim oturak yerine koyunuz. Resimdeki dairelerin altındaki küçük mesdulü de bükerek oturak yapınız.

Mukavvadan yapacağınız bu otomobilden memnun kalır iseniz yazınız, size daha iyi bir eğlence yazacağım.

-Oyuncu-

Kâğıdın ebadı 25x14 santimetredir.

Tavşan Zenginliği

Nuri, çok fakir bir çocuktur. Hızır İlyas (Hıdırellez) sabahı erken kalkanlara “Hızır” görüneceği işitilmiş idi. O sabah gün doğmadan önce kalktı, kırlara çıktı. Hafif ve serin bir rüzgâr esiyor, yeşil çimenlerle süslü ovayı dalgalandırıyor.

Nerede ise yakında güneş doğacak idi. Çünkü ovanın gün doğuşu tarafı pek kızılanmıştı.

Nuri, ovada yeşil çimenlerin üstünde biraz daha yürüdü, bir çalılığa rast geldi. Çalıların arasından geçmek için bir patikacık ararken çalı dibinde yatan bir tavşan, kulaklarını dikmiş etrafı bekliyor. Ne de güzel hayvancık!

Nuri, kendi kendine:

“Ah! Şu hayvanı tutabilsem.” dedi. Onun derisini yüzer satardım, tavşan derisi için hiç olmazsa yirmi beş kuruş verirler. Eti için de yirmi beş kuruş alırsam elli kuruş param olur ki bu, tamam yarım liradır. Bu yarım lira ile çobandan kü-

çücük kara göz bir kuzu alırım. Her gün kuzumu otlatırım, çabucak büyür. Yününü kırkar bir liraya satarım. Bu para on sene de on lira olur ki benim gibi bir fakir çocuk için bu, iyi bir sermayedir.

On sene sonra koyunumu satar bir inek alırım. Bu sağlam inek bana her gün süt verir. Sütten yoğurt, kaymak, ekşimik ve yağ çıkar. Bunları hep satar ve para toplarım. İnek bana buzağı yapar, onu da dana olduğu zaman satarım yahut kendime bir sürü yaparım, birkaç sene içinde bu karasığır sürüsünden en az iki, üç yüz lira kazanırım ve rahat rahat yaşamaya başlarım. Artık her yemekte soframda taze ekmek ve güzel tereyağı, peynir bulunur.

Bir gün hayvanlarımı da satarım. Pek çok para sahibi olurum. Kendime güzel bir ev satın alırım. Artan parayı da faiz getirsin diye bankaya yatırırım. Az zaman içinde on beş yirmi bin liralık bir adam olurum. Param var ya

Sayfa 17

haydi tüccarlığa... Artık paralarımın hesabını bilemeyecek gibi zengin oldum, demektir. O kadar ki devletin başı sıkışırsa faiz olmaksızın ona bile ödünç para vermeye başlarım. O vakit hükûmet bana güzel ve çok mahsul devşirilen çiftliklerden bağışlar. Ben, artık Türkiye'nin en zengin bir milyarder olurum. Herkes beni sayar, kimse sözümünden dışarı çıkmaz.

Bir gün hiç kimsenin haberi olmadan köyüme dönerim. Anneme bir çuval altın

götürürüm. Çocuklara türlü türlü oyuncaklar... Bütün köylüleri zengin ederim. Orman bekçisini bile zengin yaparım. Ooh! O vakit bütün köylüler ne kadar sevinecekler!

Nuri, bu kuruntuları üzerine sevincinden ellerini çırpı. O kadar kuvvetli çırpı ki çalı dibinde zaten kuşku ile yatan tavşan ürktü ve bütün kuvveti ile atlaya atlaya koşmaya başladı.

Zavallı fakir Nuri! Şimdi hem tavşanın kaçmasına hem de kendi yırtık ve yamalı pantolonlarına bakıyordu.

Faydalı Parçalar

Tilki ile Horoz

Kurnaz tilki bir gün kümesin yanındaki çöplüğü karıştırarak kendisine yiyecek arayan horozun karşısına ansızın çıkıverdi. Tilkiye mutlaka yem olacağını anlayan horoz, korkunç sesler çıkarmaya ve kaçmaya başladı. Tilki, horozun bu gürültüsünden nerede ise çiftçinin çabucak geleceğini düşündü de:

—“Arkadaş!” dedi. Ne bağıırıyorsun böyle? Yoksa bizim hısım olduğumuzu unuttun mu?

Horoz, tilkinin kendisini yemekten vazgeçtiğini yahut ona tenezzül etmediğini zannederek hemen neşeli neşeli ötmeye başladı (son satır çıkmamış).

ses horoz kardeş! Doğrusunu söylemek lazım gelirse bu sesi dinlemek herkese nasip olmaz, iyi ki benim bahtım varmış.

Sonra daha fazla yaltaklanarak ilave etti:

—Sakin darılma ama babanın sesi senin sesinden daha güzeldi. Çünkü o, gözlerini kapayarak bütün sesiyle ötüyordu.

Horoz, kendi sesinin babasının sesinden daha güzel olduğunu göstermek için gözlerini kapamaya karar verdi ve öttü. Fakat ne kadar olsa tilkiden şüphelendiği için bir gözünü kapamıştı.

Tilki:

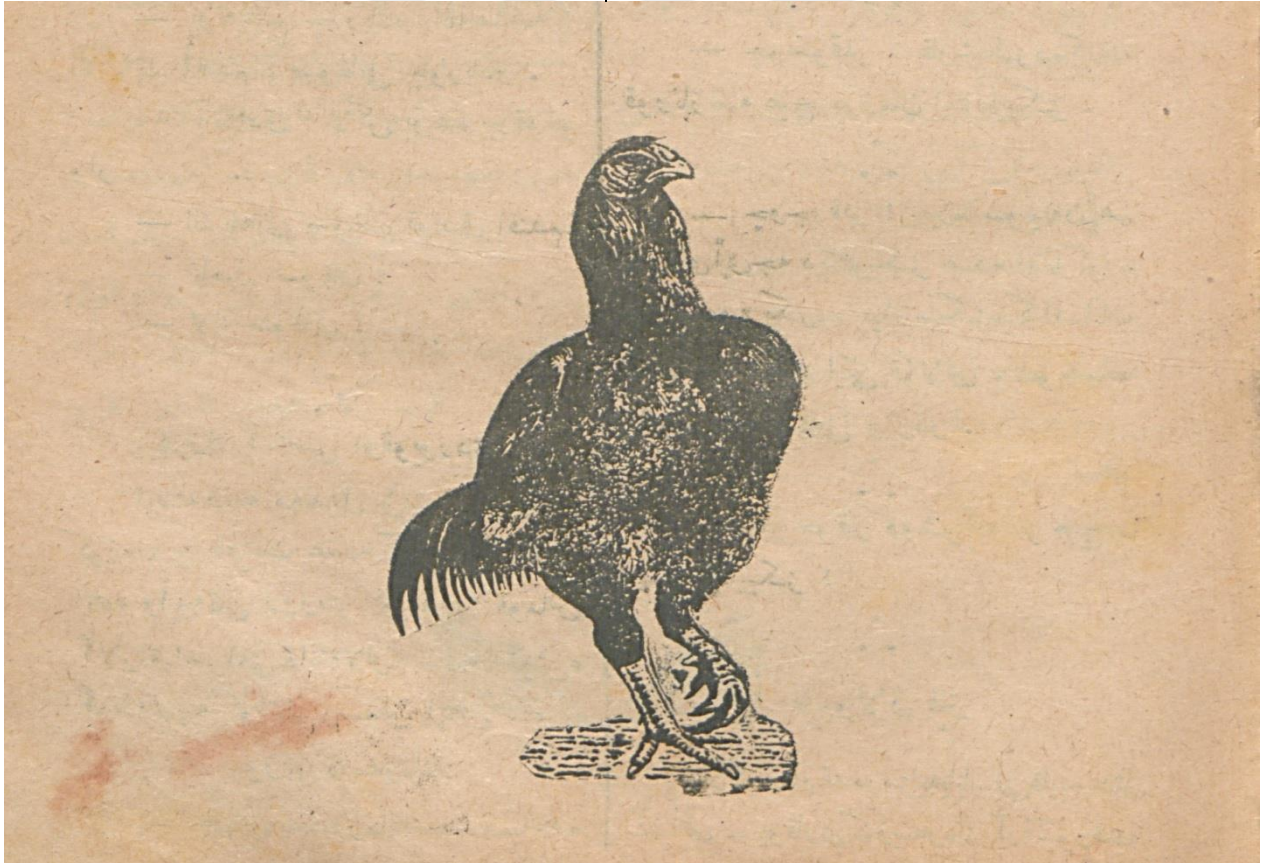
—“Hah!” dedi. Gördün mü bak? Bu güzel sese canlar dayanmaz. Hele bir kere iki gözünü birden kapayarak (son satır çıkmamış).

Sayfa 19

Görüyorsunuz ya! Kurnaz tilki, bu sözlerle horozun koltuklarını kabartıyordu. Horoz, hemen iki gözünü birden kapadı ve uzun bir “Ku ku ru ku” nun

“ku” sesini söyleyemeden tilki onu ağzına alarak dağdaki inine kaçtı.

-Fransızcadan tercüme eden-
İzmir Keçeciler’de
İhsan

Gülen Yaprak

(Lale soğanı)

Lokantada müşteri: Bana çok iyi bir çorba hazırlayınız ama içine en pahalı soğan alıp koyunuz. Fiyatına bakmayınız, ben öderim.

Yarım saat sonra çorba gelir. Müşteri yemeye başlar, suratını buruşturarak:

—Bu ne biçim çorbadır, Allah aşkına!

—Efendim, soğanlı çorbadır.

—Anladık lakin bunda bir koku var.

—En pahalı soğanı koyduk efendim.

—Nasıl soğan?

—Lale soğanı!

Yıldız'ın annesi okuyordu.

İlk defa mendil yapmak Venedikli güzel bir kadının aklına gelmiştir. Gayet ince ve ipekli dört köşe bir kumaş etrafını dantellerle süslemiş, köşelerine güzel resimler yapmış.

Yıldız, sözü keserek,

—“Bir şey sormaklığıma

müsaade eder misin anne?” dedi.

—Sor yavrum!

—O zamandan beri kaç sene olmuş?

—370 sene kadar bir şey!

—Ya daha evvel burunlarını ne ile siliyorlarmış?

Yıldız'ın annesi söyleyip söylememekte tereddüt ettikten sonra:

—Daha evvel, daha evvel... Evet daha evvel elleriyle siliyorlarmış.

—Çocuklar! Karşınızdakinin kurnazlığına hiçbir zaman inanmayınız.

—Çocuklar! Size sunulan her sözü iyice dinleyiniz de ona göre cevap veriniz. Bilirsiniz ki insanın dinlemek için iki kulağı, söylemek için bir tane dili vardır.

—Çocuklar! Düşüncesiz hiçbir iş yapmayınız!

Kaybolan Kız

Bir gün parkta Remziye, babasını kaybetmiş aşağı yukarı gezinerek aranıyordu,

Sayfa 21

parkın bekçisini karşısında görünce hemen sordu:

—Bekçi ağabey! Buralarda kızını kaybetmiş bir baba görmedin mi? O kaybolan kız benim!..

Darılmaya Hakkınız Yok

İhtiyar hizmetçi Ayşe nine masanın üzerine iki mum yakmış “Çocuk Yıldızı”nı okumaya çalışıyordu. Evin küçük hanımı, kapıyı açıp da bunu görünce kızdı:

—Maşallah, hanım efendi! Bir tanesi yetmiyormuş gibi iki mum yakıyorsun değil mi?

Ayşe nine cevap verdi:

Buna darılmaya hakkınız yok, küçük hanım! Ben iki mum yakmadım ki... Bir mumu ortadan ikiye kestim de yaktım!..

Onlar Benim Kardeşimin Bonbonları İdi

—Selçuk, bu ne oburluk sen de ayol! Yine bütün bonbonlarını yiyip bitirmişsin.

—Hayır anneciğim! Yanlışın var, benim bonbonlarımın hepsi duruyorlar. Onlar kardeşlerimin bonbonları idi.

Ali Baba eşeğini arabaya koşup pazara gidip gelinceye kadar annesinden emdiği süt burnundan gelirdi. Çünkü hayvan bir kere anırmaya başladı mı onu susturmak kabil değildi.

Bir gün Ali Baba, pazardan gramofon aldı. Yolda giderken gramofonu kurup çalmaya başladı. Ne dersiniz? Hayvan köye gidinceye kadar hiç anırmadı.

Düşünce Yapağı

Sihirli Oyun

-1-

be

cim

10

10

10

ye

nun 10 10 10

Yukarıda gördüğünüz dokuz göze, birden dokuza kadar olan sayıları öyle yerleştiriniz ki herhangi taraftan okusanız daima “9” çıksın. Şunu da bilersiniz ki “be” noktasından “ye” noktasına ve “cim” noktasından “nun” noktasına kadar da yine “9”dan fazla olmayacaktır.

Sihirli Oyun

-2-

Yine yukarıki dokuz gözden ortadaki göze hiçbir şey yazmamak şartıyla öyle sayınız ki “9”dan fazla okunmasın.

[Bunları halledip bize gönderecek değilsiniz.]

Okuyucularımıza Sözlerimiz

—Kemal Turgut Bey’e: Yaşınızdan büyük işe kalkışmayınız. Yazınızı neşredemeyeceğiz mamafih kendi bildiğinizi yazarsanız neşirden çekinmeyiz.

—Balıkesir’de Nuri Efendioğlu Ahmet Cevdet Bey’e: Yanlış hallettiniz.

—İzmir’de Orman Başmüdüriyetinde Reşat Bey’e: Yanlış hallettiniz.

—Bilgi Matbaasında Mücellit Salih Bey’e: Ne için yanlış düşündünüz?

—İzmir Sakarya Mektebi beşinci sınıf talebesine: Tebriknamenizi çok geç aldığımızdan neşredemiyoruz, mazur görünüz.

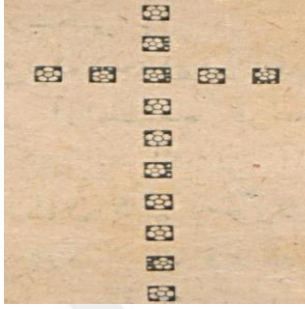
Okuyucularımıza da Bir Rica

Bilmece halline ait cevaplarınızı temiz ve düz bir kâğıda yazınız. İçine kuponu koyunuz ve kâğıdı üçe bükerek üzerine İzmir Beyler Sokağı Türk Kitaphanesinde (Çocuk Yıldızı Mecmuası Müsabaka Memurluğuna) diye adresi yazıp kırk paralık posta pulu yapıştırarak gönderebilirsiniz. Bilmece halline ait mektuplar için ileride daha başka kolaylık yapacağız.

Sayfa 23

İkinci sayımızdaki bilmecenin halli şudur:

Yani sağdan sola ve yukarıdan birer nokta silinip aşağıdaki “yıldız” olan yere bir nokta koyulacak ve halledilmiş şekli şöyle olacaktır:

Doğru halledenler:

- İzmir Ortamektep talebesinden 271 Kemal,
- İzmir Dumlupınar dördüncü sınıf talebesinden Ali Haydar,
- İzmir Karşıyaka Soğukkuyu Muallimlerinden Mustafa Kenan,
- Balıkesir Kayabey Mektebi beşinci

(İlk satır çıkmamış)

- İzmir Sakarya Mektebi talebesinden Esad,
- İzmir Beyler Sokağı Şarkevi Muhammed Said,
- İzmir Mekke Sokağı 23 hanede Muhammed Said,
- İzmir Sanatlar Mektebi talebesinden Muhammed Reşad,
- İzmir Uzunyol Turgut Alptekin,
- İzmir Uzunyol Hikmet,
- İzmir Uzunyol Sabahat,
- İzmir Karantina Mansurzade Yokuşu Hürmüz Lütfü,
- İzmir Karantina Saltanat-ı Milliye üçüncü sınıf Atıf,
- Balıkesir Ortamektep ikinci sınıf 59 Muhammed Sadreddin,
- Balıkesir Ortamektep 69 Ahmet Raif,
- İstanbul Üsküdar Kassam Çeşmesi Lütfiye Fehmi,
- Diyarbakır'da Salih Şükrü,
- Romanya Dolce lise talebelerinden Fahreddin,
- Romanya Balçık Halı Fabrikası talebelerinden Muazzez Ahmet

Hanım ve beyler doğru halletmişlerdir. Birçok hal mektubu tamamıyla yanlış olduğu gibi henüz taşralı okuyucularımızın mektupları yetişmediğinden neticeyi sayı 5'te ilan edeceğiz.

Sayfa 24

Bilmece

Birinci, ikinci, beşinci harflerim kesreti;
beşinci, dördüncü ve birinci harflerim bir
hayvanı; altıncı, yedinci ve sekizinci
harflerim zamanı; üçüncü, dördüncü,
onuncu, on birinci harflerim bir meyveyi;
on ikinci ve sekizinci harflerim rüzgârı;
dokuzuncu, sekizinci harflerim “gönül”
demek olan Acemce bir kelimeyi ifade
eder ki ben bu on iki harften ibaret olan
pek sevimli bir mecmuayı o vakit size
takdim edebilirim.

[Bu bilmeceyi yazıp bize gönderen İzmir
Muallim Mektebi talebesinden 455 Fe. Sin.
Tekin Bey’e teşekkürlerimizle birlikte altı
aylık abonemizi takdim ediyoruz.]

Bilmece

-2-

İkinci sayımızdaki nokta bilmecisini

halledilmiş olarak gördüğünüz şu

Şekilden yalnız iki noktasını
kaybetmeye, fakat yukarıdan aşağı ve
aşağıdan itibaren yukarıya doğru çıkararak
sağa ve sola sapmak şartıyla yine on
sayısını bulmaya mecbursunuz.

Her iki bilmeceyi birlikte doğru
halledenler arasında kura çekilerek ilk altı
kişiye altışar aylık abonemiz ve
diğerlerinden on kişiye Türk Kitaphanesi
kitaplarından birer kitap verilecek ve
diğerlerinin isimleri yazılacaktır.

—Akhisar Bayamer Bayram Efendi’ye:
İkinci sayıdan eli adet göndermiştik,
postadan arayınız. Bu ikinci nüshamızdan
yirmi adet daha bugün gönderdik.

< Çocuk Yıldızı >

Sayı: 4

Adres:

Bilgi Matbaacılık Anonim Şirketi_İzmir.

Sayı: 5

İdarehanesi:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kuruştur.

SAYI: 5

< Birinci Sene >

İkinci Teşrin, İkinci Hafta

Çocuklarım

Sevimli mecmuanızın yazı işlerini bugünden başlayarak ben üzerime alıyorum. Her hafta muntazam surette size en güzel çocuk hikâyeleri, eski zaman masalları, oyunlar, oyuncaklar, sporlar, en çetrefil görünen fakat çok kolay olan bilmece yazacağım ve sizi beklediğinizden çok daha fazla memnun bırakacağım.

Sizin için çıkmaya başlayan “Çocuk Yıldızı” sizin olduğu için yine siz ona her şeyi yazabilirsiniz. Her şeyi dediğim zaman aklınıza gelen abuk sabuk şeyleri yazın demiyorum. Sakın bunu yanlış anlamayın ha! Sevimli mecmuanız bundan evvelki sayılarından birisinde ne gibi çocuk yazılarını kabul edeceğini ilan etmişti. Siz de o şartlara riayet ederek yazınız ve unutmayınız ki başka memleketlerin çocukları akıllarının ermediği yahut okuyup

anlayamadıkları şeyleri hemen böyle çocuk gazetelerine yazarlar, sorarlar. Bunu siz de yapınız. Ben size çabucak cevap veririm. Fakat buna karşı benim de sizden bir ricam var, hayır! Ricam değil, koskocaman bir mükâfatım var.

Bu mükâfatın ne olduğunu anlamak istiyorsunuz ve bunda acele ediyorsunuz, değil mi? Peki, işte söylüyorum:

En gülünç hikâyeyi hanginiz yazabilirse onun yazısını allayıp pullayıp ve resimleyip “Çocuk Yıldızı”nda neşredeceğim ve güldürmekte birinci gelecek olana bir senelik “Çocuk Yıldızı” abonesi vereceğim. Ama dikkat ediniz az sözle çok şey anlatmaya bakınız, uzun yazmayınız. Haydi, göreyim sizi bakalım, hanginiz daha güzel iş yapacak ve yazısını beğendirecek?

Ablanız Nuriye

Sayfa 2

Masal

Sihirli Fasulye

Bir zamanlar güzelce bir köyde fakir ve dul bir kadın varmış. Çok akıllı hem de çok güzel olan bir oğlu da varmış ki onun da adı Kemal imiş. Dul kadının kocasını bir dev öldürmüş ve bütün malını mülkünü çalmış olduğundan fakir düşmüşlerdi, fakat çok namuslu ve iyi bir kadın idi. Kendilerinin olup olacağı bir tek inekleri vardı.

Dul kadın, fakir evlerinin daracık bahçelerine gittikçe:

—“Bu bahçede yetişen şeyler hiçbir zaman bizi doyuramayacak!” diye acınıp duruyordu.

Akıllı Kemal ise:

—“Merak etme anneciğim! Sakın kahrılanma! Çünkü toprak öyle kıymetli bir şeydir ki onun her yerinde hazineler gömülüdür.” diyerek annesini teselli ediyordu.

Kemal’in annesi bu sözlere omuzlarını kaldırmakla bir şey anlamadığını söylemek istiyordu.

Kış artık başlamış olduğundan aç kalacaklarını düşünen kadıncağız bir gün oğluna:

—“Haydi yavrucuğum!” dedi. Görüyorsun ki aç kalacağız şu ineği al da götür pazarda sat! Hayvan henüz genç olduğundan epey para verirler.

Kemal, ineği alarak pazara gitmek için yola çıktı. Daha pazara varmadan önüne bir kadın çıktı ve nereye gittiğini sordu.

Kemal cevap verdi:

—Bu ineği satmak için pazara gidiyorum.

Kemal’in hiç tanımadığı bu kadın hemen önlüğünü açtı ve içindeki türlü renkli fasulyeleri göstererek,

—“Sana bu fasulyeleri vereyim, sen de bana bu ineği ver; olmaz mı?” diye sordu. Kırmızı, beyaz, mor, yeşil, alaca fasulyeler pek hoşuna gittiği için hemen fasulyeleri aldı ve ineği kadına teslim ederek koş a evine gitti.

Çocuk kapıdan girerken daha annesi:

—“Sattın mı yavrum!” diye sordu ve Kemal’in elinde tuttuğu torbaya göz attı.

Sattım anne, bak ne güzel fasulyeler aldım!..

—Ne! Yoksa seni aldattılar da para yerine bu kuru fasulyeleri mi verdiler?

—Ama... Anneciğim! Bu fasulyeler aramakla bulunur şeyler değil.

Kadıncağız oğlunun elinden fasulyeleri aldığı gibi bahçeye fırlattı ve başını saçını yolarak hem ağlamaya hem de,

—“Eyvah! Aç kaldık. Artık bize ölümden başka gelecek kimse yoktur!” diye söylenmeye başladı.

Kemal, annesini ağlarken bırakarak

Sayfa 3

koşup bahçeye gitti ve öteye beriye saçılmış olan fasulyeleri dikkatle toplayarak yere ekte. O günden başlayarak muntazam surette onları suladı, tımar etti. Kemal'in yaptığı bu işlerden annesinin hiç de haberi yoktu.

Bir sabah Kemal yataktan kalkıp pencerelerden dışarıya baktı. Ooo! Bu, hakikaten şaşılacak bir şey idi. Çünkü fasulyeler o gece büyümüş, evin damını aşarak ağaçların tepelerine, dağların en yüksek yerlerine, bulutlara kadar uzanmışlardı.

Kemal, şaşkınlığından:

—“Anne! Anne!..” diye bağırdı. Bak bizim fasulyeler bulutlara kadar yükselmişler.

—Sanki bundan bize ne fayda olur.

—Sen ne dersin de anneciğim! Bu, hiç görülmemiş bir şey. Görmüyor musun? Bir tavus kuşu gibi çeşit renklerle parıldıyor,

bulutları bile geçen bu fasulyelere ben tırmanacağım ve nerelere kadar gideceğini göreceğim.

—Ama oradan öyle bir de düşeceksin ki canın çıkacak.

—Hayır! Düşmeyeceğim. Fasulyelerime benim emniyetim var.

Kemal bir koşuda bahçeye indi ve fasulyenin kökünden dalına doğru tırmanmaya başladı.

Şimdi, Kemal o kadar yükseklerle çıkmıştı ki aşağıya baktığı zaman ne evini ne de köyünü göremez olmuştu.

Kemal, biraz daha biraz daha derken bulutlara kadar erişti ve orada kaldı. Çünkü fasulyeler oradan daha yukarıya gitmiyordu. Bu yaptığı işe kendisi de şaşan çocuk, kar gibi beyaz bulutların üstünde var kuvvetiyle koşmaya başladı. Önünde göz görebildiği kadar uzanan bir buz tabakası

Sayfa 4

gördü. Kemal, bu buz üzerinde kaydı, koştu. Buzlar bittiği gibi önüne bir kayalık ve kayalar arasından da kanatlı bir kadın çıktı. Bir kelebeğe benziyordu.

Kelebek gibi kanatlı kadın Kemal'e:

—“Ben bir periyim!” dedi ve sana fasulyeleri veren benim. Çoktan beri seni bekliyordum. Dul kalmış anneni ben muhafaza ediyorum. Senin babanı öldüren dev buraya yakın bir yerde oturuyor. Bu sarayın kapısında bir tavuk göreceksin. Korkma! Ben seni koruyacağım. Doğru devin sarayına git! Babanın her şeyini ondan al ve annene götür.

Cesur çocuk hemen yola çıktı, hakikaten devin sarayını buldu. Kapıda bir tavuk gördüğü gibi:

—“Babamı öldüren devin sarayı burası olacaktır.” diye kapıyı çalmaya başladı. Bir çaldı, iki çaldı; hiç kimseler gelip açmadı. Üçüncü defa çaldığı zaman kapının yanındaki küçük pencereden bir kadın görüldü ve ne istediğini sordu.

—Yolunu şaşırılmış bir yolcuyum, çok susadım, çok da yorgunum, beni misafir etmez misiniz?

—Edeyim ama küçüğüm, burada bir dev oturuyor; ondan senin haberin yok.

—Olsun! Beni gizleyiverirsin, olmaz mı?

—O da olur fakat kokundan seni anlar.

—Ooh! Hiç korkma! Ben küçüğüm,

saklanırım. Hem o kadar yorgunun ki nasıl söyleyeyim!

Devin karısı kapıyı açarak Kemal'i içeriye aldı. Ona yiyecek, içecek verdi. Bu kadın hiç de fena bir kadın değildi.

Kemal sofradan kalkarken bir gürültü işitildi. Dev evine geliyordu ve her adım attıkça yerleri gökleri titretiyordu.

Kadın, bu gürültüleri işittiği gibi bağırdı:

—Vay! Kocam geliyor, aman! Seni görmesin çabuk saklan!

Kemal bir saniye içinde saklandı. Kapı tekrar zangırdarak çalındığı zaman devin karısı sordu:

—Kimdir o?

Kalın ve korkunç bir ses cevap verdi:

—Benim, aç kapıyı!

Dev içeriye girdiği gibi haykırdı:

—Burada taze et kokuyor.

—Evet, bugün ırgatları yolladım, av avladılar. Taze etten güzel bir külbastı hazırladım.

—Öyle ise getir de yiyelim!

Şimdi devin çene kemikleri yemek yerken çatırdıyordu. Kemal ise girdiği fırının içinde tiril tiril titriyordu.

Dev, karnını tıka basa doyurduğu gibi yüksek sesle bağırdı:

Sayfa 5

—Benim tavuğumu getirin buraya!
Çabucak tavuğu getirdiler. Dev onu masanın üstüne koyarak,
—“Gıt gıdak, bir yumurta yap!” dedi.

Tavuk hemen bir altın yumurta yumurtladı. Dev; ikinci defa, üçüncü defa:

—“Gıt gıdak, bir yumurta yap!” dedikçe tavuk ikinci ve üçüncü altın yumurtayı da yumurtladı.

Tavuğun altın yumurtalarını görerek devin keyfi yerine geldi ve:

—Haydi artık, biraz da dinlen! Ben de senin gibi yumurtlamak için işte uyumaya gidiyorum, dedi.

Hakikaten devin yatağına yatmasıyla horlamaya başlaması bir oldu. Kemal, o vakit hiç gürültü yapmadan fırından çıktı, masaya gelerek üç altın yumurtayı alarak ceplerine koydu ve pencereden yavaşça dışarıya sıvıştı.

Kemal, dışarıya çıkınca ilkin geniş bir nefes aldı. Sonra altın yumurta yumurtlayan tavuğu yine kapının önünde eşinirken gördüğü gibi hemen onu da koltuğun altına kıstı. Yallah, tabanlara kuvvet! Kemal, şimdi var kuvvetiyle koşuyor ve bıraktığı saraydan devin yeri göğü titreterek bağırmasına hiç de ehemmiyet vermiyordu.

Kemal, koşa koşa artık pek çok yorulmuştu ki fasulyenin ucunu da buldu ve sımsıkı sarılarak kaymaya başladığı gibi kendisini çabucak evlerinin bahçesinde buldu. Annesi hem ağlıyor hem de:

—“Senin tekrar döneceğine hiç de inanamıyordum!” diye söylenip duruyordu.

Kemal, annesini teselli etmek için hemen tavuğu masanın üzerine koydu ve:

—“Gıt gıdak, bir yumurta yap!” dedi. Tavuk o dakika içinde bir altın

Sayfa 6

yumurta yumurtladı. Kemal, tekrar tekrar söyleyince bir daha, bir daha, bir daha...

Kemal, o vakit annesini öptü de:

—“Anneciğim sen hiç korkma! Kanatlı peri beni muhafaza ediyor. Bu memleketi ben, o devin şerrinden kurtaracağım!” diyerek yine fasulyelere tutundu ve gökyüzüne çıkarak gidip devin sarayının bir köşesinde saklandı. Gece olmasını bekledi. Akşamüstü dev, evine geldiği zaman onun bacakları arasına sokularak Kemal de içeriye girdi. Küçük olduğu için saklandığı yerlerde onu hiç kimse göremiyordu.

Dev, yine karısına seslendi:

—Getir bana zurnayı! Çok yorulдум, biraz çalgı dinlemek istiyorum.

Devin karısı çabucak zurnayı getirdi. Dev:

—“Haydi çal bakalım, dinleyeyim!” diye emretti. Zurna kendi kendine çalmaya başladı. Zurnanın çıkardığı tuhaf

tuhaf seslerden sonra sızdı, uyuyakaldı.

O vakit Kemal, saklı bulunduğu masanın altından çıktı, zurnayı yakaladı ve haydi! Yine tabanlara kuvvet! Ama fasulyelerin ucuna varmaya pek az kalmış iken zurna:

—“İmdat, imdat!” diye bağırmaya başlamasın mı?

Dev, bu sesi işittiği gibi uyandı ve eline sopasını alarak Kemal’in arkasına takıştı. Kemal, fasulyelere sarıldığı gibi kendisini yine bahçelerinde buldu. Dev de fasulyelerden aşağıya doğru iniyordu.

Akıllı çocuk:

—“Hah! İşte fırsat bu fırsattır!” diyerek hemen bir balta aldı, fasulyeyi kökünden kesti. Devin teker meker yere düşmesi ve hiç nefes bile alamayarak gebermesi hakikaten seyredilecek bir şey idi.

İşte! O günden beri Kemal, tavuğuna her vakit altın yumurta yumurtlatıyor ve zurnasına güzel şarkılar söyleterek dinliyor.

Atalar sözü:

“Açıkgözlülük her yerde işe yarar.”

Sayfa 7

Çocuk sineması

Roman: 2

Dağdaki Ak Kapı

[Başı dördüncü sayıda]

“Devolon o gece uyuduğu vakit Ak kapı açılmış, bütün bulutlar dışarıya fırlamışlar. Bulutların içindeki kırmızı, pembe ve beyaz olanları hiç de göze görünmüyorlarmış. Siyah, katran gibi siyah ve kudurgan korkunç bulutlar... Gökyüzünde gürültü başlamış.”

“Şimdi şimşekler çakıyor, her tarafa yıldırımlar düşüyormuş. İşte! Tufan gibi yağmurlar... İşte! Mahsul namına hiçbir şey bırakmayan, dağları, taşları, ovaları yakan, silip süpüren ceviz büyüklüğünde yumurta kadar iri dolu...”

“Devolon yüksek bir yere çıkarak kendisini sipere atmış da canını kurtarabilmiş. Ama ne tarla ne bahçe ne çiftlik, ne ev hiçbir şey kalmamış. Devolon’un bütün geceyi nasıl geçirdiğini tarif edemem. İşin tuhafına bakınız ki yağmur, sel, dolu her şeyi silip süpürürken, yakıp yıkarken çok siyah ve korkunç bir bulut hep Devolon’un üstünde dolaşmış ve gürleyerek bir ses haykırmış:

—Yalancı! Bulutlara verdiğin sözünü tutmazsın ha! Cezandır, şimdi çek!”

“Ortalık aydınladığı zaman Devolon’un

evinde şimdi, saatlerce dökülen alın terinin dişleri düşmüş, sırttan bir iskeleti meydana çıkmış. Ne bağ ne bahçe ne tarla ne otlak ne ev ne hayvan ne od ne ocak... Her yer ama her yer su içinde, sel içinde, sonra da koyu bir bataklık içinde...”

“Devolon fakir ve dul kadından zorla aldığı kulübecikle tarlayı sevine sevine yine ona vermeye çoktan razı olmuştu fakat ne fayda ki artık iş işten geçmişti. Yakın köylerdeki komşuları Devolon’a yardıma koşmuşlar ise de ellerinden ne gelebilirdi ki?..”

“Devolon birkaç gün bekledikten sonra dağdaki Ak kapıya yine çıkarak yine bulutlardan af dilemeye karar vermiş. Bu yol dağın tepesine kadar çıkmak şimdi onun için daha güç imiş. Çünkü Devolon ilk defa olduğu gibi genç değil, bacaklarında eskisi kadar güç kalmamıştı. Fakat Devolon aklına geleni mutlaka yapan insanlardan olduğu için yavaş yavaş dağa tırmanmış ve Ak kapının bulunduğu tepeye kadar erişmiş. Ak kapının mermerindeki kocaman halkaya tutunmuş, çalmış, çalmış, çalmış... Hiç kimse ona ne cevap vermiş ne de kapıyı açmış. Sabahtan akşama kadar orada bekleyerek hep kapıyı çalmış nihayet dağda şiddetli zelzeleler, kulakları sağır edecek kadar kuvvetli gürültüler yaparak bir siyah bulut kapıyı açmış ve Devolon’u içeriye almış.”

“Şimdi Devolon’un etrafını simsiyah,

Sayfa 8

gürültücü bulutlar sarmış. Devolon ağlayarak:

—Ben çok büyük bir yanlışlık yaptım, demiş. Bu yanlışlığın cezasını da tam manasıyla çektim. Size karşı verdiğim sözümü tutamadım, siz de beni cezalandırdınız. Hakkınız var! Fakat pek çok rica ederim, bana bir defa daha yardım ediniz! Yaptığım yanlışlığı sizden yine satın almış olayım. Eğer tekrar sözümde durmazsam o vakit beni istediğiniz gibi cezalandırınız!..”

Bulutlar Devolon’un bu sözleri üzerine düşünmüşler, taşınmışlar ve:

—“Peki!” demişler. “Belki bir şeyler yaparız, şimdi sen git!”

Bu defa bulutlar onu yere indirmemişler. En sarp, yalçın kayaların en fena olduğu yerlerden inmiş ve yarı ölü yarı diri olarak kulübesine dönmüş. Sabaha kadar su çekilmiş ve bir iki hafta sonra ortalık çamurdan kurtularak kurumuş. Lakin senelerden beri işlenmiş, kazılmış, adamakıllı tımar edilmiş olan toprak, artık çakıllarla, kumlarla dolmuş kalmış. Böyle bir toprak işlemekle yola gelir mi hiç? Ama,

Devolon çok çalışkan, hiçbir şeyden gözü yılmaz bir adam olduğu için toprağını yavaş yavaş temizlemiş ve bir sene içinde yine eskisi gibi bir hâle koymuş. Büyük çiftlik binasının yerine yeni ve daha güzel bir bina daha yapmış ve birçok seneler çalıştıktan sonra yine zenginleşmiş. Hem de evvelkinden daha zengin olmuş.

O vakit dul kadıncağızı aratıp bulmuş, evine almış, onun kızıyla da evlenmiş. Devolon’un son seneleri çok büyük rahatlık içinde geçmiş!”

İşte Beyim! Bundan dolayı Akdağ’ın eteğindeki bu yerlere onun adını vermişler.

—“Bu hakikaten olmuş bir şey mi? Yoksa adi bir masal mı?..” diye çobana sordum.

Çoban:

—“Kim bilir? Bu dünyada söylenen o kadar çok masal var ki hangisinin doğru hangisinin adi bir masal olduğunu bilmek kabil değil!” diyerek dağarcığını omuzladı ve sürüsüyle birlikte çıktı gitti.

Küçük Sporculara

Kurt Oymağı'nın reisi:

“Arkadaşlar!” diye nutkuna başladı. Bu yıl büyük bir spor eğlencesi yapmaya karar verdik. Bu eğlencede birinci geleceklere verilmek için çok kıymetli şeyler aldık. Bir de altın kupa!.. (Reis, bu “altın kupa” sözlerini çok yüksek sesle söylüyordu.) Şimdi futbol mu, uzun mesafe koşusu mu, bisiklet mi yoksa kürek çekmek mi? Hangisini isterseniz ona karar veriniz!

Ben:

—“Reis Bey, söz isterim!” diye bağırdım ve ayağa kalktım.

“Arkadaşlar!” dedim. Spordan maksat ne olduğunu size sormaklığımı müsaade eder misiniz? (Benim bu sözlerim üzerine bütün büyük sporcular gözlerini büyük büyük açtılar.) Evet! Serbest havada yapılan bütün hareketlerden başlıca maksat vücuda dayanma (mukavemet)

kuvveti vermektir. (Reis benim söylediğim sözlerin nereye çıkacağını anlamak için sade kulak kesilmişti.) Evet! Tekrar ediyorum: Yağmurda, karda, güneşte, fırtınada, tozda, dumanda, siste, yazın olduğu gibi kışın da, ilkyazın olduğu gibi güzün de (sonbaharda) hep o dayanıklı vücudun sahibi olmaktır. İşte! Bizim hesap edeceğimiz maksat budur! Ve bundan dolayı ben, dayanıklı vücut sahibi olan arkadaşlarımıza “yayan koşu” yapılmasını ve koşuda birinci gelecek olana altın kupanın verilmesini teklif ediyorum!

Sözümü bitirmemiş, bana sandalyelik yapan bir gaz sandığının üzerine oturmuştum. Şimdi, çıt bile yoktu. Herkes reisin ağzından çıkacak son sözü bekliyordu.

On beş dakika sonra heyet kararını vermiş ve Reis Bey şunları söylüyordu:

Sayfa 10

“Kurt Oymağı’nın altın kupası Halkapınar-Bayraklı arasındaki 4000 metrelik yayan koşuda birinci olarak gelecek kimse ona verilecektir.”

Bu dört bin metrelik yayan koşuya iştirak etmek için yazılanların birincisi ben idim. Benden başka daha (7) kişi vardı ki bunların arasında Orhan, Aytekin, Demir en azgın koşuculardan idiler.

Artık Kurultay dağılmış, ben de evime dönüyordum. Yolda hem gidiyor hem söyleniyordum:

Dört bin metre! Evet 4000!.. Bu, küçük bir iş değildi ama ben iki bin beş yüz metrelik bir koşuya iştirak etmiş ve birinci gelmiştim. Başımı dikip karşıya doğru sert sert bakarak ve bağırarak,

—“Adam sen de!” dedim. İki bin beş yüz metrelik bir yolu koşan bir sporcu, dört bin metre değil kırk bin metre yolu da koşabilir!

O zaman amcamın şu sözleri aklıma geldi:

“Hiçbir vakit cesaretin kırılmasın. Her şeyi sabır ile karşıla! Göreceksin ki vücudun en dayanıklı bir şeydir. Hazırlığını

hiç eksik etmez isen vücudundan çok şeyler bekleyebilirsin.”

Koşu gününe daha on dört gün vardı. On dört, tamam on dört gün!.. Demek vücudumu, sinirlerimi hazırlamak için iki hafta serbest vaktim var. Ooh! Artık korkar mıyım? Hemen kendime şu programı çizdim:

Birinci Gün

Adi yürüyüş.....5 dakika

Yokuş yerlerde yürüyüş.....2 “

Temel yürüyüş.....” “

Acele yürüyüş(koşmak değil)..... 1 “

Yavaş yürüyüş [Kollar nefes almayı kolaylaştırmak için bırakılmış. Birinci ve ikinci resimde olduğu gibi].....1 dakika

İkinci Gün

1000 (bin) metrelik bir mesafede koşmak.

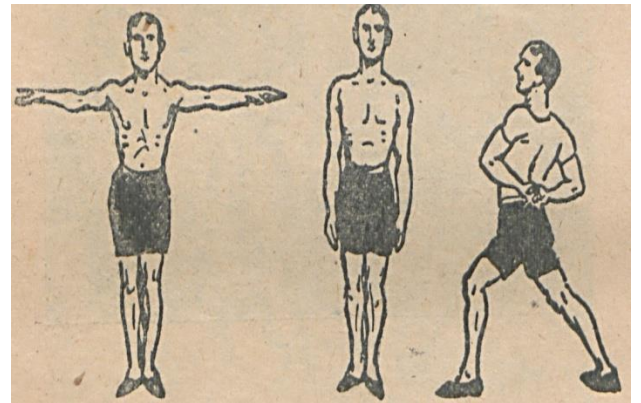
Üçüncü Gün

Çok uzun bir yolda yürümek (Bunun için bir gezinti yapmak daha iyidir.)

Dördüncü Gün

Adi yürüyüş.....6 dakika

Yokuş yerlerde yürüyüş.....3 “

Sayfa 11

Temel yürüyüş (üçüncü resme bak).....3 “
Acele yürüyüş.....2 “
Yavaş yürüyüş.....1 “

Beşinci Gün

2000 (iki bin) metrelik bir mesafede koşmak.

Altıncı Gün

Çok uzun bir yolda yürümek (gezinti).

Yedinci Gün

Dinlenme (istirahat)

Sekizinci Gün

Adi yürüyüş.....7 dakika
Yokuş yerlerde yürüyüş.....4 “
Temel yürüyüş.....4 “
Acele yürüyüş.....3 “
Yavaş yürüyüş.....1 “

Dokuzuncu Gün

3000 (üç bin) metrelik bir mesafede yürüyüş koşmak.

Onuncu Gün

Çok uzun bir yolda yürümek (gezinti)

On Birinci Gün

Adi yürüyüş.....7 dakika
Yokuş yerlerde yürüyüş.....5 “
Temel yürüyüş.....5 “
Acele yürüyüş.....4 “
Yavaş yürüyüş.....1 “

On İkinci Gün

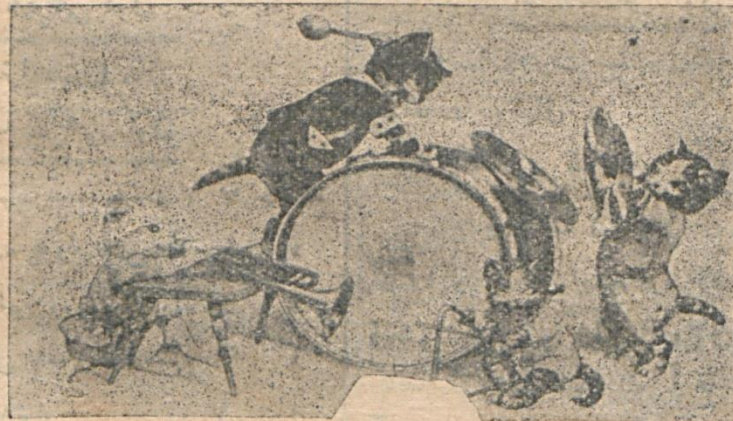
4000 (dört bin) metrelik bir mesafede koşmak

13, 14'üncü Günler

Dinlenme (istirahat)

İki Temmuz sabahı idi. Yayan koşuya iştirak edecek olan sekiz kişi Halkapınar İstasyonu'nun arkındaki Muhammet Ağa'nın kahvehanesinde toplanmış idik. (Sonu bundan sonraki sayıda en meraklı yeridir ha! Bir hafta bekleyiveriniz ne olur!)

Sporcu Nevzat

Küçük Masallar

(Okuyucularımızın yazılarından)

Perili Ev

Hilmi, on dokuz yirmi yaşlarında kimsesiz ve fakir bir çocuktur. Karnını doyurup üstünü başını giydirmek için işlemek istiyordu fakat bulunduğu köy küçücük bir yer olduğundan bütün köylüler ancak geçinebiliyorlardı.

Açlıkla pençelesen Hilmi, nihayet başka memleketlere gidip çalışmaya karar verdi ve bir gün yola çıktı. Yarı aç yarı tok bir hâlde epey yol yürüdükten sonra büyük bir şehre geldi.

Hilmi pek çok yorgun olduğu için kendisine yatacak bir yer aramaya başladı. Şuna buna sordu, ona şehrin kenarında bir ev bulunduğunu söylediler. Doğru oraya gitti ve mahallenin muhtarını bularak:

—“Pek çok rica ederim Muhtar Efendi, ziyadesiyle yoruldum. Uzak yoldan geliyorum. Sizin şu kenardaki boş evde yatıp kalkmama müsaade ediniz!” diye yalvardı.

Muhtar, iyi bir adamdı.

—“Peki, oğlum!” dedi. Yat kalk, sana kimse karışmaz ama bilmem korkar mısın? O evde periler vardır. Eğer kendini kurtarabilirsen sana benim gibi herkes de “Aferin gence!” derler.

Hilmi, korkak bir çocuk değildi. Hemen Muhtar’dan anahtarı alarak içeriye girdi ve odalardan birisinde hazırlanmış olarak bulunduğu bir yatağa girip yattı, uyuyakaldı.

Yorgun argın uyuyan Hilmi, gece yarısı dehşetli bir gürültü ile uyandı. Gürültü, duvardan geliyordu. Uyku sersemi Hilmi, kendisini toplamaya çalışırken duvarda bir kapı açılarak içeriye bir Arap girdi. Masal bu ya! Arap’ın bir dudağı yerde bir dudağı gökte imiş. Elindeki kocaman kılıcını kaldırıp Hilmi’ye gözlerini belerterek:

Sayfa 15

—“Çabuk bana bir iş bul! Yoksa şimdi seni öldürürüm!” diye bağırmaya başlamış.

Akıllı Hilmi:

—Mademki iş arıyorsun, haydi göreyim seni! Çabucak git, bana biraz yiyecek getir. Sonra da beş bin lira para! Anladın mı?

Arap, kendisine iş bulan Hilmi'ye teşekkür ederek kılıcını bırakıp gitti ve bir saat sonra birçok yiyeceklerle birlikte parayı da getirdi. Hilmi'den tekrar iş

İstedi. Bu defa Hilmi duvardaki bir deliği göstererek emretti:

—Bu deliği kapatıncaya kadar üfleyeceksin!

Delik hiç kapanır mı? Arap, çatlamış gebermiş.

Hilmi, sabahleyin “Arap'ın kim olduğunu bir göreyim!” demiş. Kimi görmüş, biliyor musunuz? Yüzüne bir maske takmış olan Muhtar'ı...

Samsun Ortamektep 102

Necdet

Aldanan Peri

-Japon Masalı-

Derin, çok derin denizlerin dibinde suların kralı yaşardı. Denizler Kralı, bu ihtiyaç günlerine kadar evlenmemişti. En sonunda evlenmeye ve Ejderhalar Kralı'nın kızını almaya karar verdi. Çok güzel ve kusursuz olan bu kız, tam on sekiz yaşında idi. Böyle bir kız olsa olsa yalnız Denizler Kralı'na yakıştırdı... Bir gün düğün başladı.

Düğün olacak diye bütün denizlerdeki sevinci seyretmeliydiniz!.. Denizlerin her bir tarafından çeşit büyüklükte balıklar, o süslü pullu hayvancıklar Denizler Kralı ile karısını tebriğe geliyorlardı. Düğün uzun zaman sürdü. Herkes bu düğünün hiç bitmeyeceğini zannediyorlardı. Bu dünyada sevinçle acı kol kola birlikte yürürler, derler ya! Bunun gibi denizlerin ihtiyaç Kralı da neye uğradığını anlayamadı bile. Bir gün genç Kraliçe ansızın hastalandı. Hastalığı gittikçe fenalaşıyor, hiçbir çaresini bulamıyorlardı.

Hasta Kraliçe'yi muayeneye gelen doktorlar bu hastalığa ilaç bulunamayacağını söyleyerek çıkıp gidiyorlar fakat hiçbirisi muayene hakkı olarak sarı sarı altınları almaktan vazgeçmiyorlardı.

Denizler Kralı, artık ne yapacağını şaşırmıştı. Her işittiği doktoru çağırıyor ve hastayı baktırıyordu. Lakin hepsi faydasız...

Bir gün hasta Kraliçe, Denizler Kralı'na:

—“Sevgili Kral'ım! Ben bu hastalığıma bir ilaç biliyorum ve bana bu ilacı bulursanız iyi olacağım. Bana canlı bir maymun bulunuz, onun ciğerini yersem bir şey kalmayacak, hemen kalkacağım.” dedi.

Denizler Kralı hiddetle bağırdı:

—Ne dedin? Denizin ta dibinde yaşadığımızı unuttun mu yoksa? Maymunlar bizim üstümüzde, karada yaşıyorlar. Hiçbir maymunu buraya ta denizin dibine kadar canlı olarak getirmek kabil mi?

Hasta Kraliçe ağlamaya, eğer Denizler Kralı karısının iyi olmasını istemiş olsaydı bu kadar ehemmiyetsiz bir ilacı nasıl, nasıl bulurdu, diye başını saçını yolmaya başladı.

Denizler Kralı ihtiyaç hizmetçisi periyi hemen çağırdı:

—“Benim ihtiyaç emektarım!” dedi. Sen beni çok seversin, bunu biliyorum. İşte bunun için sana ağır ve karışık bir vazife vereceğim. Bak ne yapacaksın: Yüze yüze maymunların yaşadığı topraklardan birisine gideceksin, bir maymunu diri olarak buraya gelmek için kandıracaksın...

Bunun için ne mümkünse yap, ne yalan söylersen söyle! Tek maymunu buraya getirmenin çaresini bul! Çünkü onun karaciğerini alarak hasta Kraliçe'mize yedireceğiz.

Çok terbiyeli ve açığöz peri hiçbir şey sormadan (Peki efendim, sağlıklı kalın!) diyerek onları selamlayıp çıkıp gitti.

Bu perinin o zamanlar insan gibi kemikleri, balıklar gibi de kanatları vardı. Bunun için hem karada hem de denizde yaşayabiliyordu.

Peri, birkaç saat yüzerek birçok maymunların yaşadığı adaya çıktı. Karaya çıkar çıkmaz karşısında mini mini bir maymuncağız gördü. Bu yavru maymun bir ağacın üzerine çıkmış daldan dala atlayarak oynuyordu. Peri, maymunu görünce hemen tatlı sesle:

—“Küçücük, sevimli hanım!” dedi. Bir dakikacık beni dinler misin? Ben Denizler Kralı’nın başkapıcısıyım. Denizlerin en derin yerinden kalktım, seni görmek için buraya geldim. Senin güzelliğin herkesin ağzında dolaşüyor. Denizlerin dibinde bile yalnız senin güzelliğini söylüyorlar. Ne olur benimle birlikte bizim memleketeye kadar gelsen... Bizim yerlerimiz bu kuru kayalık topraklardan çok daha güzeldir. Bizde hava her zaman iyi, ağaçlar meyve ile dolu. Kış hiç yok. Bunun için ağaçlarımızda en meşhur yemişler var.

Maymun, perinin yalanlarına kandı, gitmeye razı oldu. Perinin sırtına bindi, yola çıktılar. Yarı yolda maymun (Sakin bu deniz mahlûku beni aldatmasın! Öyle ya bana yalan söyleyebilir. Belki biraz daha gittikten sonra öldürür. Her söze çabucak inanmak budalalıktır!) diye düşünmeye başladı ve:

—Peri Hanım, dedi. Yolculuğumuzdan çok hoşlandım ama bana doğrusunu söyle, seni kim gönderdi?

—Küçüğüm! Mademki öğrenmek istiyorsun, söyleyeyim! Deniz Kraliçesi ağır hasta yatıyor. Seni ona götüreceğim,

senin karaciğerini yer ise hastalığı o dakika geçecek.

Maymunun akli başına geldi:

—“Ya! Öyle mi?” dedi. Ne yazık ki benim karaciğerim üzerinde oynadığım ağaçta asılı kaldı. O, benim hiçbir işime yaramaz, beyhude yere ağırlık ettiği için oynayacağım zaman çıkarıp onu bir dala asarım. Eğer Kraliçe’ye karaciğerimden ilaç olacak ise benim için ne büyük nimet! Haydi, dön geriye gidip alalım.

Budala peri, maymunun sözlerine inandı ve maymunu yine aldığı ağacın altına çıkardı. Maymun, bir sıçrayışta ağaca tırmandı. Dalların arasında bir şeyler aramaya başladı. Artık akşam da oluyordu. Maymun, periden kurtulmak için:

—“Görüyorsun ki ortalık kararacak. Ben ciğerimi bıraktığım yerde bulamadım.” dedi. Sen şimdi Kraliçe’ne git, yarın yine gel. Ciğeri hazır bulacaksın.

Çok aptal peri küçücük maymunun yalanlarına inandı. Yine yüzerek gidip ciğer masalını Deniz Kralı’na anlattı.

Denizler Kralı, perinin budalalığına, boşboğazlığına çok canı sıkıldı. Zabitlerini çağırarak kemikleri kırılıncaya kadar onu dövdürdü. İşte o zamandan beri bütün denizlerdeki balıkların kemikleri ezilerek küçüldü.

Hasta Kraliçe, maymunun ciğerine kavuşmaktan umudunu kesti, ister istemez iyi odu.

Bahadır Kız

Güneş doğmak üzere idi. Peri, yatağının içinde gerinerek uykudan uyandığı zaman yatağının üstünde bir demet gül buldu. Bu muzipliği ona yapsa yapsa amcasının oğlu Şahin yapabilirdi. Fakat ne tembellik ya rabbi! O gece geç vakte kadar birlikte anlaşmışlar ve çok uzaklara gidecek olan Şahin'i bu sabah geçirmek için sözleşmişlerdi. Anlaşıyor ki sabahleyin çok erken yola çıkan Şahin, Peri'nin gelmediğini görünce yavaşça odasına girmiş, yastığın üzerine gül buketini koyarak onu uyandırmaksızın kaçıp gitmişti.

Peri, buket elinde yataktan yere atarken güllerin arasında bir de mektup düştü. Hemen açıp okudu:

“Çok iyi kardeşim Peri,”

“Sana (Kal sağlıklı!) demeye gelmiştim ama uykuyu çok sevdiğini bildiğim için uyandırmaya kıyamadım. Uyu yavrum, uyu! Uyu da büyük ol! Belki o zaman düşünde bari beni görürsün! Şimdilik (Kal sağlıklı!) kardeşim.”

(Senin gözlerinden öpen: Şahin)

Mektubun çok acele yazılmış olduğu yazısından belli idi. Demek ki Şahin onunla pek mükemmel eğlenmişti. Oh! Ne ayıp ne ayıp!

Bu iki kardeş çocukları, dört aydan beri bütün ovaları, dağları, dereleri, köyleri dolaşmışlar, ilçelere

gitmişler, denizde kürek çekmişler, hasılı çok iyi vakit geçirmişlerdi. Peri, doğrusu büyük bir tembellik yapmış ve kolayca gidilemeyecek kadar uzağa giden Şahin'i geçirmemişti.

Aradan üç ay kadar geçmişti. Bir gün mektepten eve gelirken postacı Peri'ye kalın ve kocaman bir mektup verdi. Pulların üzerindeki Çince yazıyı gören Peri, mektubun Şahin'den gelmekte olduğunu anlar anlamaz sevinçle ellerini çırpı. Çabucak açtı. Ooo! Bu bir mektup değil, eski padişahların fermanları gibi okumakla bitip tükenmez bir şey idi.

Peri, sık adımlarla eve geldiği gibi annesini buldu ve mektubu gösterdi. Sonra odasına çıkarak okumaya başladı:

Bu uzun mektupta Şahin, Peri'den ayrıldıktan sonra trenle Bandırma'ya giderken yolda gördüklerini, Bandırma-İstanbul vapurunu, İstanbul'da geçirdiği iki günü ve oradan Batum'a kadar Karadeniz'de atlattığı fırtınayı uzun uzadıya anlatıyor, (Güzel İzmir'den hem de sizden ayrıldığıma çok pişman oldum.) diyordu. Daha aşağılarında ise Batum-Bakü şimendifer yolculuğu, Hazar Denizi'ni ve oradan Çin Türkistan'ındaki Kaşgar'a gidinceye kadar yolda çekilen yorgunlukları yazıyordu.

Şahin, mektubun on ikinci sayfasına şöyle başlamıştı:

(Bugün sizden ayrıldığımın tam kırkinci günü. Kaşgar'a geleli beri ise kendimi bir türlü eğlendiremiyorum. Bu sabah gözlerimi açtığım zaman penceredeki kuşum yine gelmiş, gagası ile cama vurarak yemini istiyordu. Acele kalktım, pencereyi açtım ve akşamdan hazırladığım yemi verdim. Yavrucağız çabuk çabuk yedi ve (cik cik) diye teşekkür edip uçtu, saçak altına saklandı. İzmir'den tam vaktinde çıkmışım yoksa kış beni yolda yakalayacak imiş. Görsen Peri! Burası ne tatlı kış yapıyor. Bol bol kar yağıyor. Sen de burada olsan bu güzel karlı memlekette seninle kim bilir ne delilikler yapardık değil mi?

Şahin, mektubun son sayfalarında ise şu sözleri yazıyordu: (Burada herkes anneme, babama ve muallimlerinin biricik oğlu olan bana pek büyük hürmet gösteriyorlar. Bazı günler, annemle babama ben de arkadaşlık ederek mektebe gidiyorum. Sokakta rast geldiğimiz kıyafetleri tarif etsem bayılırsın fakat hepsinin çehrelerinde bizim Anadolu'nun güzel yüzlerindeki çizgileri bulabilirsin. Türk yüzü ne temiz ne nurlu bir yüzdür. Peri, ben bu yaşıma kadar birçok memleketler gezdim, emin ol kardeşim, Türk'ün tıpkı özü gibi olan yüzü derecesinde nurlu ve güzel yüz görmedim. Bu, yalan söylemesini bilmeyen temiz ve açık yürekli insanlar arasında yaşamak ne büyük nimet! Benim Kaşgar'daki güzel ve temiz yürekli Türklerimin arasında göze çarpan

uzun örüklü saçlı, inadına çekik gözlü, pis pis Çinlilerin de kollarını sallayarak gezdiklerini sakın unutma ha! Çalışkan Türk bu mendebur millete esir olduğu hâlde hiç de ehemmiyet vermiyor. Sen çok meraklı ve mütecessis bir kızsın. Sana bugünlerde Kaşgar'da çalkalanan bir havadisi de yazayım:

Burada Hacı Hüseyin Bey adında bir Türk milyoneri var. Diyebilirim ki bu salkım saçak kıyafetli milyoner bütün Çin Türkistan'ının asıl sahibidir. Çünkü her şey ondan sorulur. Hele zenginliği dillere destan olmuş; davalarının, malının, mülkünün hesabını bilemeyecek kadar zengin fakat pek Müslüman ve Türklüğü çok seven bir adam.

Geçen büyük Harp'te Rusların eline esir düşen Türk zabitlerini Sibiry'a'dan kaçırın, bu kocaman Türk'tür. Bu iş için on beş milyon lira harcamış, o kadar mükemmel bir teşkilat yapmış ki bugün bile herkesin ağzında söyleniyor.

(İşte! Bu büyük Türk milyonerinin biricik oğlu ortadan kayboldu. Hiç kimseden şüphe edilmiyor. Memlekette hırsızlık, haydutluk yok ki babasından para koparmak için dağlara kaldırdılar, diyelim. Hayır! Hacı Hüseyin Bey'den herkes memnundur. Kimsenin gönlünü kırmaz, onun yüzünden herkes rahat rahat işini gücünü görüyor. Şimdi Çin Türkistan'ı kazan oldu Türkler de kepçe oldular, büyük milyonerin oğlunu arıyorlar. Babası gibi çok akıllı ve henüz on dokuz yaşında olan bu gence acımayan, onun için gözyaşı dökmeyen kimse yok. Zavallıya

Sayfa 20

bilsen ben ne kadar acıdım. Çünkü her gün bize geliyor, benden bizim Türkçe ile keman çalmasını öğreniyordu. O kadar istidatlı bir genç idi ki tarif edemem. Bu sene İstanbul'a mühendislik için gidecekti.

Hakikaten zavallı olan bu gencin adı (Yıldız), melekler kadar güzel olan kız kardeşinin adı da (İnci) senin kadar güzel diyemem ama ben İnci'yi pek seviyorum. Zengin diye büyüklük bilmeyen bu aileye hele güzel İnci'ye o kadar acıyorum ki...

Altı ay sonra Peri'yi Kaşgar'da buluyoruz lakin onu artık tanıyamazsınız. Peri şimdi bir erkektir. Sırtında uzun bir kaftan, daha üstünde pamuklu bir hırka, beli ince bir kuşakla sıkılmış, başında adi fakat kıvrıcık bir kuzu derisinden yapılmış kalpak var. Üstü başı pis ve yağlı olan Peri'nin Kaşgar'da bulunduğundan ne amcasının ne de yengesinin haberleri yoktu. Hele pek çok sevdiği Şahin bile bilmiyordu.

Peri, doğrudan doğruya Hacı Hüseyin Bey'e başvurmuş ve az zaman içinde kendisini ona sevdirek milyonerin odacıbaşı olmuştu. İzmir'de bir mektep arkadaşından öğrendiği ve pek güzel

konuştugu Tatar şivesi ile Çin Türkistan'ında konuşulan Türkçeyi artık hiç farksız söylüyordu. Her şeye istidadı olan Peri, Hacı Hüseyin Bey'e kendisini (Azerbaycan Türklerinden biriyim!) tanıtmıştı.

Peri'nin en çok sakındığı şey Hacı Hüseyin'i sık sık ziyarete gelen amca ve yengesiyle Şahin'e görünmemektir. Fazla takı sayesinde buna da muvaffak oldu ve bir Hıdırellez günü yaylaya çıkan milyonerin ailesi arasında Peri de vardı. Yaylaya gidileceği günün sabahı yol hazırlığı görülürken Peri, Arap Bacı'nın telaşını gözünden kaçırmamış ve buna pek ehemmiyet vermişti. Milyonerin evine geldiği günden beri şüphelendiği Arap Bacı, Peri'den hiç hazzetmiyordu. Çünkü Peri her şeye burnunu sokuyor ve ikide bir de ona emrediyordu.

Yaz aylarını yaylada geçirdiler. Peri evde kalan Arap Bacı'ya yine kavuştu. Mercan Kalfa, bu defa hanıma giderek Nuri'den – Peri'nin adı artık Nuri idi- şikâyet etmiş ve başka bir yerde yatmasını istemişti. Hanım, buna hiç de ehemmiyet vermemiş ve Peri'yi çağırarak yine yerinde yatmasını söylemişti.

Güldüm

Hesap Dersinde

Muallim: Oğlum! Mesela sen sekiz kuruşluk elma alsan da satıcıya on kuruş versen onun ne yapması lazım gelir?

Talebe: Sevinmesi lazım gelir efendim!

Hendese Dersinde

Muallim tahtaya bir maîn şeklini yaparak talebeye sordu:

—Oğlum, bu şekil nedir?

—Baklava şeklidir efendim!

Coğrafya Dersinde

Muallim: Oğlum! Mısır hakkında bana malumat ver!

Talebe: Efendim mısır sonbaharda ekilir, bereketli bir nebattır. Hele tavuklarla kazlar çok severler.

Muallim: Şimal-i Amerika nerededir?

Talebe: Hindistan'ın cenub-ı garbiyesinde bir yarım adadır.

Türkçe Dersinde

Muallim: Oğlum! Mastar neye derler?

Talebe: Sonunda “mak/mek” olan kelimelere mastar denir.

Muallim: Aferin yavrum! Bir misal getir bakayım!

Talebe: Ahmak, tokmak...

Din Dersinde

Muallim: bir insan öldüğü zaman nereye gider?

Talebe: Doğruca mezarlığa gider efendim.

—Aferin sana yavrum! Bugün uslu duruyorsun.

Sayfa 22

—Ne yapayım efendim? İki gündür boynum tutuldu da...

—Muallim Bey! Dalgınlığımdan istifade ederek Tosun, yüzümü boyadı.

—Derse mi dalmıştın?

—Hayır efendim uykuya

—Hamdi! Her zaman derse en geç gelen sensin. Hiç erken geldiğini görmeyecek miyiz senin?

—Efendim! Her zaman derse en geç gelen sizsiniz. Ben yine sizden önce geliyorum.

Balıkesir Erkek Muallim Mektebi

A. L. Tunguz

Okuyucularımıza Cevaplarımız

Balıkesir’de Yazıcı Muhammed Davut Bey’e: Yazınızı aldık, çok teşekkürler. Lakin mesleğimizle mütenasip parçalar lütfetmenizi rica ederiz.

Tire’den Muhammed Vehbi Bey’e: Posta pulu gönderebilirsiniz efendim.

Karşıyaka’da Halit Kenan Bey’e: Yazınız neşredilecektir.

Okuyucularımızdan Ricamız

Bilmece halinde pek çok okuyucularımız tam adreslerini yazmaksızın mektuplarını gönderiyorlar. Bu kadar aceleci olmamak lazım değil mi?

Bilmece Halli

İkinci sayımızdaki bilmecemizi diğer halledenlerin adları:

—Balıkesir: Erkek Muallim Mektebi Ha. Nejad,

—İzmir: Pazaryeri’nde Yenyokuş’ta Ahmet Hacı Hamdi,

—İzmir: Değirmendağı Telgrafçı Sokağı Bahaddin Rıza,

—Edirne: Erkek Lisesi Muzaffer 101

—İzmir: Ticaret Mektebinden Hilmi Kayaalp,

—İzmir: Erkek Lisesi 618 Besim

— “ : Orman Başmüdüriyetinden Reşad

—İzmir: Erkek Lisesi Onur Süleyman

—İzmir: Halkapınar Şark Halı Kumpanyasında sin. Seray

—Tarsus: Sakarya Mektebinde Mustafa (8)

—Bergama: Fuad Saatçi Muhammed Arif

—İzmir: Erkek Lisesi Hikmet (792)

—İzmir: Erkek Lisesi Muammer (405)

—Salihli: 1 Numaralı Mektepte Makbule

—İzmir: Karataş Ortamektepte Hürmüz Lütfü

—İzmir: Muhtelif Ortamektebinde Ahmet Fikri Bey ve Hanımlar

Çekilen kurada İzmir Karataş Ortamektebinde (Hürmüz Lütfü) Hanım’a birincilik düşmüştür. Namına (5) liralık tasarruf sandığı hesabının açılması için idarehanemize müracaat etmesini rica ederiz.

İkinciden onuncuya kadar birer hokka takımı kazananlar bu sayımızda adları yazılan ilk on kişidir. Lütfen pazartesi günü idarehanemize uğrayarak mükâfatlarını alsınlar. Tarsus’ta Sakarya Mektebinde (8) Bey’e mükâfatı posta ile gönderilecektir.

Bilmece

-1-

Kırk beşten beşi çıkarınız yine kırk beş kalsın.

Gelecek Nüshada

Çok kıymetli yazılar: Firavun, Ay'a Çıkan Çocukların Sonu, Genç yazıcımız ayın. Uluğ Bey'in Bir hikâyesi, gülünç resimler, Kaplan Avı, bilmece... gibi çok zengin münderecatla çıkacak olan sayı (6)'yı vaktinde tedarik etmeyen mutlaka pişman olacaktır.

Bilmece

-2-

"Çocuk Yıldızı" harfleriyle başlayan şu kelimeleri bulunuz: Anadolu'da bir şehir, kalabalık asker, delilik, kisanın zıddı, bir vilayet merkezi, göçebelerin yazı geçirdikleri yer, kuşlara mahsus yer, gemicilere sorunuz, yarımadaların dar

yeri, uzak değil, madenden yapılır, altın gibi parlak gösterir.

Doğru halledenler arasında kura çekilerek birinciye bir dolma kalem, ikinciden yirminciye kadar birer "Çocuk Yıldızı" kartpostalı verilecek ve diğerlerinin adları basılacaktır.

< Çocuk Yıldızı >

Sayı: 5

Adres:

Bilgi Matbaacılık Anonim Şirketi-İzmir

Mektep Müdürü: Hanım ve beylerle kartpostal meraklısı olan zevatin nazar-ı dikkatine!

Kitaphanemiz bu kere Avrupa'dan mektuplara mahsus beş yüz çeşitten fazla her nev'i hayvanat ve manzara kartları getirtmiştir. Pek çok satılmakta ve herkesin rağbetini kazanmakta olan kartpostallarımızı acele tedarik etmenizi rica ederiz.

İzmir İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi

Mecmuamızın iç ve dış kapakları ilan dercetmek üzere kiralıktır. Kırtasiye ve kitaphanelerle çocuklara ait meslek sahiplerinin ilanları kabul olunacaktır.

Çocuklara

Tilkilik'te: Hatuniye Camii karşısında tütüncü ve kırtasiyeci Muhammed Bey'de mecmuamızın intişar etmiş ve edecek bütün sayılarını bulabilirsiniz.

"Çocuk Yıldızı" için bayi arıyoruz. Mecmuamızın geniş teşkilatla büsbütün yeni bir şekilde çıkacağından ve mevcut bayilerimizden başka birçok yerlere gönderilemediğinden İzmir mülhakatıyla ve sair vilayetlerde bayi arıyoruz. Bayi olmak arzu edenlerin şeraitimizi öğrenmek üzere idarehanemize müracaatları.

Sayı: 6

İdarehanesi:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kuruştur.

SAYI: 6

Birinci Sene

İkinci Teşrin, Üçüncü Hafta

Uçan Tayyare

Havalar da uçar, gezer,
Bulutlarda koşar, yüzer.
Ay yıldızlı Türk kartalı,
Gök kanatlı Türk kartalı

Gür sesiyle dağlar aşar,
Denizlerde koşar, kaçar.
Çılgın gibi uçan kartal,
Türk'e nurlar saçan kartal.

Yüksel! Sesi hiç kalmasın,
Yüksel! Yüksel kanamasın.
Sana bakan gözler, kartal,
Güzel kartal, melek kartal!

Sayfa 2

Çocuk sineması

Roman: 3

Küçük Periler Sarayı

Küçük Turgut, çakıl taşları üzerinde çay sularının kayıp gidişine hayran hayran baktı.

Berrak su, güneşin keskin şua'ı altında erimiş, parlak bir gümüşe benziyordu. Ara sıra kurbağaların sesleri kulaklarına kadar geliyordu.

Çayın güzel suyundan yudum yudum içti.

Buz gibi idi. şöyle kenarda bir yere çimenler üzerine oturdu. Sonra sırt üstü yattı. Gökyüzünün meçhul yerlerine baktı. Hafif bir laciverdi üzerinde beyaz ipek bulutlar koşuyor, koşuyorlardı.

Turgut düşündü:

Acaba bu beyaz şeyler nereye gidiyorlar?

Hafif bir rüzgâr kadife yumuşaklığı ile yüzünü okşuyor, âdeta yelpazeliyordu. Hele ağaçların latif sesi, ruhuna aksediyordu.

Ağaçların üzerinde kuşlar oturuyorlardı. Bütün bu nağmeler Turgut'a bir ninni gibi geldi.

:

Yeşil çimenler üzerinde uykusu gelmişti. Göz kapakları kapandı, derin ve tatlı bir uykuya daldı. Yüzünü ağaçların gölgesi örtüyordu.

—“Yavrum kalk!”

diye bir ses küçük Turgut'un kulaklarında inledi. Bu, hazin ve titrek bir sestti. Turgut, gözlerini açtı, karşısında hiç tanımadığı, yüzü buruşmuş, saçları ağarmış, ihtiyar bir kadın gördü. Kadın Turgut'a:

—“Gel yavrum!” dedi.

Ve hiçbir şey söylemesine meydan vermeden elinden tuttu, çekmeye başladı.

İhtiyar kadın söylüyordu:

—“Yavrum! Şimdi ben seni periler diyarına götüreceğim. Orada senin gibi birçok güzel çocuklar var. Onlar her zaman oyun oynarlar. Güzel, eğlenceli oyuncaklar var. Onlar gelip oynayırlar. Hâlbuki sen uyuyorsun. Ben seni onların yanına götürdüğüm vakit uslu dur! Onlarla oyna ve kardeş ol, e mi güzelim? Onların ince, güzel, tül den elbiseleri, tavus tüyünden kanatları, güneşin altında parıl parıl parlar.

Turgut gökte uçup giden bulutları göstererek:

—“Elbiseleri bunlara benziyor mu?” diye sordu.

—Bunlardan çok güzel, onların sarı, kıvrık saçları var. Şimdi beraber konuşa konuşa gidiyorlardı. Turgut hem yürüyor hem de periler hakkında sualler soruyordu. Çimenlikten çıktılar, geniş bir yola girdiler. Yolda araba izleri, ötesinde berisinde çakıl taşları vardı. Yol, yürüdükçe yokuşlaşıyordu. Turgut, yorulmaya başladı. İhtiyar kadının elini bırakarak büyük bir kayaya oturdu, kayıtsızca ayaklarını sallamaya başladı. Gözlerini uzaklara çevirince pek yüksek bir yerde olduklarını fark etti.

Baktığı yer uzun ve nihayetsiz bir ova idi. Yeşil tarlalar ufak gözüküyor, beyaz yollar ince birer kurdeleye benziyorlardı. Tarlalarda ince karınca gibi insanların çalıştıklarını gördü.

İhtiyar kadın:

—“Neden oturdun yavrum?” diye sordu. Ama sesinde zoruna bir şefkat vardı.

—Yoruldum.

—Hah yavrum! İyi aklıma getirdin. Ben de yorulmuştum. İhtiyar kadın Turgut’un yüzüne gülerek bakıyor ve onu okşuyordu. O da taşın bir kenarına oturdu. Birtakım işaretler yaptı. Bu esnada akıllara durgunluk verecek bir şey oldu. Taş, yerinden kımıldamaya, uçmaya başladı. Turgut, hayretle gözlerini açtı ve bir çılgılık çıkardı.

—Korktun mu yavrum?

Taş; dağların, bayırların, çayırların üzerinden bir kuş gibi uçuyordu. Turgut, aşağılara baktığı zaman gözleri kararıyordu.

bulutlardan geçtiler, pek çok gittikten sonra alçalmaya başladılar. Bir çayırın kenarında taştan indiler. Çayır yemyeşildi. Ötesinde berisinde güzel çiçekler vardı. Turgut:

—“Oh, ne güzel çiçekler!” diye sevinerek bağırdı ve bir demet yapmak için koparmaya başladı. İhtiyar kadın Turgut’un elinden tutarak:

—At yavrum onları! Ne yapacaksın? Bizim gideceğimiz yerde çok daha güzel çiçekler var. Peri kızları onların arasında oynasınlar. Renkleri, kokuları insanı bayıltır. Küçük peri kızları onlardan çelenk yaparak başlarına takarlar.

Turgut’la ihtiyar, çayırı geçtiler, bir yola geldiler. Yan yana yürüyorlardı. Uzakta bir köyün minaresi gözüksü. Turgut:

—“Oh!” dedi. Geldik, orada mı?

—Yanıyorsun yavrum. Peri kızlarının sarayı çok ama çok süslüdür. Uzaktan pırıl pırıl yanar. Köye vardikten sonra birer eşeğe bineriz ve ondan ötesine biraz da eşekle gideriz, dedi.

Yavaş yavaş köye vardılar. Turgut etrafa mütecessis nazarla bakıyordu.

Öğlen olmuştu. Minarede beyaz sarıklı bir adam ezan okuyordu. Bir çeşmenin önüne geldiler. Turgut susamıştı, koştu, oluktan bir kol kalınlığında akan soğuk sudan kana kana içti. Sonra koşarak yine ihtiyarın yanına geldi. Turgut, çeşmenin yolunda yem arayan yeşil kanatlı ördekleri korkutmuştu.

—“Sen de bir yudum su iç nine!” dedi.

—Hayır yavrum! Periler Sarayı’nın bahçesinde büyük bir havuz var, oradan billur gibi sular akar. Oraya vardığın zaman ondan iç, bak ne tatlıdır.

Köy, çok sessiz idi. Hiç insan gözükmüyor gibi idi. Turgut, yalnız dört kişi gördü. Bunların ikisi ak sakallı birer ihtiyardı. Kollarını sıvamışlar, camiye gidiyorlardı. Birisi ihtiyar bir kadın idi. Önündeki eşeğe usul usul vurarak yürüyordu. Diğer de minarede ezan okuyan adam idi. Turgut hayretle:

—“Nine! Bu köyde hiç çocuk yok mu?” diye sordu.

—Hayır yavrum!

—Neden?

—Periler Sarayı’nın şanı buralara kadar yayıldı. Bütün köy çocukları Periler Sarayı’nı bulmak için bu köyden çıkmışlar, bir daha dönmemişler.

—Acaba Periler Sarayı’na vardılar mı?

—Hayır, Periler Sarayı’na gelmediler.

—Ya ne olmuşlar!

—Kimse bilmiyor yavrum, hiçbir haber yok.

—Vah zavallılar!

Bu esnada köyün en son evinin önüne gelmişlerdi. İhtiyar kadın büyük bir kapının önünde durdu, yerden bir taş alarak kapıya vurmaya başladı. Biraz sonra kapı yavaşca açıldı.

İhtiyar kadın Turgut’a:

—“Burada bekle!” dedi ve içeriye girdi. Biraz sonra iki eşek ile çıkarak:

—“Haydi yavrum, bin de gidelim!” dedi.

İhtiyar kadın Turgut’u kucaklayarak eşeğe bindirdi. Bu esnada karşılarındaki evden bir kadın koşarak geldi, Turgut’u kucaklayıp uzun uzun ağladı. İki gözlerinden öperek:

—Ah, benim de senin gibi sevimli bir yavrucağım vardı, diye başını saçını yolmaya başladı. Kadın gittikçe bu sözlerini çoğaltıyordu. Turgut bile bundan müteessir oldu.

İhtiyar kadın da diğer eşeğe binmiş ve Turgut’un eşeğinin ipini çekiyordu. Eşek yürümeye başladı. Öteki köylü kadın hâlâ hıçkırıyordu.

Diğer kapılardan da yüzlerce kadın çıktı, “Vah çocuğum, ah çocuğum!” diye ağlamaya başladılar.

İhtiyar kadın şimdi Turgut’un eşeğinin ipini hızlı çekiyor ve çabuk çabuk gidiyorlardı. Arkalarında kalan köyden büyük bir vaveyla kopmuştu.

Esrarlı Değirmen

Akşam yaklaşıyordu, güneş ufka yaklaşmış, batmak üzere idi. Etrafa bir hüzün çökmüştü. İhtiyar kadın Turgut’un eşeğini yoldan ayırdı, bir müddet tarlalardan gittiler. Sonra bir çimenliğe geldiler, yakından bir çayın çağıldayan sesi geliyordu. Biraz daha gittiler, durdular.

Evvela ihtiyar kadın yere atladı,

—Sen de in yavrum!

—İnemem, indiriver!

Kadın, Turgut’u kucaklayarak indirdi. Turgut’un ayakları uyuşmuştu. Birkaç şaşkın adım attı. Etrafın hüznü ona da çökmüştü. Biraz yürüdüler, bir değirmene vardılar. Kadın, kapıyı yumrukladı, bir delikanlı açtı. İhtiyar kadın Turgut’a:

—“Gel yavrum! Akşam yaklaştı, gece yolumuzu şaşırırız, geceyi burada geçirelim!” dedi, içeri girdi. Turgut da onu takip etti. Karanlığı geçtiler. İçeriden un kokusu geliyordu. Köşede öten cırcır böcekleri sessizliği ihlal ediyorlardı.

Küçük bir odaya girdiler. Odada perişanlık vardı. Yerde eski püskü bir kilim, karşı ocağın yan tarafında iki köşede yamalı iki minder vardı. Ocakta çatırdayarak yanan ateş, etrafını iyice aydınlatmıyordu. Köşedeki minderde oturan pos bıyıklı bir adam misafirlere:

—“Hoş geldiniz!” dedi ise de oturduğu yerden kalkmadı. Bağdaş kurmuş, sırtına paltosunu örtmüş ve ocaktaki ateşe elini uzatmış ısıniyordu. Pos bıyıklı adam:

—“Mahmut, bir minder getir!” diye oturduğu yerden bağırdı.

İhtiyar kadına kapıyı açan adam dipten eski, yamalı, rengi solmuş bir minder getirerek ocağın önüne koydu. Beyaz duvarlara, yanan ateş, heyulalar (korkunç hayal) resmediyordu. Pos bıyıklı adam, ocaktaki kahveyi ateşe iyice soktu, ocağa birkaç odun daha attı.

İhtiyar kadın da ocağın önündeki mindere oturdu. Genç oğlan ise yere diz çöktü.

İhtiyar kadın:

—“Yavrum, Turgut! Senin uykun gelmiştir, çok yoruldun, şuraya yat da uyu!” dedi.

Turgut da oradaki toprak kokan mindere uzandı. Hakikaten çok uykusu gelmişti. Bir müddet annesini ve babasını düşündü sonra Periler Sarayı aklına geldi. Buraya niçin geldiğini, bu ihtiyar kadını niçin takip ettiğini hiç düşünmedi bile!

Bir müddet sonra gözlerini kapayarak uyudu, kaldı.

Pos bıyıklı adam ihtiyar kadına sordu:

—Söyle bakalım! Ne yaptınız, orasını buldunuz mu?

—Bulduk.

—Nasıl, çok para var mı?

—Kıymet biçilemeyecek kadar çok, insanın gözlerini kamaştırıyor.

Genç adam kahveyi çabuk pişirdi ve büyük fincanlarla evvela ihtiyar kadına sonra pos bıyıklı adama sundu. İkisi de kahvelerini içmeye başladılar.

Mahmut sevinerek söze katıldı:

—Oh! Çok mu dedin? Artık zengin olduk, değil mi Ağa’m?

Pos bıyıklı adam:

—Anlat bakalım canım, neler yaptınız, diye kadını zorlayınca ihtiyar nine anlatmaya başladı:

Sayfa 6

Esrar

—O kâğıtların tarif ettiği köyü bulduk.

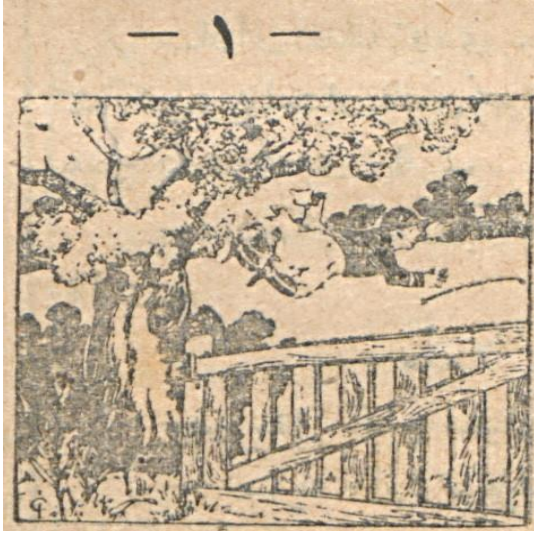
—Tamamen tarif ettiği gibi mi?

Genç adam hiç mükameleye (konuşma) karışmıyor, sade dinliyordu.

—Evet, tarif ettiğiniz gibi bir

yamacın sırtında, önünden çay geçiyor. Ondan ötesi uzun bir ova... Yanı başında büyük bir dağ var. Tam aradığımız köy... Vardık, yanımda daha üç kişi vardı -senin tavsiye ettiğin adamlar-. Mağarayı bulduk, içeri girdik. Birçok karanlık yerler yürüdük.

[Sonu gelecek sayıda]

Bu süvarinin atını bulabilir misiniz?

Bu köpeklerin sahibi nerededir?

Firavun

[Mısır'ın eski padişahlarına "firavun" denilirdi.]

Firavun, gören gözleri şaşırtacak gibi büyük sarayında karısı ile birlikte oturuyordu. Bu büyük sarayın etrafı yine büyük bir bahçe ile sarılmış ve koyu gölgeli ağaçların arasında da bir küçük gölceğiz vardı.

Aydınlık gecelerde kayığa binerek gölde gezmek Firavun'un en büyük zevki idi. Bir gece yine böyle gölde kayıkla gezerken suyun üzerinde yüzen bir nilüfer çiçeğini almak için kolunu uzattığı zaman başındaki tacı göle düştü ve batarak görünmez oldu. O zamanlar Mısırlıların âdetine göre başındaki tacını kaybeden padişahlar, bir daha padişahlık edemezlerdi.

Mutlaka sarayını da memleketini de terk etmeye mecbur idilerdi.

Zavallı Firavun! Şimdi ne yapsın? Ümitsizlikten ellerini ovuşturup olduğu yerde kıvranıyordu. Gölde yüzmekte olan gümüş gibi parlak balıkları çağırdı, zümrüt gibi yeşil kurbağaları çağırdı.

Boş, boş, boooş... Hiçbirisi ona tacını getirip veremezdi.

Firavun'un aklına bir şeytanlık geldi. Hemen bütün saraydaki adamlarını, kadınları çağırdı ve gölde periler bulunduğunu, bu perilerden birinin gölden çıkarak tacını çalıp yine su içine daldığını anlatmaya başlamış idi ki gölden ihtiyar bir Firavun başını çıkardı, sert sert bakışlarıyla onları süzmeye başladı. Herkes gibi

Firavun da ilkin çok korkmuştu, ona tacının kaybolduğunu çabucak söylemeye mecbur oldu ve tacını getirmesi için ihtiyar Firavun’a ricaya başladı.

Çok kurnaz olan Firavun, tacı getirecek olursa kendisine ne mükâfat vereceğini her şeyden evvel sormayı unutmadı.

Tacını kaybeden Firavun:

—“Ne istersen vermeye razıyım!” dedi.

—Mademki her şeyi vermeye razısın, benim oğluma güzel kızını vereceksin. Nasıl? İşine geliyor mu?

Firavun, bu cevap üzerine dudaklarını ısırdı. Gölden başını çıkaran alelacayıp ihtiyarın böyle bir teklifte bulunacağı hiç aklına bile gelmemişti. Firavun, ihtiyara altınlar, elmaslar, dünyanın en kıymetli şeylerini, kendisinin bütün hazinelerini vermeyi teklif etti, yalnız biricik kızını istememesini rica etti. Nafile, nafile! İhtiyar Firavun,

—“Güzel kızını oğluma vermeyecek

olursan benden hiçbir yardım bekleme!” diye ısrar ettikçe genç Firavun nihayet razı olmaya mecbur oldu.

Bunun üzerine ihtiyar Firavun göle daldı ve tacı çıkararak ona verdi.

Firavun, o gece gözlerini kırpmadan sabahı buldu. Derin derin düşünüyor ve kızını vereceğini vadettiği için içi kan ağlıyordu. Bununla beraber “Çocuğun büyümesine kadar epey zaman var.” diye kendi kendini avutuyordu. Çünkü küçücük kızı henüz beşikte yatan bir bebek idi. Kız büyüyünceye kadar belki bir kurtulma çaresi de bulabilirdi.

Bir gün Firavun’un aklına bakın ne geldi? Memleketteki bütün ustaları çağırttı. Gölün etrafına yüksek bir duvar yaptırmaya başladı. Duvar yükseldikçe Firavun’un yüreği de birer karış yağ ağlıyordu. Duvarın gölün etrafındaki çepeçevre yüksekliği arzu ettiği kadar olunca artık gölden çıkan Firavun’un oğluna küçücük kızını vermeyi unutmuştu

bile...

Küçük firavun kızı büyüyor, büyüdükçe de bir afacan güzel oluyordu. Yavaş yavaş artık yetişt i ve saray bahçesinde gezinmeye başladı. Bir gün küçük kız yine bahçede gezinirken yanından gayetle güzel bir arabanın geçtiğini gördü. Arabada koşulu beygirlerin hamutlarıyla dizginleri gözleri kamaştıracak gibi altından olduğundan parıl parıl yanıyordu. Araba içinde güzel bir çocuk oturuyordu. Geçerken Firavun'un kızını gülerek selamladı. İkinci gün araba yine oradan geçti ve kız tekrar gülerek selamladı. Üçüncü, dördüncü gün hep geçti.

Beşinci gün idi. Firavun, kızı ile bahçede gezinirken altın araba yine geçiyordu. Firavun, onu durdurdu. Ve içindeki genç çocukla konuşarak ertesi gün için onu sarayına davet etti. Genç delikanlı, davete geldi. Hem de ne geliş!.. Görmeye değer! Üzerinde öyle bir elbise vardı ki o zaman Mısır'da bu çeşit ruba hiç görülmüş şey değildi. Sırtında uzun bir manto vardı ki etekleri yerlerde sürükleniyor ve ayaklarını tamamıyla örtüyordu. Genç çocuk, sırtından mantosunu almak istedikleri vakit:

—“Pek rica ederim, almayınız. Çünkü uzun bir hastalıktan henüz kalktım, bacaklarım sızlıyor!..” diye mantosunu çıkartmadı.

Artık genç delikanlı, her gün Fira-

vun'un sarayına geliyor, birlikte eğleniyordu. Nihayet Firavun'un kızının bu gençle evlenmesi kararlaştırıldı [Ha! Size söylemeyi az kaldı unutuyordum. Genç delikanlı yürüyemiyordu ve daima iki hizmetçi onun kollarına girerek gideceği yere götürüyorlardı.]. Genç delikanlı çok güzel ve çok akıllı olduğu için onun yürüyememesine hiç kimse ehemmiyet bile vermiyordu.

Bir gün artık Firavun'un kızı güzel delikanlı ile evlenmişti. Kız; hizmetçiler, kocasını yatak odasına götürürlerken ne gördü, biliyor musunuz? Manto aralıklanmış ve genç kocasının bacakları yerine kocaman bir balık kuyruğu meydana çıkmıştı. Tali'siz Firavun kızı!.. O gece sabahlara kadar uyumamış, sade ağlamıştı. Sabah olur olmaz hemen babasına koştu ve gördüklerini ağlaya ağlaya anlattı. Firavun, bundan hiç korkmadı ve derhal gölden çıkan ihtiyar Firavun'a ettiği vaadi hatırladı. Aynı zamanda gördüğü balık kuyruğunu hiç kimseye söylememesini ve bunu kocasına da hiç belli etmemesini sıkı sıkıya tembih etti.

Firavun, kızından bu haberi alır almaz kalktı, o vakit Mısır'ın en büyük sihirbazı olan Koca Kâhin'e gitti [Kâhin, zamanının her şeyini bildiğini iddia ettiği o vakitki papaslar idi]. Kâhin hemen bütün kitaplarını karıştırdı, araştırdıysa da Firavun'un bahsettiği meseleyi bir türlü bulamadı. Firavun, artık ümitsizlenmeye

başlamıştı ki kâhin birdenbire yerinden kalktı ve gizli bir dolaba giderek dedelerinin dedelerinden kalmış eski birtakım kitaplar çıkardı.

Karıştırdı, karıştırdı. Firavun'un yüreğine soğuk su serpecek gibi bir şey buldu. Şimdi Kâhin, Firavun'a okuyordu:

"Gölün bulunduğu yerde çok eski zamanlarda gayetle güzel bir saray varmış. Bir düşman, fenalık yapmak için bu sarayı sihirlemiş olduğundan o zamandan beri Firavun ile oğlu, diğer çoluk çocuğu ve bütün saray halkı gölde su içinde yaşamakta imişler."

Firavun, eğer bu sihri çözecek olursa pek büyük mükâfat vereceğini Kâhin'e vadetti. Mükâfatın büyüklüğünü işiten ve zenginliği göz önüne getiren ihtiyar Kâhin:

— "Gelecek ayın on beşinde göle girip ihtiyar Firavun'un kuyruğunu kesecek olursan sihir bozulacaktır!" dedi. Ama bu işi üç kere yirmi dört saatte yapacaksın. Eğer yapmazsan hem sihir bozulmaz hem de kendin ölümü bulursun.

Firavun ayın on beşini bekledi. Ay henüz doğmuş ve gümüş bir tepsi gibi parlayarak gökyüzüne yükselmeye başlamıştı ki Firavun da gölün etrafındaki yüksek duvarın üstüne bindi ve kendisini göle attı. Firavun'un yapacağı bu iş, pek kolay bir iş değildi. Çünkü şimdi gözü önünde ihtiyar ve balık

kuyruklu Firavun, bir balık gibi kolayca yüzüyor, bizim Firavun ise elinde kılıcı, zoruna yüzebiliyordu. Bundan başka Firavun'un ayaklarına yosunlar dolanıyor, süngerler mani oluyor ve keskin mercanlar bacaklarını paralıyordu. Hele sazlar bir ustura gibi her yerini çizip kanatıyordu. Ama işte! Balık Firavun, bizim Firavun'un önünden kaçıp kurtulayım, derken

— "Harrırş!"

diye kuyruğu öyle bir kesildi ki...

İhtiyar Firavun'un kuyruğu kesilmesi ile dehşetli bir gürültü oldu. Yerle gök yerinden oynadı ve bizim Firavun'un aklını oynatayazdı, bayıldı kaldı.

Ayıldığı zaman kendisini büyük bir mermer sarayda, çok süslü bir ipek divan üzerinde buldu. Etrafindakiler, hep kendi adamları ve hepsi ona gülerek, sevinerek bakıyorlardı. İhtiyar Firavun ile yine onun gibi balık kuyruğu olan oğlunun —her ikisinin de— kuyrukları düşmüş, yine insan olmuşlardı. Gölün yerinde ise yeller esiyordu. Şimdi Firavun'un kızı ile ihtiyar Firavun'un artık kuyruğu düşen genç oğlu için tekrar kırk gün kırk gece düğün yaptılar. Bu düğünde ben de bulundum. Ne gülüyorsunuz çocuklar? Ben üç bin dokuz yüz doksan dokuz buçuk yaşımdayım. O kadar ihtiyar olmasam size hiç böyle güzel masal anlatabilir mi idim?

-Masalcı-

Yasemin Hanım

-Büyük Türk Romanı-

(Tire)'nin dağlarında artık akşam oluyor ve kırmızı güneş, yakındaki bir tepenin arkasına saklanıyordu ki (Konur Atay), kumandası altındaki süvarilerine:

—Dur!

kumandasını vermişti.

Alay, atlardan yere atladılar, hayvanlarını birbirlerine bağlayarak yeşil vadideki çayıra saldı. Çok geçmeden gökyüzündeki yıldızları gümüş Ay, ziyasıyla bastırdı ve ılık hava gittikçe serinlemeye başlayarak ötede beride ötüşen böcekleri susturdu. Alayın karakolları, gösterilen noktalarda kalarak diğerleri yorgun uykularına daldılar. Başları tolgalı, küçük atlara binen bu eğri kılıçlı Orta Asya süvarileri (Tire)'yi zapt eden (Aksak Timur) ordusunun bir kolu idi. Ödemiş'i çiğneyerek geçen, geçtikleri yerlere korku ve ölüm saçan bu kahraman Türkler, Türkistan'dan beri geldikleri dağlarda, bellerde, derelerde, tepelerde, ovalarda evsiz barksız, çadır aramayan ve hayatını atının üzerinde geçiren insanlardı.

O zaman at üstünde büyüyen, at üstünde uyuyan, at üstünde yaşayıp yine at üstünde ölen bu büyük milletin büyük ve çok fedakâr evlatlarından bir alay asker işte Akdeniz'e kadar erişiyorlardı.

Önlerine çıkarak boyun eğenler Türklerin eğri kılıçlarını öpüyor ve böylelikle canını, malını, mülkünü kurtarıyor; eğri

kılıçlara karşı koyanlar kesilerek, doğranarak kesilmiş başlarından kuleler yapıyorlardı.

(Tire)'nin dağlarında geceleyin Timur Han'ın süvarilerinden bu alayın bir karakolu yakındaki bir yerde gördüğü bir ışığı arkadaşlarına gösterdi. Birkaç karakol toplanarak uzaktan uzağa ışığı tetkik ettiler ve şüphelerini, anlayabildiklerini gidip kumandanları "Konur Atay"a söylediler.

(Konur Atay)

—“Işığın etrafında insan gölgesi var mı?” diye sordu.

Karakollar, kumandana kati bir cevap veremediler. Türk'ün tamamıyla bilmediği, anlayamadığı işlerde muhafaza ettiği sükûtu "Konur Atay"a omuz kaldırmakla bildirdiler.

Aksak Timur'un kuş uçurmayan, her şeyde büyük kumandanlarından aldıkları emir üzerine yalnız Türk menfaatini, Türk'ün faydasını düşünen bu Tatarları[*] böyle ta burunlarının dibine kadar sokulan bir düşman tarafından acaba sarılmışlar mı idi? Alayın mevcudu tam ve efradı kavgada pişkin olmakla beraber sezilen tehlikenin ne olduğunu anlamak ve hakikaten böyle bir şey var ise mutlaka önünü almak lazımdı. (Konur Atay) siyah ve parlak gözlerini ışığın görüldüğü yere dikerek kaşlarını çattı ve emretti:

—Onbaşı'yı çabuk bana çağırınız!

Karakollar yine yerlerine gittiler, iki dakika

[*] (Tatar) bir asker tabiridir ve orduya baş çeken pişdarlık eden takıma denir.

Sayfa 12

sonra kısa boylu, tıknaz, pancar gibi kırmızı yüzlü fakat bir maymun kadar çevik Onbaşı, başındaki kalpağı çıkarıp koltuğunun altına kıştırarak Kumandan'ın çadırına girdi.

(Konur Atay):

—“Sungur Onbaşı!” dedi. Karşımızdaki tepede karakollar ateş görmüşler, gelip haber verdiler, ben de gördüm. Çabuk

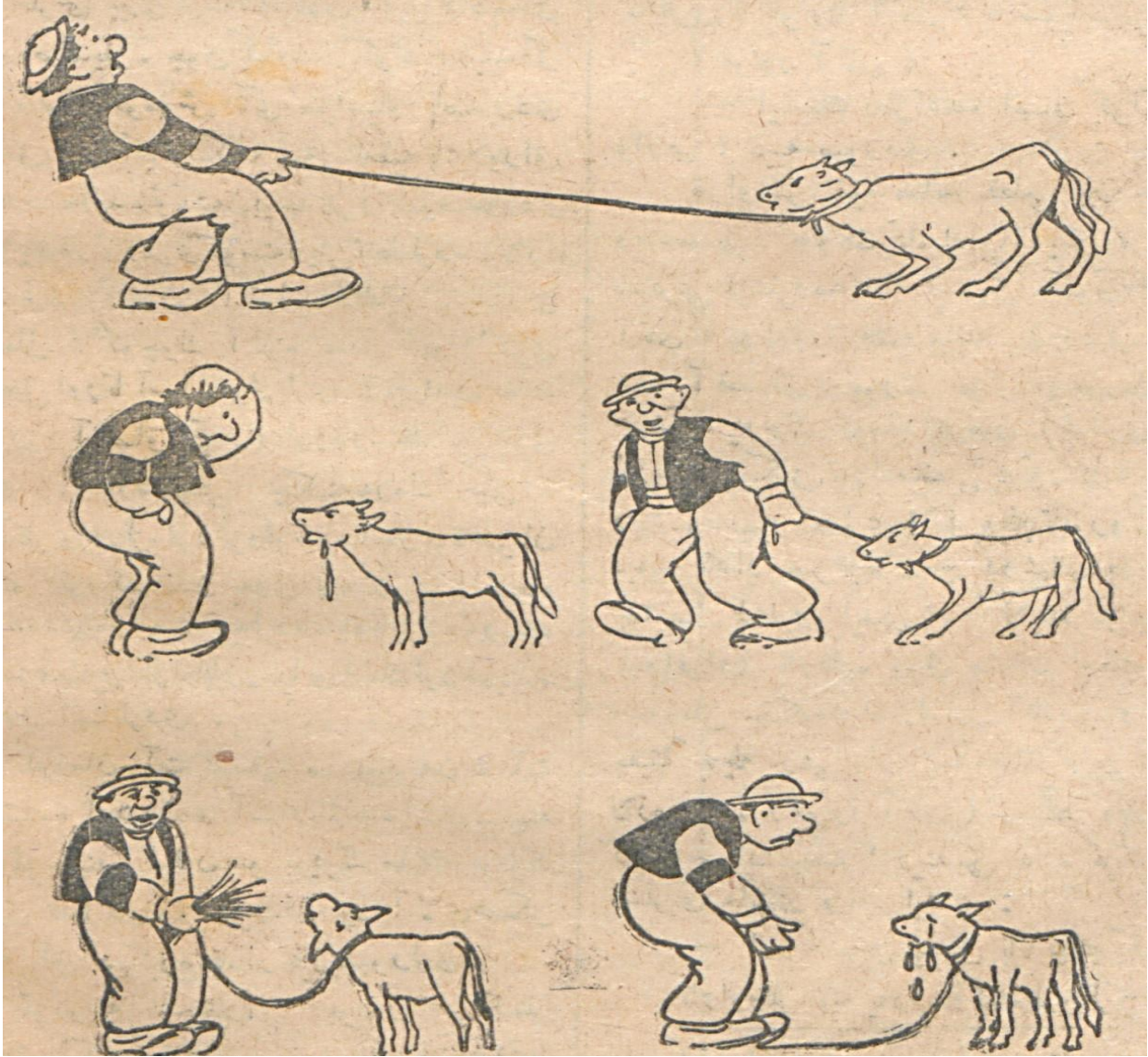
bir tatar kolu çıkar, ateşin ne olduğunu anla!

Sungur Onbaşı, emri aldığı gibi derhal çıktı, derin uykuya dalan alayın içinden en güvendiklerini seçti ve ışığın geldiği tepeye gönderdi.

Şimdi önde elli fedai hiç konuşmaksızın, sessiz ışığa doğru ilerliyorlardı. Yarım saat sonra arkalarından kuvvetli

Karikatür

Salağın

Sayfa 13

bir de süvari kolu yola çıktı.

Elli fedai yokuşlar tırmandılar, çukurlarda sık adımlarla yürüdüler ve nihayet ışığın görüldüğü tepeye çıkmaya başladılar. Süvari kolu kendilerini yakından takip ediyor ve aralarındaki bağı kesmiyordu.

Elli fedaiden on ikisi nihayet tepeye çıktılar ve ışığı buldular. Burası bir kulübe

idi. İçinde üç genç kız ocak başında çatırdayarak yanan ateşin etrafına oturmuşlar hem birbirleriyle anlatıyorlar hem de hararetli hararetli çalışıyorlardı. Hiç gürültü çıkarmaksızın kulübenin ta kapısına kadar gelen (Sungur Onbaşı) içerideki kızları ve ne yaptıklarını şöyle bir süzdü. Neler konuştuklarını anlamak için kulak kabarttı.

Aklı

Kulübedeki birbirinden güzel olan üç kızın kardeş olduklarını konuşmalarından anladı. Bunlar birbirlerine abla diyorlar ve şuradan buradan bahsederek ellerindeki ketenleri temizleyip iplik eğiriyorlardı. Bir sıra keten ipini silkerek alındaki teri silen en büyükleri:

—“Kızlar!” dedi. Bu Aksak Timur denilen Türk de az yaman şey değilmiş ha! Geçtiği yerleri kasıp kavurmuş, taş taş üstüne koyarak bir şeyler bırakmamış. Beni bana bıraksalar şu adamla evlenir ve bütün ömrümü bol bol et yemekle geçirirdim. Bu fakirlik artık canıma tak dedi. Bari biraz beslenirdim.

Diğer kardeşi ona cevap verdi:

—İlahi sen de abla! Düşündüğün şeye bak! Timur Padişah beni alsa ondan bol yemek, bol et yerine halis francala ekmeği ister ve bütün ömrümü bu fakirlikte çektiğim açlığın acısını çıkarmakla geçirirdim.

Sıra içlerinden en güzel olan en küçüğe gelmişti:

—Timur Padişah’tan böyle inayetler hiç beklemeyin kızlar! Çok kan döken bu topala

ben kabil olsa güzel bir külah giydirirdim.
(Bitmedi.)

Atalar sözü:

(Kendini bil! Yaptığın işi çok dikkatli yap!)

Sevgili okuyucularımıza bu sayıdan başlayarak uzun ve çok mükemmel millî bir roman hediye ediyoruz. Romanımızın adı “Yasemin Hanım”dır. Bilhassa hanım kızlarımıza artık başlayan uzun kış gecelerinde çok tatlı vakit geçirecektir.

Kahramanı “Yasemin” güzel Anadolu’muzun temiz sinesinde yetişmiş “Yıldırım Bayezid” zamanında Anadolu’yu baştan başa işgal eden ve (Timurleng) denilen “Aksak Timur”u akıllara hayret verecek gibi hilelerle kapana düşüren bir Türk kızıdır.

Okuyucularımızın yazılarından

Küçük Türkan'ın Rüyası

Henüz yedi yaşında olan küçük Türkan'ın babası ölmüş, zavallı anneciği ise gece gündüz çalışarak ekmek parası kazanmaya çalışıyordu. Türkan, kendileri için çalışıp didinen annesine yardım etmek istiyor idiye de o, buna razı olmuyordu. Bununla beraber fakir kadıncağz hiç durmaksızın çalışmaktan gittikçe zayıflıyor, takatsiz kalıyordu.

Nihayet hastalandı da... Kahraman kadın çok büyük fedakârlık yapıyor, hastalığını bile Türkan'a belli etmek istemiyor ve yine çalışmasına devam etmek istiyordu ama buna muvaffak olamadı, iyiden iyiye yatağa düştü.

Zavallıların hali çok fenalaşmıştı çünkü artık yiyecek bir dilim ekmekten başka bir şeyleri kalmamıştı. Hastaya doktor getirmek, muayene ettirmek lazımdı, fakat ne ile? Beş paraları yoktu ki!..

Küçük Türkan, hasta annesinin etrafında pervane gibi dolaşüyor, her ihtiyacını savmaya çalışıyordu. Zavallı

yavrucağın en büyük kahır, annesine içirecek sıcak bir çorba bulamaması idi.

Türkan ayrı bir odada oturmuş, başını elleri arasına alarak düşünüyordu. Artık ortalık kararmaya başlamış ve herkes evlerine çekilmiş olduğundan sokaklarda ses selen kalmamıştı. Küçük Türkan da düşüne düşüne uyuyakaldı.

Çok güzel, dünyada güzellikte eşi bulunmayacak kadar dilber bir kız, yavaşıca kapıyı açarak Türkan'ın başucuna geldi. Küçüğü kucağına aldı, birkaç kere öptükten sonra niçin böyle düşündüğünü sordu. Türkan, annesinin hastalığını, hekim getirecek paraları, hele yiyecek hiçbir şeyleri olmadığını ağlayarak anlattı.

Gelen güzel kız tekrar Türkan'ı öperek hiç merak etmemesini ve bahçedeki otlardan bazılarını toplayıp annesine içirecek olursa hastalıktan kurtulacaklarını söyledi ve "Allah'a ısmarladık güzel Türkan! Sen hiç merak etme! Her şeyiniz

yine düzelecek ve rahat olacaksınız!” diyerek çıktı, gitti.

Türkan, uykudan uyandığı zaman güzel kızı aradıysa da bulamadı. Artık sabah olmuş ve güneş doğmuştu. Rüya gördüğünü anlayan Türkan, “Acaba rüyada gördüklerim hakikat çıkar mı?” diye düşünürken dışarıdan:

—“Türkan! Türkan!..”

diye haykıran bir ses işitti. Hemen dışarı fırladı ise de hiç kimseleri bulamadı. Tekrar içeriye girdiği zaman ise büsbütün şaşırıp kaldı. Çünkü güzel ve gümüşten bir tepsinin içinde türlü türlü yemekler, tatlılar ve hasta annesi için ayrıca sıcak süt vardı.

Türkan hemen koştu, annesine sütü götürüp içirdi. Hasta kadıncağz biraz canlandı ve biraz sonra uyuyakaldı.

Türkan, annesi uyuduğu gibi evlerinin arkasındaki büyük bahçeye çıktı ve rüyasındaki güzel kızın tarif ettiği otları kolayca bularak topladı. Eve getirip ateşte hazırladı ve annesine içirdi.

Akşamleyin yine Türkan’ı bir ses

çağırdı ve tekrar bir tepsi yemek getirilmişti. Bu defa tepsideki tabakların birisinin içinde altın çerçeveli bir de küçük ayna vardı.

Türkan, bu aynayı cebine koydu, annesine göstermedi.

Geceleyin Türkan uyuduğu zaman bu güzel kız yine rüyasında ona görünerek:

—Artık annen iyileşti ama yine çok çalışacak olursa tekrar hastalanır. Bugün yemek tepsisinin içinde bulduğun küçük ayna sihirlidir. Ona bakıp da size ne lazım olduğunu söyleyecek olursan istediğin şeyler çabucak önüne gelir. Ben size artık yemek getirmeyeceğim. Yemeklerinizi size ayna getirir, dedi ve çıktı, gitti.

Türkan, güzel kıza teşekkür etmeye çalışırken uyandı. Etrafına bakındı ise de yine rüya görmüş olduğunu anladı.

Sabah olup herkes işine gücüne giderken Türkan’ın anneciği de inleye inleye yatağından kalkmış ve işine gitmek için hazırlanıyordu. Türkan, annesini gitmekten alıyordu. Oturttu, rüyasını anlattı.

Kadıncağz, gelen yemekleri ve toplanan otlardan hastalığının geçtiğini düşünerek eldeki aynadan kendilerine fayda geleceğini

hesap etti ve:

—“Hele bir tecrübe edelim, belki doğru çıkar!” fikriyle aynayı aldı ve bakarak: “Bize lütfen yemek getirir misiniz?” diye söylendi. Derhal önlerine bir tepsi yemek geldi.

Artık canları ne istiyorsa hemen getirtiyorlar ve gittikçe zenginleşerek günden güne rahat yaşıyorlardı. Yavaş yavaş kendilerine mükemmel bir ev, bir güzel bahçe, birçok hayvan tedarik ettiler.

Türkan temiz kalpli olduğunun mükâfatını bulmuştu.

İzmir
Aytekin

Çocuklara Müjde

“Çocuk Yıldızı” sevgili okuyucularından gördüğü derin sevgiye karşı pek yakında size çok daha mükemmel, süslü olarak çıkacaktır.

“Çocuk Yıldızı” küçük okuyucularına bir kolaylık olsun diye (15) kuruş mukabilinde bir aylık abone dahi kaydetmeye başlamıştır, koşunuz! Bu, hiçbir mecmuanın size veremeyeceği bir fırsattır.

Yıldız'la Orhan Ay'a Nasıl Çıktılar?

Ay'daki Perinin Sarayında Bir Gece

Çocuklar karınlarını iyice doyurduktan sonra peri gelip onları aldı ve çok büyük, çok da süslü bir salona götürdü. Şuradan buradan konuşmaya başladı.

Sonra çocuklar, pek yorgun oldukları için anları aldı, bir yatak odasına götürdü. Burası büyük bir oda ve her yeri mavi atlas ile, tavanı da yıldızlarla süslenmiş idi. Peri Yıldız'la Orhan'ı yataklarına yatırdı ve:

—“Allah rahatlık versin güzel yavrucaklar!” dedi.

Çocuklar ikisi birden cevap verdiler:

—Size de Allah rahatlık versin

Peri Hanım!...

İkinci Gün

İkinci gün iki küçük yavrucak uykudan uyandıkları vakit kendilerinin nerede olduklarını bir türlü anlayamadılar, birbirlerine sormaya başladılar:

—Biz neredeyiz?

Bu soruya yine Orhan cevap verdi:

—Haydi sen de! Sanki bilmiyormuş gibi soruyorsun. Ay'daki Peri Hanım'ın evindeyiz.

—Ay'daki Peri Hanım'ın evinde mi dedin?
Oof! Ne kadar uzaktayız,

ben annemle babamı görmek istiyorum, çok özledim onları...

—Ooo! Dur bakalım! Bir gün bir gece içinde özlemek olur mu imiş? Bugün Ay’da bir seyahat yapacağız, birçok yerleri gezip göreceğiz. Sonra... sonra da balonlarımızın yanına gidip yine Dünya’mıza döneceğiz. Anladın mı kızım?

—Bravo Orhan ağabey! Eve döndüğümüz zaman annemle babamı tekrar göreceğiz ya!..

Ay’da Seyahat

Yıldız, son sözlerini söylediği vakit ellerini çırpmaya başlamıştı. Bu gürültüyü işiten Peri, çabucak kapıya gelerek içeriye girmek için müsaade istedi de:

—“Ne var çocuklarım?” dedi. Çok erken uyanmışsınız. Haydi buyurunuz, kahvaltı hazır.

Çocuklar Peri’ye yine teşekkür ettiler, gittiler ve Peri ile birlikte Ay’ı gezmeye çıktılar.

On Altı Cücenin Marifetleri

Yıldız’la Orhan’ı Peri gezdirirken Ay’daki bütün cüceler ki bunlar olup

olacağı on altı tane idiler. Çocukları ne yapıp yapıp Ay’da bırakmayı akıllarına koydular ve onlarla Ay’da insanların çoğalacağını hesap etmeye başladılar. Bunun için cüceler çocukların balonlarıyla sepetin bulunduğu yere gittiler. Balonları çalarak kaçtılar. Zaten Ay’da Peri ile bu 16 cüceden başka hiçbir insan yoktu. Zavallı sersember! Böylelikle Ay’daki insanları çoğaltmayı düşünüyorlardı.

Cüceler Hesaplarında Aldandılar

Çocuklar, Peri ile birlikte Ay’ı dolaşp birçok şeyler gördükten sonra saraya döndüler ve biraz dinlendikten sonra da doğruca balonların olduğu yere gittiler. Orhan, balonları çıkarmak için sepetin kapağını kaldırınca hayretinden donakaldı.

Vay! Şimdi ne yapacağız?

Zavallı yavrucaklar, kahrından hüngür hüngür ağlamaya başladılar. Yakındaki bir kocaman kayanın arkasında saklı olan birkaç cüce onlara sırtarak bakıyorlar ve bulundukları yerde zıp zıp sığıyorlardı.

Uzun uzadıya kahrılanarak başını saçını yolmaktan bir fayda gelmeyeceğini düşünen Orhan:

—“Sen merak etme yavrum! Ben şimdi onun çaresini bulurum!” diye Yıldız’ın elinden tuttu, gitmeye başladılar. Balonlarının kaybolduğunu gidip Peri’ye söyleyecekler ve onları tekrar Dünya’ya indirmesi için bir çare bulmasını rica edeceklerdi.

Ha!.. Unuttum size söylemeyi çocuklar, Ay’da bizim Dünya’mızda olduğu gibi yürüyemiyorlardı. Kayanın birisi üzerine çıkıp da kollarıyla havada rüzgar yaptıkları gibi saatlerce uçuyorlar ve başka bir kayaya konuyorlardı. Çünkü Ay’da her şey bizim Dünya’mızdakilerden çok hafiftir.

Yıldız’la Orhan henüz saraya varmamışlardı ki karşlarına Peri çıktı. Peri de elinde şemsiye gibi bir şeyle onlara doğru geliyordu. Bu şemsiye bizim küçükleri Dünya’ya indirecek bir alet idi. Tayyareciler bugün ona “paraşüt” diyorlar ya! Ama biz şemsiye deyip geçelim! Çocuklar Peri’nin ellerine sarıldılar ve:

—Balonlarımızı kim almış bilmiyoruz!”

diye ağlamaya başladılar.

Peri, onları okşadı da:

—“Kim aldığını ben biliyorum yavrularım!” dedi. Sizin balonlarınızı çalan cücelerdir. Ama ben onların cezasını verdim. Sakın merak etmeyin! İşte bu şemsiye sizi tekrar Dünya’nıza indirecektir.

—Peki ama nasıl ineceğiz?

—Çok kolay, şimdi siz ikiniz de bu şemsiyenin altındaki sepetin içine yerleşiniz bakayım! (Çocuklar sepete girerek etrafındaki iplerden sıkı sıkıya tutundular.) Haydi! Sayıyorum: Bir... iki... üç!

Dünya’ya İnerken

Şemsiye, birdenbire havalandı ve Dünya’ya doğru gitmeye başladı. Çocuklar buna hem seviniyor hem de ceplerinden çıkardıkları mendillerini sallayarak:

—“Allah’a ısmarladık güzel Peri! Teşekkür ederiz!” diye haykırıyorlardı.

Güldüm !

-Atın topları! Bayram olsun-

Çoban Ali, torbasına ekmeğini katığını koymuş keçilerini de alarak ormana doğru gitmişti. Boynuzlarından birisi kırık olan bir keçi, boynundaki kocaman zili ile ötekilere baş oluyor ve körpe fidanların körpe yapraklarını yiyorlar, Çoban Ali de büyük, gölgeli bir ağaca arkasını vererek kaval çalıyordu. Çoban Ali'nin kavalı o kadar tuhaf sesler çıkarıyordu ki işitenler mutlaka kulaklarını tıkayıp kaçacak yer arıyorlardı. Çünkü zavallı Çoban, anadan doğma sağır idi. Fakat yine yarım yamalak konuşabiliyordu.

Hayvancağızlar tatlı tatlı karınlarını doyuruyorlar iken Ali'nin de karnı acıktı. Zaten öğle de olmuştu. Çoban, kavalını bıraktı, torbasını açıp yemeğini yemeye başladı. Artık güneş bütün sıcaklığıyla ortalığı kasıp kavuruyordu. Yemekten sonra bizim Çoban'ı uyku bastı. Dağarcığından kendisine yastık yaparak ağacın gölgesinde uyu yakıldı.

Çoban Ali epey uyudu, keçiler ise otlaya otlaya uzaklara gitmişlerdi. Sağır Çoban uyandığı zaman etrafında keçilerini aradı ama keçi değil şeytan bile bulamadı. Yakında bir tarlada bir çift öküz ile çift süren bir adam vardı, koşa koşa ona gitti. (Azıcık uykuya dalmıştım, keçilerimi kaybettim, ne tarafa gittiklerini görmedin mi? Eğer bulursam boynuzu kırık keçiyi sana bağışlayacağım, anam sütü gibi helal olsun!) dedi. Çiftçi de sağır idi. Elini kolunu sallayarak bir şeyler anlatan Çoban'a dik dik bakarak:

—“Ne yapayım hemşeri?” dedi. Fakirlik böyledir, şurasını arpa ekeceğim, bu gördüğün tarlaya da buğday ekeceğim.

Çoban Ali çiftçinin tarlalarını işaret etmesini (Şimdi şurada idiler ama buraya doğru geçtiler.) anladı ve o tarafa doğru giderek hakikaten keçilerini buldu.

Çoban Ali, sevincinden ne yapacağını şaşırmıştı. Hemen bir boynuzu kırık olan keçiyi katarak çiftçiye götürdü ve:

—Al bunu çiftçi dayı, anam sütü

gibi helal olsun!” dedi.

Çiftçi, Çoban’a dik dik bakarak:

—Ne söylüyorsun ay oğul! Ben ne senin keçilerini gördüm ne de bu keçinin boynuzunu kırdım!

—Canım, al bu keçiyi! Sana helal olsun diyorum!

—Keçinin boynuzunu ben kırmadım oğul!

Çoban Ali, karşısında inat eden çiftçiye bir türlü meram anlatamıyordu. Son defa olarak bir kere daha teklif etti:

—Al babacığım bu keçiyi!

İhtiyar çiftçi pullukta takılı duran demir çireşneyi yakaladı ve:

—“Ben sana keçileri görmediğimi söylüyorum, sen ise ‘Sen kırdın, sın kırdın!’ diye inat ediyorsun öyle mi? Yıkıl şuradan yoksa bu demirle kafanı dağıtırım ha!” diye Çoban’ın üstüne yürüdü.

Çoban Ali, çiftçiye keçiyi vermek ile iyilik yapmayı düşünürken çireşne ile karşısına çıkıldığından hiçbir şey anlayamamıştı. Keçiyi vermek için daha biraz inat etse mutlaka kavga hazırды.

Bereket versin ki beş on adım yakınlarındaki bir yoldan katırına binmiş bir hoca geçiyordu. Çoban, Hoca’ya durması için bağırmaya, elini kolunu sallamaya başladı. Hoca, katırı durdurdu. Çoban da kırık boynuzlu keçiyi sürükleyerek Hoca’nın yanına gitti. Arkasından ihtiyar Çiftçi de geldi.

Çoban, keçisini sımsıkı tutarak “Yemek yedikten sonra kendisini uyku

bastığını, uyurken keçilerinin kaybolduğunu ve ihtiyar Çiftçi, yerlerini salık verdiği için ona elindeki keçiyi anası sütü gibi helal ettiğini” anlattı da kekeleyerek:

—İşte, dedi. Ve ve veriyorum da ka ka ka kabul etmiyor.

Yolcu Hoca katırının üstünden ihtiyar Çiftçi’ye baktı. Çiftçi hiçbir kabahati olmadığını anlatmak isteyen bir duruşla:

—“Hoca Efendi!” dedi. Bütün söyledikleri yalandır, uydurmadır. Ben ne onun keçilerini gördüm ne de keçinin boynuzunu kırdım. Nah, inanmazsan sen de bak! Bu boynuz yeni kırılmışa hiç benziyor mu?

Hoca, Çoban’la Çiftçi’yi dinledikten sonra:

—“Evlatlar!” dedi. Kızımı şu yakındaki Elmacı köyüne gelin ettim, yedi seneden beri görüşmediğim kızıma gitmek için bu katırı komşumuz Veli dayıdan kira ile tuttum, siz ikiniz birden katıra sahip olmak istiyorsunuz. Haydi, şehre gidelim, hâkimin karşısına çıkalım, ispat ediniz, alınız katırı!

Çoban, keçisini başka bir çobana, Çiftçi, öküzlerini başka bir çiftçiye bırakarak Hoca önde katırı yedeğinde, Çoban Ali onun arkasında boynuzu kırık keçi elinde, daha arkada da Çiftçi, demiri omzunda olarak şehre varıp hâkimin karşısına dizildiler.

Hâkim her birini ayrı ayrı dinledi. İlk Çoban Ali derdini anlattı ve Çiftçi’ye kırık boynuzlu keçiyi helal ettiğini, onun almak istemediğini yarım yamalak anlattı. Çiftçi kısaca cevap verdi.

—Hakim Efendi! Ben ihtiyar bir adamım, ne onun keçisini gördüm ne de boynuzunu kırdım.

Hoca da bir kabahati olmadığını, yedi senedir görmediği kızına gitmek için katırı komşusu Veli dayıdan kira ile aldığını uzun uzadıya, hararetle hararetle anlattı ve en sonunda

—Mademki katıra sahip olmak istiyorlar, ben buna şahit isterim Hâkim Efendi, şahit!

Hâkim, hepsini hele Hoca'nın uzun süren müdafaasını dinledikten sonra bir mübaşiri çağırdı ve ilan etti:

“Bir çiftçi, bir çoban, bir hoca, bir de keçi (Bayram Ayı'nı gördük!) diye ispat ediyorlar. Çabuk topçu kumandanına haber götürün, yarın sabah bayram var!”

Atalar sözü:

“Kör yordamlar, sağır anlamazsa uydurur!”

Şirince'de İzzet Namık, Niğde'de Eyüp Hamdi Beylere:

—Bize bir haber göndermediniz...

Tire'de Ha. Mirâd Mazlum Bey'e:

—Bu kadar susmak olur mu canım?

Romanya'da Hacıoğlu Pazarcığı'nda Refet İslam Bey'e:

—Cevabınızı el'an bekliyorum.

Yine Hacıoğlu Pazarcığı'nda Ömer Efendi'ye:

—Teşekkür ederiz.

Tekirdağ'da çok saygılı Mürebbi Hüsnü Fuad Bey'e:

—Teşrifiniz uğurlu ve kutlu olsun “Ziya” sizin de kıymetli yazılarınızdan istifade etmek istiyor. Şehrinizdeki Varnalı Ahmet Bey'le görüştünüz mü?

İzmir'de “Yeni Asır” gazetesinde (Tetkikler ve Tenkitler) bendini yazıp imzalayan Özkul Bey'e:

—“Çocuk Yıldızı”nı neşredenlerin hüviyeti her zaman tetkike müsaittir. Beyefendi! Zaten tekrar canlanmasını kast ettiğimiz yazı ve imla meselesinde size verilecek cevabımızı yakında bir kitap suretinde neşredeceğiz, efendim.

Okuyucularımıza Soruyoruz

1 —“Çocuk Yıldızı”nın bundan evvel çıkan beş sayısındaki bilmecelelerden hangisi daha güzeldir?

2— Hangi resimleri beğendiniz?

3— Hangi yazılar daha çok hoşunuza gitti?

4—“Çocuk Yıldızı”nda daha nasıl yazılar okumak istiyorsunuz?

Bilmece

-1-

“Kartal” kelimesindeki altı harften kaç kelime çıkarabilirsiniz?

Bilmece

-2-

“Türkiye”deki küçük ve büyük deniz iskelelerinin hepsini biliyor musunuz?

Yukarıki iki bilmecenin halli için yirmi günlük zamanınız var. Doğru halledenler arasında kura çekilerek birinciliği kazanana çok güzel bir yazı takımı, birinciden beşinciye kadar birer kartpostal verilecek ve diğerlerinin adları yazılacaktır.

Bu sayımızdaki yazıların çokluğundan dolayı (3)’üncü sayımızdaki bilmecemizi halledenlerin kimler olduğunu gelecek sayımızda ilan edeceğiz. Bir hafta daha sabrediniz! “Çocuk Yıldızı”nın size ne gibi bir “sürpriz” yapacağını göreceksiniz.

<Çocuk Yıldızı> Sayı:6

.....

Bilgi Matbaacılık Anonim Şirketi: İzmir

Sayı: 7

İDAREHANESİ:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 250
Altı Aylık: 130
kuruştur.

SAYI: 7

1927

İkinci Teşrin, Dördüncü Hafta

Sevgili Annelere Babalara! Değerli Çocuklara !

Güzel Anadolu'muzun bir ucundan öteki ucuna kadar hemen bütün kasaba ve köylerinde, Rumeli'mizin, Bulgaristan ve Romanya'daki Türkler oturan birçok yerlerinde "Çocuk Yıldızı"nın gördüğü rağbet üzerine teşkilatımızı büyötmek için düşünürken Maarif Vekâlet-i Celilesi bize şu mektubu gönderdi:

Ankara, 15 Teşrin-i Sani 1927 (15 Kasım 1927)
"Numara 2806: Çıkarmakta olduğunuz "Çocuk Yıldızı"
3276
adlı mecmua tetkik edildi. Faydalı olduğu görülerek
mekteplere tavsiye edilmiştir, efendim."

Maarif Vekâleti Namına
Müsteşar
Kemal Zâim

Artık sevininiz çocuklar! Şimdiye kadar muallimlerinizden gizlediğiniz, sakınarak satın aldığınız "Çocuk Yıldızı" bundan böyle hepinizin ceplerinden eksik olmasın!

Şunu da biliniz ki: Günden güne güzelleşen, parlayan "Yıldızınız" pek yakında birkaç renkli süslü kapaklarla çıkacak ve bilmediğiniz şeylerden bahsederek hakikaten en güzel, en ayrılmaz bir arkadaşınız olacaktır.

"Çocuk Yıldızı"nın başlıca maksadı da bütün Türkiye'deki ve uzak memleketlerde kalan Türk çocuklarını, Türk mekteplilerini birleştirmektir. Bunun için "İyi Çocuklar Derneği" programını hazırlamış olan "Çocuk Yıldızı" gelecek sayılarından birinde size bu derneğe yazılmak için lazım gelen

şartları ayrıca ilan edecektir.

Türkiye'nin en kıymetli, en güzel ve en mükemmel çocuk mecmuası olmak niyetiyle işe başlayan "Çocuk Yıldızı"nı anneleri babalar çocuklarına sevine sevine tavsiye edebilirler, satın alabilirler. Henüz okuyup yazmak bilmeyen yavrucakların bile gazeteyi alıp da merakla, dikkatle resimlerini karıştırırken hangi anne, hangi baba iftiharla gülümsememiş, hanginizin yüreği "Ah! Yavrucağım da bir kere büyüüp de okumaya başlasa!" diye tatlı tatlı çarpmamıştır, hanginizin küçüğünüz büyükannesinin yahut büyükbabasının gözlüğünü küçük burnuna takarak okumayı taklide çalışmamıştır? İşte! Biz bugünün küçük fakat yarınki Türkiye'mizin sahipleri olacak olan büyük Türk yavrularına ilmi, irfanı medeniyeti hasılı hayatı öğretmek istiyoruz. Bunun için elden gelen bütün çarelere başvuracağız.

Bizim yüreklerimiz de çocuk sevgisi ile senelerce çarptı, senelerce yarınki Türkiye'yi ve onun bugünkü Türkçeğizlerini düşündük ve Allah'a çok şükürler

olsun ki bu gayemize erişmek için işe atılabildik. Azmimiz sabit, teşebbüslerimiz çok kat'idir. Bizim programımızda yarının büyük yazıcılarını ilim, fen ve sanat adamlarını hazırlamak da var. İşte! Bundan dolayı çocuk anneleri, çocuk babaları yavrularının körpe dimağlarını mütehassıs ve becerikli ellerin idare ettikleri "Çocuk Yıldızı"na emanet edebilirler.

"Çocuk Yıldızı" herkese kolaylık olsun diye abone fiyatlarında tenzilat yapıyor. Bundan başka senelik veya altı aylık abone olanlara altı ayda veya senede bir kere çekilecek büyük ve kıymetli ikramiyelere iştirak etmek hakkını da veriyor.

Abonelerimiz gibi okuyucularımız da bundan böyle her sayımızda basılacak olan büyük ikramiye kuponlarını biriktirip göndermekle çekilecek ikramiyelere iştirak edebileceklerdir.

İleride ayrıca ilan edeceğimiz ikramiyelerimizden şimdilik şunları nazar-ı dikkate veriyoruz:

1- Yatılı mekteplerden birinde bir senelik tahsil ücreti,

Sayfa 3

2- Hanım kızlarımıza bir küçük salon takımı,

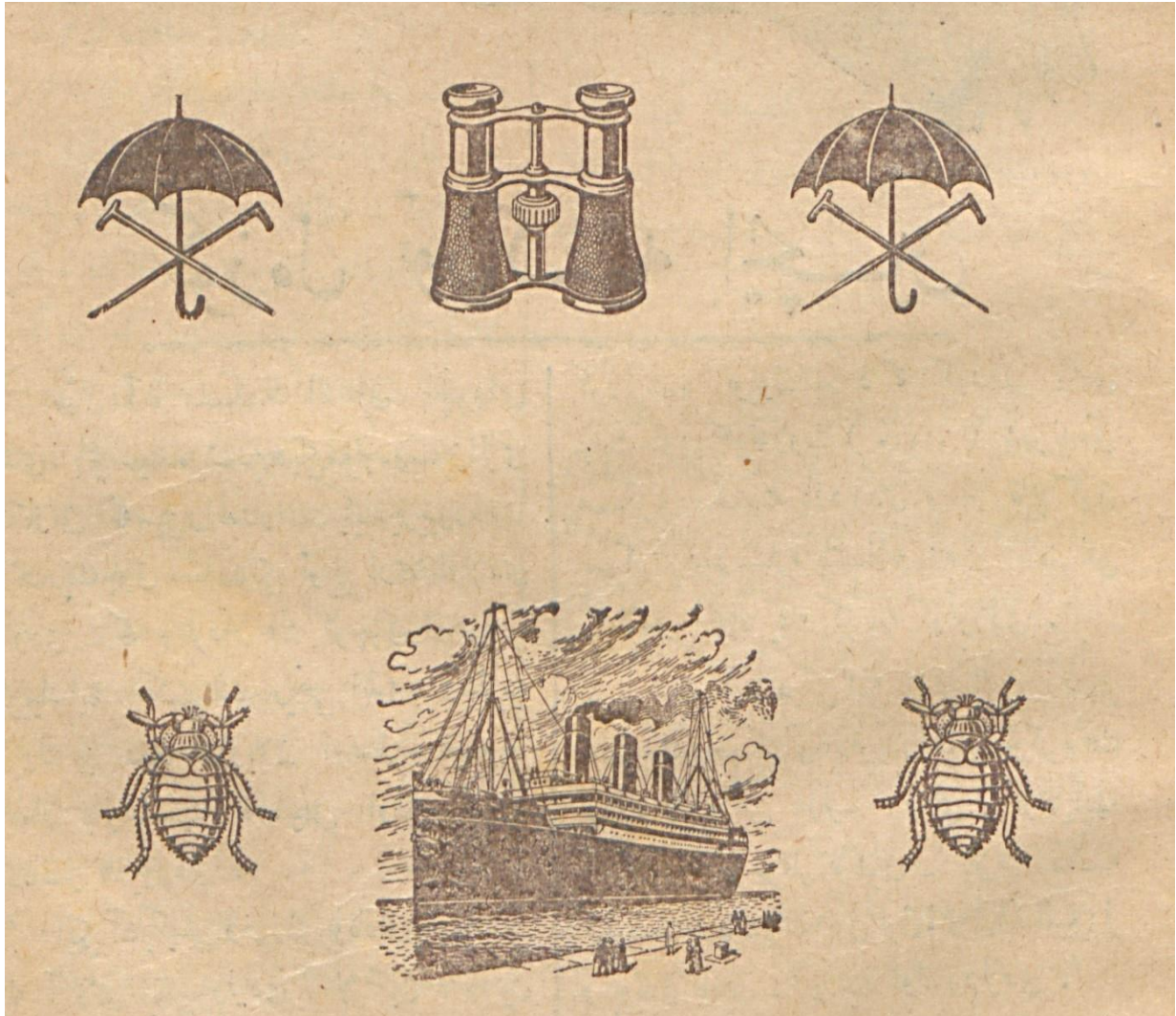
3- Bir altın saat,

4- Bir senelik mektep kitabı ve mektep levazımı vesaire, vesaire...

Şimdiye kadar çıkardığımız altı sayı

ile gördüğümüz rağbeti çoğaltmak ve bu rağbetleri tamamıyla hak etmek için yapabileceğimiz her şeyi yapacağız.

Çocuklar! Çok sözle, kuru vaat ile iş olmaz. Bizi tecrübe ediniz, teşvik ediniz! Göreceksiniz ki aldanmayacaksınız.

Güzel Türkiye İçin

Osman Ağa memleketin en iyi bahçıvanı idi. Bahçesinde yetiştirdiği meyve ve sebzeleri satarak ailesini rahat rahat geçindiriyordu. Onun pek çok sevdiği üç erkek evladı vardı ki bunlardan en küçüğü Oğuz, köyün ilkmektebinde birinci idi. Derslerine büyük bir dikkatle sarılan Oğuz, hiçbir zaman çalışmasına karşılık olarak mükâfatsız kalmıyordu.

İki ağabeyisi Oğuz'un bu kadar çalışkanlığı ile alay ediyorlardı. Lakin metin ve işinde çok inat olan Oğuz, ilkmektebini yine birinci olarak bitirmiş ve parlak bir hediye de almıştı.

Bu çok meraklı çocuğu mutlaka okutması için muallimler, köyün ileri gelenleri Osman Ağa'yı teşvik etmeye başladılar. Yavrucağızın

gözlerinde büyük bir zekâ gören babası nihayet onu götürüp (.....) şehrindeki askerî mektebine yazdırdı ve birkaç gün sonra derslere başlanacağından hazırlığını tamamlamak için yine köyüne götürdü.

Osman Ağa, diğer iki oğlunun birisini terzilik, diğerini de kunduracılık öğrenmek üzere lazım gelen yerlere verdi. Artık işe başlayan çocuklar, bugün yarın mektebe gidecek kardeşleriyle bol bol alay edemiyorlar ve bundan bayağı müteessir bile oluyorlardı.

İkinci kampana vurmuştu ki yolcular birbirini ite kaka telaşla vagonlara biniyorlardı.

Yolcular arasında kucağında bir küçük yavrucak ile vagonun merdivenlerinden çıkmaya

uğraşan bir genç anneye hiç kimse yardım bile etmemişti. Oğuz, kendisini uğurlamaya gelen annesi, babası, kardeşleri, hısım ve akrabasının yanından bir ok gibi fırladı. Bitişik vagonun merdivenlerinden tırmanarak yetişti ve genç anneye yardım ederek eşyasını, küçük yavrucağını aldı; kadıncağızı götürüp bir kompartımana oturttu.

Oğuz, “Dedelerimiz kadınları her şeyden kıymetli tutarlardı, biz ne kalpsiz evlatlarız ya Rabbi!” diye söylenip vagondan aşağıya inerken üçüncü kampana da çaldı. Oğuz, alelacele veda etmişti ki tren de ağır ağır yoluna düzüldü.

Şimdi Oğuz’u mektepte buluyoruz. Bu çalışkan ve akıllı çocuk, az zaman içinde kendisini hem muallimlerine hem de arkadaşlarına sevdirmişti.

Artık uzun kış geçmiş, ilkyaz da bütün güzelliklerini ablası yaz hanıma bırakarak uyumaya, dinlenmeye gitmişti. Çok sıcak bir gündü. Ağaçların yaprakları kırırdamıyor, kuşlar ötmüyor ve bütün civarı güneşin dayanılmaz sıcaklığı cayıp cayıp yakıp kavuruyordu. Osman Ağa ailesi gibi herkes de köyünün biraz ilerisindeki çimenliğe dağılmışlar, öğle uykusuna dalmışlardı. Büyük küçük hemen hepsi uyuyor yalnız Osman Ağa, köyün o çalışkan bahçıvanı bir türlü uyuyamıyor, uyuyamıyordu. Çünkü uyku tutmuyordu. Sebebi ise epey zamandan beri küçük Oğuz’dan mektup almamıştı. Anneciğini sık sık mektupla sevindiren Oğuz’u da Harbiye Mektebinin son sınıfında iken Umumi

Harb, şu geçirdiğimiz kocaman bela, ilan edildiği için zabıt olarak orduya almışlardı. Bahçıvan baba buna çok sevinmiş ve:

—“Allah’a hamd olsun, oğlumun bu büyük günlerini gördüm!” diye kollarını kabartarak bunu herkese anlatmıştı. Tuna boyunda (Plevne)’de bundan elli sene evvel Moskofları Moskova’ya çeviren ve bütün dünyaya karşı Türk’ün kahramanlığını ispat eden Osman Paşa’nın ordusunda kurşun yarasından bacakları, baldırları delik deşik olan Bahçıvan Osman Ağa, oğlu Oğuz’a gönderdiği bir mektubunda:

“Unutma yavrum! Sakın unutma ki yaptığın, yapacağın kavgalarda yalnız milletin kurtulacak! Hayır! Annen, baban, kardeşlerin, hısım akrabaların, Türkler, Türklük kurtulacak. Yok! Evin, köyün, vatanın, güzel memleketin kurtulacak. Sen kendi kendini kurtaracaksın. Ananı, babanı, köyünü, memleketini, güzel Türk toprağını kurtaracaksın. Ben “Plevne”de iken bu maksatla düşmanı kovaladım. Fakat o zaman memleketi idare eden padişahlar cahil, idaresiz insanlardı. Memleketimizin birçok yerlerini düşmana kaptırdılar. Sen arkadaşlarına da ekserlerine de söyle ki bu memleket artık parçalanmasın, yeşil dağları solmasın, akan suları durmasın, onu siz süngülerinizle kurtarınız!..” gibi yiğit sözleriyle teşvik ediyordu.

Artık İngiliz ve Fransızların her biri birer dev gibi heybetli zırhlıları, Gelibolu Yarımadası’nı geceli gündüzlü top, gülle, şarapnel yağmuruna tutuyor, asker çıkarıyor, püskürtüyor; kahraman Türk ordusu tarafından

yine püskürtülüyor, yağmur, çamur, açlık, susuzluk, uykusuzluk, rahatsızlık nedir bilmeyen fedakâr Türk gençlerinin yılmaz saldırışı karşısında dayanamayarak denize dökülüyordu ki Osman Ağa da köyünü terk ederek, çoluğunu çocuğunu toplayarak kasabaya inmişti.

Bir gün yalnız ak sakallı ihtiyarların çıktıkları mahalle kahvehanesinde oturmuş hem çubuğunu tütürüyor hem de kahvesini hürpleterek mahalle imamının okuduğu harp mecmuasındaki Çanakkale kahramanlarının düşmana karşı nasıl aslan gibi kavga ettiklerini dinliyordu. İmam Efendi okurken Osman Ağa, bir yerinde ansızın kıpkırmızı oldu.

Evet! Harp mecmuasındaki şu satırlar onun kahraman Oğuz’unu ne güzel tasvir ediyorlardı:

“(…) kasabasının (...) köyünden Bahçıvan Osman Ağa’nın oğlu olan bu genç kahraman babası gibi yiğitlikler göstermiş ve bu vatanda Plevne gazilerinden biri olan babası kadar kıskanç gözlerle harp etmiştir.”

Zavallı baba! Şimdi sevincinden ağlıyordu. İmam Efendi’den mecmuayı alarak kahraman Oğuz’unu doya doya seyretti ve sık adımlarla koşarak evlatlarının sağlığını ihtiyar karısına da müjdelemişti.

Aradan birkaç ay geçti, güzelim Anadolu’nun en zengin yerleri Yunan sürüleri tarafından çiğnenilmiş ve bu arada Osman Ağa’nın bulunduğu kasabacık da basılmıştı. Açgözlü ve şımarık Yunanlılar, Türklere Türk olmak bir kabahatmiş gibi ellerinden gelen bütün fenalığı yapmaktan geri kalmıyorlar, hele memleketin

hatırı sayılırlarından biri olan bahçıvan babayı hiç de rahat bırakmıyorlardı.

Bahçıvan Osman Ağa bir taraftan hiçbir haber alamadığı Yüzbaşı Oğuz’unu düşünüyor, bir taraftan da bir alay yaban domuzu gibi önüne gelene saldıran kanlı katil Yunan vahşilerinin ellerinden kurtulabilmenin çarelerini araştırıyordu. Ah! Şu her sabah dağın arkasından çıkarak Yunan ordusunun yaptığı cinayetleri iğrene iğrene seyredip de daha fazlasını görmemek için uzak memleketlere giden parlak güneşin doğduğu yerlere bir gidebilse... Çünkü:

Oralarda Türk’ün kahraman evlatları “Büyük Gazi”nin etrafında toplanmışlar, milleti, memleketi, güzel Türkiye’yi kurtarmak için canla başla çalışıyorlardı. Osman Ağa, bunu haber almıştı. Elbette temiz kanlı Oğuz’u da “Gazi Paşa”nın topladığı Türk yiğitlerinin arasında belki de en başlarında idi. Bahçıvan babanın buna imanı vardı. Ah! Bir gidebilse... Evet, o da onlara kadar bir gidebilseydi!..

(İkinci İnönü) Harbi, bütün şiddeti ile devam ediyor ve alçak Yunan’ın alçak evlatları da Türk’ün çelikten bir kıskaç gibi sıkı, öldüren, nefes bile almaya vakit bırakmadan sıkıştıran ağır yumruğu altında inliyor, kaçabilen korkaklar ise çavuşları, zabıtları, kumandanları, mekkâreleri, topları ve tüfekleriyle birlikte kendilerine sığınacak bir delik, barınacak bir in arıyorlardı. Fakat yaptıkları fenalıkları tamamlamak için yine önüne çıkan silahsız zavallıları öldürüyorlar; Türk kızlarının, Türk analarının ırzlarını

lekeliyorlar; köyleri, kasabaları yakarak, bombalar atarak kaçıyorlar, kaçıyorlar, kaçıyorlardı... Kaçanlarla birlikte kaçan bir de mavi beyaz bez parçası görünüyordu.

Ne kadar çabuk kaçsalar, ne kadar fenalık yapsalar nafile! Çünkü arkalarından bir çelik tokmak, bir yıldırım ordusu geliyor, geliyor, geliyordu. Ateşler, ölümler saçarak ilerleyen yıldırım Türk ordusunun en önünde toz duman ve ateş içinde ortası beyaz ay yıldızlı Türk bayrağı ise:

(Ey korkan, kaçan, can yakan!) demek ister gibi dalgalanıyordu.

Kaçan Yunan, Osman Ağa'nın oturduğu kasabayı da birçok yerlerinden kundaklamış, zavallı silahsız halkı (para) için öldürüyor, insafsızcasına piliç gibi doğruyordu. Kurtarıcı Türk ordusunun nerede ise çok geçmeden kendilerini kurtaracağına imanı olan bahçıvan baba, evinin damına görünmeyecek bir yere çıkmış, kurtarıcı orduyu, kurtarıcı Oğuz'unu bekliyordu. Yunan sürüsünün köpek gibi saldırışları, kaçınmaları pek şiddetlenmiş idi ki:

—“Türkler geliyor, Türkler geliyor!..” sesleri ortalığı inletmeye başladı. Sağ kalan herkes saklandıkları yerlerden fırlamış ve eline geçirebildiği eski silahlarla, baltalarla, sapanlarla, taşla, toprakla bir dakika evvel kendilerine ölüm korkusu veren Yunanlılara şimdi hücumla başlamışlardı ki bir sokağın köşesinden ansızın çıkan bir alay Türk

süvarisi küçük atlarını bütün kuvvetiyle koşturarak yalın kılıç ellerinde Osman Ağa'nın bulunduğu evin ta önüne kadar geliyorlardı.

Alayın başındaki genç kumandan güneşten, tozdan, topraktan yanan bakır rengini almış yüzündeki iki sert bakışlı gözleriyle her tarafını araştırıyor ve askerlerini etrafa dağıtıyordu. Genç kumandanın gür sesiyle verdiği kumandayı duyan bütün halk sokağa üşüştüler:

Ortası beyaz ay yıldızlı kırmızı Türk sancağını hasretle seyrediyorlardı.

Ahalinin arasından Bahçıvan Osman Baba ilerleyerek gitti, genç kumandanın atının üzengisine sarılarak:

—“Kahraman Oğuz'um! Sen bizi kurtardın!” diye ağlamaya başladı.

Oğuz, atından yere atladı ve babasını kucaklamak için kollarını açarken:

—“Ah, vuruldum babacığım!” dedi ve başka bir şey söyleyemeden olduğu yere yığılıverdi. İhtiyar Bahçıvan, kaç seneden beri hasret olduğu yavrusunu kaybettiğine hiç acınmayarak hemen onun atına atladı ve askerlere, halka karşı haykırdı da:

—“Güzel Türkiye için hepiniz arkamdan geliniz!..” diyerek kaçan Yunan sürüsünü kovalamaya başladı.

Balıkesir: Hasan Nejad

Çocuklar! Türk'ün ay yıldızlı bayrağını, o bayrağın sahibi olan güzel Türkiye'yi seviniz! Onu yabancı gözlerden kıskanınız!

Çocuk Sineması

Roman: 3

Küçük Periler Sarayı

[Başı bundan evvelki sayıda]

Nihayet orayı geçtik, aydınlığa çıktık, yeşillik bir yere geldik. Yeşilliğin içinde yeşil bir çay akıyordu. Üstünde tahtadan bir köprü vardı. Suyun ötesinde, uzakta güzel bir saray görünüyordu. Herhalde servet bu saraydadır, dedik. Yanımızdaki dört kişiden biri açığözlük edecekmiş gibi hemen köprüden geçmek için koştu. Tahtaya ayak basar basmaz bir çığlık kopararak geri çekildi. Bir ejderha başını çıkarmış, çatallı dilini uzatıyor ve homurdanıyordu. Nihayet kâğıtları tekrar karıştırdık, buna dair bir kayıt yoktu. Birçok şeyler okuduk, geçmek için tecrübe etmek istedik fakat müthiş bir ejderha sudan başını çıkarıyor, dişlerini bize gösteriyordu, gözlerinden ateş püskürüyordu. Köprüden ayağımızı çekince o da başını suya daldırıyordu. Gececek bir yer bulamadık. Suyun üstünden atlayamazdık, tekrar köprü'nün yanına

geldik. Molla İbrahim birçok dua okudu ve kâğıda bir şeyler yazarak suya attı. Köprüye bastık, bu sefer ejderha korkunç başını çıkarmadı, geçtik. Doğru saraya vardık.

Altın Sarayı

Sarayın her tarafı süslü idi. Kapının önündekiyle diğer sütunlar hep mermerden idi. İçeriye girdik, kâğıtlarda yazılı olan bütün odaları gezdik, hepsi de yazılı olduğu gibi...

İlk odayı açtık, bunun kapısı altındı, içeriye girdik, kalbimiz sevinçle doldu. Oda, güzel Acem halılarıyla döşenmişti. Köşelerinde buhurdanlar tütüyordu.

Ortasında bir yığın -benim boyumda bir yığın- altın dolu idi.

Onun yanındaki oda yine birinci odaya benziyor, yalnız orada altın yerine gümüş para yığılı...

Üçüncüsünde de mangır paralar var. Büyük bir sofadan yan tarafa geçtik. Koca evde bizden başka kimse yoktu. Fakat bir taraftan diğer tarafa geçerken, odaların kapılarını açarken kalbimize korku ve heyecan giriyordu. Sofadan geçtikten sonra yine birkaç oda kapısı ile karşılaştık, bunları da açtık, birisinde büyük büyük inciler vardı,

Sayfa 9

üstleri hafif tüllerle örtülmüş, parıl parıl parlayarak odaya kuvvetli bir ziya veriyorlardı. Burada buhurdanlar yanıyordu. Diğerlerinde de türlü mücevherat dolu idi.

Paralarla Mücevherlerden Alınır

Tam son odadan çıkacağımız sırada Molla İbrahim ölü gibi yere düştü. Kâğıtlardaki şu yazılar aklımıza geldi:

“Sakın paralara, mücevherlere dokunulmasın! Zerre miktarı bir şey alınacak olursa alan, ölü gibi yatar, kalır.”

Molla İbrahim’in ceplerini araştırdık, belinde, kuşağının içinde yumruk büyüklüğünde bir elmas bulduk, alarak hemen yerine koyduk, o da yavaş yavaş kendine geldi, sonra çıktık.

Pos bıyıklı sordu:

—Peki, bu servetin nasıl oradan alınacağını öğrenmedin mi?

Bu suali o kadar çabuk sormuştu ki sevinci gözlerinden belli idi.

İhtiyar kadın cevap verdi:

—Acele etme anlatayım, hepsini öğrendim.

Zavallı Turgut Kurban mı?

Başımdaki adamları savdıktan sonra köyden bir elek buldum, biraz da fırın külü aldım, saraya geldim. Dış taşlığına o külü elek ile yedi defa eledim. Ertesi sabah gittiğimde külün üzerinde bir insan şekli vardı. Demek ki o sarayın önünde bir insan kurban etmeliyiz ki o büyük servete malik olabilelim. Bundan bu anlaşıyordu.

Genç adamın gözleri parlıyor idi.

Pos bıyıklı:

—Oh! İşler yolunda demek. Bu çocuğu orada kurban etmek için buldun ve getirdin, öyle mi?

—Evet, kandırdım ve yalnız o servete nail olabilmek için onu buraya getirdim!

—Öyle ise yarın şafak sökmeden kalkar oraya varırız. Bu küçüğü keserek o servete malik oluruz.

Zavallı Turgut

Zavallı Turgut, öyle umulmadık bir inkisar-ı hayale uğradı ki tarif ve tasvir edilemez.

Onun gözleri önünde sarı saçlı, pembe yanaklı, tüy kanatlı, ipekten tüy elbiseli küçük kızlar tecessüm ediyorlar ve onlarla oyun oynamak, tatlı günler geçirmek istiyordu.

Turgut yukarıdaki konuşmanın sonunu, kendisine ait kısımlarını işitmişti. Ötekiler onu uyku uyuyor zannediyorlardı.

Zavallı Turgut taş kesildi, beyni zonklamaya, kulakları uğuldamaya, kalbi yerinden fırlayacakmış gibi çarpmaya başladı. Vücudu ara sıra titriyordu. Gözünün önünde kendisini vahşiyane, zalimane boğazlandığını görüyor gibi oluyor ve ölüm dakikaları yaşıyordu.

Ne Olacak?

Ölecek mi, kaçacak mı, kurtulacak mı? Yazık ki ölecek!

Dışarıda fena bir hava vardı. Çılgın rüzgârlar bütün şiddetiyle esiyor, korkunç ısıklar çalıyordu. Yağmur, bardaktan

boşanırcasına yağmur, sesi insan vücuduna ürpermeler veriyordu.

Etraf simsiyahtı, gece karanlık! Yıldızlar bile gözükmüyor, bir ışık bile ümit veremiyordu. Turgut artık uyuyamıyordu. Müthiş buhranlar geçiriyordu. (Kaçamaz mıyım?) diye düşünüyordu. Etrafına baktı, onlar horuldayarak uyuyorlardı.

Usulca kalktı, kapıyı açtı, karanlık bir yerden geçerek büyük kapıya kadar geldi. Dış kapıyı da açtığı vakit rüzgâr içeriye hücum etti, Turgut titriyordu.

Biraz yürüdü, gidemezdi, seller ağaçları sürüyordu, şimşekler çakıyor, gök gürliyordu. Zavallı Turgut, bu iki ölüm karşısında çıldıracak gibi oluyordu. Önü ölüm, arkası ölüm; kaçsa ölüm, kaçmasa ölüm var! Dışarıdaki ölümden kurtulmak için içeri kaçtı. Hâlbuki o, içerideki ölümden kurtulmak için dışarı kaçmak istemişti. Zavallı Turgut... Ölüm yatağına tekrar döndü. İçeri girdi, yerine oturdu, hıçkırıklarla ağlamaya başladı.

Ölüme Doğru...

Pala bıyıklı adam uyandı, Turgut'un hıçkırıklarla ağladığını duydu, kalktı, vahşi vahşi güldü. Duvarda asılı duran orağını alarak Turgut'u sımsıkı bağladı ve:

—“Artık senin için bir kurtuluş yoktur!” dedi.

Turgut, bu bilmediği yerlere geldiğine

bin kere pişman oluyordu. Pala bıyıklı adam tekrar yattı. Turgut, bu bağlı vaziyette çok ıstırap çekiyor ve içinden kocakarıya karşı büyük bir kin besliyordu.

Artık sabah olmuş, yağmur dinmişti. Pala bıyıklı adam, ihtiyar kadın, genç kalktılar, hazırlandılar. Turgut'u topal bir ata bindirdiler. Kocakarının keşfetmiş olduğu hazineye doğru gittiler.

Oraya vardıkları zaman pala bıyıklı adam yere diz çöktü, Allah'ına ibadet ediyormuş gibi yerlere kadar eğildi, koştu, büyük kapıları açarak saraya girdi.

Turgut korkuyor, titriyor, ölüm dakikalarının yaklaştığını hissediyordu. Genç adam ise Turgut'u indirdi. Turgut da bu vahşilerin kendisini kesip de alacakları paraları gördü. Aman ya Rabbi! Ne kadar korkuyordu!

Turgut ağlıyor, hıçkırıyor, genç oğlanın ayaklarına kapanarak kendisini kesmemeleri için yalvarıyordu. İhtiyar kadın ise bu vaziyet karşısında kulakları yırtan kahkahalarla gülüyordu.

Oof! Oof! Bu adamlar ne kadar alçak ve rezil insanlardı. İnsanlık böyle insanların eliyle alçalıyor... İşte zavallı, kuvvetsiz, kudretsiz bir zavallıyı öldürmeye kalkıyorlar. Bir diğer aileyi sefaletle kavuşturmak ile kendi saadetlerini düşünüyorlar.

“Turgut! Ah Turgut!”

Annen Böyle Ağlayacak...

Pala bıyıklı adam çıldırmış gibi koş a koş a geldi.

—“Oh, servet saadet!” diye etrafı çınlatan bir seda ile bağırды. Bunu müteakip belinden büyük bir bıçak çıkardı. Güneşin ışıkları altında parıl parıl parlıyordu. Turgut, zavallı Turgut! Bayılmış, bir şey söyleyemiyor, bağırıyordu. Vaziyetin fenalığı zavallıyı kendisinden geçirmişti.

Sonra azıcık kendisine geldi, vücudu zıngır zıngır titriyor, buhranlar içinde çırpınıyordu.

Boynunda buz gibi bıçağın sürtüldüğünü duyar gibi oldu.

.....

Rüyadan Sonra

Turgut, yattığı yerden uyandı. Etrafına

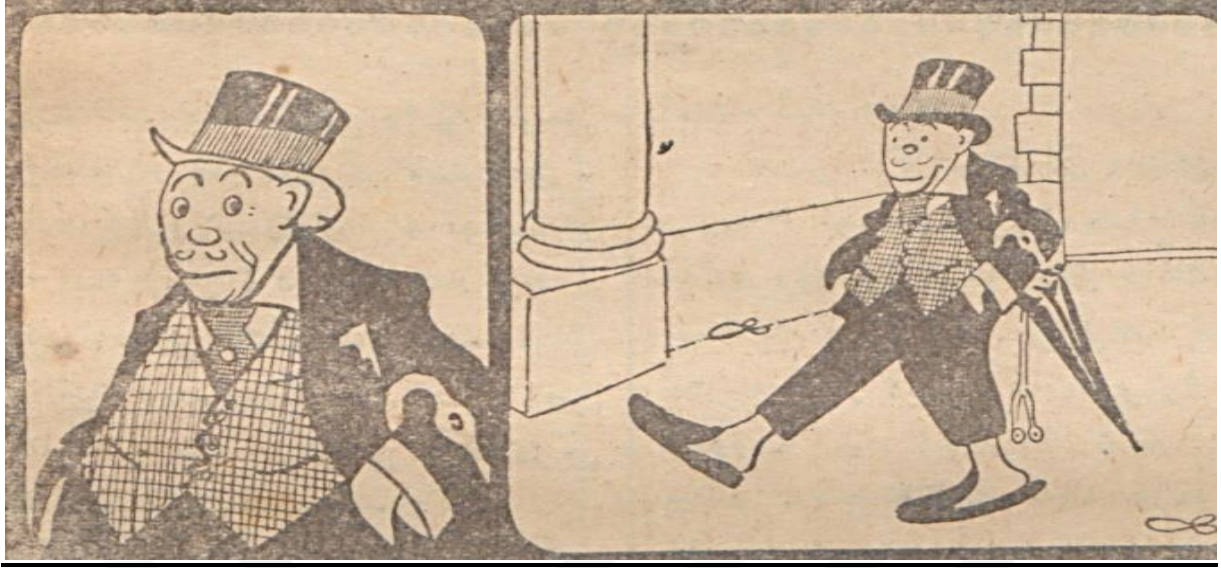
bakındı, oh!

Ne saadet, ne saadet!.. Sevindi ve bu uzun maceranın tamamıyla rüya olduğuna inandı, bununla beraber kendisini gördüğü feci manzaranın dehşetinden kurtaramamıştı...

Kalktı, yeşil çimenlerin üzerinden iki üç çiçek kopardı, vakit ikindiye yaklaşıyordu.

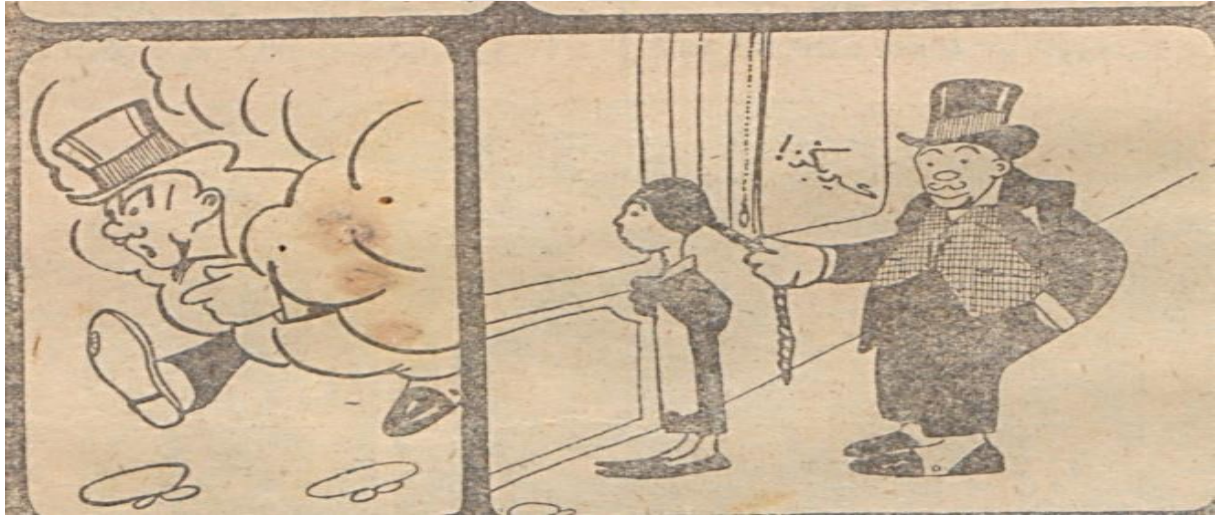
Koşa koşa köyüne gitti. Arkadaşları mektebinden henüz dağılıyorlardı. Turgut, öğlen yemeğini çayın kenarında yemek için gitmiş, zavallı orada uyuyakalmış ve öğleden sonraki derslerine yetişememişti. Başından geçen bu macerayı arkadaşlarına anlattı, hepsi ona kahkahalarla güldüler.

(Bitti) Osman Uluğ

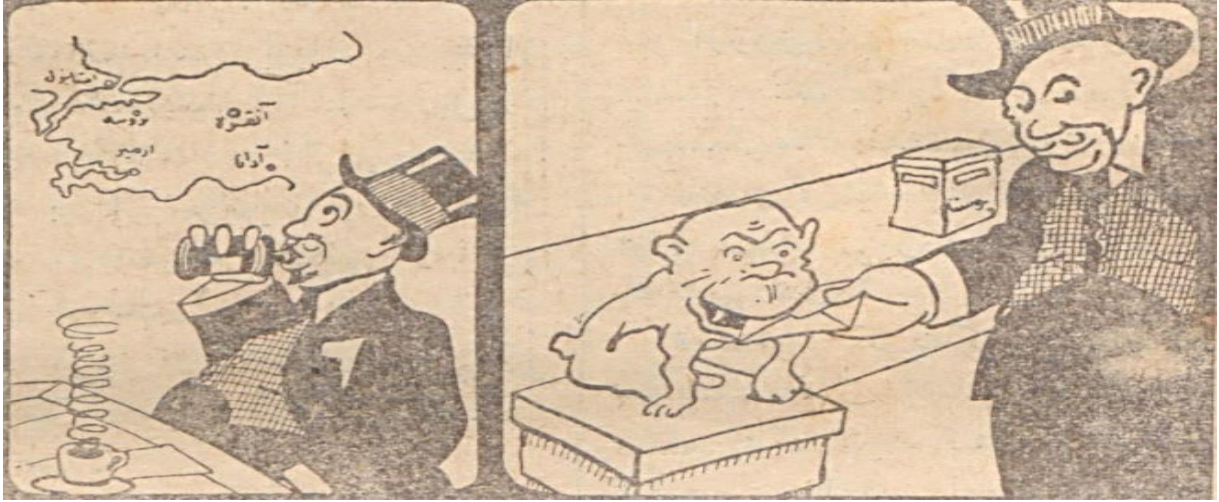
1-Salak, bugün hesap muallimidir. Binin yarısını mutlaka bulmayı aklına koymuştu.

2-Tıraş oldu; saçını, sakalını kestirdi. Şimdi evine gidiyor. Binin yarısı, evet binin yarısı, bunu behemehal bulmalı.

3-Salak, meseleyi hemen hemen hâletmişti, fakat cebine yanmış kibrit koyduğu için...

4-Eve gitmezden evvel kitapçıya gidip bir (Cebir) kitabı almak daha münasip olacağını düşündü. Ha ha! İşte kitapçı arkadaşının evi! Ama zil diye çektiği şey...

5-Hay aksi şeytan hay! Binin yarısını bulmak için bir fincan kahve içmek kâfi idi. Lakin kahve diye masanın üstündeki mürekkebi içti.

6-Bulabilmekten artık ümidini kesmeye başlayan Salak, oturup uzun bir mektup yazdı. Japonya'daki süt kardeşi leylek oğluna göndermek için posta kutusuna attı

7-Eve dönerken güzel bir ...otomobilin arka tarafındaki dümdüz ve siyah yer pek hoşuna gitti.

8-Cebinden tebeşirini çıkardı musadelesini kurdu. Otomobil alabildiğine giderken Salak koşuyor hesabını yapıyordu. Nihayet buldu, ya işte, yazdığı sayıları okumak kâfi vesselam.

Uluğ ile İnci

Bir dağın yakınında karısı ve iki çocuğu ile birlikte bir fakir oduncu yaşardı. Çocukların erkek olanına (Uluğ), küçük kız kardeşine ise (İnci) deniliyordu.

Fakir oduncu memlekette bir de kıtlık olduğu için büsbütün bîçare kalmış, o kadar ki çocukların yiyecek her günkü ekmeklerini bile tedarikten âciz olmuştu.

Bir gün geceleyin yataklarına yattıkları vakit oduncu, karısına:

—“Karıcığım! Bizim hâlimiz nasıl olacak? Zavallı yavrucaklarımızı nasıl besleyeceğiz? Görüyorsun ki bizim bile yiyeceğimiz yok!

Oof!..” dedi.

Karısı ona şu cevabı verdi:

—Kocacığım! Yarın sabah erkenden kalkarız ve çocukları alarak dağın en sık bir yerine götürürüz. Büyük bir ateş yakıp ellerine birer dilim ekmek vererek bırakıp kaçarız. Bizim için başka hiçbir çare yoktur. Çocukların eve dönemeyecekleri muhakkak bir şey, ancak böylelikle onlardan kurtulabiliriz. Yoksa! Biz de onlar da açlıktan ölürüz.

—Hayır, karıcığım! Bu olamaz. Sen nasıl merhametsizcesine bu yavrucakları orada

yabani hayvanlara bırakıyorsun, anlayamıyorum. Ben bu işi yapamam.

—Haydi de sersem! Bunu mutlaka yapmaya mecburuz. Yoksa! Hepimizin tabutlarımızı şimdiden daha hazırlamalısın ki bunun için de lazım gelen parayı yine sen bulacaksın, anladın mı?

Kadın, kocasını kandırabilmek için hiç durmaksızın zorladı ve zavallı kocası “Ah çocuklarım!” diyerek nihayet kararını vermeye mecbur oldu.

Açlıktan uyuyamayan ve gözleri kararan çocuklar anneleriyle babalarının konuştukları bu sözleri birer birer dinlediler.

Zavallı İnci, ağabeyi Uluğ’a:

—“Eyvah! Artık mahvolduk!” dedi.

Uluğ, kız kardeşini teselli ederek:

—“Sen hiç korkma yavrum! Biz birbirimize yardım ederiz!” dedi.

Ve anneleri uyuduktan sonra usulcacık kalkarak rubalarını giyindi, dışarıya çıktı, dışarısı gündüz gibi aydınlıktı. Havada yıldızlar parıl parıl parlıyordu.

Uluğ, elbiselerinin cebine birçok küçük çakıl taşları doldurdu ve yine evine dönerek yatağına yattı.

Daha sabah olmamıştı. Anneleri çocukları kaldırdı:

—“Haydi tembeller, kalkınız bakalım! Dağa odun toplamaya gideceğiz.” diyerek ikisinin de ellerine birer dilim ekmek verdi.

Uluğ, ceplerine çakıl taşı doldurduğu için ekmeğini cebine koyamadı. İnci, alıp onun ekmeğini de kendi önlüğüne

sakladı.

Hepsi birden yola çıktılar. Uluğ, geriye kalıyor ve yerden taş alıp oynuyor gibi yaparak küçük çakıl taşlarını geçtikleri yerlere bırakıyordu.

Biraz yol aldıkları zaman annesi, Uluğ’un böyle geciktiğini görerek:

—“Haydi, tembel!” dedi. Neye böyle geri kalıyorsun?

Uluğ, kurnazlıkla cevap verdi:

—Anneciğim! Evdeki beyaz kediyi gördüm de...

Ormanın ortasına nihayet geldiler, o zaman babaları:

—“Haydiniz yavrularım! Hepimiz birlikte biraz kuru odun toplayalım da ateş yakalım!” dedi.

Odun topladılar ve ateşi yaktılar, anne ile baba çocukları ateşin etrafına oturttu, tekrar birer dilim ekmek vererek:

—Haydi bakalım! Şimdi ekmeklerinizi yiyiniz! Biz gidip odun toplayalım.

Artık öğlen olmuştu. Çocuklar ateşin başında otururken ekmeklerini bitirmişler ve yakındaki bir ağacı gagalayan bir ağaçkakanın sesini işittiklerinden anne ile babalarının uzakta olmadıklarını zannetmişlerdi. Fakat akşama kadar beklediler ve gelen giden çıkmadığı için artık umutlarını kestiler.

Hakikaten akşam olup ortalık kararmaya başlayınca çocuklar da şimdi ağlaşıyorlardı lakin ağlamaktan, inlemekten bir fayda olamazdı. Hemen yola çıktılar. Ay çok aydınlık ve her yer gündüz gibi olduğundan Uluğ, yola saçtığı çakılları arayarak

yolunu bulmaya çalıştı fakat buna muvaffak olamadı. Ve yol araya araya ormanın daha sık, daha derin yerlerine daldılar.

Çocuklar geceyi bir ağacın üstünde tavuk gibi tünelerek geçirdiler. Sabah olur olmaz yine yol aradılsa da bulamadılar ve çok acıkan karınlarını doyuracak meyve araştırdılar ama çilekten başka bir şey ne gezer? Zavallı yavrucaklar!

Üç gün üç gece ormanda gezerek hep yol aradılar lakin bulamadılar, bulamadılar... Dördüncü gün öğleye doğru daldan dala atlayarak güzel güzel, tatlı tatlı öten bir kuşcağıza hayran hayran bakıyorlardı. Kuşcağız daldan dala derken ağaçtan ağaca atlayarak uçmaya ve çocuklar da onu kovalamaya başladılar. Epey yol aldıktan sonra kuş, onları güzel bir evceğizin önüne getirmişti. Eve yaklaştılar, ne gördüler, biliyor musunuz? Evin duvarları şekerle pideden, pencereleri ise renkli şekerlemelerden yapılmıştı.

Küçük Uluğ, küçük kardeşine:

—“Haydi girelim kardeşim!” dedi. Karnımız çok acıktı, hiç olmazsa şekerle açlığımızı giderelim.

Fakat içeriye girmezden evvel pencereye yanaşarak şekerlemeleri kemirmeye başladıkları zaman içeriden şu ses işitildi:

—Tak, tuk, tak, tuk!

Pencereme kim vuruyor?

Uluğ, cevap verdi:

—Aydedenin oğlu rüzgâr!

Aydedenin oğlu rüzgâr!

Çocuklarına pencereyi kemirmeye devam

ettilerse de ansızın kapı açılarak çok ihtiyar bir kocakarı dışarıya çıktı:

—“Aa! Siz misiniz çocuklar?” dedi. Ben de sizi bekliyordum. Ben ormanda kaybolan çocukların büyükannesiyim. Hiç merak etmeyin, gelin içeriye, sizin karnınızı doyurayım!

Kocakarı, çocukların ellerinden tutup içeriye götürdü ve karınlarını iyice doyurarak ikisini de bir yatağa yatırdı.

Birkaç gün kocakarı çocuklara hep güler yüz gösterdi ve onları adamakıllı besledi. Öyle ki Uluğ ile İnci anneleriyle babalarını ve ormanda kaybolduklarını unutmuşlardı bile. Aradan daha bir iki gün geçince kocakarı Uluğ'u tutup bir demir kafese kapadı ve orada beslemeye başladı. Uluğ'a o kadar çok gıda veriyordu ki yavrucağız yedikçe ağzından burnundan geliyordu.

Kocakarının maksadı Uluğ'u bir ayak evvel şişmanlatmak, yağlandırmak ve sonra da diri diriye fırına atarak kızartıp yemek idi. Uluğ, kocakarının bu niyetini sezmişti ama elinden ne gelirdi ki? Uluğ'dan sonra da sıra küçük kardeşi İnci'ye gelecekti. Oof, ya Rabbi! Ne yapmalı, nasıl kurtulmalı? Nafile! Kurtulmak için hiçbir çare yoktu. Uluğ da, sonra kardeşi İnci de diri diriye fırındaki ateşe atılacaklar, kızartılarak bu dişsiz cadiya yemek olacaktı.

Kocakarı, Uluğ'u tam bir ay kafesinde besledi. Otuz birinci gün evin önündeki fırında yakmak için İnci'yi alarak gidip biraz odun topladı. İnci hem odun topluyor

hem de ağabeyini kendi eliyle yakacağı için gizliden gizliye ağlıyordu.

Odunları getirdiler, fırına doldurarak tutuşturdular. Kocakarı, ateşi gördükçe gözlerinden çakmak gibi ateş çıkarıyor ve sevinliyordu çünkü çok tatlı bir yiyecekti.

Fakat korkmayınız çocuklar! Dışsız cadı Uluğ'u da İnci'yi de yiyemeyecek. Zira İnci, ağabeyini kurtarmak için bir plan kurdu, hakikaten kurtardı da...

Bakınız nasıl? Kocakarı fırının iyice kızıp kızmadığını bakması için ikide bir de İnci'yi yolluyor ve İnci her defa dönüşünde:

—“Daha iyice kızmamış!” cevabını veriyordu.

Cadalozun artık buna canı sıkılmıştı. Hemen kalktı ve fırının Uluğ'u kızartıp kızartmayacağını anlamak için içine girdi.

Kocakarı fırında iken İnci de bütün kuvvetini sarf ederek demir kapıyı kapatıyordu.

Şimdi cadaloz kızgın fırının içinde adamakıllı kızarıyor, kavruluyor, inim inim inliyordu. Cadı, fırının kapağını açması için İnci'ye çok yalvardı, sonra onu korkuttu ise de boş, boş, boş!..

İnci, arayıp tarayarak demir kafesin kilidini açan anahtarı da buldu ve gidip ağabeyini çıkardı.

Şimdi iki kardeş fırının kapağını açmışlar ve kavrularak dişleri sırtan cadiya sevinçle bakıyorlar ve sevinçlerinden birbirlerine sarılarak ağlıyorlardı.

Bir ay sonra bir avcının yolu oraya uğradı ve Uluğ'la İnci'yi alarak evlerine götürdü.

Masalıcı Ağabey

Güldüm

(Uzun boylu ile cüce arasında)

Uzun boylu— Sen kaç yaşındasın?

Cüce— Trende, vapurda, tramvayda altı...

Uzun boylu— Asıl yaşı kaç?

Cüce— Yirmi dört...

(İki tembel arasında)

Ahmet— Dünyada en çok neyi seversin?

Mehmet— İstirahat etmeyi!

Ahmet— Başka neyi seversin?

Mehmet— Oyunu...

(İki çocuk arsında)

Ali— Ah! Benim beş annem, beş babam
olsa idi!..

Hasan— Peki, ne için?

Ali— Bayramda onların ellerini öperek
zengin olurum...

(Coğrafya dersinde)

Muallim— Oğlum, Çat Gölü etrafında
kimler oturur?

Talebe— Cadılar oturur efendim!

(Derste)

Muallim— Oğlum! Ders zamanında
yerinizden kalkmak için benden izin
isteyeceksiniz!

Bu söz üzerinde talebelerden biri hemen
yerinden kalkarak muallimin yanına gider.

Muallim— Ne istiyorsun oğlum?

Talebe— Yerimden kalkmak için izin
istiyorum, efendim!

Fenni Parçalar -Elmasın Tarihçesi-

[Muhterem Üstat Halil Zeki Beyefendi tarafından gönderilmiştir.]

Elmas taşının tarihi pek eskidir. Bu kıymetli taş tahminen iki asır evveline kadar ancak Hindistan'da çıkarılırdı. Elmas madenleri Rofan'da, bayır tepelerindeki taşlar arsında bulunuyordu. O taşlar halledilir ve aralarındaki sıkışmış olan elmas parçaları kopartılırdı.

Elmas memleketi namını alan Gavle Evind'de hiçbir elmas madeni bulunmadığı hâlde orası elmas pazarı ittihaz olunmuştu. Dünyada en kıymetli elmas taşları Gavle Evind'de bulunur ve teşhir olunurdu. Hindistan kıtası kendi yerli hükümdarlarının idarelerinde bulunduğu zamanlar Hintliler elmas madenciliğine büyük bir gayretle çalışır ve zengin olurlardı. Fakat bugün kıta, İngiltere'nin idaresinde bulunduğu ve elmas madenciliği eski istiklalini kaybettiği için istihsâlât pek mahdut bir dereceye düşmüştür.

Hint elmaslarının en makbulü Kuhindur cinsidir. Bu nevi elmaslar hükümdar saraylarında kraliçe ve prenseslerin

baş ve göğsünde rağbet kazananlardır ki bunlara aynı zamanda taş elmasları dahi denir.

Kuhindur madenlerinde 790 kirat ağırlığında elmas bulunduğu vakidir.

Sahalardan (Yakut Türkleri) Tavrına namında biri büyük Moğolistan'da keşfettiği bir elmas dağına parlaklığı itibariyle (Yıldız Dağı) namını vermişti. Bu dağ uzun müddet Hindistan Şark Kumpanyası tarafından işlettilirilmiş ve bilahare İngiltere Kraliçesi'ne hediye edilmişti. Yıldız Dağı'nda ilk zamanlarda 280 kirat ağırlığında elmas parçaları çıkarken bilahare bu miktar yüz karata (kirat) kadar düşmüştür. Brezilya elmasları on yedinci asırda (Minas Gerais) Dağı'nda keşfolundu. Pek sert taşlar arsında sıkışıp

kalmış olan bu elmas parçalarını çıkarmak için gayet kuvvetli hakkak kalemleri kullanılırdı.

1772 tarihinden 1818 tarihine kadar devam eden kırk altı sene zarfında Brezilya'dan üç milyon kırat elmas nakledilmiştir. Fakat madenler tükenmeye başlamış ve 1867 senesine kadar devam eden bu madenlerden son yarım asır zarfında ancak daha sekiz yüz bin kırat elmas alınabilmiştir.

Brezilya elmasları alelumum küçük olurlar buradan çıkan ve "Şimal Yıldızı" namını alan en büyük elmas parçası 254 kırat sıkletinde olup yontulup temizlendikten sonra ancak yüz yirmi dört kırat kalmıştı. Bundan maada Brezilya'da (karbonavit) tabir olunan bir nevi siyah elmaslar da çıkmıştır ki bunların kıratı beyaz elmaslardan pek yüksek idi. Bu siyah elmaslarla bazı çelik aletlerin uçlarına takılarak ve buhar veyahut elektrik ile tahrik olunarak dağlardaki sert taşları tahrip eder ve kayalar içinde tüneller açarlar.

Şimdi de elmas çıkan diğer memleketleri sayalım:

1852'de Avustralya'da kumlar arasında çok miktarda küçük küçük elmas taşları da toplanmıştır. Ural Dağları'nda ise elmas, altın ve platin ile

bir arada tesadüf edilmiştir. Urallarda 367 kırat ağırlığında bir elmas bulunduğu da mevruttur. Cenub-ı Afrika arazisi de bu babda şayan-ı tezekkürdür. Nitekim 1867'de şayia olan bir rivayet Avrupa'da hayretle karşılanmıştı. Waal Nehri mecrasında dünyanın en büyük ve en temiz elmaslarına kumlar arasında tesadüf edilmişti. Bu taşlar nehrin getirdiği diğer çakıllar gibi nehrin mecrasına tesadüf eden elmaslı kayaların parçalanmasından husule gelmiştir. Bu münasebetle elmas müstahsilleri şehrin vadisine dökülmüş ve üç yüz kilometrelik bir sahada elmas aramışlardı. Bu araştırmalar Cenub-ı Amerika elmaslarının bugünkü şöhretini temin etmiştir. Bugüne kadar bu kıtadan yüz milyon kırat elmas çıkarılmıştır.

Halil Zeki

Kuyruksuz Çakallar

Fakir bir köylünün küçük fakat çok güzel bir bağı vardı. Köylünün evi ve bağı dağ eteğinde olduğu için çakallar, tavşanlar gelip bağdaki üzümleri, çubukları, diğer meyve ağaçlarını harap ederlerdi.

Bir gün çakalın biri üzüm çalmak için bağa girmişti. Köylü, çakala çok yakın bir yerde uyuyordu. Çakal da onun uyumakta olduğu ağacın altındaki kütüklerden üzüm yerken köylü bu davetsiz misafiri yakaladı ve kuyruğundan ağacın birine bağlayarak bırakıp evine gitti.

Şimdi çakal tepiniyor, çalışıyor, didiniyor ve kendisini kurtarmak için iki büküm olarak kuyruğunu, ipi ısıırıyordu lakin ip sağlam olduğundan kolayca kopacağa benzemiyordu. Zavallı çakal! Ağacın dalında kuyruğundan asılmış olarak açlıktan ölecekti.

Ölüm bu, şaka değil! Çakal kendisini ölümden kurtarabilmek için son bir gayret daha yaptı. Bu son gayreti faydasız kalmadı. Bizim çakal kurtuldu fakat kuyruğu dalda asılı kalmıştı.

Ölümden kurtulduğu için can acısını, kuyruksuz kaldığını bile unutan çakal, arkadaşlarının yanına gitti. Hepsi bir olarak onunla alay etmeye başladılar. Biçare çakal söylenilen bütün sözlere katlanıyor, lakin kendisiyle alay eden çakallardan intikam almak için bir kurnazlık düşünüyordu.

Nihayet bu kurnazlığı da buldu, bakın nasıl?

Kuyruksuz çakal yolda giderken yazılı bir kâğıt parçası gördü, hemen kâğıdı aldığı gibi arkadaşlarının yanına koştu ve:

—“Arkadaşlar!” dedi. Biliyor musunuz ben bağın sahibi ile dost oldum, kuyruğum koptuğu için bana acıdı ve bu kâğıdı verdi. Bu kâğıt elimizde olduktan sonra hiç kimse bize karışamaz, istediğimiz zaman bağa giderek bol bol üzüm yiyebiliriz.

Kuyruksuzun bu sözleri üzerine çakallardaki sevinci seyretmeliydiniz. Hepsi zıp zıp sıçırıyorlar ve çeşit şaklabanlıklar yapıyorlardı. Yaşlı bir çakal –ki bu hepsinin reisi idi- hemen kuyruksuz çakalın elinden kâğıdı yakaladığı gibi bütün çakallarla birlikte bağa koştu, artık hiçbir şeyden korkuları yoktu. Çünkü ellerinde o kâğıt olduktan sonra onlara kimsenin bir şey söylemeye hakkı yoktu. Bekçi bile karşlarına çıksa yine korkmayacaklardı, bağ sahibinin kâğıdını görür görmez:

“Başüstüne efendim! Buyurunuz, afiyet olsun! Bol bol yiyiniz!” diyeceği muhakkak bir şey idi.

Çakallar bağa girince kuyruksuz çakal:

—“Arkadaşlar!” dedi. Herifin oğlu bize üzüm yemek için müsaade ettiyse biz de ona fenalık etmeyelim ki her vakit gelip üzüm yemeye yüzümüz olsun. Uslu durmayacağınızı bildiğim için şimdi ben müsaade-

nizle hepinizi kuyruklarınızdan birer ağaca bağlayacağım. İstedığınız kadar, patlayıncaya kadar yersiniz ama bağı alt üst edemezsiniz.

Çakallar buna razı oldular. Çünkü bu, iyi düşünülmüş bir fikir idi. kuyruksuz çakal hemen hepsini birer üzüm kütüğüne sıkı sıkıya kuyruklarından bağladı ve tam bir intikam almak için doğruca bekçiye koşup bütün çakalların bağındaki üzümleri yağma etmek için geldiklerini haber verdi ve bağın duvarından dışarıya atladığı gibi tabana kuvvet! Kuyruksuz çakalı tutabilene aşk olsun!

Bekçi –çam yarması gibi iri bir adam- arkasından da bağın sahibi, ellerinde kocaman birer sopa ile kuyruklarından bağlı çakallara doğru koşmaya başladılar. İşin içinde yalnız dayak yemek, sonra da hasta yatmak olsa ne ise ne!.. Fakat dayaktan ölmek de vardı. İyisi mi hepsi birden canlarını kurtarmak için var kuvvetleriyle kuyruklarını çekmeye başladılar ama kuyrukların bağı olan ipler pek sağlam olduklarından ip bir türlü kopmuyor, birer birer kuyrukları kopuyor ve böylelikle yirmi otuz kadar çakal bağın içinde harman döner gibi koşuyorlar, bekçi ile sahibi de onları kovalıyorlardı.

Nihayet içlerinden biri reisleri olan ihtiyar çakala:

—“Aman birader! Şu kâğıdı göster de bari bizi kovalamasın! Hem kuyruklarımızı kaybettik hem de içimizden birkaçımızın başını, gözünü bari patlatmasınlar!” diye yalvarmaya başlayınca Reis Beyefendi Hazretleri:

—“Haydi, sen de ey koca aptal!” dedi. Bu toz duman içinde hiç kâğıt okunur mu?

En sonunda hepsi de canlarını kurtararak bağdan kaçabildiler fakat hiçbirisinde kuyruk kalmamıştı.

Bütün bu kuyruksuz çakallar o gün yine dağda toplandılar ve birbirlerine “Geçmiş olsun arkadaş!” diyerek bir daha hiç kimse ile alay etmemeye karar verdiler.

İzmir: Ahmet Fuat

Bir Daha Zıyan Edeyim Öyle mi?

Ahmak herifin biri yolda bir yirmilik altını bulmuş ve bozdurmak için doğruca sarrafa koşmuş ise de sarraf (altının bir tarafı kırıktır) bahanesiyle bozmamış. Nihayet beş kuruş zararına bozdurmuş. Evine dönüyorken yolda bir altın daha görmüş, o zaman ahmağın cevabı şu olmuş:

—Hah, tamam Altın Bey! Seni de alayım da beş kuruş daha zarar edeyim öyle mi?

(Saka kuşu)

Açık Muhabere

Aydın'da Hasan Hüsnü Beyoğlu Hilmi Bey'e: Hikâyenizi tetkik heyetinden çıkardık. Gelecek sayıda cevabını göreceksiniz. Ne gibi istihbaratınız olabileceğini lütfen bildiriniz.

Balıkesir'de Kemaleddin Sami Bey'e: "Ahmet Amca"nız neşredilecektir, teşekkürler.

Şirince Başmuallimi Aziz Namık Bey'e: Lütfunuz bizi daha fazla teşvik içindir lakin yazmadığınız bir kabahat değil mi? Sizin gibi kıymetli mürebbilerimizden yazı istemeye hakkımız da yok mu?

Balıkesir'de Mehmet Onbaşı Bey'e: Son masalınız neşredilecektir fakat çok acele ediyorsunuz ki...

Bilmece Halli

Üçüncü sayımızdaki bilmeceimizin halli: (105) çam (72) yumurtadır.

Doğru halledenler şunlardır:

İstanbul Darüşşafaka Lisesinden Halit Saim; Eskişehir, Kumpanya Aile Yatılı Mektebinden Hayrettin; İzmir: Amerikan

Enternasyonal Kolejinden Mehmet Selahattin; Balıkesir Ortamektep (60) Onur; Niğde: Ortamektep (32) Ahmet Kadri; Balıkesir Tevfikiye Mektebi (3) Salih; Balıkesir: Ortamektep (193) Abbas; Balıkesir: Ortamektep Mehmet Sadrettin; İzmir: Karataş Ortamuhtelit (karışık okul) İbrahim Galip; İzmir Ortamuhtelit Ahmet Fikri; İzmir Ortamuhtelit Cafer; İzmir: Darülrifan, Kemal; Aydın, Bosnalıoğlu İbrahim Atalay; Balıkesir, Ortamektep Ahmet Cevdet; İzmir Akhisar: Sanat Yurdunda Tahir; İzmir Darülrifanda Sıtkı; İzmir Karataş Muhteliti Mehmet Mustafa; İzmir Erkek Lisesi Akhisarlı Nurettin; Aydın Güzelhisar, İlkmuhtelitinde Mustafa Nazım; Balıkesir Ortamektep Ahmet Raif; İzmir, Halkapınar Şark Halı Fabrikasında sin. Seray; İzmir, Amerikan Enternasyonal Kolejinde İbrahim Ethem; İzmir Ortamektep (271) Kemal; İzmir, Erkek Muallim Mektebi Ferit Sungurtekin;

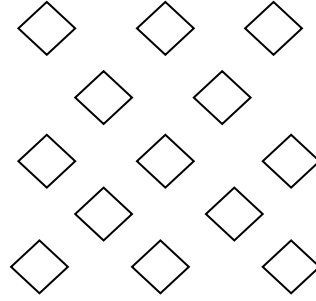
İzmir: Erkek Muallim Mektebi (379) Turgut;
İzmir: " " " Aytekin;

İzmir: “ “ “ Ali Özdemir
İzmir: Erkek Lisesi (405) Muammer;
İzmir: Ticaret Mektebi Hilmi Kayaalp;
İzmir: Erkek Lisesi Selçuk Muzaffer;
İzmir: “ “ (467) Onur;
İzmir: Sanatlar Mektebi Mehmet Reşat;
İzmir: Buca İkinci Mektebi (46) Nejat; İzmir:
Darülrifanda Ali Tahir; İzmir: Karataş
Duatepe 529 Bedia Mustafa; İzmir Karataş
Muhteliti Mehmet Kemal; Çandarlı
Cumhuriyet İlkmekebi Ertuğrul; Konya:
“Gazipaşa” Mektebinde Cihat; İstanbul:
Vefa Ortamektebinde Şerif Turgut; Ankara:
Erkek Lisesi (69) Necati; Kula: Beşinci Sınıf
(349) Hakkı; İzmir: Ortamuhtelitinde (54)
Hayri; Edirne: Erkek Lisesi (81) Ahmet
Hamdi; İzmir: Karşıyaka Soğukkuyu’da
Mustafa Kenan Hanım ve Beyler.

Doğru halledenler arasında kura çekilerek
İstanbul Darüşşafaka Lisesinde Halit Saim
Bey’e (kol saati), Niğde Ortamektebinde
Ahmet Kadri Bey’e bir (pergel) takımı ve
diğer sekiz kişiye birer Çocuk Yıldızı
kartpostalı düşmüştür. Talihli yavrularımızın
hediyelerini aldıkları

rica olunur. Taşraya biz posta ile
göndereceğiz.

Bilmece

Şu yukarıda gördüğünüz murabbaları
(dörtgen, kare) birer daire içine alınız. Sonra
bu daireye dört küçük daire daha çizin ki
her birinin içinde üçer tane murabba kalsın.
[Bu bilmeceyi bize gönderen Manisa
Lisesinden C. Aydoğan Bey’dir. Kendisine
teşekkür ederiz.]

Doğru halledenler arasında kura çekilerek
birinciye kristal bir yazı takımı, ikinciye bir
sulu boya takımı, üçüncüye, dördüncüye,
beşinciye altı aylık abonemiz, on kişiye Türk
Kitaphanesi neşriyatından birer kitap
verilecek ve diğer halledenlerin adları
yazılacaktır.

<Çocuk Yıldızı>

Sayı:7

Bilgi Matbaacılık Anonim Şirketi_İzmir

Çocuk Yıldızı

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk mecmuası)

“Çocuk Yıldızı” gelecek sayıdan başlayarak büsbütün yeni bir şekilde çıkacaktır. Teşkilatını büyüten ve **bütün memlekete kol salan** mecmuamız abonelerine, altı aylık ve senelik **büyük ikramiyeler** veriyor. İkrariyelerin neler olduğunu bu sayıda ve bundan sonraki sayılarda dikkatle okuyunuz! **“Çocuk Yıldızı”** bu sayıdan itibaren **abone fiyatını da ucuzlatıyor ve “İyi Çocuklar Derneği”** teşkilatı yapıyor, haberiniz olsun

İzmir Bilgi Matbaacılık Anonim Şirketi

Sayı: 8

İDAREHANESİ:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk mecmuası)

(Maarif Vekâlet-i Celilesi tarafından bütün
mekteplere tavsiye edilmiştir.)

Abone Şartları:

Senelik: 210
Altı Aylık: 120
kuruştur.

SAYI: 8

1927

Birinci Kanun, İkinci Hafta

Sevgili Okuyucularımıza

“Çocuk Yıldızı” sizi bir iki hafta beklelettikten sonra işte yine çıktı. Hem de kendi matbaasında, kendi hurufatıyla tertip olunarak, kendi makinelerinde basılarak, yepyeni ve büsbütün değişerek. “Çocuk Yıldızı” bu ilerlemesini size borçludur. Ey, onun sevgili okuyucuları! Şu iki ay kadar kısa bir zaman içinde tutunan, tutunmakla beraber pek çok yükselen ve sevimli olduğu için elden ele dolaşan “Çocuk Yıldızı” ile güzel Türkiye’mizin en parlak bir incisi olan güzel İzmir’in de çok şeyler yapabileceği ispat edildi.

“Yıldızınız” daha ilk sayıdan başlayarak size kucağını açtı ve bugün ta Paris, Amerika gibi uzak yerlerden bile okuyucular onu arayıp buldular. “Çocuk Yıldızı”nın sayfalarında

ne kadar çok çocuk yazıları görürseniz siz de o kadar iftihar ediniz! İftihar ediniz çünkü bizim başlıca maksadımız memlekette düşünücü başlar yetiştirmektir.

Sonra, mecmuamız size başka mecmuaların temin edemeyecekleri şeyleri de temin ediyor. Bu sayıdan başlayarak son sayfalarda bulacağınız “büyük ikramiye” kuponlarını kesip saklayınız. Üç aydan üç aya, altı aydan altı aya yahut bir sene sonra bize gönderiniz. Resmî bir heyet huzurunda çekilecek olan büyük ve çok kıymetli ikramiyelere iştirak edeceksiniz.

“Çocuk Yıldızı” yaptığı bu büyük fedakârlığa karşı sizden bir hizmet bekliyor: bütün bildiklerinize, uzaklardaki tanıdıklarınıza “Çocuk Yıldızı”nı okutunuz.

Müdüriyet

Çocuk Yıldızı Okuyunuz!

Yasemin Hanım

Başı bundan evvelki sayıda
(Büyük Türk Romanı)

Küçük kızın büyük sözleri üzerine her üç kardeş kahkahalarla gülüşmeye ve yine ketenleri işlemeye başladılar ki dışarıdan gelen sert bir ısıklık sesi onları korkuttu. Üçünün de beti benzi attı. Gecenin bu geç vaktinde bu dağın tepesinde ne in ne cin gezmezdi. Hususuyla dağın en sapa en ıssız bir yeri olan bu tepede...

Vakıa ihtiyar babaları yanı başlarında uyuyor ve ihtiyaç olursa kendilerini muhafaza edebilirdi.

Timur Padişah'a külah giydirmeyi düşünen küçük kız –ki bunun adı Selçuk idi– pek cesur bir yavrucağı idi. Siyah ve çok gür saçların çerçevelediği beyaz yüzündeki güzel gözleri iki yıldız gibi parlıyordu. Dolgun ve etli bir vücut, buna karşılık kuvvetli pazılar... Görenler güzel, güzel olduğu kadar genç yavrucağın bir köylü olmasına inanmazlardı.

Selçuk hemen yerinden fırladı.

gidip kulübenin sürmesini bir daha yokladı ve her ihtimale karşı hazırlanmak için uyandırmak üzere babasının uyuduğu köşeye doğru gitmeye başladı idi ki kulübenin kapısı çatırdamaya, kuvvetli yumruklar, tekmeler, tazyiklere dayanamayarak yerinden oynamaya başladı nihayet yıkıldı da.

Kızlar, korkularından birer köşeye büzüldüler! Uyumakta olan ihtiyar babaları da heyecanla yatağından fırladı ve tam bu dakikada Sungur Onbaşı'nın güçlü, kuvvetli adamları içeriye girdiler, kalın sesleriyle, kaba saba elleriyle, kalın ve sert Türkçe ile sövüp sayarak ihtiyar babanın kollarını sımsıkı bağladılar. Kızları da incitmeyerek dışarıya çıkardılar. Birer ata atlayarak önlerinde çıra ateşi ile ışık yakan askerlerin yardımıyla az zaman sonra (Konur Atay)'ın karargâhına geldiler.

Artık sabah da olmuş ve alayın efradı birer birer uykularından kalkıyorlar ve yol

Sayfa 3

hazırlığı yapıyorlardı.

Sungur Onbaşı, arkadaşlarının yardımıyla esirlerini kumandanlarının çadırına götürdü ve içeriye giderek vazifesi hakkında lazım gelen malumatı verdi.

Esirleri karşısında gören (Konur Atay) yüksek sesle Selçuk'un yüzüne karşı bağırdı:

—Timur Han'a külah giydirmek isteyen sen misin?

Güzel Selçuk, bu sert ve korkunç adamların karşısında hiç de titremedi, korkmadı.

—“Benim!” dedi. Ne yapabileceksiniz? Biz sizin elinizden dağlara kaçtık, keten eğirerek yaşamaya çalışırken askerlerinizin gelip bizi basması, zorla kaldırıp buraya getirmesi ne demek oluyor? Biz asker miyiz ki böyle haydutçasına bağlıyorsunuz? Ne silahımız var ne de okumuz!..

(Konur Atay) Selçuk'u başından ayağına kadar süzerek mırıldandı:

—Bunlar, hele şu küçüğü “hanım” olmaya değer şeyler... Şunları Han'a iletayim de bakalım!

Dışarıda bütün alayın askerleri, kumandanın çadırı etrafına toplanmış ve içerideki kadın casusların akıbetini merakla bekliyorlardı.

İçeriden Kumandan, Onbaşı'na emir verdi:

Bunları Kumandan Can'a teslim ediniz, Timur Han'a götürsün!

(Konur Atay) sonra fikrini değiştirerek alayın yüzbaşı Can'ı çağırdı ve casusların kılına bile dokunulmaksızın Tire yakınındaki umumi karargâhta bulunan Timur Han'a götürülmesini tembih ve ilave etti:

—Arkanızdan ben de geliyorum Han'la görüşmek istiyorum.

Şimdi üç genç kız ihtiyar babalarıyla birlikte birer ata bindirildiler ve etrafı askerlerle sarılı olarak büyük karargâha götürülüyorlardı.

Artık güneş doğmuş ve kırlarla bayırlarda hayat yavaş yavaş canlanıyor, esirlerle onları götüren askerlerin yüzünü serin bir rüzgâr okşuyordu. Kuşlar bile küçük atlarının üstünde sanki çelikten yapılmış gibi dimdik duran Timur'un bu süvarileri karşısında uçmalarını şaşırarak havada eğri büğrü dairecikler çizerek kaçıyorlardı.

Kızların babaları —zavallı ihtiyar- neye uğradığını anlayamaksızın ansızın basılmış ve kolları kısı kıvrak bağlanarak gece yarısından beri uzun bir macera geçirmiş olduğunu göz önüne getirerek yine bağlı olduğu atın üzerinde ağlıyordu.

Selçuk'un iki ablası da başlarına

gelecek akıbeti düşünerek için için ağlıyorlar ve memleketi yakıp yıkarak gelen, geçtikleri yerleri baykuş yuvası yapan bu sert bakışlı, haşin Türklere, padişahları olan Topal Timur’a lanet ediyorlar idi.

Ablalarının ve babasının yanında atının üzerinde dimdik duran Selçuk ise hiçbir şeye ehemmiyet vermiyor ve büyük Han’ın karşısında sorulacak şeylere aklınca cevaplar hazırlıyordu.

Bu düşünce çok devam edemezdi, behemehâl kati bir karar almak lazımdı fakat böyle sağda, solda, önde, arkada silahlı, pusatlı askerler olduktan sonra nasıl kati karar alınabilirdi?

Selçuk, ihtiyar babasına baktı, eli ayağı kuvvetli iplerle bağlı, atın üzerinde kısıvrak yatıyordu. Zavallı babacığı!.. Hiç durmaksızın ağlıyordu. İki kız kardeşine baktı, onlar da başını saçını yolarak dövünüyorlardı.

İhtiyar babasıyla iki ablasının esirlik hâlleri Selçuk’un kanını coşturdu. Esirlik!.. Bu ne demek? Ne için esir edilmişlerdi? Hem ne kabahatleri vardı ki?.. Topal Timur Han’ın şerrinden dağlara kaçmak, dağlarda barınarak yarı aç yarı tok yaşamak bir günah mı idi? Bundan başka dağlarda bayırlarda kendileri gibi daha kaç aile vardı?

Cesur kız, belki eli ayağı bağlı olan babasına bir fayda getirir umuduya kendilerini götüren askerlerin küçük kumandanını, yüzbaşını araştırmak için atın üzerinde vücudunu döndürdüğü zaman arkasındaki süvarinin sivri kargısını burnunun dibinde buldu.

—Uslu otur!

———

Sevgili çocuklar! Size her sayıda çeşit çeşit yazılar vermek istediğimizden çok meraklı ve çok heyecanlı olan “Yasemin Hanım”ı böyle azar azar ve parça parça okutmaya mecbur oluyoruz.

Sindirella Küçük Masallar

Bundan yüzlerce sene evvel bir memlekette “Sindirella” adında bir küçük kızcağız vardı. Zavallının anneciği öldüğü için iki ablası her zaman onu hırpalıyorlardı. Evin her işini yapan, çamaşır yıkayan, bulaşıkları bile toplayan hep Sindirella idi.

Bir gün ablaları en güzel elbiselerini giyindiler ve güle oynaya evden çıkarken Sindrella’ya:

—“Biz kralın balosuna gidiyoruz, sen evde kal ve sakın tembel tembel oturma, sonra karışmayız ha! İyi bilesin ki dayak hazır!” diye tembih edip gittiler.

Zavallı küçük Sindrella! Ablalarının kendisine bu kadar hor bakmasına tahammül edemeyerek hıçkırır hıçkırır ağlamaya başladı. Gözyaşları iki yanağından çeşme gibi akıyordu. Küçük Sindirella hem ağlıyor hem de:

—“Oof Allah’ım! Ben ne için evde böyle mahpus gibi kalıyorum, yazık değil mi bana?” diye söylenip dururken hemen karşısına bir peri çıktı ve onu baloya götüreceğini, beyhude yere ağlamamasını söyledi. Küçücük çenesinden tutarak okşadı.

Küçük Sindirella, buna o kadar sevindi ki bütün işlerini olduğu gibi bırakarak peri annenin söylediği sözleri dinlemeye başladı.

Peri annenin Sindirella’ya verdiği ilk emir şu oldu:

—Git bahçeden bana bir balkabağı getir!

Sindrella gitti ve bir dakika sonra bir balkabağı ile birlikte tekrar içeriye girdi. Perinin bir elinde elmastan parlak bir yıldız vardı. Yıldızı kabağın üzerine tutunca gayetle güzel ve sarı bir araba oldu.

Peri anne ikinci emri verdi:

—Git, bana dört tane fare getir!

Sindirella, beş dakika sonra fareleri getirdi. Peri, elindeki yıldızla bunların ikisinden iki beyaz at, ikisinden de arabacı yaptı.

Şimdi evin kapısı önünde gayet güzel bir sarı arabayla iki beyaz at koşulmuş, üzerinde iki arabacı beyaz elbiselerini giyinmiş duruyorlardı. Peri Hanım, o zaman elindeki elması Sindirella'nın üstünde çevirdi. Şimdi bizim Sindirella en mükemmel elbiseler içinde memleketin en güzel kızı olmuştu. Peri:

—“Haydi! Şimdi arabaya binerek baloya git! Fakat gece yarısı saat on ikiyi vurmazdan evvel yine eve dön! Yoksa bütün bu gördüklerin o zaman yine kaybolur, bundan haberin olsun!” dedi.

Sindirella, Peri'ye teşekkür etti ve onun elini öperek arabaya bindi, Kral'ın sarayındaki baloya gitti.

Baloda Sindirella çok iyi eğlendi, herkes onun güzelliğini seyretmeye doyamıyor

ve Prens bile Sindirella ile sık sık dans ediyordu.

Zavallı Sindirella baloda kendini unutmuş, oynuyor, dönüyor, dönüyordu. Artık gece yarısı da olmuştu. Fakat Sindirella'nın bundan haberi bile yoktu. Nihayet saat on ikiyi vurmak için 1...2...3 diye ötmeye başladığı gibi Sindirella'nın da aklı başına geldi ve oynadığı oyunu yarıda bırakarak var kuvvetiyle koşmaya başladı.

Sindirella koşarken ayağındaki pabuçlarının birisini balo oynanan büyük salonda düşürdü. Saat tam on ikiyi vurmuştu ki her şey eski hâline geliyordu. Şimdi ne güzel elbise ne güzel araba ne de beyaz atlardan eser bile yoktu. Koşa koşa evine gitti.

Ertesi gün sarayda Sindirella'nın düşürmüş olduğu pabucu buldular. Bu çok küçük bir ayak için yapılmış bir tek pabuçtu. Kral'ın oğlu Prens, pabucu gördüğü gibi:

Sayfa 7

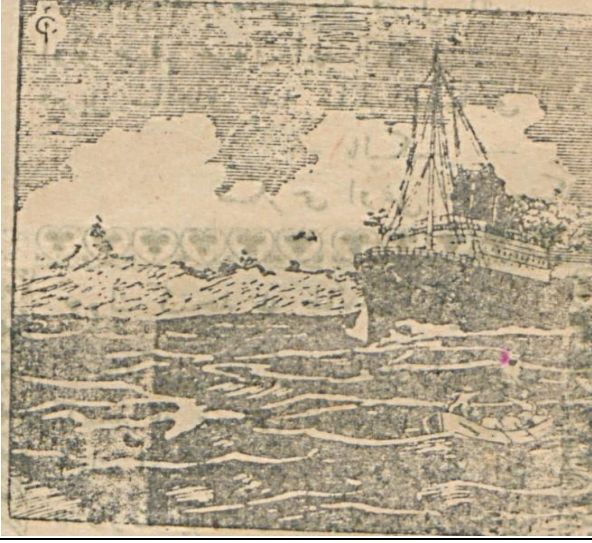
—“Bu pabuç kimin ayağına olursa ben onunla evleneceğim!” dedi.

Şimdi Prens şehrin bütün evlerini sıra ile dolaşiyor ve pabucun sahibini arıyordu. Pabucu her kız giyiyor fakat hiçbirisinin ayağına olmuyordu. Nihayet Sindirella’nın oturduğu eve de sıra geldi. İlkın ablaları ayaklarında pabucu tecrübe ettiler ise de olmadı.

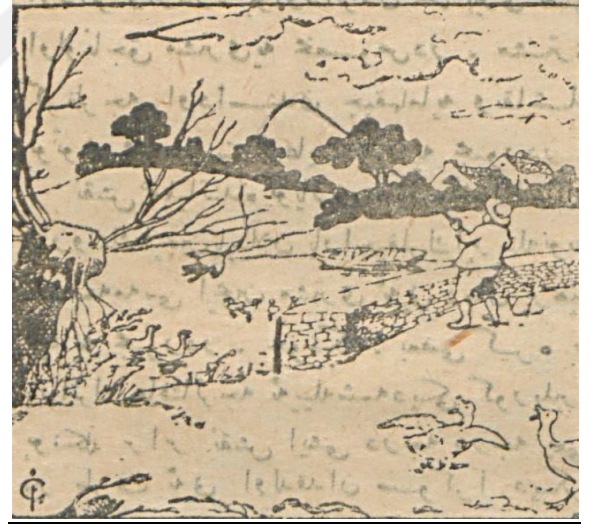
Sindirella ayağına giydiği gibi baloya gittiği kıyafete giriyordu. Buna kız kardeşleri pek çok hayret ederek bakakaldılar. Prens, hemen Sindirella’nın elinden tutarak saraya götürdü ve evlenerek bütün ömürlerini saadetle geçirdiler.

-Karşıyaka-

İngilizceden
Halit Kenan

(Batan yolcuyu bulabilir misiniz?)

(Bu balıkçı ne yapıyor?)

Vahşilerin Ziyetleri

Sıvar Adası'ndaki vahşilerin derileri altına nakış işleyen birtakım nakkaşlar vardı ki bunların yaptıkları adanın yerlilerine göre sanayi-i nefiseden sayıldığı gibi nakış yaptırmak için de pek çok para vermek lazımdır. Bundan dolayı yalnız zenginlere ve yüksek tabakadaki insanlara derilerinde ziyetler yaptırmak müyesser olur, nakışlı insanları herkes birbirine gösterir ve kendisine hürmet edilir.

Nakış muallimlerinin evlerinde birçok odalar vardır. Bu odalardan her biri nakşolunacak müşteriye mahsustur. Müşteri günlerce odasından çıkmamaya ve nakkaşın bütün şartlarına riayet etmeye mecburdur.

Nakış ameliyatında boyaları derinin altından yürütmek için yapılan yaracıkların irinlenip şişmemesi için müşteri epey zaman perhiz yapmaya mecburdur. Çünkü bazı kere bu yaraların haftalarca iyileşmediği görülür, bununla beraber nakış işi, derece derece yani bir taraf iyi olduktan sonra diğer tarafa geçilmek suretiyle yapılmaktadır.

Sıvar Adası'nın zenginlerinden birtakımı vardır ki hayatının büyük bir kısmını nakış ameliyatı cenderesi içinde geçirmektedir.

Nakkaşların bir çiçeği derinin altına nakşetmezden evvel onu büyük ücretler vererek tutabildikleri adamların vücutlarına model olarak işler ve müşteriye gösterdikten sonra işlerdi. Bu, modellik yapan adamların (orijinali yan tarafta) vücutlarında nakşedecek yer kalmadı mı artık başkaları bulunur.

Halil Zeki

Geçen Günlerle

Şükür, geçti artık kara zamanlar,
Neler etti bize hain Yunanlar,
Ocağımın ışığını söndürdü,
Vatanımı harabeye döndürdü.

.....
Tam üç sene yas bağladı bayrağım
Çökertildi ünlü, şanlı otağım
Kıratımı çamurlara attılar
Çiğnediler, ateşlerde yaktılar.

.....
Bugün ise bunlar artık bir hayal
Sancağımın rengi yine kızıl, al
Ulu ırkım irfan ile akacak
Kızıl sancak yine şanlar saçacak
-Balıkesir-
Şekercioğlu Hakkı Cengiz

.....
Türk gençleriyle tanışmak için!
Sevgili Türkiye'mizin bütün şehirli gençleriyle
samimi tanışmak ve muhabere etmek
istiyorum. Bu vesile ile "kartpostal mübadelesi"
yapmak arzusundayım.
Balıkesir'de Hükûmet Caddesi numara "21"de
Şekercioğlu Hakkı Cengiz.

Kızıl Sakal

Kızıl Sakal çok zengin bir adamdı. Şehirdeki büyük saraylarından başka köylerde birçok çiftlikleri, davarları, malı mülkü vardı. Sarayları o kadar güzel döşenmiş idi ki Kızıl Sakal'ın altın ve gümüş takımları pek kıymetli, salon döşemeleri dillere destan olmuştu.

İşte! Bu kadar zengin ve rahat içinde yaşayan Kızıl Sakal'ın yalnız bir kusuru vardı ki bu da sakalının kıpkırmızı olması idi. Kızıl Sakal, bu kıpkırmızı sakalıyla pek çirkin oluyor, hele onu gören kadın veya kızlar korkarak bucak bucak kaçıyorlardı.

Kızıl Sakal'ın komşularından kibar bir kadının birbirinden güzel iki kızı vardı. Kızıl Sakal bu kızlardan birisini annelerinden istedi ve:

—“Hangisi isterse o olsun!” diye kızları kendi kendilerine serbest bıraktı.

Kızların hiçbirisi Kızıl Sakal'la evlenmeye razı değillerdi. İkisi de :

—“Kız sen git! Kız sen git!” birbirlerini dürtüp de vuruyorlar idi.

Kızların Kızıl Sakal'la evlenmeye cesaret edememelerinin başlıca sebebi de o zamana kadar Kızıl Sakal'ın evlendiği birkaç

kızın ne olduklarından, nerede kaldıklarından hiç kimsenin bir şeyler bilmediği idi.

Kızıl Sakal, komşularına kendisini göstermek ve iyice tanıtmak için bir gün kızları anneleriyle birlikte sarayına davet etti. Bunlardan başka daha birkaç eşi dostu ve komşu kızları da geldiler. Hepsi birlikte çiftliklerinden birisine gittiler. Kızlar, çiftlikte eğlence eğlence üstüne dans, balo, helva sohbetleriyle tam bir hafta vakit geçirdiler. Bu eğlenceler o kadar mükemmel olmuştu ki hiç kimsenin aklına uyku bile gelmiyordu.

Nihayet bu eğlence arasında Kızıl Sakal, küçük kıza pek o kadar çirkin görünmemeye başladı. Şehre döndükleri gibi düğünü de yaptılar, evlendiler.

Bir ay sonra bir gün Kızıl Sakal, karısına:

—Ben çiftlikleri dolaşmaya gideceğim, dedi. Beş altı hafta kadar dolaşmaya mecburum. Ben yok iken istediğin gibi eğlen, dostlarını çağır masraftan kaçınma! (Kızıl Sakal cebinden bir deste anahtar çıkarıp karısına vererek) al bu anahtarları! Büyük salonların, altın ve gümüş takımlarının, kıymetli taşların saklı olduğu kutuların

anahtarların hepsi buradadır. Bunlardan başka şu tek anahtarla bütün kapıları açabilirsin. Yalnız bu küçük anahtarla bodrumdaki küçük odanın kapısını açma! Anladın mı? Oraya girmek için sana müsaade yok.

Evet! Her şeyde serbestsin yalnız küçük odaya girmek yasak. Tekrar ediyorum ha! “Adam sen de, sanki ne olacak imiş?” deyip de odaya girmeye kalkma! Sonra hiç kimse seni benim yapacağım fenalıktan kurtaramaz.

Kadıncağz, Kızıl Sakal’a söz verdi, anahtarları aldı ve kocasını selametleyerek sarayda kaldı.

Kızıl Sakal gittikten sonra karısının kızlık arkadaşları, hısım akrabası, konu komşu birer birer gelerek sarayın göz kamaştırıcı güzelliklerini doya doya seyrettiler. Kızıl Sakal evinde iken buna cesaret edemiyorlardı. Çünkü bu titiz herifin kırmızı sakalından herkes ürküyor, tavandan tavana kaçıyordu. Şimdi ise o olmadığı için bütün odaları, elbise dolaplarını dolaşıyorlar, merdivenden merdivene tırmanıyorlar, büyük ve süslü karyolalarla duvarlardaki endam aynalarını doya doya seyrediyorlardı. Kızıl Sakal’ın evinde olmadığı bu zamanda gelen bu misafirler, kızcağzın ne iyi bir yere düştüğünü, ne güzel kısmeti

olduğunu söyleye söyleye bitiremiyorlardı.

Fakat Kızıl Sakal'ın karısının içini yiyip bitiren bir şey vardı ki o da ne yapıp yaparak küçük odayı gidip görmek idi. Kocasını yalnız bu küçük oda için kendisine müsaade etmemişti. Ama bu ne için? Neden? Yoksa bütün esrar orada mı gömülü idi? Kadın daha fazla dayanamayarak misafirlerini bıraktı ve bodrum katına indi. Küçük odanın kapısı önüne geldi. Girsin mi, girmesin mi? Ya sonra başına bir felaket gelirse! Ya kocasının zulmüne uğrarsa!

Lakin buraya kadar geldikten sonra geriye dönemezdi. "Ne olursa olsun!" diye küçük anahtarı soktu, kapıyı açtı, içeriye girdi. Pencereler kapalı, her yer karanlık olduğu için ilkin hiçbir şey göremedi. Oda gibi bir oda!.. Birkaç dakika sonra ise gözleri karanlığa alıştı ve kapıdan gelen zayıf ışığın aydınatabildiği döşemede peltelenmiş bir kan deryası gördü. Hemen etrafı araştırdı, kocaman bir dolap gözüne ilişti. Dolabın kapağını açmasıyla yere düşüp bayılması da bir oldu. Çünkü Kızıl Sakal'ın o zamana kadar kendisine karı diye aldığı dört beş kadın birer birer öldürülmüşler ve işte gözünün önünde asılı duruyorlardı. Güç bela kendisine

gelen kadıncağz kapıya kadar gitti, anahtarı tekrar çevirip açmaya çalışırken nasılsa elinden düşürüverdi. Elleri titreyerek yerden aldı, yine kapıyı kilitledi ve korka korka kaçtı.

Doğru yatak odasına gitti.

O kadar korkmuştu ki bütün vücudu zıngır zıngır titriyordu. Hemen küçük anahtarı eline aldı. Ooo! Anahtar kanlanmıştı. Sildi, sildi, bütün kuvvetini sarf ederek sildi. Ama nafiye, nafiye! Kan bir türlü çıkmıyordu. Su ile yıkadı, sonra kum ile ovuşturdu, yine beyhude! Çünkü anahtar sihirli idi ve bir tarafını silerken alt tarafından yine kan belirliyordu.

Beş altı hafta sürecek bir yolculuk için giden Kızıl Sakal, gittiğinin daha birinci gecesi dönüp geldi. Yolda işlerinin iyi gittiğini bildiren bir mektup aldığını ve bunun için beş altı hafta yolculuk yapmaktan kurtulduğunu söyleyerek içeri girdi. Kadıncağz buna pek çok kahrlandı ise de yine kendisini belli etmiyor ve şen, sevinçli göstermeye çalışıyordu.

İkinci gün Kızıl Sakal anahtarları istedi. Kadın, anahtarları getirirken elleri o kadar titriyordu ki Kızıl Sakal hemen bağırdı:

Bu ne demek oluyor? Ne için küçük

anahtar bunların arasında değil?

—Kadın şaşalayıp cevap verdi:

—Belki yukarıda unutmuşumdur!

—Sakin unutma, onu bana getir!

Kadıncağz “Şuraya koydumdu, yok burada idi!” gibi bahanelerle bir iki defa daha işi savsakladı ise de en sonra anahtarı vermeye mecbur oldu.

Kızıl Sakal anahtarı alınca bir iki defa elinde evirdi çevirdi ve kaşlarını çatarak bağırdı:

—Bu neden böyle kanlı?

Korkudan benzinde kan kalmayan, sapsarı olan karısı:

—Ne bileyim ben, diye cevap verdi.

—Bilmiyorsun ha! Peki ben sana öğreteyim: “Ve sakın girme!” diye ısmarladığım odaya girmek, içinde ne var ne yok görmek istedin değil mi? Çok güzel! Şimdi sen de oraya gireceksin, neler olduğunu gözlerinle göreceksin.

Kadın hemen kocasının ayaklarına kapandı, ağlayarak yalvarmaya başladı. Güzel kadının bu ağlamalarına karşı belki bir kaya parçası bile yumuşardı. Kızıl Sakal da merhamete geldi mi diyorsunuz? Ne gezer?

Kadıncağz yalvardıkça o kuduruyor ve ayaklarını yere vurarak tepiniyordu. Nihayet kadının:

—“Bu ne biçim insanlık canım! Öleceğimizi anladık. Allah’a yalvarmak için hiç olmazsa

beş on dakikacık olsun müsaade etmek yok mu?” demesi üzerine Kızıl Sakal:

“Haydi, git, Allah’a yalvar! Sana on beş dakika daha canını bağışladım fakat on altı dakika değil ha!” diyerek salondan çıktı, gitti.

Kadıncağz yalnız kalınca hemen ablasını çağırdı:

“Aman ablacığım!” dedi. Çabuk sarayın kulesine çık, bak! Ağabeylerim geliyorlar mı? Bugün beni görmek için geleceklerdi. Eğer yolda görünüyorsa mendil salla, çabuk yetişsinler, yoksa bir çeyrek saat sonra o Kızıl Sakal beni öldürecek.

Ablası işittiği bu sözler üzerine hiç durmadan kuleye tırmandı. İki kahraman kardeşinin gelecekleri yola baktı ise de henüz hiç kimseler yoktu fakat bir çeyrek saatin on dakikası da gitmiş, yalnız beş dakika kalmıştı. Oof! Ne uzun ölüm dakikaları ya Rabbi!

Kadıncağz ablasına yine haykırdı:

—Hiç kimseler yok mu ablacığım?

Sevinçle kuleden bağırdı:

— Kızıl Sakal’ı oyalamaya bak, geliyorlar!

Kızıl Sakal’ın karısı ablasının müjdesini işitince sevinçli gözyaşı dökmeye başlamıştı ki kocası da elinde bir balta ile içeriye girdi ve kadının saçlarından tutup salona sürükleyerek

bağırđı:

—İşte! Söz dinlememenin cezasını çekeceksin!

Zavallı kadıncağız! Bîçare kadıncağız! Öldürmemesi için kocasına yalvarıyor, gözlerinden sel gibi yaşlar akıtarak inliyordu fakat beyhude, beyhude! Hain herif baltayı bir elinde tutmuş, yukarıya kaldırmış ve tam karısını öldürecek iken sarayın kapısına öyle şiddetle vuruldu ki her yer zıngır zıngır titredi.

Kızıl Sakal, karısını kesmek için baltayı indirmek üzere iken sarayın kocaman kapıları büyük bir gürültü ile

birdenbire yıkıldı ve ellerinde kılıçlarıyla içeriye dev gibi kuvvetli iki genç girdi.

Kızıl Sakal, artık karısını öldürmeyi filanı unutmuş, canını kurtarmak kaygısına düşmüştü fakat içeriye giren kadının iki kardeşi onu bir köşeye kısırdılar ve çabucak canını cehenneme gönderdiler.

Zavallı kadıncağız ise çoktan bayılmış ve kendisi için çok sevinçli olan Kızıl Sakal'ın ölümünü görmemiş, canını kurtaran kardeşlerini kucaklayarak öpememişti.

Ama onu çabuk ayıltılar ve kardeşleri, hısım akrabası ile birlikte uzun seneler rahat içinde yaşadı.

Falcının Oyunu

Bir zamanlar gayetle tembel bir kadın varmış ki onun tembelliği yüzünden zavallı kocası hiçbir arzusuna muvaffak olamıyormuş. Adamcağızın epey zamandan beri canı tavuk istediği için :

—“Hanım!” demiş. Ben bir tavuk alayım, temizleyeyim, paklayayım, sen yalnız pişirmeye gayret et! Bunun başka bir zahmeti yok bari, ne olur...

Karısı her nasılsa buna razı olmuş ve adamcağız, tavuğu temizleyerek tencereye yerleştirmiş ve ateşe koyarak çıkıp gitmiş işine.

Kadın, kocası tekrar geldiği zaman kalkıp da açmasın diye kapıyı aralık bırakmış. O sırada oradan geçen bir falcı kadın, kapıyı aralık görünce içeriye dalmış ve her tarafı adamakıllı gözden geçirerek yukarıki kata çıkmış.

Aç ve sefil kadın yukarıki katta evin hanımını görünce yalvarmaya, “Bir dilim bari olsun” diye ekmek istemeye başlamış. Tembel Hanım:

—“Ben şimdi senin için ta aşağıya kadar inemem. Kendin git, hem mutfaktaki zembilden ekmek al hem de ateşte kaynayan tavuğun pişip pişmediğine bak!”

demiş.

Falcı kadın sevine sevine mutfağa inmiş, zembildeki ekmekleri sırtındaki torbasına boşaltmış. Hele ateşte taşa taşa kaynayan tavuğun mis gibi kokusu zaten aç olan midesine büsbütün iştah vermiş. Hemen tavuğu tencereden çıkarıp heybesine, heybesindeki eski çarıklarını da tencereye koymuş, doğruca yukarıya çıkmış:

—Güzel hanımcığım, cici hanımcığım, demiş. Sana çok çok teşekkür ederim, bana ekmek verdiğin için sana karşı oynayayım.

Falcı, parmaklarını şaklatarak:

(Sizin tavuk bizim torba içinde)

(Çarıklarım sizin çorba içinde)

(Sen dayak ye yorganının içinde!)

(Ben tavuğu yerim ormanın içinde)

(Güzel hanım, tembel hanım)

(Sevdi seni pek çok canım!)

diyerek türkü söylemeye hem de kıvıra kıvıra oynamaya başlamış.

Falcı kadının türküsü de oyunu da hanımın o kadar hoşuna gitmiş ki kahkahalarla gülmüş. Falcı çingene heybesini sırtlandığı gibi gitmiş. Artık akşamleyin tembel kadının başına neler geldiğini düşününüz!

Paris:

Mualla Halil

Acıklı Bir Tesadüf

Mini Mini Cemile'ye

Hava bugün o kadar güzel ki...

Kuşlar şen şakrak seslerle cıvıldaşarak ağaçların üzerinden daldan dala hopluyorlar, bunların sürûruna birçok kız ve erkek çocuklar da iştirak ile çayırda koşuşarak eğleniyorlardı. Onların arasında öbürleri gibi koşmayan ve oynamayan zavallı bir çocuk vardı ki o da Balkan Habi'nde şehit olduğu haberi gelen bir babanın evladı Nermin...

Bu çocukcağız üç yaşından beri kimsesiz, el ellerinde fakat elinden geldiği kadar iyilik yapmaya çalışan, ihtiyar bir asker olan Mehmet Onbaşı'nın himayesi altında idi.

Yine bir gün bu çocukcağız kırdan yalnızca gezerken saçlı sakalı birbirine karışmış ihtiyar bir adama tesadüf etti. Nermin'in hafifçe kalbi attı, ona karşı tatlı bir incizâp duydu. Nermin yavaş yavaş ihtiyara yaklaşarak onun kim

olduğunu öğrenmek istedi.

İhtiyar da cevabıyla çocuğu geriye çevirmek istemediğinden (Evlat! Bana bir yudum su bulamaz mısın?) dedi. Çocuk da maalmemnuniye kabul ile iki tarafı böğürtlen ağaçlarıyla örtülü yolda yürümeye başladılar. Epeyce yürüdükten sonra geniş bir sahayı kaplayarak coşkun coşkun akan bir suyun kenarına geldiler. İhtiyar, suya yüzüstü yatarak avuçlarıyla içmeye başladı. Sonra yine uzaklara ilerlemeye başladılar.

Bunlar konuşurken ihtiyar, hâinden fakir olduğu anlaşılan çocuğa kimin kızı olduğunu sorunca çocuk hayatının en mühim kısımlarını birer birer anlattı. Sıra ihtiyara gelmişti ki yüzünden bir damla akan yaşını sildi. Birkaç defa boğuk

boğuk yutkundu. Acı bir edâ ile anlatmaya başladı. Pederinin Balkan Harbî'nde şehit olup bir daha gelmediğini, validesinin de ölüp el ellerinde kaldığını söylerken kalbi rakik olduğu anlaşılan zavallı ihtiyar birdenbire heyecana düştü. Şimdi göğsü kabarıyor, gözleri parlıyordu. Kalbinden doğan bir iştihakla "Ah evladım, ah evladım! Benim sevgili Nermin'im! Ağlama, müteessir olma!" diye çocuğuna sarılan

babası Nermin'i sağ olarak gördüğünden oynuyor, tatlı, istekli bir ağlayışla ağlıyordu.

O zaman güneş gurûb ediyor, sisler de etrafı kaplıyordu.

Baba kız birbirlerine sarılmış taştan bir heykel gibi yerlerinden kımıldamıyorlardı.

Tabiatın acı tatlı tesadüfleri...

Balıkesir:

Hasan Celal

Çocuklara

Tilkilik'te Hatuniye Camii karşısında tütüncü ve kırtasiyeci Mahmut Bey'de mecmuamızın intişar etmiş ve edecek bütün sayılarını bulabilirsiniz.

Bayi Arıyoruz

(Çocuk Yıldızı) için bayi arıyoruz. Mecmuamız geniş teşkilatla büsbütün yeni şekilde çıkacağından ve mevcut bayilerimizden başka yerlere gönderilemediğinden İzmir mülhakatıyla sâir vilayetlerde bayi arıyoruz. Bayi olmak arzu edenlerin şeraitimizi öğrenmek üzere idarehanemize müracaatları.

Mecmuamızın iç ve dış kapakları ilan dercedilmek üzere kiralıktır. Kırtasiye ve kitaphanelerle çocuklara ait meslek sahiplerinin ilanları kabul olunacaktır.

Mektep müdürü hanım ve beylerle kartpostal meraklısı olan zevatın nazar-ı dikkatine:

Kitaphanemiz bu kere Avrupa'dan mekteplere mahsus beş yüz çeşitten fazla her nevi hayvanat ve manzara kartları getirtmiştir. Pek çok satılmakta ve herkesin rağbetini kazanmakta olan kartpostallarımızı acele tedarik etmenizi rica ederiz.

İzmir İkinci Beyler Sokağı
Türk Kitaphanesi

İzmir: Çocuk Yıldızı Matbaası

Sayı: 9

İDAREHANESİ:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her hafta perşembe günleri çıkar çocuk
mecmuası)
(Maarif Vekâlet-i Celilesi tarafından bütün
mekteplere tavsiye edilmiştir.)

Abone Şartları:

Senelik: 210
Altı Aylık: 120
kuruştur.

SAYI: 9

1928

Birinci Kanun, Birinci Hafta

YENİ YILINIZ KUTLU OLSUN

Küçüğüm

Küçük bir kardeşim var
Aman neler neler yapar
Mini mini sevimli pek
Saçları hep sırma ipek
Etrafına neşe saçar
Kovalasam hemen kaçar
Yanakları kıpkırmızı
Pek sevimli bir Türk kızı
Çok da güzel bu yaramaz
Cıva gibi hiç duramaz
Cicili bir bebeği var

Terbiyeli temiz oynar
Bülbül gibi çıkar sesi
Evimizin bu neşesi
Çayırarda hop hop oynar
Kendi gibi çiçek toplar
Darılırsam soluverir
Kıymetlidir öpücüğü
Çok severim bu küçüğü
İncitmeye hiç de gelmez
Sonra sesi şen yükselmez
Osman Uluğ

Sayfa 2

Devler Arasında

Aliş Ağa:

—“Tak, tak, tak! Kos, fos, fos!” diye çubuğunu içerek devin sırtında gidiyordu.

Aliş Ağa, ocak başında Ayşe Hanım’ın çok canını sıktığı için:

—“Aman Ağa! Canım burnuma geldi artık! Biraz daha öteye gitsen e!..” diye söylediği sözler üzerine kızarak alıp başını çıkıp gitmiş ve köyden yarım saat kadar uzaklaştığı zaman ise komşu Mehmet Ağa’nın oğluyla karısına şu haberi göndermişti:

—Daha gideyim mi?

Tabiatı çok şen şakrak olan Aliş

Ağa, aynı zamanda hazırcevap idi de. hiçbir sözü cevapsız bırakmaz ve mutlaka zeytinyağı gibi üste çıkardı.

Evde ocak başında karısını kızdırdıktan sonra köyden yarım saat kadar uzaklaştığı zaman bir büyük ağacın altına oturmuş yine:

—“Tak, tak, tak! Kos, fos, fos!” diye çubuğunu tütürüyordu ki karşısına bir dev çıktı. Aliş Ağa, dev görünce korkmadı değil ha! Yüreği tıp tıp vuruyordu ama dünyaya bile metelik vermeyen bu adam deve karşı da elbet bir şeytanlık bulmakta gecikmeyecekti.

Dev:

—“Aliş Ağa!” diye onunla alay etmeye başladı. Siz âdemoğullarının elinden ne gelir ki! Bak, biz nasıl kuvvetliyiz.

Dev, bu sözleri söyleyerek yerden bir taş aldı ve eliyle sıkarak un gibi ufaladı. Buna karşı Aliş Ağa hemen yerinden fırladı ve bir eliyle cebinden bir yumurta çıkarıp öteki eliyle de yerden bir taş alır gibi göründü, avucunun içinde yumurtayı sıkıştırdığı gibi:

—Tak, tak, tak! Fos, fos, fos!

Çubuğunu çekmeye başladı.

Dev, Aliş Ağa’ya mat olunca onun karşısında el pençe divan durdu.

Aliş Ağa, bir ok gibi yerinden fırladı, gidip devin sırtına bindi, boynuzlarından tutup kulaklarından çekerek:

—“Haydi, beni sizin köye götür!” diye sarsmaya başladı.

Kuvvetli dev dört beş saat uzakta olan köyüne Aliş Ağa sırtında olarak nihayet bin adım yaptı. Aliş Ağa’yı sırtına bindiren devi gören diğer devler:

—“Hele bakalım! Bizim küçük sersemi nasıl at gibi sürüklüyor?” diye alay etmeye başlamışlardı ki küçük dev, sırtında:

—“Tak, tak, tak! Fos, fos,

fos!” diye çubuğunu tüttürmekte olan Aliş Ağa ile birlikte saraylarına girdi.

Küçük dev içeriye girdiği gibi arkadaşlarına kaşı ile gözü ile işaret etti ve Aliş Ağa’nın korkulacak bir insan olduğunu çabucak anlattı.

Devler, bu avuçlarının içinde bir lastik top gibi oynayabilecekleri küçük Aliş Ağa’yı hemen tecrübe etmeye kalktılar. Bütün devler sürüsü –cümbür cemaat- gelip Aliş Ağa’nın karşısına dikildiler. İçlerinden en yaşlı olan kocaman dev hemen bir kaya parçasını aldı, kuvvetli avuçları arasında un gibi ufaladı. Öteki devler de onu taklit ettiler ve sonra ağızlarını açıp kapayarak körük gibi kuvvetli nefeslerle ortalığı temizlediler.

Bizim Aliş Ağa, gözlerini kırpmadan devleri seyrediyor, yine:

—“Tak, tak, tak! Fos, fos, fos!” diye çubuğunu çekip keyif çatıverdi.

Nihayet devleri ürkütmek için bir tavşan çevikliği ile yerinden fırladı da odanın bir köşesinde bulduğu bir taş parçasını alıp bir avucuyla sıkmaya başladı. Taştan sarı beyaz bir su çıkardı. Doğrusunu isterseniz Aliş Ağa’nın suyunu çıkardığı şey taş değil, o arada el çabukluğu yaparak cebinden

çıkardığı bir yumurta idi.

Devlerin hepsi karşılarında bu kadar sarp bir adam görünce odanın içinden birer birer sıvıştılar. Yalnız küçük dev ona hizmete kaldı.

Birkaç ay Alish Ağa'yı en güzel, en kuvvetli yemeklerle beslediler. Bu kadar mükemmel besiyi bütün ömründe görmeyen Alish Ağa'nın ensesi cami minaresi gibi kalınlaştı. O da sahiden bir dev olmaya başladı.

Bir gün devler çok uzak ama kendilerine göre nihayet bir günlük yol olan bir yere baskına giderken Alish Ağa'ya:

—“Haydi bakalım baba! Biz akşama yorgun geliriz, sen de küçük odadaki tulumu al, mutfaktaki iki kazanı su ile doldur, olur mu?” diye rica ettiler.

Alish Baba, çubuğunun:

“Tak, tak, tak! Fos, fos, fos”ları arasında:

—Peki! Doldururum, cevabını verdi. Devler gittikten bir iki saat sonra Alish Ağa yavaş yavaş yerinden kalktı, küçük odaya gitti. Tulumu iki eli ile tutarak kucaklamaya yeltendi ama tulum o kadar ağır idi ki inleye inleye ve sürükleyerek dışarıya çıkarabildi. Yine bin meşakkatle çeşmeye götürdü ama boşunu taşıyamayan Alish Ağa, dolusunu

hiç de kaldıramayacağını anladığı gibi üç dört yerinden bıçakla deldi ve içine koyabildiği bir iki kova su ile yine sürüklemeye başladı. Bizim yalancı dev (Alish Ağa), devlerin küçücük dedikleri 80 batmanlık tulumla uğraşırken akşam oldu, devler de birer ikişer uzaktan görünmeye başladılar. Devlerin gelmekte olduklarını gören ihtiyar, işi hemen şeytanlığa vurdu ve hazırlamış olduğu çuvaldız ve deri parçası ile tulumun ağzına yakın bir yerini yamamaya, eklemeye başladı.

Bunu gören devler ne yaptığını sordular, Alish Ağa:

—“Ne olacak?” dedi. Ben budala mıyım ki böyle küçücük bir tulumla size su taşıyayım! İyisi mi tulumu büyültürüm ve bir defada kazanları doldururum.

Tulumlarının ziyan olacağını anlayan devlerden birisi hemen tulumu yakaladığı gibi iki defada dört kocaman kazanı su ile dolduruverdi.

Başka bir gün devler yine baskına giderken Alish Ağa'ya ormandan odun getirmesi için rica ettiler.

Alish Baba hiç vakit geçirmeden testeresini aldığı gibi ormana gitti ve sekiz on ağacı bir insan itmekle kolayca düşecek derecede kesti, bir koyu gölgede oturarak yine:

—“Tak, tak, tak! Fos, fos, fos!” çubuğunu içmeye başladı.

Mehmetçik

Etraf müthiş karanlık... Gecenin saat dokuzu... Ormanın içinde benden ve bir de vahşi hayvanların sesinden başka çıt bile yok.

Karşiki dağlar karanlık içerisinde bir heyula gibi görünüyor.

Burada korkmamak kabil değil... İşte karşımda kadit bir iskelet, devler bir iskelet, devler bir sinema gibi gözümün önünden geçiyor. Ne korku, ne azap içindeyim ya Rabbi!

Sayfa 4'ün devamı

Akşam olup da evlerine dönen devlerin beş tanesi Aliş Baba'nın henüz odun getirmediğini görünce doğru ormana gittiler, onu çubuk içerken buldular ve:

—“Hani? Sen daha hiçbir ağaç bile kesmemişsin!” diye sorucu gözleriyle Aliş Baba'yla alay etmek istediler.

Fakat koca kurt planını çoktan kurmuştu. Çubuğundan bir iki nefes daha çekip ensesine soktukten sonra yine bir tavşan çevikliği ile yerinden fırladı ve bütün gün uğraşarak kesip

Oturduğum yerde biraz uykuya dalmışım. Birden korku ile uyandım.

Etraftan top sesleri geliyor. Hemen kendimi toplayarak yerimden kalktım ve seslerin geldiği tarafa doğru yürümeye başladım. Her saniye yolumda görünen iskeletler boğazımı tutup boğmak istiyormuş gibi üzerime yürüyor, sonra birdenbire kayboluyordu. Ben böyle bin korku içinde ilerlerken ay karşiki

4'ün devamı

gövdelerinden ayırmadığı ağaçları birer birer devirmeye başladı. Bunu gören devler:

—“Aman Baba! Yeter bu kadar sonra orman ağaçsız kalır.” diye yalvara yalvara kendisini bu işten vazgeçirdiler.

Bunlar gibi daha birçok hilelerle devlerin gözünü korkutan Aliş Ağa'yı nihayet bir gün yine sırtına bindiren küçük dev, götürüp Ayşe Bacı'ya teslim etti de ondan kurtuldular. Aliş Baba da bulgusu ile kendisini kurtardı.

dağların arkasından güler yüzünü gösteriyor fakat yine bulutlar arasında kayboluyor ve etrafa tekrar siyah örtü çekiyordu.

Nihayet bu güler yüzlü arkadaş büsbütün kendini göstermeye başladı ve gideceğim yolu bir nura çevirdi, hemen bu yeni arkadaşla ilerlemeye başladım.

Birçok dehşetengiz ormanlardan geçtim.

Kendimi tamamıyla mahşerde buldum. Bir tarafta toplar, bombalar, tüfekler sert bir emirle atılıyor, diğer tarafta müthiş vaveylalar kopuyordu. Hele o güllelerin havada kıpkızıl dolaşıp bir insanın vücudunu parçalayarak uçması insanın bütün tüylerini ürpertiyordu.

Bu mahşeri daha iyi tetkik etmek üzere biraz daha öteye gittim. Orada genç, sarışın, çevik bir zabıt Mehmetçiklere sert emirler veriyor: Nişan-

gâh beş yüz ateş!” birden toplar atılıyor, karşiki dağlarda akisler yapıyordu. Zabıt, Mehmetçiklere mütemadiyen “Ateş! Gayret!” diye bağıırıyordu.

O sırada havayı yaldızlayan hain bir gülle zabitin yanında bulunan kumral, bıyıklı bir Mehmetçiğe isabetle zavallının kafasını vücudundan ayırdı.

Şimdi, mert Mehmetçiğin yüzünde hafif bir tebessüm ile tüfeği hâlâ elinde duruyor ve diğer tarafta da bir gül gibi toplanan al kanının üzerinde güler yüzlü ay görünüyorlardı.

Kendi kendime mırıldandım:

—Hiçbir şeyden yılmayan, mert Türk askeri! Öldükten sonra da hâlinden memnun! Bak! Simasındaki tebessüme bak! Çehrsindeki melahata ...

Balıkesir:Balıkesir Muallim Mektebi 394
Kemalettin Sami

Güldüm! -Fehime'nin Babası-

Fehime, Eskici Arif Ağa'nın artık yetişmiş, gelinlik çağına erişmiş biricik kızı idi. Fakir yavrucak! Eşi dostu arasında gelinlik hazırlığı yapamadığı için mahcup oluyor ve her zaman annesine hep bu yoksulluktan bahsederek ağlıyordu.

Babasından hiçbir fayda yoktu. Çünkü zavallı hem pek saf ve aptal hem de elinden hiçbir şey gelmeyen bir adamdı.

Fehime'nin babası ne kadar sersem ise annesi de o kadar kurnaz bir kadın idi. Bir gece kocası eve geldiği zaman her defa olduğu gibi yine oturdu, ona tembel olduğundan, kızlarına çeyiz yapmak için para kazanamadığından şikâyetle başladı. Bu, çeneleri açılıp da bir türlü kapanmak

bilmeyen kadını susturamayacağını anlayan zavallı eskici:

—“Ne yapayım karıcığım? Sen söyle! Bütün gün gece yarılarına kadar uğraşıyorum, ancak ekmek parası kazanabiliyorum.” deyince kadın, bu pek haklı sözlerle karşı kükredi:

—Ne yaparsan yap! Bana para getir! Yoksa ben güzel Fehime'min el gün arasında mahcup kalmasını istemem.

—İyi ama hırsızlık da yapacak değilim ya! Kadın, bu sözler üzerine gözlerini büyük büyük açarak:

—“Hah!” dedi. İşte şimdi en güzel ve en kolay işi buldun. Taş atıp da

kolun ağrıyacak değil ya! Hemen bu gece işe başla! Artık gece yarısı oldu. şimdiden sonra sokaklarda ne in ne cin bulunmaz. Haydi göreyim seni! Hem sakın boş elle, boş ceple döneyim deme ha! Yoksa seni içeriye almam, sokaklarda kalırsın, anladın mı?

Zavallı Eskici Arif Ağa şimdi en karanlık sokaklarda, تنها mahallelerde dolaşiyor ve uzaktan yahut yakından geçenlere de:

—“Hu! Ben hırsızım!” diyordu. “Hırsız” sözünü işitenler bacaklarının bütün kuvveti ile kaçıyorlar ve:

—Hırsız olduğunu söyleyen böyle aptal hırsıza hiç rast gelmemiştim, diye söyleniyorlardı.

Eskici çok karanlık bir sokağa girmişti ki karşısına ansızın iki kişi çıkıverdi ve içlerinden birisi epeyce yüksek sesle sordu:

—Hemşehri! Sen kimsin? Bu karanlık sokaklarda böyle geç vakit ne dolaşıp duruyorsun?

Eskici hemen cevabı yapıştırdı:

—Bana Fehime’nin babası derler. Ben hırsızım, bir şeyler bulup çalmaya çıktım.

İki yabancı, karşılarında böyle adamakıllı bir aptalı görünce bunun kendi işlerine yarayacağını hesap ederek:

—İyi ya! Tam zamanında karşımıza çıktın, biz de hırsızlık yapmak için dolaşıyorduk,

dediler. Şimdi Nuri Bey’in evine gidip gireceğiz. Sen de bize arkadaş ol! Hem içeriye sen gidersin ve yükte yeğnik pahada ağır ne bulursan pencereden aşağıya bize atarsın, olur mu?

—Olur!

Şimdi üç hırsız doğruca Nuri Bey’in konağına gittiler. Bahçe duvarından atlayarak avluya girdiler ve açık buldukları bir pencereden bizim aptal eskiciyi içeriye saldılar. Konakta herkes derin bir uykuya dalmıştı.

Arif Ağa, konağın köşesini bucağını bir bir dolaştı. Nuri Bey’in karısı onun bir dostuna misafirlige gitmiş olduğundan bütün elmasları, incileri, altınları masalardan birinin üstünde duruyordu. Eskici, onları eline aldı, şöyle bir tarttı:

—“Nafile!” dedi. Bunlar benim aradığım gibi ağır şeyler değil ki!”

Aptal hırsız arana arana mutfığa kadar indi. Karanlıkta ayaklarına ilişen Arap Bacı’yı omuzladığı gibi gürültüsüne, yaygarasına bakmayarak doğruca içeriye girdiği pencereye götürdü:

—“Yakalayın arkadaşlar!” diye bahçeye attı. Uyku sersemi neye uğradığını anlamayan Bacı’nın acı acı bağırmasından bütün konaktakiler uyandılar, gelip Arif Ağa’yı sımsıkı tuttular. Konağın kahyası eskiciyi yakaladığı gibi yatak odasının

önünde bekleyen Nuri Bey'in karşısına götürdü.

Öfkesinden kıpkırmızı kesilen Nuri Bey sordu:

—Kimsin sen?

Eskici hiçbir şey olmamış gibi sakın sakın cevap verdi:

—Ben Fehime'nin babasıyım!

—Peki, ne arıyorsun burada?

—Ben hırsızım yükte ağır, işe elverişli şeyler aramaya geldim. Mutfakta ağır bir şey bulmuştum...

Eskici Arif Ağa daha sözünü tamamlamadan herkes gibi Nuri Bey de makaraları koyuverdi:

—Kah, kah, kah, kah, kah!..

Bizim aptalın hırsızlığı Nuri Bey'in pek hoşuna gittiği için çıkardı ona yirmi beş tane sarı lira verdi ve kapıyı açarak bir fenerli uşakla birlite ta evine kadar gönderdi.

Ertesi gece eskici baba ile birlikte karısı arasında kavga yine başlamıştı. Kadın kocasına:

—Sen neler söylüyorsun efendi? Kazandığın (!) paralarla kızımıza birçok şeyler tedarik edebilirmişiz! Hem ne gezer? Bu kadar az para ile ne olur ki!

Bu gece yine hırsızlığa git! Ne kazanırsan artık bahtına...

Arif Ağa, karısının zırlaması üzerine bu gece yine hırsızlığa çıktı. Çıkar çıkmaz da bir gece evvelki iki hırsız yine karşısında buldu.

Hırsızlar ona:

—Arif Baba! Sen niye böyle yanlışlık yaptın? Hiç insan çalar çalar da kütük gibi ağır Arap Bacı'yı mı çalar?

—Ya ne çalayım?

—Altın, elmas, sırmalı şeyler bulamıyor musun? Haydi, bu gece Hikmet Bey'in konağına gideceğiz. Orada böyle şeyler pek çoktur.

Üç arkadaş yine yola çıktılar. Doğruca Hikmet Bey'in konağına gittiler, bahçenin bir köşesindeki duvardan atladılar ve tali'leri müsait olacak ki açık bir pencere bularak Eskici Baba'yı yine içeriye soktular.

Bizim hırsız baba, bu konağın içinde de gezip dolaşmadık, araştırmadık yer bırakmadı. Çalınacak bir şeyler buldu ise de kendi kendine:

—“Adam sen de!” diyordu. Ağır ve kıymetli bir şey ele geçmeli ki bari hırsızlığa değsin!

Eskici baba, böylece mırıldanıp dolaşırken bir köşede bir kahve dibeği görünce:

—“İşte!” dedi. Şimdi kısmeti bulduk, dibeğin ötesini berisini yokladı,

içinde dövülmemiş kahve bulunduğunu anladı. Yanı başında kocaman bir de demir tokmak vardı.

—“Bari şu kahveyi döveyim de ziyan olmasın!” dedi ve tokmağı alarak işe başladı.

Güçlü kuvvetli Arif Baba, kahve dibeğine tokmağı her indirişinde sessiz selensiz konak “Güm! Güm!” diye ses çıkarmaya başladı. Eskicinin aklına şimdi de kahve dövücüler gibi çalım satmak geldi. Tokmağı dibeğe indirip de yukarıya çıkarırken tasın kenarına dokundurmayla ve “Çın! Çın!” öttürmeye başladı.

Bu gürültüden uyanan konaktakilerin başında bu defa elinde silahı ile Hikmet Bey olduğu hâlde gelip Arif Baba’yı tuttular.

Hikmet Bey, eskicinin yakasına yapışmış soruyordu:

—Ulan! Sen kim oluyorsun ki böyle gece yarısından sonra gelip benim konağında kendi kendine iş görüyorsun?

Eskici baba, bu sarsıntılı suale sakın sakın yine cevabını verdi:

—Ben Fehime’nin babasıyım, hırsızım, bu kahve dibeğini çalacaktım ama içindeki kahveler ziyan olmasın diye dövüp de alacaktım.

Herkes yine sersem hırsızın bu cevabına karşı kahkahayı bastılar.

Eskici baba saf ve aptal olduğundan mükâfatını burada da gördü ama nasıl biiyor musunuz? Kemikleri kırılıncaya kadar dayak yiyerek...

Mukaddes Hedef

Demek o, annesini bir daha göremeyecek.

Ah, bu küçük yaşta, henüz yedi yaşında bu görememek, saadetlerin en sonuncusundan mahrum olmak ağlatmayacak, kimi? Artık hayatta kimsesi yok ne annesi ne babası, yalnız bir kendisi var, elemle, zehirle dolu bir tek kendisi... Ne fena, ne fena... Tek camlı, karanlık, basık tavanlı, hasırlı odada! Vücudunu yumrukluyor, kimseye duyurmamak için kısık kısık ağlıyor. Bu oda içindeki eşya onun için ne mukaddes! İşte sevgili annesinin üzerinde çırpındığı, hayatının son dakikaya kadar terk etmediği şu minder, altı ay evvel şu biricik pencereye çivilediği eski kırmızı perde, daha ötede senelerden beri giye giye rengini atmış mantosu, onun yanında çiviye asılı siyah beyaz benekli bir entarisi... Hepsi, hepsi şimdi toprak altına gömülen annesinin hayalini

taşıyor.

Bu hayaller, bu soluk benizli munis çehreler onu daha ziyade ağlatıyor, daha ziyade çırpındırıyor.

Kulağında dolaşan müşfik bir ses, ne zamandan beri bir külçe gibi hareketsiz duran vücudunu kımıldattı ve kızaran ela gözlerini kapıya doğru çevirince kendisine doğru ilerleyen komşuları Râif Efendi'yi gördü. Râif Efendi onun küçük, hafif vücudunu hasır üzerinden kaldırarak göğsüne bastı, yaşlı gözlerini sildi, sonra da elinden tutup oda kapısından onu çıkarırken:

—Ağlama, dedi. Artık benim oğlumsun, tıpkı Sami gibi. Fâik, bu anda küçücük kalbinde öksüzlüğün acısını, ana babasının yokluğunu, başkası tarafından himaye olunmaklığın ne demek olduğunu daha fazla anlayıvermişti.

Sonra da arkasında bırakıp gittiği mukaddes eşyaya baktı, baktı. Râif Efendi, elinden asılarak “Haydi, yürü küçük, yürü.” deyiverdi.

Esasen yürümeyip de ne yapacaktı? O, bundan sonra daima yabancıların yanında sığınacak, onlara ana ve baba diyecekti. Çünkü artık kimsesi yok, yalnız bir kendisi vardı. Elemle, zehirle dolu bir kendisi...

Hâlâ düşünceli ve kederli... Halbuki ne aç ne de çıplak... Hatta eskiden evlerinde yiyemediği yemekleri yiyor, giyemediği elbiseleri giyiyor fakat bütün bunların fevkinde bir derdi var: yetimliği. Râif Efendi’nin bir baba gibi muamelesi bazen bunu unutturur gibi oluyor.

Fakat oğlu Sami’nin aldığı vaziyet onu bir köle gibi kullanmak istemesi, bağırması, haykırması bu küçük insanı o kadar zehirliyor ki... Sonra yine Sami; anne, baba diye onları çağırırken Fâik’in içindeki hisleri karıyor, bütün acıları vücudunu sarsıyor

ve küçük ellerini semaya kaldırarak:

—Ey Allah’ım ne olurdu beni de anne ve babamdan ayırmasaydın, ne olurdu, diyor ve başkalarının iştirkesinden korkarak bir köşeye çekiliyor, gizli gizli hıçkırarak ağlıyor.

İşte üç gündür aç... Artık şimdiye kadar onu muhafaza eden, onu okşayan iyi kalpli Râif Efendi de yok. O da anne ve babasının yanına gitti. Yani o da bir hafta evvel ölüverdi. Ah! Bu ölüm daha şimdiden Fâikçiği bile ürkütmüş, ona bile kendisinin ne dehşetli bir kelime olduğunu anlatmış... Fakat artık o da ölmek istiyor, annesini, babasını, Râif Efendi’yi örten bu toprağa o da kapanmak istiyor. Öyle ya... Artık ne olacak? Dünyada bir lokma ekmek vereni bile olmadıktan sonra...

İşte, Râif Efendi öldükten bir hafta sonra böyle sokağa atılıverdi. Artık ne yapacak? Zavallı Fâik’i bu fena hisler o kadar kuvvetli sarmışlar ki...

Karla her yer örtülü; evler, sokaklar, caddeler, her yer, her yer... Bu beyaz serpintilerin üzerinde ilerleyen küçük bir gölge, zayıf ve hafif bir gölge var ki işte o Fâik... Ara sıra çıkan bir rüzgâr karları savurarak yolunu şaşırtıyor fakat o, muin bir hedefe doğru muttasıl koşuyor, koşuyor. Ooh! Bu hedef onun için ne mukaddes... Onların yanına gidiyor, annesiyle babasının gömüldüğü yere... Amma soğukmuş, bu karda oraya gitmek tehlikeli iş, ne beis var, ne beis var. O artık ölümden korkmuyor ki... Küçük kalbi onun korkusuyla çarpıyor ki... Bu kalp yalnız bir hisle çarpıyor: anne ve babasına kavuşmak hissiyle.

Mezarlığa doğru Fâikçik hala ilerliyor, bu mukaddes hedefe doğru hâlâ koşuyor. Amma soğukmuş, bu karda oraya gitmek doğru değilmiş, ne beis var?

İki gün sonra karlar eriyip de

güneş açılınca mezarlığa bir ölüyü gömmek için giden kalabalık Fâik'i anne ve babasının arsında kaskatı buldular. Nihayet Fâikçik, koşarak gittiği mukaddes hedefinde anne ve babasına kavuşmuştu.

Balıkesir:

Muallim Mektebi
Mehmet Cevdet

Çocuk Yıldızı Mücellithanesi

Mücellithanemizde yumuşak ve sert kitap ciltleri, dosya, sümen, her boyda zımbalı ve zımbasız defterler ve buna mümasil ciltçiliğe ait en ince ve en zarif her nevi işler müşterilerini memnun etmek şartıyla kabul olunur.

Matbaa ve mücellithanemizin hedefi sürat, cedit ve zerafettir.

Türk gençleriyle tanışmak için!

Sevgili Türkiye'mizin bütün şehirli gençleriyle samimi tanışmak ve muhabere etmek isityorum. Bu vesile ile (kartpostal mübadelesi) yapmak arzusundayım.

Balıkesir'de Hükûmet Caddesi numara (21)'de Şekercioğlu

Hakkı Cengiz

Türkiye'yi Seven İki Kardeş

Epey bir zamandan beri ihtiyar, kır saçlı, buruşuk yanaklı bir nine ve torunları Müjgan'la Necdet, Edirne'nin en ıssız bir köşesinde basık damlı, karanlık bir evinde oturuyorlardı. Babaları Kâzım Bey bundan iki sene evvel vefat etmiş, annelerini ta çocukluklarında kaybetmişlerdi.

Bu iki öksüz yavrular birbirlerini o kadar seviyorlardı ki birbirlerinden ayrılmak istemiyorlardı. Necdet ancak on sekiz yaşında kadar vardı. Halbuki Müjgan on yaşına yeni girmişti.

Necdet her gün sabah erkenden kalkar küçük kardeşini daha yatağında uyur iken bırakır, onun mavi gözlerinden öper, doğru dükkânına giderdi. Akşama kadar çalışır, çabalar o günkü yevmiyesiyle ninesine ve Müjgan'a ekmek, peynir alır; bazı cumalarda hediye getirirdi. Böylece iki sene kadar devam etti. Artık Necdet büyük bir erkek olmuştu. O sırada Balkan Harbi devam ediyordu. Bir gün mahallenin ele başları onu da askere davet etti.

Necdet vatanını koruyacağını, milletin on da bir ihtiyacı olduğunu düşündükçe sevincinden âdeta hopluyordu. Vaktaki

o vakit gelmişti, Necdet kardeşinin gözlerinden öptü, onun altın sarısı saçlarını kokladı, küçük ellerini sıktı ve yanına alarak mahallenin eşrafı Salih Bey'in odasına girdi:

—“İhtiyar ninemle küçük Müjgan'ı sana emanet ediyorum. Ben vatanımın borcunu ifa edeceğim. Senden daha merhametli kimse bulamadım, ben askerlikten dönünceye kadar bakar mısın?” dedi.

Hakikaten o adamcağız yumuşak kalpli bir kimse idi, Müjgan'ı ve ninesini kabul etti.

Necdet, o gün başında kabalağı, üstünde asker elbisesiyle heybetli bir Türk neferi idi. Kumandanı bu arslan yavruyu cepheye gönderecekti. Necdet silahını aldı, cephanelerini sardı, bombasını ve kasaturasını beline astı. Sabahleyin daha güneş doğmadan koğuşundan fırladı. Doğru kışlanın meydanlığına geldi, o gün arkadaşlarının içinde en neşelisi o idi. Sert bir yüzbaşı onlara talimat verdi:

—Vatanın sevgili yavruları! Artık

bugün Türk'ü boğmaya kalkan Bulgarlar son günlerini yaşıyorlar. Millet sizi şimdiye kadar bunun için büyüttü. Binaenaleyh hazırlanın, yarın büyük bir taarruz var!

Bütün yılmaz, usanmaz Türk askerleri hep birden bağıldılar:

—Hazırız, hazırız, onlara hadlerini bildireceğiz!

İşte o gün Necdet son defa olarak silahının her yerini muayene etti, kasaturasını kınından çıkardı, parlak gözleriyle onu da iyice tetkik etti. Sonra hepsini yerlerine yerleştirdi. Bir an evvel gitmek, cepheye ulaşmak istiyordu. Yarım saat sonra borazan onları tekrar saflarına davet etti. Hepsi bir dakika içinde hazırlandı, beş yüz kişilik bir kitle demir çaklar üstünde sallandı. İntikamla çarpan kalpleri daha kuvvetlendi. Böylece sert adımlarla kışanının büyük kapısından çıktılar. Bulgarlar Edirne'yi toplanla dövüyorlardı. Onlara hiç aldırış etmediler. Çelik Türk askerleri ilerliyorlardı.

Müjgan dört ay sonra ağabeyinden bir mektup aldı ve doğruca Salih Bey'e verdi. İhtiyar ninesiyle etrafına oturdular, şöyle yazıyordu:

“Nineciğim!

Bugün yarın taarruz başlayacak. Onun için şimdi hazırlık yapıyoruz. Belki de

yarım saate kadar hücum var, silahımı temizliyorum, kasaturamı parlatıyorum. Hatta biraz sonra tamamıyla hazırım. Bu kadarlık yazıyorum. Müjgan'ın mavi gözlerinden öperim, senin de hayır dualarını beklerim.”

Oğlun Necdet

Necdet siper içinde mütemadiyen silahını kullanıyor, her kurşun bir düşmanın kafasını parçalıyordu. Böylece üç gün üç gece uğraştılar, atıldılar, koştular.

Bir cuma sabahıydı, düşman bütün kuvvetini kaybetti. Hepsi birden firara karar verdi. İşte o dakikada Necdet bütün arkadaşlarıyla atıldı, pek çabuk onlara yetiştiler. Kurşun sarf etmeye lüzum görmediler, kasaturalarını bile kınlarından çıkarmadılar. Ancak tüfeklerinin dipçikleriyle işe giriştiler, bir arslan yüreğiyle vurdular, vurdular.

Bir gün mahallede bir haber çalkalandı. Hükûmet cepheye hasta bakıcısı gönderecekti, o mahalleden ilk evvela Müjgan atıldı, muhtarın evine gitti:

—“Beni kâğıdın en üstüne yaz!” dedi. Hatta şimdi bile hazırım! Mahalle Muhtarı Arif Efendi bu sevimli yavruyu aldı, öptü, öptü. Hakikaten Müjgan çok büyümüşü, on beş yaşına girmişti. Defterin ilk hanesinde Müjgan'ın adı yazılmıştı. İkinci

gün Müjgan'la beraber dört arkadaşı teknesi kırık bir öküz arabasının içine girdiler, şehirden uzaklaştılar.

Hepsinde bir neşe, bir sevinç vardı. Müjgan da ağabeyi gibi bu vatanın bir yavrusu değil miydi? Onun da vatanına, milletine karşı bir borcu yok muydu? Nihayet akşamüzeri güneş karşıki dağların arkasına gizlenirken Müjgan da bir çadırın altında Türk vatandaşları arasında beyaz önlüklü, kolunda kırmızı şeridiyle tam bir hasta bakıcı, sağlam, metin bir Türk kızı idi.

Bir gün ikindiüzeri Müjgan'a on iki mecruh iltica ediyordu. Çadırın her köşesi doldu. Akşama kadar genç kız onların yaralarını sarmakla, onlara su vermekle vakit geçirdi. Bir gün sabaha karşı alaca karanlıkta ağır bir mecruh geldi. Gözlerinin ferisi sönmüş, benzi sararmış âdeta bir ölüyü andırıyordu. Müjgan, bunu hemen boş kalan öbür yatağa yatırdı, yanındaki iskemleye oturdu. Göğsünden akan kanlarını küçük elleriyle sildi, yarasını sardı, oradan uzaklaştı.

Sabahleyin tekrar onu dolaşmak için yanına yaklaştı, başından yorganını kaldırdı, dikkatli dikkatli baktı. O zaman ağabeyini iyi tanımıştı. Sızlayan kalbini bir lahza eliyle sıktı. Gözlerinden dökülen bir-

kaç damla yaşı onun soluk yanaklarına bıraktı. Titreyen kollarıyla koluna aldı. o dakikadaki sevincine payan yoktu. Birkaç kere kansız yanaklarından öptü. Kendini zapt edemedi:

—“Ağabey, bak, Müjgan senin yanında!” diyebildi. Zavallı Necdet, yavaşça gözlerini açtı, sıcak bir nefesle ağzından bir kelime fırladı:

—Müjgan!..

Vücudu sarsıldı. Ondan sonra dünyaya ebediyen veda etti. Ertesi gün Müjgan, Salih Bey'e ve ninesine karşı bir mektup yazdırdı, doğruca gönderdi. Şöyle diyordu:

—“Nineciğim!

Necdet'i dün benim bulduğum çadırın altına getirdiler. Göğsünün sol tarafından tam kalbinin üstünden vurulmuş. Kendisiyle pek görüşmek nasip olmadı. Allah'ına kavuştu. Sizin merak etmeyeceğinizi, yani vazifesini tamamıyla yaptığını iftiharla söyleyeceklerini biliyorum. Şimdi beni taburun mülazımı Rafet Bey istiyor ne dersiniz baki Salih Bey'e uzun, derin hürmetler ve ninemin ellerinden öperim. Sıhhatteyim.”

Kızınız cephede

Müjgan

Bu sabah Türk ordusu artık son şanlı muzafferiyetini kırmızı bayrağının altında büyük şenliklerle tes'id ediyordu.

Bulgarları mağlup ve firara mecbur bırakmışlar idi.

Bundan dört gün sonra Müjgan ninesinden bir mektup aldı:

“Kızım Müjgan!

Mektubunu sevinçle aldım. Artık ben de son günlerimi yaşıyorum. Müthiş bir hastalığa tutuldum. Esasen bir ayağım çukurda. Vazifeni hakkıyla yapmışsın. Son günlerimde seni böyle yüksek bir mevkide görmekle bahtıyarım. İrade elindedir. İnşallah seni yakında arkadaşınla birlikte beklerim. Haydi benim temiz kalpli kızım. Belki görüşemeyiz, hakkım helal olsun, gözlerinden öperim.”

Nenen
Emeti

Râfet Bey, ciddi tavırlı, esmer çehreli, küçük siyah bıyıklı, çatık kaşlı, iri gözlü bir gençti.

Müjgan’ı daha ilk günlerde sevmişti. Fakat bir türlü onu serbest bulamamış, her ne vakit çadırın altına geldi ise Müjgan’ı daima meşgul görmüştü.

Müjgan büyümüştü, eskisinden daha güzelleşmiş, mavi gözlerinde daha kibar, daha asil bir şaşaa parlıyordu. Aynı zamanda ciddi idi. Bir erkek vakarıyla konuşurdu, gezerdi.

Bir hafta sonra Müjgan Râfet Bey’le

evlenmişti. Her ikisi de çok mesut idiler. Bir kış günü sabahleyin Edirne’ye indiler. Eski, köhne bir binanın önünde durdular. Müjgan teessürle:

“Râfet, işte bizim eski ev!” dedi. Salih Bey ölmüştü. Çarpan kalbini tutarak korka korka ninesini sordu:

—“Öldü!” dediler. Ertesi gün İstanbul’a Râfet Bey’in evine avdet ettiler. İstanbul’da büyük bir evde ikamet ediyorlardı. Müjgan’ın parlak gözlerinde el’an intikam ateşi parlıyordu.

Konya: Ziraat Mektebi Hüseyin Gökalp

İzcinin Notları

Kardeşlerim!..

Şimdiye kadar Türkiye’de çıkan bütün mecmualarda hep izciliğe ait yazılar, romanlar intişar etti. Bundan iki sene evvel de izciliğin ilerlemesi için Türkiye İzçiler Ocağı Kalgayı Mim. Sami Bey’in çıkardığı “Türk İzçiler Birliği” mecmuası çok güzel bir nefasette idi. Fakat o da diğer mecmualar gibi çok yaşayamadı. O gün bugün çıkan mecmualarda bir Türk çocuğunun izcilik hakkındaki malumatlarını tevsi’ edecek bir yazıya tesadüf edemedim. Ben bunu nazar-ı itibara alarak kendi not defterimdeki izciliğe ait şeyleri tashih ettikten sonra sevimli “Çocuk Yıldızı” mecmuası vasıtasıyla size yazacağım. Tabii siz de ileride benim gibi aynı malumatı daha zengin bir surette diğer kardeşlerinize öğreteceğinizden hiç şüphem yoktur.

İzci Ağabeyiniz

-İzci-

17 yaşını bitiren her genç izcidir.

İzçiler, vatanına tam bir asker yani soğuğa karşı mücadele eden, uzun yolları kat eden, âcizlerin yardımcısı olan gençler vatana girecek herhangi bir düşmanını bir anda kovacak kuvvetli birer unsurlardır.

-İzcilikte Yemin ve Alamet Farkı-

Bir izci dahil olduğu oymağın rengi boynundaki mendille, omzundaki kurdelesinden belli olur, o izcileri temsil eden zabite “oymak beyi” denir. Bir izci herhangi oymağa girerse girsin evvela vatanına, milletine tam bir aza olacağına dair namusu ve şerefi üzerine (kalgay)’ın, eğer yoksa amirinin ve arkadaşlarının arasında yemin eder. Bu yemine umum izçiler “ant” namını verirler. Sonra ona adsız unvanını verirler. Artık bu genç bir tecrübe imtihanını da muvaffakiyetle bitirdi mi bu sefer ona oymak beyi tarafından “tam izci” unvanı verilir.

-İzcinin Töresi-

İzcinin vatana faydalı bir unsur olacağına dair ettiği yeminde (töreye) de riayet edeceğine dair sözünü unutmaz. Ve ettikten sonra ona baş eğmeye mecbur olur.

-İzcinin Kanunu-

1- İzci şerefli ve namuslu olduğunu herkese takdir ettirmelidir, amiri tarafından verilen emri muhakkak yapmalıdır. Eğer emri beğenmeyip de geri dönerse zabiti tarafından taburdan çıkarılır.

2- Bir izci amirine, vatanına sadık bulunmalıdır.

3- Bir izci faydalı işlere canla başla sarılmalıdır, âcizlere yardım etmelidir, başkalarının hayatını kurtarmaya daim hazır bulunmalıdır.

4- İzci herkesin dostudur.

5- İzci gururlu olmamalıdır, kendisini başkalarından üstün görmemelidir.

6- İzci herkese, kadınlara ve kendinden küçükler karşı daima nazik davranır.

7- Bir izci hayvanları sever, onlara zulüm yapmaz, öldürmez. Yalnız kendi iâşesi için onları itlaf edebilir.

8- Bir izci amirinin vermiş olduğu emri bihakkın ifa etmeli, eğer bu emir hoşuna gitmemişse o emri ifadan sonra zabıtine söylemelidir.

9- İzci daima şendir, her sorulan suale güler yüzle cevap verir. Her vakadan müteessir olmaz, daima onları ıslıkla karşılar, verilen emirleri bir neşe bilir, onları yapmaktan çekinmez ve daima seve seve

yaparlar.

-İzcinin Selamı-

İzcinin selamı resimde görüldüğü veçhile serçe parmağını baş parmağının altına koyar ve uç parmağını dimdik tutar, sertçe şapkasının kenarına amud gelmek üzere yan parmağını yapıştırır. İzcinin selamında üç gaye bulunduğunu her izci bilir:

- 1- Doğru olmak
- 2- Başkasına hürmet etmek
- 3- İzcinin töresine yardım etmek
- 4- Küçüklerin amirine karşı itaatidir.

-İzcinin Taşıyacağı Alamet-

- 1- Hilal-i Ahmer

Doktor vekilidir, bütün eczacılıktan anlayan izciler sol kolunda taşıyabilir.

- 2- Hava

Hava mütehassısı yirmi yıldızı tanıyan, termometre, barometre gibi başlıca aletin istimalini bilen...

3- Gemici

Düğümleri [1] bilmek, halat almak, kürekli, küreksiz sandal kullanmak, dümen tutmak, elbiseli yüz metre, elbsesiz elli metre yüzme bilenler...

4- Süvari

Ata binebilmek ve hastalıklarını tedavi edebilmek...

5- Müzikçi

Bütün alet-i musikiyi tanıyanların

6- Velospitçi

Bisiklet ve otomobil kullanmasını bilenlerin

7- Elektrikçi

Bütün motorları tanımak ve elektriklerin bozukluğunu tamir etmek...

[1] İleride anlatacağız.

8- Kılavuz

İki şehir arasındaki en kısa yolu bilmek ve aynı zamanda dağ ve köprü, istasyonları karşıdan tefrik etmek, başlıca su membalarını bilmek.

9- Lisan

Bütün izci lisanlarına vakıf olmak

10- İtfaiye

Yanan bir evi kurtarmanın usulünü bilenlerin

11- İşarerçi

Bütün mors ve semafor elifbasını [2] bilmek ve güzelce konuşabilmek, muhtelif ziyaretlerle, düdükle verilen işaretleri tanımak, anlamak.

12- Aşçı

13- Yemek pişirmesini bilmek

14- Demirci

Demirden alet yapabilmek

[2] İleride anlatılacaktır.

15- Kunduracı

16- Tayyareci

Tayyareyi mükemmel bir sürette kullanabilmek. Bunlar her bir oymakta bulunacak sanat erbabı izcilerin sol kollarında kırmızı beyaz renginde takılır.

Havai Malumat [1]

Her izcinin bilmesi lazım gelen havai malumatı da size yazıyorum:

1- Ufkun herhangi bir cihetinin kesif (yoğun, koyu) bulutlarla kapalı görünmesi etrafta rüzgâr eseceğine alamettir.

2- Yağmurdan sonra şimal rüzgârının esmesi havanın iyiliğine alamettir.

3- Güneş batarken semanın kırmızı görünmesi havanın güzel olacağına,

4- Ortalık soğuk iken havada sıcaklık hiss olunması kar yağacağına,

5- Güneş ağır ağır gurup ediyor gibi görünmesi umumiyetle fırtınaya,

6- Güneş batarken semanın turuncu bir renk alması havanın güzel olacağına,

7- Eğer rüzgârlar birdenbire zuhur edip geçerse ve cenuptan eserise iyi olacağına,

8- Eğer kuşlar yere yakın uçuyorlarsa havanın iyi olacağına ,

9- Eğer kamer bir hâle ile ihata olunmuşsa mutlaka iyi olacağına,

10- Eğer sabahleyin hava kapanık olursa fena olacağına,

11- Güneş doğduğu zaman sema kırmızı renkte bulunursa hava bozuk ve yağmur yağma tehlikesi olduğunu anlarız.

12- Eğer kuşlar yüksek uçuyorsa iyi olacağına,

13- Gurup esnasında semanın rengi kırmızı olursa iyi olacağına,

14- Denizin beyaz ve parlak renkte görünmesi yağmura,

15- Denizin siyah ve yeşil görünmesi havanın güzelliğine,

16- Kamerin hilal hâlinde iken kırmızı renkte görünmesi yağmura,

17- Gök aylarının üçüncü, dördüncü geceleri hilal parlak görünürse ayın on beşine kadar iyi olacağına,

18- Sahile nazır yüksek tepelerin kesif bulutlarla kapalı görünmesi fırtına zuhur edeceğini kati surette altı saat evvel ilan demektir.

19- Ekseriyetle deniz kuşları fırtınadan evvel sahile doğru, nihayetinde denize doğru giderler.

20- Alelumum bacalardan çıkan dumanların amuden yükselmesi havanın bozulacağına,

Bu malumatı bilmeyen herhangi bir izci havanın iyi olup olmayacağını bu

[1] Bunlar M. Sami Bey'in izcilik kitabından

suretle tayin eder.

(M. S. Bey'in izci kitabından)

—

Bu seferlik yetişir. Gelecek sayılarda size izciliğin ilk müessisi (Baden Powell) hakkında malumatla beraber yine cihet tayini, düğümlerle konaklamak hakkında birçok şeyler yazacağım. Böylelikle ileride siz de tam ve mükemmel olarak izci notlarının bir koleksiyonuna sahip olacaksınız.

İzci Ağabey

Teşekkür

Küçük yavrucağımız İlhan'ın ölümü dolayısıyla bize teselli mektupları yollayan sevgili okuyucularımıza, dostlarımıza en candan teşekkürlerimizi takdim ederiz.

Nuriye ve Salim

İtizar

Klişecimiz Cemal Bey'in hastalığı hasebiyle mecmuamız klişesiz çıkıyor. Muhterem karilerimizin aflarını dileriz.

Yasemin Hanım

-Başı bundan evvelki sayıda-

(Büyük Türk romanı)

Aynı zamanda kumandan (Can) da küçük ve çevik atını ileri sürerek casusların yanına geldi, sivari kargısını Selçuk'a kaldıran süvariye gözleriyle süzdü, küçük kumandanın bu bakışında büyüğünden aldığı sert emrin ne için ihmal edildiğini soran bir kuvvet okunuyordu. Timur Han'ın çelik süvarisi, yüzbaşısına kadın casusun uslu durmadığını, bundan dolayı kargısı ile onu korkuttuğunu söyleyince yüzbaşı kudurgun bir sesle haykırdı:

—Esir bile olsa kadına dokunulmaz!

Tire'de çayırın bir ucundan öteki ucuna kadar geniş bir sahada sık sık dizilen çadırlar arasında karınca gibi kaynayan askerler şen şakrak sesleriyle ortalığı velveleye veriyorlar, Asya havaları, Türkistan türküleri kocaman ordugâhı inletiyor, aralarında sıkı bir inzibatı kardeşçesine temine çalışan onbaşılar, yüzbaşılar, binbaşılar tek tük görünüyorlar, yalnız Timur Han'ın yüksekçe bir yere kurulan otağı [büyük çadırı]

etrafında o kadar gürültü olmuyor ve kumandanlar birer ikişer Han'ın çadırına girerek lazım gelen emri alıyorlardı.

Hafif bir rüzgâr çadırların önlerinde dikili duran tuğları dalgalandırıyor ve küçük, duraksız atlar tepim tepim kişniyorlarken Yüzbaşı (Can) da esir ettikleri üç kız ile babalarını ordugâha getirdi. Arkalarından da on süvari ile birlikte (Konur Atay) tozu dumana katarak yetişti ve doğruca Han'ın karşısına çıktılar.

Kocaman otağında kıymetli yaban hayvanları kürkleri üzerinde oturarak kumandanlarıyla konuşmakta olan “Timur Han” Konur Atay gibi çok kıymetli bir kumandanının gelmesiyle hemen doğruldu, keskin, sert bakışlarıyla gözlerinden bu ansızın gelmenin manasını okumak için sabırsızlandı ve yüksek sesle sordu:

—Ne var? Ne için geldin?

Konur Atay, kızlarla babalarının getirildiğini ve içlerinde Asya'nın büyük bir kısmını sarsan, kana bulayan Han'a layık, dikbaşı, tok sözlü, güzel bir kız bulunduğunu kısa cümlelerle anlattı. Büyük Türk Padişahı, büyük bir dikkatle dinlediği bu sözler üzerine kahkahalarla gülerek emrini verdi:

—Timur Han'a külah giydirecek olan şu haşarıları getiriniz görelim!

—Daha var—

Açık Muhabere

Aydın karilerimizden Mehmet Hilmi Bey'e:

Gelen yazılar heyet idaremi tarafından tetkik edilerek dercedilmektedir. Mesleğimize uymayan yazıları yazmakta mazuruz. Müteessir olmayınız, güzel yazı yazmaya çalışınız efendim.

Güzelhisar Muhtelitinde Mustafa Nuri Bey oğlumuz:

Kazanıda bayi bulamadığımız için gönderemiyoruz. İkazınız üzerine başmualliminiz bey namına bir takım (Çocuk Yıldızı) gönderdik. Sipariş üzerine daha da gönderebiliriz, teşekkür ederiz.

Ayvalık bayiimiz Hüsametdin Bey'e:

Badema namınıza mecmuamız gönderilecektir, şeraitinizi kabul ve teşekkür ederiz.

Niğde Ortamektep talebesinden (32) Ahmet Kadri Bey'e:

Mükâfatınız taahhütlü olarak bugün takdim edildi.

Balıkesir Erkek Muallim Mektebi talebelerinden Hasan Nejat Bey'e:

Göndereceğiniz hikâyelere muntazırız yalnız acele etmeyiniz. Türkiye'nin dört köşesinden gelen paketlerle yazıları bir nüshada yazmak mümkün değildir. Sıra beklemek lazım geliyor.

Bilmece

Mustatil şeklinde bir odanın dört köşesinde birer kedi vardır. Her kedini karşısında üçer kedi olduğuna göre odanın içinde kaç kedi olması lazım gelir?

Bu bilmeceyi gönderen İzmir Erkek Lisesi talebesinden 459 numaralı Selçuk Bey'e mecmuamızın dokuzuncu nüshasından itibaren altı aylık abonesi hediye edilmiştir.

Doğru halledenler arasında çekeceğimiz kurada birinciye Râif Necdet Bey'in Türkçe Resimli Kâmus'u, ikinciye bir adet pergel takımı, üçüncüye, dördüncüye, beşinciye altı aylık abonemiz, onuncuya kadar birer kartpostal, yirmi beş kişinin de isimleri yazılacaktır.

Bilmece Halli

Dördüncü sayımızdaki bilmecemizin halli:
Çok, koç, yıl, ceviz, bel, dal, Çocuk Yıldızı'dır.

Beşinci sayımızdaki bilmecenin halli:

Kırk beşten kırk beş çıkarsa yine kırk beş kalır.

Dördüncü sayımızdaki bilmeceyi doğru halledenler arasında çekilen kurada Konya Doğan Bey Mektebi müdavimlerinden 176 Suat, 181 Hüseyin Avni; İzmir Bornova'da Yenicami Mahallesi 26 numarada M. S. Saver, 202 Ahmet Fethi; İzmir Karataş Muhtelit Ortaokul talebesinden 67 numaralı Hasan Muharrem; Uzunyol'dan Turgut Tevhit Efendilere mecmuamızın altışar aylık abonesi;

Beşinci sayımızdaki bilmeceyi doğru halledenler arasında çekilen kurada:

Diyarbakır İlkokul talebesinden Salih Şükrü Efendi'ye bir dolma kalem çıkmıştır.

Karilerimizden diğer kazananlar kesret-i münderecat hasebiyle onuncu sayımızda dercedilecektir.

<Çocuk Yıldızı>

Sayı: 9

.....

Çocuk Yıldızı Matbaa ve Mücellithanesi

Mecmuamızın yaşaması ve okuyucularını ümitlerinden fazla memnun edebilmesi mutlaka bir matbaa tesisine mütevakıf olduğunu daha işe başlarken düşünmüş, ona göre de kendimize bir program çizmiştik. İşte çok sevgili okuyucular! Mecmuamız çizdiği programındaki matbaa ile emsalsiz derecede kıymetli bir mücellithaneyi tesise bilhassa sizin göstermiş olduğunuz rağbet ve teveccüh ile muvaffak oldu.

Bu muvaffakiyeti sizin teveccüh ve teşvikinize borçlu olan matbaamız her nevi tab' işleriyle kartvizit, davetiye ve makbuz, fatura, mektup zarf ve başlıkları gibi ticari işleri her yerden ucuz ve daha ehven şerait altında tab' ediyor. Mücellithanemiz ise en müşkülpesent müşterilerini bile memnun edecek derecede nefis ve fevkalâde zarif işler çıkarıyor. Yumuşak, sert meşinli ve yaldızlı ciltlerimizi bilhassa tavsiye ederiz. Taşradan verilecek bütün siparişler mümkün olan süratle gönderilir.

Adres: İzmir'de İkinci Beyler Sokağı (39) numarada
"Çocuk Yıldızı" Matbaa ve Mücellithanesi

<Çocuk Yıldızı>
Büyük İkramiye Kuponu
Sayı 1- 9

İzmir Çocuk Yıldızı Matbaası

Sayı: 10

İDAREHANESİ:

İzmir: İkinci
Beyler
Sokağı'nda Türk
Kitaphanesi

ÇOCUK YILDIZI

(Her Hafta Perşembe Günleri Çıkar)
(Çocuk Mecmuası)

Abone Şartları:

Senelik: 210
Altı Aylık: 120
kuruştur.

SAYI: 10

1928

İkinci Kanun, İkinci Hafta

(Maarif Vekâlet-i Celilesi tarafından bütün mekteplere tavsiye edilmiştir.)

Tilki ve Üzüm

Çocuklarımız için

Bir ormanda bir tilki,
Olgun, dolu bir salkım,
Üzüm görüp dedi ki:
Bu üzüm benim hakkım!

—

Çabaladı epeyce,
Fakat boyu yetmedi.
Ümidini kesince,
Üzümü beğenmedi.

—

Bunun dedi, tadı yok.
Bana layık üzüm çok!

E. Ali

Ahmet Amca

Ahmet amca (...) kasabasının (...) mahallesinde otururdu. Mahallenin yaşlıları sırasında olduğu için herkes ona hürmet ederdi. Hatta küçük çocuklar bile Ahmet amcaı gördükleri vakit oyunlarını bırakarak kenara çekilirlerdi. Ahali bunu çok sevdiği için “Ahmet amca” derlerdi.

Adam o kadar iyi sözlü olmasına rağmen dalına dokunanlara fevkalâde kızır, arkalarından türlü küfürler savururdu. Zaten sokağa çıktığı pek nadirdi. Onun en çok görüldüğü zaman kış mevsimiydi. Kışın evinin karşısındaki kahveye çıkar, bütün gün nargile içerdi. Fakat ilkbahar geldiği vakit yalnız cuma günleri camide görülür, başka zamanlar evinin arkasındaki bahçede çalışırdı. Bu bahçede her çeşit meyve ve çiçekler mevcuttu. Fakat buraya karısından başka kimseyi sokmazdı.

Beş altı yaşlarında, kumral saçlı, şen bir çocuk gülerek:

—Ahmet amcacığım! Beni bir defa bahçeye bıraksanız!

—Yok, olmaz, olmaz...

Çocuk hemen boynuna atılarak:

—Ah, amcacığım! Beni bir defacık bahçeye bıraksanız... Vallahi bahçenize bir şey yapmam, hiçbir şeye dokunmam, olmaz mı?

Amcası alnını kaşıdı, bir müddet düşündü, sora merhametkâr bir tavırla:

—“Razı olurum fakat hiçbir meyveye dokunmaz isen...” dedi.

—Vallahi dokunmam!

—Peki, öyle ise git! Fakat eriklere dokunma! Onların sayısını ben bilirim.

Çocuk:

—“Peki, peki...” diyerek bahçenin kapısından daldı.

Amcası da odasına döndü, nargilesini fokurdatmaya başladı.

Çocuk, birkaç defa bahçenin her tarafını dolaştı, meyveler ağzını sulandırdı ve “Ne olursa olsun amcam bu erikleri saymadı ya...” dedi. Sapsarı eriklerden birkaç tane kopardı ve kemal-i afiyetle yutuşturdu, dışarıya çıktı.

Taşlığa geldiği vakit amcasını taşlıkta terlik ve harmani hırkasıyla dolaşırken tesadüf etti.

Amcası:

—Oğlum!

—Efendim...

—Bahçeden bir şey koparmadın ya!

—Hayır, amcacığım...

—Yalan söylüyorsun!

—Vallahi yalan söylemiyorum...

—Yoklarım!..

—Amcacığım, ben senin güvenini kıracak hareketlerde bulunur muyum?

—Öyle ise ağzını aç!

Çocuk ağzını açtı, Ahmet amca elini çocuğun ağzına uzattı, dişlerinin arasında bulunan bir erik kabuğunu çıkardı, çocuğa göstererek:

—Bu ne? Utanmaz!

Çocuk utandı, kızardı, kekeleyerek:

—Çok şey değil amca, birkaç tane...

Amcası birkaç tane sözünü işitince büsbütün kızdı ve terliğini şapırdata şapırdata merdivenden çıkarken:

—“Bir daha mı! Tövbeler tövbesi olsun bundan sonra karımdan başka kimseyi içeriye bırakır mıyım! Utanmaz! Eriklerimi yemiş de bir de yalan söylüyor!” diye kükrüyor idi.

Çocuk, utancından olduğu yerde mihlanmış gibi duruyor, hiç sesini çıkarmıyordu.

Hâlâ amcasının:

—“Tövbeler tövbesi olsun!” diye söylendiği işitiliyordu...

Balıkesir: Erkek Muallim Mektebinden

294

Kemalettin Sami

Köy Hocasının Oğlu

Demin çınarın dibindeki taşa oturup da dalgın dalgın düşünürken İbrahim geldi, beni teselli etti. Hele bu çocuk da olmasa ümitsiz yaşayacağım. Onu yanımda gördüğüm vakit içimde nihayetsiz bir inşirah hissediyorum. Ruhum kan ağlarken o yaramı sarıyor.

Yeni gelen genç muallimimiz iyi kalpli bir

kimseye benziyor. Hemen daha ilk derste bize kendini sevdirdi. Bahçede bile aramıza katılarak bizimle oyun oynuyor. Zavallı babam evde hasta, onun için birkaç gün mektebe gelemedi ve tabidir ki mektep de kapalı idi. Babam hasta olunca artık ders okutamayacağını anladı ve istifasını verdi. Köyümüzün doktoru babamı parasız

tedavi etmeye çalışıyor. Pek iyi anlıyorum ki artık babamın son günleri yaklaştı, bunun için çok fazla teessüre kapılıyorum, öyle ya ben gibi küçük bir kimsesiz çocuk ne yapabilir? Annem yok, onu pek iyi hatırlamıyorum bile...

İşte böyle yapayalnızım. Yeni gelen genç muallim Cemil Bey bu sabah beni çağırdı ve teselli etti. Beni çok beğendiğini, bu sene şehirde bulunan muallim mektebine yerleştireceğini söyledi, çok sevindim.

Demin hayatımda hiç tesadüf etmediğim bir şey oldu ve beni çok sarstı. Çeşmenin arkasında yine böyle dalgın düşünürken yerde küçük bir kese gördüm, ehemmiyetsiz bir şey gibi aldım ve baktım, içinde birçok lira vardı. Buna böyle bakarken affedilmez bir cürüm işliyormuşum gibi “Görüldüm mü acaba?” diye etrafıma mütecessis nazarla baktım.

Evvela götürüp muallime teslim etmek aklıma geldi, kalkıp gideceğim sırada fikrimi değiştirdim.

Bunun sahibini öğrenmek istiyordum ve sonra biraz bu para cebimde durdukça bana biraz sıcaklık veriyor gibi geliyor idi.

Şimdi muhtarın oğlu ağlayarak önümden geçti, derdini söylemiyordu. Mutlaka bu para onun olacak. Sonra babasıyla mektebe beraber döndü. Muallim odasına girdiler, bir şeyler konuştular. Galiba para mutlaka bunların olacak, dedim ve götürüp

kendilerine vermeye karar verdim. Öyle ya, işin mertçesi budur. Kalktım, muallim odasının kapısını çalarak içeriye girdim, çeşmenin arkasında bulduğum keseyi verdim.

Muhtarın oğlu sevinerek boynuma sarıldı, muhtar da gözlerimden ve alnımdan öperek (Berhudar ol yavrum.) dedi. Muallimin takdir dolu nazarlarının altında kaldım.

Muhtar bana kesedeki yarım lirayı vermek istedi, şiddetle reddettim.

Ve bu hareketimden sonra nihayetsiz bir sevinç duydum. Akşam eve döndüğüm zaman içeride Ayşe nineyi gördüm. Babamı yalnız bırakmamak için gelmiş. Onun arzu ettiği şeyleri yapıvermiş ve onunla konuşmuşlar. Babamın yatağının etrafını çiçeklerle dolu buldum. Bunu İbrahim anlattı:

—Yeni muallim çocukları çağırmış, onlara, çiçek toplayarak ihtiyar muallimin hatırını sormaya gitmelerini ve elini öpmelerini söylemiş. Babam, talebelerinin hepsinin ayrı ayrı gözünden öpmüş.

Muhtar, sıcak çorba göndermiş ve bir de bohça... Ayşe Hanım, bu bohçayı kırık masanın üzerine bırakmış, bana verdi.

Gelinlik elbiselerine bakan mahcup bir kız gibi bunları ayrı odada açtım ve baktım: bir takım elbise ve iki gömlek... Bunlar beni çok sevindirdi ve böyle

Sayfa 5

etrafımdakilerin alakadar olduklarını gördükçe yeislerim azalıyordu.

Sabah yeni muallimi babam çağırmış, onunla birçok şeyler konuştular. Öyle hissediyorum ki –böyle zamanlarda hislerim aldanmaz- babam beni yeni muallime emanet ediyor. Mutlaka bunları konuştular.

Babamı bazen ağlar görüyorum, onu teselli etmeye mecbur oluyorum, kendim teselliye muhtacım. Onun karşısında tebessüm etmek için kendimi çok zorluyorum.

Ara sıra alımdan öpüyor.

Ertesi gün neler olduğunu bilmiyorum.

Babamı, sözlerime cevap vermediğini, yüzündeki çizgilerin derinleşmiş olduğunu, çok ağır bir uykuya dalmış gibi gözlerini kapatmış olduğunu görünce müthiş hakikati anlayarak bağırış ve kendimden geçmişim. Muallim beni kendi odasına götürmüş, sonra neler olduğunu bilmiyorum.

Ancak üç gün sonra babamın mezarını ziyarete gittim. Yeni toprakların üzerinde çocukların bıraktıkları taze çiçekler daha solmamış, duruyor.

Çok müteessir oldum, ağladım, hele yanımda yeni muallim olmasaydı kim bilir neler yapacaktım. Mezarın üstüne kapanacak, toprakları oyarak babamın yüzünü görmeye, son bir defa öpmeye çalışacaktım.

Sonra bir hafta daha köyde kaldım. Bir cuma günü Muhtar'ın gönderdiği elbiseleri

giydim –çünkü başka elbisem yoktu, babam bana hiçbir şey bırakmadı, fakirdi- beni muallim şehirdeki muallim mektebine götürecekti. Posta arabasıyla oraya gideceğiz.

Artık hayatımda yeni bir devir açılıyor. Muallim mektebine gidecek, orada okuyacağım ve tekrar köyüme gelecek, babamın yerini tutacağım, köy çocuklarını okutacağım, gayem bu...

Yeni elbiselerimin ceplerini karıştırır iken geçen gün muhtardan almadığım elli kuruşu buldum. Bunu mutlaka o koymuş olacak, o kadar sevindim ki...

—Allah'a ısmarladık köyümün çocukları, sevgili kardeşlerim! Ben artık aranızdan gidiyorum yeni bir diyara, yeni şeyler öğrenmeye... Yakında yine döneceğim.

Doğduğum köylerden beni posta arabası ayırıyor. Köyümün servilerinin tepeleri kayboluncaya kadar gözlerimi ayıramıyorum. Hayalimde eski hatıralarım canlanıyor. Gözlerimden akan iki damla yaşı muallimime göstermemek için başımı çevirdim.

Osman Uluğ

İhtiyar Selim

Bundan bin sene evvel Bağdat'ın kenar mahallelerinin birinde (Selim) adında ihtiyar bir odun kesici yaşıyordu. Zavallı adamcağız! Fakirlikle birlikte ihtiyarlamıştı. Bütün ömründe yüzlerce, binlerce belalarla karşı karşıya kalmış, bununla beraber hiçbir kere bile hâlınden şikâyet etmemişti.

Karısı on beş yıl yatakta yatmış, dört çocuğunu birbiri ardı sıra kara toprağa gömmüş idi. Tali'in bu kadar hor baktığı zavallı ihtiyar bütün bu felaketleri hep sabırla karşılamış, hiçbir zaman "Oof Allah'ım, yeter bu çektiklerim!" diye hâlınden ağlamamış idi.

İhtiyar odun kesici bir gün gelip de tali'nin ona güleceğine iman ediyordu. Fakat seneler geçiyor ve bu gülücü tali' ona bir kerecik bari olsun sırtıtmıyordu.

İhtiyar Selim, senelerden beri odun kese kese artık bu kesicilikten de usanmıştı. Ama başka ne iş yapabilirdi ki? Elinde başka bir sanatı olsa ne âlâ!.. Kendisini bildiği günden beri bütün hayatı odun kesmek, odun yarmak ile geçmişti.

Bir gün ihtiyar Selim, sırtında baltası sokak sokak solaşırken önüne

bir derviş çıktı, odunlarını kesmesi için onunla pazarlık etti. İhtiyar, hemen işe koyuldu ve dervişin odunlarını yarmaya, parçalamaya, kesmeye başladı. Zavallı ihtiyar! Hem çalışıyor hem de hayatında çektiği zahmetleri anlatan alnındaki terlerini siliyordu.

İşini bitirdiği gibi parasını almak için dervişe gitti. Çok okumuş, insanların düşüncelerini yüzünden okuyabilecek kadar bilgili bir adam olan derviş, odun kesiciye ücretini vemezden evvel:

—“Selim, söyle bana!” dedi. Senin neyin var? Neden böyle kahırlı duruyorsun? Odunları kesip bitirinceye kadar yüzün hiç gülmedi. Kalbinin ağladığını gözlerinden okuyorum. Gizleme, söyleyiver, nen var?

Selim cevap verdi:

—Nasıl şen olayım baba! Altmış seneden beri hep odun kesicilik yapıyorum. Bu işten artık bıktım usandım ama ne yapayım? Elimden başka hiçbir şey gelmiyor. Bilmem ne günahım vardır ki bu sefil hayatı, şu demir parçası nacağım ile

Sayfa 7

birlikte sürükleyip duruyorum. Beş vakit namazımı kıldım, orucumu hiç kusursuz tuttum, Allah'ın, peygamberin hiçbir emrinden dışarı çıkmadım, bir kör gibi sabahtan akşama kadar çalışıyorum yine o hâldeyim, yine o hâlde... Hayatımın hiç değiştiği yok. Komşum Hafız da odun kesicisidir ama o hâlini düzeltti. Karısı var, çocukları sağ, evinde bet bereket hiç de eksik değil. Ben ise büsbütün yalnız kaldım ve çok günler yiyecek bir dilim ekmek bile yok.

Derviş, biraz düşündükten sonra ihtiyarın omzuna vurarak:

—“Dostum!” dedi. Allah'tan ümidini kesme. Sabrın sonu selamettir, bilmiyor musun “Bir saatte olan bir senede olmaz!” diye söz vardır. Elbette senin de sabrına göre Allah mükâfat verecektir.

İhtiyar odun kesici, dervişin söylediği sözlere hiç de ehemmiyet vermeyerek parasını aldı ve:

—“Allah'a ısmarladık!” deyip sokağa çıktı, evine doğru yola düzüldü.

İhtiyar Selim, şehrin kale kapısından içeriye girerken onunla birlikte Arap Halifesi de şehre girmiş ve sarayına doğru gitmeye başlamıştı, herkes gibi Selim de Halife'yi ihtiramla selamladı ve yine yoluna devam etti.

Henüz yüz adım bile yürümemişti ki yolun tozları arasında parlak bir şey gözüne ilişti. Hemen koşarak aldı. Bu, yumurta büyüklüğünde bir elmas idi. Bu çok kıymetli taş karşısında ihtiyar donup kaldı. Kimsenin görüp görmediğine dikkat ederek elması koynuna soktuğu gibi hızlı hızlı evine koştu.

Ertesi gün bütün Bağdat'ta herkesi büyük bir telaş almıştı! Halife gezmeye çıktığı zaman bütün dünyanın en büyük ve en kıymetli elması kaybolmuş, Halife'nin kılıcının sapında kakılı olan bu elması her kim bulup götürecektir olursa bütün ömründe bol bol ve rahat yaşayacak kadar zenginliğe kavuşacaktı.

Herkes elması bulmak için sabırsızlanıyor, koşup kaçıyorlardı. Bu haber ihtiyar Selim'in de kulağına erişince hemen en temiz rubalarını giyindi ve elması alarak Halife'nin sarayına gitmeye başladı.

Saray kapısına geldiği zaman nöbetçiler onu içeriye bırakmadılar. Fakat kaybolan elması bulunduğunu söyleyince hemen izzet ve ikramla içeriye aldılar. Elindeki elmasla ihtiyar Selim'e sıra ile bütün kapılar açıldı. Halife'ye haber verdiler ve ihtiyar odun kesiciyi içeri aldılar.

Halife, büyük bir divan üzerinde oturmuş, nargilesini çekiyordu. Selim hemen gidip Halife'nin sarı papuçlarının

Sayfa 8

uçlarını öptü ve:

—“Kaybolan elmasınızı ben buldum. İşte elmas!” diye çıkarıverdi. Halife, buna o kadar sevindi ki ihtiyara dört kese altın ile birlikte birçok kıymetli hediyeler bağışladı ve ömrü oldukça sarayda kalmasını, kendisine itibar edilmesini tembih etti.

İşte! İhtiyar odun kesici böylelikle odun kesmekten kurtularak en yaşlı zamanına kadar rahat içinde yaşadı.

Dikkat ediyor musunuz çocuklar? Bir saatte olan bir senede olmaz, işte! İhtiyar odun kesici Selim de doğruluğu sayesinde odun kesicilikten kurtularak bütün ömrünü sarayda geçirdi.

Küçük Sorular

Kimin önünde herkes mutlaka şapka çıkarır?

(Berberin)

Nuh peygamber zamanında pire nasıldı?

(Bugünkü gibi)

Önünü gördüğü gibi arkasını da gören kimdir?

(Körler)

İnsanlar hangi ayda en az yemek yerler?

(Şubatta çünkü 28 gündür)

Peynir Ağacı

Küçük Dostlarım,
Size bu nüshadan başlayarak bu sütunlarda ekseriya bilmediğiniz, işitmediğiniz malumatı yazmak vazifesini sizi çok seven (Çocuk Yıldızı) Müdürü, bana verdi. Onun için bu nüshamızda size çok garip gelecek olan (peynir ağacı)ndan bahsedeceğim.

Bu ismi okuyup da hemen dudaklarınızda hafif br tebessüm hasıl olmasın!

(Peynir ağacı olur mu imiş?) demeyiniz.

Bakın ki olurmuş ve varmış:

Kongo'nun nerede olduğunu, Yeni Gine, Mavera'yı Hint adalarının hangi tarafta bulunduğunu bilirsiniz. Peynir ağacı, bu mıntıkanın şimal kısmında bilhassa hatt-ı istiva boylarında fazla görülür. Bu ağacın büyüklüğü bizi hayretlere gark eder.

Tarif edeyim:

Minarenin yanında siz nasıl kalırsınız? Peynir ağacının yüksekliği yanında da bizim buralarda bulunan ağaçlar öyle kalırlar.

Bu ağaçlar "50-60" metre, hatta daha fazla boya maliktir.

Peynir ağacına neden peynir ismini takmışlar, bilir misiniz?

Meyvesinin tadı peynire benzediği için.

Şimdi peynir ağacının nerede olduğunu ve ne olduğunu öğrendiniz mi?

Öyle ise hakkında size daha fazla malumat vereyim:

Bunların boylarının "50-60" metre olduğunu yukarıda yazmıştım. Acaba bu kadar uzun bir ağacın genişliği ne kadar dersiniz?

Nafile düşünmeyin, ben söyleyeyim:

Peynir ağacının kutru "8-10" metredir. Şimdi içinde oturduğunuz sınıf ile bunun gövdesini mukayese edebilirsiniz. Akıllara hayret verecek derecede büyük olan bu ağacın altına birbiri üstüne konmuş beşer katlı iki evin konulduğunu tahayyül ediniz. Bu ağaç onları bol bol gölgesi altına alabilir. Daha garibine bakalım:

Bir peynir ağacının gövdesinden tam yüz kişiyi taşıyacak mavnaları yerliler yaparlarmış, garip ve tuhaf değil mi?

Gelecek sayıda size bu mıntıkadaki

Benim Köşem

Küçük Dostlarım, biraz neşelenmek istiyorsanız benim köşeye geliniz...

Çanta Hırsızları

Burnuna öyle bir yumruk ekledim ki dünyaya geldiğine pişman oldu. Ne utanmaz, arlanmaz, namussuz kimseler varmış yahu bu dünyada... Vur tekme yi arkalarına hepsi yıkılsın gitsin. Efendim yoldan geçiyordum, körün biri –gözleri gören körlerden- hem bana öyle bir çarpış çarptı ki sendeledim.

—“Hay kör hay! Koca yolu görmedin mi?” dedim, cevap yok, yüzüme bakıyor.

—Ulan hayvan, dedim. Yine bakıyor. Affedersiniz filan demek de yok, öküz gibi bakıyor, bir de yoklanayım, dedim. Cebimde bir seiflik hissettim. Cebimin üstüne elimi attım. Ben elimi cebimin üzerine atar atmaz karşımdaki tabanları yağladı. Kaçan sen misin, dedim. (Habire tutun Müslümanlar) diye arkasından bir de feryat kopardım, baktım, aldırın yok.

Sayfa 9’un devamı

diğer ağaçlardan bahsedeceğim. Gelecek hafta “Çocuk Yıldızı”nı sabırsızlıkla bekleyiniz.

Osman Uluğ

Aman efendim, hem çarpsın bir de üstüne çantamı kapsın kaçsın, yenilir yutulur dolma değil. Hem ben enayi miyim! O kaçarsa benim de ayaklarım var.

Habire, habire! Koşa koşa arkasından epey yakınlaştım, derken efendim karşıma herhangi hayvanın biri çıkıp da:

—Bana bak beyefendi, bir şey düşürdünüz, demesin mi? Baktım arkama bir şey yok, benimle alay mı ediyorsun, dedim. Moruğu kaldırıp da iman tahtasına yapışacağım sırada herif:

—Guguk, deyip kaçmasın mı!

Hay Allah senin belanı versin, dedim. Beklemeye gelmez, atı alan Üsküdar’ı geçiyor. Herif çanta ile kaçıyor. Bunun arkasını bıraktım, bizim yankesicinin arkasından yallah ettim. Bir de baktım adam gözükmüyor. “Eyvah!” dedim. Emekler boşa gidecek. Kendi kendime sersem falan diye konuşuyordum, bakın tali’e ki köşeyi döneceğim sırada bizim çantayı çalanla burun buruna gelmeye mi!

Tuttum yakasından, aldım çantayı, yapıştırdım burnuna! Herif, aman beyim ben ettim sen etme, demeye kalmadı. Hiç bırakır mıyım gayrı! Göz demedim vurdum, burun demedim yapıştırdım adam dünyaya geldiğine pişman oldu. Etrafıma

bir kalabalık toplandı, bir de baktım kalabalığın içinde demin benimle alay eden...

—Dur sana benimle alay etmeyi göstereyim, dedim.

Adam kaçmaya ben kovalamaya başladım, derken sokağı döndüm. Mahallenin yumurcakları adamları düşürmek için karşıdan karşıya ip çekmişler, koşayım derken ayağım takılıp yuvarlanmayayım mı!

Hay nereden bu adamlar karşıma çıktı, başıma bu da gelecekmiş, dedim, kalktım. Burnum acıyor ama hıncım çoğaldı. Zaten asabiyim de... Şu adam elime geçerse öldürürüm, diyorum. Bir de etrafımda kahkahalar işittim, baktım ki beni düşüren yamurcaklar! Hay ben size gösteririm diye şöyle bir atıldım, hepsi çil yavrusu gibi dağıldı ama öteki adam da epeyce uzaklaştı. Ben de üstümü silkmeden arkasından habire koşmaya başladım. Arkadan çocuklar bağıyorlardı: “Şişman, şişman, şişmanlığa pişman!” diye. Herifi nihayet bir sıçan gibi deliğe girerken yakaladım, efendim insan mısın demedim, vurdum, vurdum habire vurdum. Hıncımı epeyce aldım. Bir de bakarım ki herif bayılmış mı ne olmuş, kendinden geçmiş.

Bu sefer de benim içim atmaya başladı. Hay Allah, nereden bunları karşıma çıkardın, diyordum. Kendi kendime: Hay sersem, neden bu adamı bu kadar döğersin?

Bu sefer de adamı yerde aygın baygın bırakarak kaçmaya karar verdim. Bir polis, tutun şunu, demesin mi? Hemen beni çala

yaka enselediler.

—Efendim, ben bir şey yapmadım, dedim; kim anlar, kim dinler? Nihayet yerde yatanı ayılttılar, bu sefer de benim üzerime baygınlık geldi. Bak gâvurun adamına, ne dese beğenirsin:

—Beni döğdü de para çantamı aldı, kaçtı. Dedim ya benim üzerime baygınlık geldi, başıma kan çıktı, polis:

—Buyrun beyim karakola, dedi. Aldı benden kendi çantamı efendim, verdi hırsıza.

Ona da dedi ki:

—Lütfen karakola kadar zahmet buyurur musunuz? Hele bakın şu polise ki ona nazik laflar söylüyor, bize de cebren! Bu vaziyet karşısında kafamı taşa çarpsam yeridir.

Hırsız kolundan tutmaz, beni yakalar. Giderken bakarım hırsız sıvışmış hem de benim çanta ile... Polise söyledim:

—Yahu insaf buyurun, benim kabahatim yok, bak, adam çanta ile sıvıştı, hırsız ben değilim. Anlatabilirsen anlat! Karakola vardık. Komiser Bey’e olanı anlattım, hâlime acıdı. Polislere bağırdı, çağırdı, sonra emir verdi:

Bu beyin çantasını alan hırsız şimdi bulun, dedi. Aradan iki dakika geçmedi, bizim çanta geldi. Tabii çanta ile beraber de hırsız...

Çantayı aldım, saydım ve baktım, paralar tamam.

Sayfa 12

Çantayı bir cebime, paraları da çantamdan çıkarıp diğer cebime koydum.

Çıkacağım sırada hırsız dedi ki:

—Affedersin bey, sana iki çift lafım var. Efendim koydular bizi ayrı odaya.

Hırsız bir şeyler söyledi. İşte yanlışlıkla olmuş, o beni eski arkadaşlarımdan

biri sanmış da bana şaka yapmışmış falan...

Sonra çıktım, vardım eve. Elimi cebime attım da şöyle paraya bakayım, dedi idim. Anlayın gayrı ne oldu? Paranın yerinde yeller esiyor. İşte efendim bizim aylık böylece gitti, gitti ama ben de bittim.

Şimdi kafamda kavak yelleri esiyor.
(Uluğ Atay)

Sehir hikayesi

Üç Ahbap Çavuşlar

Üç avcı varmış. Üçü de birbirleriyle arkadaşmış. Bunlardan birisi gayet nişancı imiş fakat iki gözü de körmüş. Biri topalmış, gayet mahir koşuculardanmış, üçüncüsü de çıplakmış.

Bunlar bir gün ava gitmişler, ormanda gezerken bir kuş görmüşler. Kör:

—Arkadaşlar, demiş. Ben şimdi o kuşun sol ayağından ve sağ kanadından yaralayacağım. Nişanlamış ve hakikaten vurmuş. Kuş yere düşmüş, yerde usul usul kaçmaya başlamış.

Topal koşmuş ve kuşu tutmuş, çıplak da onu almış.

Akşama kadar kör vurmuş, topal koşup tutmuş, çıplak da onları koynuna doldurmuş. Akşamüstü yorulmuşlar. Bu esnada güneş de batıyormuş, bunlar ormanda yolu kaybetmişler. Oturacak bir yer ararken kör demiş ki:

—Arkadaşlar! Ben uzakta bir kulübe görüyorum, oraya gidelim.

Üçü de oraya varmışlar. Kulübenin sahibi bir ihtiyar kocakarı imiş, bunları misafir almış. Çıplak demiş ki:

—Nine, bir tencere getir de şu kuşları

pişirelim. Kocakarı, tencereyi bulmuş, getirmiş.

—Bundan başka tencerem yok, demiş. Bu tencerenin dört duvarı varmış, dibi yokmuş. Kör, iki kaya bulup gelmiş, topal da çaydan su getirmeye gitmiş, kayaların üstüne tencereyi yerleştirmişler, içine avları koymuşlar.

Kocakarı oturmuş, körle topal odun taşımışlar, çıplak da odunları tencerenin altına atarak ateşi kızıştırıyormuş. Çıplağın üfüre üfüre soluğu kesilmiş, topal ile kör de odun taşıya taşıya yorulmuşlar. Fakat daha yemek pişmemiş. Tencerenin altından bir kıvılcım sıçramış, orman yanmaya başlamış, çıplak avcı hemen kaçmış, kocakarı kaybolmuş. Topal ile kör, tencereyi ateşler içinde bırakarak kocakarıyı aramaya çıkmışlar. Kör, karanlıkta kocakarıyı baygın bulmuş, topal, kucağına almış, koşarak ormandan dışarıya kaçmış.

-Daha vardır-

Yasemin Hanım

-Başı bundan evvelki sayıda-

(Büyük Türk romanı)

(Konur Atay)'ın bir işmarı üzerine Yüzbaşı (Cem) kızlarla babalarını derhal çadıra soktu. İhtiyar baba, iki kızı ile birlikte ürkek bakışlarıyla çadırın içini seyredelerken Selçuk, mermerden yapılmış zannolunan omuzlarının arasından yükselen dik boynunu daha çok yükseltti, başını kaldırdı, Timur Han'ın çadırını çabucak gözden geçirerek sinirli sinirli sordu:

—Hiç kimseye zararı dokunmayan bizim gibi köylüleri ne için esir ettiniz? Geceleyin dağ başındaki evimizi basarak bizi korkutmak ne demek oluyor? Karşınızda muharebe edecek ordu bulamadınız da artık kadınlarla mı uğraşıyorsunuz? Bir Türk köylüsü bile kadına karşı saygısını takınır.

Selçuk, sert ve çok parlak, katran gibi siyah gözlerini Timur Han'a dikmiş, hiç durmaksızın söylüyor, soruyor soruyordu.

Timur Han, karşısında bir kaplan kadar çevik ve korkusuz söz söyleyen bu kahraman Türk kızını hemen susturmak

için yanındakilere sert bir işaret etti. İki ablası ile babasını çadırdan çıkardılar. Yüzbaşı Can, onları alarak yine dağ başındaki kulübelerine götürmek üzere yola düzeldi.

Selçuk, zavallı kahraman yavrucak! Timur Han'ın otağına yakın bir küçük çadıra tıklandı. Çadırın önüne bir de nöbetçi koydular.

Küçük çadıra giren Selçuk, her şeyden evvel karşısında kalın dudaklı, katran gibi siyah suratlı bir Arap buldu. Astragan kalpağın tüyleri kadar kıvrıkcık -fakat beyaz-saçları, kıvrıkcık beyaz saç ve sakalı ile yine beyaz elbisesi ile büyük bir sedire uzanmış olan bu Arap, Timur Han'ın maiyetinde herhâlde büyük bir mevki işgal ediyordu ki karşısında herkes hürmetle eğiliyor, el pençe divan duruyordu. Selçuk'u çadırın kapısından içeriye soktukları zaman Arap, hemen uzanmış olduğu sedirin üzerinde doğruldu, onun dağınık saçları ve perişan hâliyle birlikte yine hayret edilecek derecede olan güzelliğini dikkatle süzmeye başladı.

Adalar denizinin çok şirin bir adası olan Kuşadası'nda doğan Selçuk, bu civarın en güzel, çiçek gibi dilber bir kızı olduğu için beyazlardaki vücut düzgünlüğünü, vücut ve yüz güzelliğini

mükemmel surette takdir eden Timur Han'ın Arap lalası, Selçuk'un göz kamaştırıcı güzelliği karşısında şaşırıp kaldı. Afrika'nın göbeğinden kalkıp Orta Asya'nın içerilerine, oradan güzeller diyarı Kafkasya'ya, oradan da ta Akdeniz'in yalılarına kadar olan memleketleri dolaşan bu kıvrıkcık beyaz saçlı ihtiyar, Selçuk'un insan sihirleyen güzelliğine meftun olmuştu:

—“Gel kızım! Maşallah!” dedi Arap Lala. Bu gül gibi güzel yüzü Allah özenip de yaratmış. Gel şöyle karşıda dur da doya doya seni bir seyredeyim!

Timur Han'ı kucağında büyüten kuzguni (siyah) siyah lala, aynı zamanda etrafında pervaneler gibi dönerek hizmet edenlerin çadırdan çıkıp gitmelerini emretmişti ki çok zeki Selçuk, derhal vaziyeti ve Arap'ın mevkisini kavradı. Hemen çabucak gidip Lala'nın eteğini öptü ve:

—“Bana sen bari acı lalacığım!” diye başlayarak ve ağlayarak başından geçenleri uzun uzadıya anlattı. Güzel Selçuk'un kendisi kadar güzel gözyaşını gören Arap:

—“Korkma sen kızım!” dedi. Dünyanın büyük bir parçasını kana boyayan Timur Han olsun, onun yanındaki beyler, kumandanlar olsun hiç kimse —Bak! Dikkat et!

-Daha var-

Sizin de Böyle Kediniz Var mı?

Yeni Turan'da mini mini (Sulhiye)'me

—Miyav, miyav!

Gel benim sevgili Pamuk'um gel, miyavv...

Birkaç günden beri göze görünmeyen sevimli, neşeli, güzel Pamuk'um, kapının eşiğinden teker teker ayaklarını atarak odama girdi, doğruca yanıma geldi.

Çok sevdiğim Pamuk'umu görür görmez hemen kucağıma aldım, okşamaya başladım.

Pamuk, pek küçükken elime geçmişti, çok sevmiştim. Onu, kendisini çok seven bir arkadaştan almıştım. Onlar da benim kadar Pamuk'u sevdikleri için vermek istememişlerdi.

Fakat sonradan ricalarıma dayanamayarak o güzel yavruyu bana verdiler. Ben, onu aldığıma çok sevindim. Nihayet

bu vakte kadar bende kaldı. Pek sevdiğim bu kedimi benden de almaya uğraşanlar bulunduğundan kendisini muhafaza için elimden geleni yapmaktan çekinmiyordum.

Pamuk'um sabahleyin uyandı mı evvela yavaşça yanıma sokularak minik tırnaklarıyla yüzümü okşar, beni erkenden uyandırır. Kendisi kahvaltı vaktini bilirdi, benden önce yemek odasının kapısına gider dayanır, ben yüzümü yıkayıp gelinceye kadar beni beklerdi. Sonra beraberce masaya otururduk.

Onun süt içmesi kendisi kadar güzeldi. Sütün kendisine çok neşe verdiğini sonradan hiç durmadan top oynadığından anlıyorum. Akşama kadar böylece top oynamaktan usanmaz, çok

defa da beni eğledi.

Akşamüzeri evime döndüğüm zaman bana hoş âmediyi o yapar, ayaklarımın altında miyavlar, gezerdi.

Oof! bu kadar çok sevdiğim ve üzerine titrediğim bu zavallı Pamuk'um üç günden beri kaybolmuştu.

Bu üç günlük yokluğu beni çok üzmüştü. Bir gün beyaz tüyleri çok kirlenmiş bir hâlde Pamuk'u karşımda gördüm. Yaslandığım kanepemden kalkarak onu kucağıma aldım, temizce yıkadım, sıcak sütünü de içirdim, sevdim, sevdim ve nihayet öğlen uykusuna dalmışız.

Uyandığım zaman zavallı Pamuk'um hâlâ uyuyordu. Gözlerimi ona çevirdim, mışıl mışıl uyuyan sevgili Pamuk'umu seyre daldım. Bir aralık uyanır gibi oldu. ellerini yüzüme doğru uzatarak tekrar çekti, eski vaziyetini aldı. bu vaziyeti bana çok tesir etmişti. Onu biraz sevmek istedim, sırtını okşayarak sevmeye başladım, bilmem nasıl oldu

galiba canını acıttım, birdenbire yerinden fırladı, her zaman munisane yüzümü okşayan Pamuk, elindeki tırnaklarını çıkararak yüzüme atıldı ve olanca kuvvetiyle cırmalayarak kaçıp gitti.

Bu kadar sevdiğim ve kendisi için canımı vermeye hazır olduğum kedimi kaybettiğime çok üzüldüm.

O günden sonra Pamuk'un hayalini rüyalarımda görmeye başladım. Birbirini müteakip böylece birkaç gece geçiriyordum.

Bir gün akşamüzeri eve dönmüştüm, kendisini kapının önünde boynunu bükmüş vaziyette af diler gibi duran Pamuk'umu kucağıma aldım. Öptüm, öptüm, hasret günlerinin iştiyakıyla birbirimize sarıldık.

Şimdi onunla mesut bir hayat yaşıyoruz. O, beni o kadar seviyor ki... İnsanlar sevmek kadar neden saadet hissederler?..

Güldüm

Kız— Anne, sen yalan söyler misin?

Annesi— Hayır, kızım!

Kız— Babam da söylemez mi?

Annesi— O da söylemez

Kız— Haydi sen de her zaman aynı şey söylenir mi?

Turhan— Beş kuruş bahse girer misin ki öyledir?

Yıldız— Evet, girerim!

Evvelki gibi sabahları erkenden mektep vakitlerinden bir saat evvel uyanıyoruz ve sütlerimizi büyük bardakla içiyoruz.

Sizin de size böyle saadet sunan bir Pamuk'unuz var mı?

Turhan— Öyleyse ver beş kuruşu ben tutayım!

Yıldız— Peki ama seni kim tutsun?

—Kaçıncı sınıftasın?

—Mektebe gitmiyorum.

—Yazık değil mi? Koskocaman çocuk! Sonra nasıl yazı yazacaksın?

—Adam sen de... Benim babam zengin, bana bir yazı makinesi satın alacak!

Ben ne mesudum değil mi aziz kardeşlerim?

Balıkesir Muallim Mektebi: Bursalı

H. Celal

Çocuk Yıldızı'na

Haftada bir açan,
Bize saadet saçan,
Yıldız! Ey latif yıldız,
Seni bizler sorarız.

—

Türkiye'de eşin yok,
Resimlerin süslü çok,
Neşemiz hep yıldızda,
Seni sever her çocuk.

—

Yeni doğan bir bebek,
Bu gördüğünüz yıldız.
Gittikçe büyüyecek,
Bizi tenvir edecek.

—

Her şeyimize bedel,
Yıldızımız çok güzel,
Her hafta parlayarak,
Bayimize yine gel!

Balıkesir'de Saraç Nuri Efendi mahdumu
Ahmet Cevdet

— — —

Çocuklarımız İçin Manzumeler

İzmir vilayeti Amud-u Hukukiye müdürü ve
Kız Lisesi mullimlerinden Emin Ali
Beyefendi'nin Maarif Vekaleti Talim ve
Terbiye Heyetince mekteplere tavsiye edilen
bu pek kıymetli kitabını bütün ana babalara
ve çocuklara tavsiye ederiz.

Müsabakamız

Bu sayımızda sevgili vatanımızın meşhur
şehirlerini ihtiva edecek bir harita tanzimini
müsabakaya vaz' ediyoruz. Lise talebeleri
arasında ayrı kura çekeceğiz, ayrı vereceğiz.
İlkmektep talebelerine de ayrı mükâfat
vereceğiz.

Birinci kısımlar beyinde çekilecek
kurada birinci gelene yağlı boya bir tablo,
beşinciye kadar altı aylık abonemiz,
beşinciden onuncuya kadar birer kopya
kalem;

İkinci kısımlar beyinde çekilecek birinci
gelene zarif kol saati, ikinciden beşinciye
kadar Türkiye Cumhuriyeti haritası,
onuncuya kadar birer kartpostal hediye
edilecektir.

Dikkat: Boyama işleri, dağlar, nehirler,
taksimat-ı mülkiye müsabaka haricinde ise
de ayrıca nazar-ı dikkate alınacaktır. Kopya
edilen haritalar müsabaka haricidir.

<Çocuk Yıldızı>

Sayı: 10

Bilmece Halli

Altıncı sayımızdaki bilmecemizin halli:

Kar, kanal, kart, kral, kal, kıl, katil, at, et, ara, akar, atlar, alet, er, el, ak, al, ata, artık, tel, ter, tarladır.

Doğru halledenler arasında çekilen kurada birinciliği İstanbul'da Beyoğlu İkcimektep talebesinden Abdurrahman Efendi kazanmıştır.

— — —

Hesap Oyunu

Birden ona kadar olan sayılardan herhangi biri olursa olsun üç defadan fazla yazılmamak şartıyla "10" sayısını meydana çıkarabilir misiniz? Mesela: 1 zâid 1 zâid 1, 2 zâid 2 zâid 2, 3 zâid 3 zâid 3 yahut diğer sayılar.

Halli şöyledir: 9 zâid 9/9 = 10

Mecmuamızın Satış Mahalleri

Namazgah'ta (50) numaralı tuhafiyeci Hafız İbrahim Bey'in dükkânında (Çocuk Yıldızı) mecmuasının şimdiye kadar intişar eden ve edecek olan bütün sayılarını bulabilirsiniz.

Karantina'da tramvay mevkiinde bulunan tuhafiyeci (Bizim Mağaza'da) Çocuk Yıldızı'nın şimdiye kadar çıkan ve çıkacak olan bütün sayılarını arayabilirsiniz.

İzmir vilayeti Amud-u Hukukiye müdürü ve Kız Lisesi mullimlerinden Emin Ali Beyefendi'nin Maarif Vekaleti Talim ve Terbiye Heyetince mektaplara tavsiye edilen bu pek kıymetli kitabını bütün ana babalara ve çocuklara tavsiye ederiz.

YALNIZ “75” KURUŞA!

“Çocuk Yıldızı”nın (1)’den (10)’uncu sayısına kadar olan numaralarını toplayarak bir cönk (cilt) yapıyoruz. Çok nefis ve çok güzel ciltli olan bu birinci cönkü fırsatı kaçırmayarak hemen tedarik ediniz. Fiyatı yalnız 75 kuruştur (Taşraya posta ücretiyle 100 kuruştur).

Oyun Yaprağı

Altı tane kâğıdı alınız. Bunlar birden altıya kadar ya ispati yahut da kupalar olabilir. Kâğıtları masanın üzerine diziniz. Karşınızdakine altı kâğıttan hangisini arzu ediyorsa aklında tutmasını söyleyiniz. Aklınca ayırdığı kâğıdın üzerindeki sayıyı size haber vermeden iki kere çoğaltmasını rica ediniz. Bu çoğalan sayıya sizin söyleyeceğiniz herhangi bir sayıyı (mesela “2”)'yi ilave ediniz. “5” ile darb etsin.

Sonra ikinci defa aklınca ayıracağı kâğıdın üzerindeki sayıları buna ilave etsin ve size neticesinin kaç olduğunu söylesin. Bu neticeden siz ona verdiğiniz sayıyı

çıkarınız ve “5”le darp ederek “2” ilave ettiriniz.

Bu güzel ve çok eğlenceli oyunda arkadaşlarınızın ayırdığı kâğıtları bulmak çok kolaydır. Bakın nasıl:

Farz edin ki arkadaşınız “4” ile “6” sayılarını intihap etti, değil mi? Dört darp iki müsavi sekiz, sekiz zâid iki müsavi on, on darp beş müsavi elli, elli zâid altı müsavi elli altı, iki darp beş müsavi on, elli altı nakıs on müsavi kırk altı olur.

Böylece arkadaşınız size “4” ile “6” sayılarını intihap etmiş demektir.

(Maarif Vekalet-i Celilesi tarafından bütün mekteplere tavsiye edilmiştir.)

“Çocuk Yıldızı” bu sayıdan başlayarak büsbütün yeni bir şekilde çıkacaktır. Teşkilatını büyüten ve **bütün memlekete kol salan** mecmuanız, abonelerine, okuyucularına altı aylık ve senelik **büyük ikramiyeler** veriyor. **“Çocuk Yıldızı”** bu sayıdan itibaren **abone fiyatını da ucuzlatıyor**, haberiniz olsun!..

<Çocuk Yıldızı>
Büyük İkramiye Kuponu
Sayı 1-10

İzmir: Çocuk Yıldızı Matbaası

Tablo 2: 1. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİKÂYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSAANE	MAKALE	DİĞER
Ey Türk Oğlu							+				
Büyük Şahin	+										
Arayan Bulur		+									
80 Yaşında Mektepli	+										
Küçük Parçalar											+
Akıllı Mandarin								+			
Sözün Kısası	+										
Yıldız'la Orhan 1		+									
Sihirli Ayna		+									
Firayunun Hazinedarı	+										
Geveze mi Geveze	+										
Biraz da Gülelim								+			
Bilmece					+						
Bilmece					+						

Tablo 3: 1. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Ey Türk Oğlu!	Türk olmak övünülecek bir şeydir ancak bu yeterli değildir, Türklüğü yüceltmek için gayretli olmak da gereklidir.
Büyük Şahin	Eğitilmiş olan kişiler başta kendileri olmak üzere topluma faydalı bireyler olabilirler.
Arayan Bulur	Başkalarına iyilik eden, kimse hakkında kötülük düşünmeyen insanlar kazanırken kötü insanlar eninde sonunda cezalarını çekerler.
80 Yaşında Mektepli	Her iş zamanında yapılmalı ve dürüstlükten asla taviz verilmemeli.
Küçük Parçalar	Rüya, fal gibi batıl şeylere inanılmamalıdır.
Akıllı Mandarin	Pratik zekâlı ve hazırcevap olmak kimi zaman kişileri müşkül durumlardan kurtarabilir.
Sözün Kısası	Anlatılmak istenen; sözü uzatmadan, açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmelidir.
Yıldız’la Orhan	Verilen sözde durularak iyi insan olunmalı ve maceraya atılmaktan çekinilmemeli.
Sihirli Ayna	İyi insanlar mutlaka bunun mükâfatını mutlaka alırlar.
Firavun’un Hazinedarı	Hırsızlık yapılmamalı ancak olası bir hata durumunda da onurlu bir tutum sergilenmelidir.
Geveze mi Geveze	Başkalarına kötülük eden, yaramaz ve saygısız çocuklar kendilerine olduğu kadar çevrelerine de zarar verirler.

Çocuk Yıldızı dergisinin 1. sayısına ait metin türleri ve iletilere ilişkin tablolar incelendiğinde metinlerin ağırlıklı olarak hikâye ve masal; iletilerin ise çok çeşitlilik göstermekle birlikte iyiliğin önemi ve yapılan iyilik ve kötülüklerin karşılıksız kalmayacağını vurgulandığı görülmektedir.

Tablo 4: 2. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİKÂYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSENE	MAKALE	DİĞER
Akdeniz'e							+				
Altın Kuş 1		+									
Türk Sancağı 1			+								
Keçi ile Yavruları				+							
Kırmızı Başlıklı Kız		+									
Sinemayı Kim İcat Etti?										+	
Çok Eğlenceli Bir Oyun											+
Küçük Parçalar								+			
Hayvanların Sürati										+	
Genç Okuyucuları- mıza !											+
Çocuklar!											+
Salağın Akli								+			
Teşekkür											+

Tablo 5: 2. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Akdeniz’e	Akdeniz güzel, sevilesi ve Türkler için önemli bir denizdir.
Altın Kuş	Başkalarına iyilik eden insanlar sonunda kazanırken bencil ve kıskanç insanlar ise cezalarını çekerler.
Türk Sancağı	Söz konusu vatan oluca her türlü tehlike göze alınmalıdır.
Keçi ile Yavruları	Çocuklar mutlaka ebeveynlerinin sözlerini dinleyerek her söze inanmamalıdır. Kötülük edenler de mutlaka bunun cezasını çekerler.
Kırmızı Başlıklı Kız	Çocuklar mutlaka ebeveynlerinin sözlerini dinleyerek her söze inanmamalıdır. Kötülük edenler de mutlaka bunun cezasını çekerler.
Küçük Parçalar	Kimseyle alay edilmemelidir.
Çocuklar !	Kimseyle alay edilmemeli, uslu, düzenli olunmalı ve sağlıklı beslenilmeli.
Salağın Aklı	Pratik zekâlı olunarak müşkül durumlar halledilebilir.

Çocuk Yıldızı dergisinin ikinci sayısına ilişkin Tablo 4 ve Tablo 5 incelendiğinde metin türlerinin çeşitlilik gösterdiği, iletilerinde ise ebeveynlerin sözlerinin dinlenmesi, kötülüklerin cezasız kalmayacağı ve kimseyle alay edilmemesi gerektiği iletilerinin tekrar ettiği görülmektedir

Tablo 6: 3. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSENE	MAKALE	DİĞER
Cumhuriyet Bayramınız Kutlu ve Mübarek Olsun!						+					
Yaban Kuğuları		+									
Karikatür 1											+
Karikatür 2											+
Altın Kuş 2		+									
Türk Sancağı 2			+								
Faydalı Parçalar				+							
Bisiklet Şampiyonu 1	+										
Mini Mini Sorular					+						
Okuyucularımızın Nazar-ı Dikkatine											+
Okuyucularımıza Cevaplarımız											+
Bilmece Halli											+
1 Bilmece					+						
2 Bilmece					+						

Tablo 7: 3. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Cumhuriyet Bayramınız Kutlu ve Mübarek Olsun!	Cumhuriyet rejimi devletlerin yönetiminde bireylerin özgürleşmesinde ideal bir yönetim şeklidir.
Yaban Kuğuları	İyi olanlar bunun mükâfatını mutlaka görürler.
Karikatür 1	Dikkatli olmazsak zor durumda kalabilir, yaralanabiliriz.
Karikatür 2	Kimsenin malını izinsiz almamalıyız.
Faydalı Parçalar	Düşmanlar tanınıp zaafı bilirse rahatlıkla alt edilebilirler.
Bisiklet Şampiyonu	Kişioğlu vazgeçmezse, zorluklar karşısında yılmadan gayret ederse hayallerini gerçekleştirebilir.

Çocuk Yıldızı dergisindeki metinler ve iletilerine yönelik Tablo 6 ve Tablo 7’deki verilere bakıldığında bilmece ve duyuru türlerinin ağırlıkta olduğu, iletilerinin ise çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 8: 4. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFANE	MAKALE	DİĞER
Dağdaki Ak Kapı 1									+		
Yıldız'la Orhan Ay'a Nasıl Gittiler? 2		+									
Altın Saray		+									
Bisiklet Şampiyonu 2	+										
Otomobil Nasıl Yaparsınız?											+
Tavşan Zenginliği	+										
Tilki ile Horoz				+							
Gülen Yaprak								+			
Düşünce Yapağı					+						
Okuyucularımıza Sözlerimiz											+
Okuyucularımıza da Bir Rica											+
Bilmece 1					+						
Bilmece 2					+						

Tablo 9: 4. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Dağdaki Ak Kapı	Verilen sözde durulmalı, kimseye kötülük edilmemeli ve kişi geçmişini unutmamalı.
Altın Saray	Yapılan iyiliğe karşılık beklenilmemeli ve verilen sözde durulmalı
Tavşan Zenginliği	Sadece hayalle hedeflere ulaşamaz, hayallerin gerçekleşebilmesi için gerçek hayatta da icraat gereklidir.
Tilki ile Horoz	Söylenen her söze hemen inanmamalıyız, söylenenler önce akıl süzgecinden geçirilmelidir.

Çocuk Yıldızı dergisinin dördüncü sayısına ilişkin metin türleri ve iletilerine yönelik tablolar incelendiğinde metin türlerinin çeşitlilik gösterdiği ve verilen sözde durulmalı iletilerinin tekrar ettiği görülmektedir.

Tablo 10: 5. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSAANE	MAKALE	DİĞER
Çocuklarım											+
Sihirli Fasulye		+									
Dağdaki Ak Kapı 2									+		
Küçük Sporculara	+										
Perili Ev	+										
Aldanan Peri		+									
Bahadır Kız 1	+										
Güldüm								+			
Okuyucularımıza Cevaplarımız											+
Okuyucularımızdan Ricamız											+
Bilmece Halli											+
Bilmece 1					+						
Bilmece 2					+						
Gelecek Nüshada											+
Çocuklara											+

Tablo 11: 5. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Sihirli Fasulye	İyi insanlar mükâfatlandırılırken kötü insanlar da mutlaka bunun cezasını görürler.
Küçük Sporculara	Çalışılıp gayret edilerek hedefe ulaşılabilir.
Perili Ev	İnsanlara kötülük yapanlar bunun cezasını çekerler.
Aldanan Peri	Söylenen her söze hemen inanılmamalı, söylenenler önce akıl süzgecinden geçirilmelidir.
Bahadır Kız	Hayallerin peşinden gidilmelidir.

Çocuk Yıldızı dergisindeki metin türlerine ilişkin Tablo 10’a bakıldığında duyuruların ağırlıkta olduğu, iletilere ilişkin Tablo 11’e bakıldığında ise kötülük edenlerin cezalarını çekeceklerine yönelik iletinin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 12: 6. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSENE	MAKALE	DİĞER
Uçan Tayyare							+				
Küçük Periler Sarayı 1	+										
Firavun		+									
Yasemin Hanım 1			+								
Karikatür											+
Küçük Türkan'ın Rüyası		+									
Çocuklara Müjde											+
Yıldız'la Orhan Ay'a Nasıl Çıktılar 3		+									
Güldüm	+										
Okuyucularımıza Soruyoruz											+
Bilmece 1					+						
Bilmece 2					+						

Tablo 13: 6. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Uçan Tayyare	Uçaklar bir memleket için önemlidir ve memlekete güven verirler.
Küçük Periler Sarayı	Tanınmayan kişilere hemen inanılmamalıdır
Firavun	Verilen sözde durulmalıdır.
Yasemin Hanım	Kimseden korkulmamalı ve onurlu duruştan vazgeçilmemelidir.
Karikatür	Zeka gücü inatlaşmaktan ve kaba kuvvetten daha etkilidir.
Küçük Türkan'ın Rüyası	İyi olan, kimse hakkında kötülük düşünmeyen kişiler sonunda mükâfatlandırılırlar.
Güldüm	İletişim kurulan kişiler iyi dinlenip doğru anlaşılmalıdır.

Çocuk Yıldızı dergisindeki metin türlerine ve iletilerine ilişkin tablolar incelendiğinde masal türündeki metinlerin ağırlıkta olduğu, iletilerin ise çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 14: 7. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFANE	MAKALE	DİĞER
Sevgili Anne Babalara! Değerli Çocuklara!											+
Güzel Türkiye İçin	+										
Küçük Periler Sarayı 2	+										
Karikatür											+
Uluğ ile İnci		+									
Güldüm								+			
Fenni Parçalar Elmasın Tarihçesi										+	
Kuyruksuz Çakallar				+							
Bir Daha Ziyan Edeyim, Öyle mi?								+			
Açık Muhabere											+
Bilmece Halli											+
Bilmece					+						

Tablo 15: 7. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Güzel Türkiye İçin	Vatan için her türlü tehlike göze alınmalıdır.
Karikatür	Sakarlar ve ahmaklar sürekli yanlış işler yaparak kendilerini müşkül duruma sokarlar.
Uluğ ile İnci	İyi insanlar mükâfatlandırılırken kötü insanlar da mutlaka bunun cezasını görürler.
Kuyruksuz Çakallar	Kimseyle alay edilmemelidir, aksi halde bunun sonucuna katlanılmalıdır.
Bir Daha Zıyan Edeyim Öyle mi?	Kişi dikkatli olmazsa kar etmeye çalışırken önündeki fırsatları kaçırabilir.

Çocuk Yıldızı dergisindeki metin türlerine ve iletilerine ilişkin tablolar incelendiğinde masal türündeki metinlerin ağırlıkta olduğu, iletilerin ise çeşitlilik gösterdiği görülmektedir

Tablo 16: 8. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFANE	MAKALE	DİĞER
Sevgili Okuyucularımıza											+
Yasemin Hanım 2			+								
Sindirella		+									
Vahşilerin Ziyetleri										+	
Geçen Günlerle							+				
Kızıl Sakal		+									
Falcının Oyunu	+										
Acıklı Bir Tesadüf	+										
Çocuklara											+
Bayi Arıyotuz											+

Tablo 17: 8. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Sindirella	Kimseye kötülük yapılmamalı; iyi insanlar, kimse hakkında kötülük düşünmeyenler sonunda kazanırlar.
Geçen Günlere	Ülkemiz geçmişte çok büyük sıkıntılar çekmiştir, bugünlere kolaylıkla gelinmemiştir.
Kızıl Sakal	Hiçbir kötülük sonsuza dek saklı kalmaz ve bu kötülüğü yapanlar eninde sonunda cezasını çekerler.
Falcının Oyunu	Söylenen her söze hemen inanılmamalı, söylenenler önce akıl süzgecinden geçirilmelidir.
Acıklı Bir Tesadüf	Gerçekler kimi zaman bir tesadüfle ortaya çıkabilir.

Çocuk Yıldızı dergisinin sekizinci sayısının metin türleri ve iletilerine ilişkin Tablo 16 ve Tablo 17'ye bakıldığında metinlerin çeşitlilik gösterdiği, yapılan kötülüğün cezasız kalmayacağı iletilerinin tekrar ettiği görülmektedir.

Tablo 18: 9. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİHAYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSAANE	MAKALE	DİĞER
Küçüğüm							+				
Devler Arasında		+									
Mehmetçik	+										
Güldüm Fehime'nin Babası	+										
Mukaddes Hedef	+										
Çocuk Yıldızı Mücellithanesi											+
Türkiye'yi Seven İki Kardeş	+										
İzcinin Notları										+	
Teşekkür											+
İtizar											+
Yasemin Hanım 3			+								
Açık Muhabere											+
Bilmece					+						
Bilmece Halli											+
Çocuk Yıldızı Matbaa ve Mücellithanesi											+

Tablo 19: 9. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Küçüğüm	Küçük kardeşler, ev için mutluluk kaynağıdır.
Devler Arasında	Açıkgözlü ve pratik zekâlı olmak kişileri müşkül durumlardan kurtarır.
Mehmetçik	Vatan için her şey göze alınmalıdır.
Güldüm! Fehime'nin Babası	Söylenen her söze hemen inanılmamalı, söylenenler önce akıl süzgecinden geçirilmelidir.
Mukaddes Hedef	Aile, bilhassa küçük çocuklar için yaşamsal öneme sahiptir. Ailesini kaybeden çocuklara yardım edilmeli, onlara sahip çıkılmalıdır.
Türkiye'yi Seven İki Kardeş	Vatan için her şey göze alınmalıdır.

Çocuk Yıldızı dergisinin dokuzuncu sayısındaki metinlerin türleri ve iletilerine ilişkin tablolar incelendiğinde duyuru ve hikâyelerin ağırlıkta olduğu ve vatan için her fedakârlığın yapılması gerektiğine yönelik iletinin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 20: 10. Sayıdaki Metinlerin Türleri

METİNLER	HİKÂYE	MASAL	ROMAN	FABL	BİLMECE	DENEME/ SÖYLEŞİ	ŞİİR	FIKRA	EFSAANE	MAKALE	DİĞER
Tilki ve Üzümler							+				
Ahmet Amca	+										
Köy Hocasının Oğlu	+										
İhtiyar Selim	+										
Küçük Sorular					+						
Peynir Ağacı										+	
Benim Köşem	+										
Üç Ahbap Çavuşlar	+										
Yasemin Hanım 4			+								
Sizin de Böyle Kediniz Var mı?	+										
Güldüm								+			
Çocuk Yıldızı'na							+				
Çocuklarımız İçin Manzumeler											+
Müsabakamız											+
Bilmece Halli											+
Hesap Oyunu					+						
Mecmua-mızın Satış Mahalleri											+
Oyun Yaprağı					+						

Tablo 21: 10. Sayıdaki Metinlerin Ana İletileri

Metinler	Ana İleti
Tilki ile Üzüm	Elde edilemeyen şeyler, bazen psikolojik savunma mekanizmaları kullanılarak değersiz gibi gösterilmeye çalışılabilir.
Ahmet Amca	Verilen sözde durulmalı, kimsenin güveni kaybedilmemelidir.
Köy Hocasının Oğlu	Kimsesizlere sahip çıkılmalıdır.
İhtiyar Selim	Sabredilirse ve dürüst davranılırsa sonunda kazanılır.
Benim Köşem	Sabredilmeli ve tez canlılık edilmemelidir.
Üç Ahbap Çavuşlar	İş birliği yapılarak zorlukların üstesinden gelinebilir.
Sizin de Böyle Kediniz Var mı?	Sevmek, sevilme insanlar için önemli duygulardır.

Çocuk Yıldızı dergisinin onuncu sayısındaki metinlerin türlerine ve iletilerine ilişkin tablolara bakıldığında duyuru ve hikâyelerin yoğunlukta olduğu, sabredilmeli iletilerinin de vurgulandığı görülmektedir.

Toplamda 10 sayı yayımlanan Çocuk Yıldızı dergisindeki metinler türlerine göre incelendiğinde; 25 hikâye, 15 masal, 2 roman, 4 fabl, 17 bilmece, 1 deneme/söyleşi, 7 şiir, 9 fıkra, 1 efsane, 6 makale ve 39 da diğer türlerde (tarif, duyuru, öğüt, karikatür) metinler yer aldığı görülmektedir. Bu dağılımdan derginin olay içerikli metinlere ağırlık verdiği söylenebilir.

Verilere göre metinlerin %19,7'si hikâye, %11,8'i masal, %1,58'i roman, %3,15'i fabl, %13,4'ü bilmece, %0,78'i deneme/söyleşi, %5,51'i şiir, %7,08'i fıkra, %0,78'i efsane, %4,72'si makale ve 30,9'u da diğerdir. Derginin satış ve iletişim bilgilerine yönelik duyuru içerikli metinlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bunu da derginin ticari kaygısıyla açıklamak mümkündür.

Ana iletiler göz önüne alındığında “*Kötülük edenler cezalarını mutlaka çekerler.*” iletilerinin on bir kez, “*İyilik edenler mükâfatlandırılır.*” iletilerinin toplamda sekiz kez, “*Her söze inanılmamalı söylenenler akıl süzgecinden geçirilmeli.*” iletilerinin altı kez, “*Verilen sözde durmak gerekir.*” iletilerinin beş kez, “*Söz konusu vatan olunca her türlü tehlike göze alınmalı.*” iletilerinin dört kez, “*Kimseyle alay edilmemelidir.*”, “*Pratik zekâlı ve hazırcevap olanlar müşkül durumlardan kurtulabilir.*”, “*Gayret edilirse hayaller gerçekleştirilebilir.*” iletilerinin üçer kez “*Dürüst olunmalıdır.*”, “*Maceraya atılmaktan çekinilmemelidir.*”, “*Hangi şartta olunursa olunsun onurlu duruştan vazgeçilmemelidir.*”, “*Sabırlı olunmalıdır.*”, “*Çocuklar ebeveynlerinin sözünü dinlemelidir.*”, “*Kimsesizlere sahip çıkılmalıdır.*” iletilerinin ikişer kez, “*Eğitilmiş olanlar kendilerine ve çevrelerine faydalı olurlar.*”, “*Her iş zamanında yapılmalıdır.*”, “*Rüya ve fal gibi batıl şeylere inanılmamalıdır.*”, “*Söylenen söz kısa ve anlaşılır olmalıdır.*”, “*Hırsızlık yapılmamalıdır.*”, “*Uslu ve düzenli olunmalıdır.*”, “*Sağlıklı beslenilmelidir.*”, “*Cumhuriyet rejimi insanları özgürleştirir.*”, “*Düşman tanınırsa onunla mücadele etmek kolay olur.*”, “*Kişi geçmişini unutmamalıdır.*”, “*İyiliğe karşılık beklenilmemelidir.*”, “*İletişimde karşıdakini doğru anlamak önemlidir.*”, “*Ülkemiz bugünlere kolay gelmemiştir.*”, “*Küçük kardeşler ev için mutluluk kaynağıdır.*”, “*Elde edilemeyenler bazen değersiz gösterilmeye çalışılabilir.*”, “*İş birliği yapılırsa zorlukların üstesinden gelinir.*”, “*Akdeniz güzel, sevilesi ve Türkler için önemli bir denizdir.*”, “*Türk olmak*

övinülecek bir şeydir ancak bu yetmez, Türklüğü yüceltmek için çalışmak gereklidir.”, “Zeka gücü inatlaşmaktan ve kaba kuvvetten daha etkilidir.”, “Sevmek ve sevilme insanlar için önemli duygulardır.”, “Kişi dikkatli olmazsa kar etmeye çalışırken önündeki fırsatları kaçırabilir.”, “Kimsenin malını izinsiz almamalıyız.”, “Dikkatli olmazsak zor durumda kalabilir, yaralanabiliriz.”, “Sakarlar ve ahmaklar sürekli yanlış işler yaparak kendilerini müşkül duruma sokarlar.”, “Uçaklar bir memleket için önemlidir ve memlekete güven verirler.” “Gerçekler bazen tesadüfle ortaya çıkabilir.” iletilerinin de metinlerde ana fikir olarak birer kez tekrar edildiği görülür. Dergide yer alan metinlerdeki iletiler incelendiğinde çocuk okura daha çok dürüstlük ve iyi insan olma ile ilgili iletilerin sunulduğu görülmektedir. Bununla beraber dergideki Türklüğe ve cumhuriyet yönetim şekline yönelik olumlu yaklaşımı, Osmanlı Devleti’nin son zamanlardaki padişahlarına yönelik ise olumsuz ifadeleri derginin yayımlandığı yıllardaki toplumsal durumla açıklamak mümkündür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Yayın hayatına 6 Ekim 1927 tarihinde İzmir’de başlayan *Çocuk Yıldızı* 12 Ocak 1928 tarihli 10. sayısından sonra sessiz bir şekilde yayım hayatını sonlandırmıştır. Hem çocukları aydınlatmak hem de onlara hoşça vakit geçirtmek amacı güttüğünü ifade eden dergi eski harfli çocuk dergilerinin sonuncusu olma özelliğini taşımaktadır.

Çocukların bilişsel ve duyuşsal dünyalarına olumlu katkılar sağlamaya çalışan derginin aynı zamanda onların sosyal açıdan da gelişimlerine yardımcı olduğu söylenebilir. Türkiye’nin muhtelif yerlerinden dergiye yazı, dergideki ödüllü bulmacalara cevap gönderen öğrenciler, öğretmenler başta olmak üzere diğer meslek gruplarındaki kişiler de duygularını, düşüncelerini ifade etme olanağı bulmuşlardır. Günümüzdeki kadar çeşitli ve yaygın sosyal medya araçlarının bulunmadığı o dönemde de derginin önemli bir sosyal iletişim ağı kurduğu söylenebilir. Dergiye gelen mektuplardan derginin yurt dışından da takip edildiği anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında yayımlanmış çocuk dergilerine genel olarak bakıldığında belirli ortak özellikler bulmak mümkündür (Akbayrak, 2014: 36). “Bu dergilerde, Cumhuriyet devrimlerinin savunulduğu fikirlerin yayılmasına özen gösterilmiştir. Gelecek kuşak Türk gencini daha çocukluktan başlayarak tarih bilinci, vatan sevgisi ve ilerleme aşkına sahip, bilgili, sıhhatli bir kişi olarak yetiştirmek amaç edinilmiştir. Bu amaç doğrultusunda ‘ideal Türk çocuğu’ imgesi yaratılmaya ve çocuklara örnek olarak verilmeye çalışılmıştır. Bu anlayışla, çocuklardan küçük bir büyük adam ciddiyeti içinde makul yaratıklar olmaları beklenmiştir.” (Gençel, 1984: 132).

Çocuk Yıldızı dergisinin de bu bağlamda bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Dergide çoğunlukla görülen ve çocuklara doğrudan öğüt veren, ne yapıp ne yapmamaları gerektiğini çocuklara söyleyen bir üslubu bu çerçevede

değerlendirmek mümkündür. Çalışmada elde edilen bulguların bu yönüyle Akbayrak (2014), Kıymaz (2011) ve Esmer (2007) ile örtüştüğü, Tulumcu (2015) ile farklılaştığı görülmektedir.

Osmanlı'nın ilk dönem devlet adamlarından, komutanlarından saygıyla söz eden dergide, Cumhuriyet Dönemi'nin haklılığını gösterme adına son dönem padişahlarının, devlet adamlarının kötülendiği görülmektedir. Bu durumu yeni rejimi kabul edilebilir temellere oturtma çabasının yansıması olarak görmek mümkündür. İlgili literatüre bakıldığında bulguların Akdağ (2012), Akbayrak (2014), Kıymaz (2015), Dedik (2011) ve İnan (2012) ile örtüştüğü; Över (2013) ile farklılaştığı görülmektedir.

Dergide genel olarak çocuklardan yardımsever olmaları, kimseye kötülük etmemeleri, söylenen her söze inanmamaları, akıllarını kullanmaları, anne babalarının sözünü dinlemeleri, onurlu olmaları, hayallerini gerçekleştirmek için çalışmaları ve söz konusu vatan olunca her türlü tehlikeyi göze almaları istenmektedir. Bu bağlamda elde edilen bulgular Durmuş (2007), Balcı (2002), Esmer (2007) ve Koyuncu (2014) ile örtüşmektedir. Verilmek istenen iletilere bakıldığında günümüzde de çocuklara kazandırılmak istenen değerler olduğu görülür. Bu durum dergi açısından olumlu bir özellik olmakla beraber çocuk okura doğrudan iletiler sunması edebîlik açısından olumsuz bir özellik olarak değerlendirilebilir. Bunun da dönemsel bir özellik olduğunu söylemek mümkündür.

Metinlerde bilhassa kötülük yapanların cezalandırılması sırasında yer alan şiddet unsurlarının ayrıntılarıyla anlatılması da çocuklar üzerinde olumsuz etki yapacak niteliktedir. Bunu da dönem özellikleriyle açıklamak mümkündür. Bu yönüyle bulgular Akdağ (2012) ve Kıymaz (2015) ile örtüşmektedir.

Tür olarak geniş bir yelpazeye sahip olan derginin geniş bir okur kitlesine hitap ettiği söylenebilir. Masal, fabl, oyun/oyuncak tarifi gibi hayal dünyaları zengin olan, gerçekleri hayalleriyle anlamlandıran küçük yaş grubuna seslenen yazıların yanı sıra roman, makale gibi türlerin daha realist olabilecek ileri yaş grubuna seslenen yazılarıyla birlikte fıkra gibi daha genel kitleye seslenen yazıların da olduğu görülmektedir. Nitekim Karayazı (2017) Çocuk Yıldızı dergisindeki masalların

çocuk okur için önemli olduğunu tespit etmiştir. Bu bağlamda çalışmada elde edilen bulgular Karayazı (2017) ile aynı doğrultudadır. Ancak söz konusu çalışmada fabl olduğu düşünülen “*Kurtla Kuzu*”, efsane olduğu düşünülen “*Dağdaki Ak Kapı*” gibi metinlerin de masal olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bu noktada çalışmada elde edilen sonuç, Karayazı’dan (2017) ayrılmaktadır. Bununla birlikte dergide farklı türlerde metinlere yer verilmesinin her yaş grubuna hitap etme gayretinin bir sonucu olduğu çıkarılabilir. Tabii burada derginin ticari kaygı dolayısıyla böyle bir yola gittiğini söylemek de mümkündür.

Okurlardan gelen yazıların paylaşılması derginin ilgi çekiciliğini artırır niteliktedir. Bulgular bu çerçevede Balcı (2002), Taşdemir (2007), Akdağ (2012), Kıymaz (2011), Öğüt (2006) ve İnan (2012) ile örtüşmektedir. Ne var ki dönemdeki diğer dergilerde de görülen kimi metinlerdeki doğrudan öğüt vericilik, çocuğun kurguda özne değil nesne konumunda olması olumsuz bir durum olarak nitelenebilir. Ancak dönem özellikleri düşünüldüğünde bunu anlaşılabilir bir durum olarak açıklamak mümkündür.

Dönemdeki kimi dergilerde kendine yer bulan Batı hayranlığına yol açabilecek söylemlerin (Nacak, 2018: 641) Çocuk Yıldızı’nda bulunmaması derginin olumlu yönleri arasında sayılabilir. Ancak diğer milletlere hakaret, onları aşağılama – özellikle Araplar, Çinliler, Yunanlar ve Bulgarlar- ifadeleri dergi için olumsuzluk teşkil eden yöndür. Bu tercihte Osmanlı Devleti’nin çok uluslu bir toplumsal yapıya sahip olması ve devleti oluşturan farklı milletlerin özellikle son dönemde isyanlarla anılmasının etkisi büyüktür.

Kişilerin içinde bulundukları toplumu sevmeleri, kendi milletlerini yüceltmek için gayret etmeleri olağan bir durumdur. Aksi hâlde toplumdaki aidiyet duygusunun, birlikteliğin oluşmayacağı bilinmektedir. Dergide sürekli olarak Türklük, gurur duyulacak bir durum olarak yansıtılmaktadır. Bulgular Taşdemir (2007), Durmuş (2007), Demircan (2006), Kıymaz (2015), Kıymaz (2011), Yılmaz (2018), Öğüt (2006), İnan (2012) ve Esmer (2007) ile örtüşmektedir. Söz konusu durumu Cumhuriyet’in ilk yıllarında Türk kimliğinin ön plana çıkarılmasının bir sonucu olarak değerlendirmek mümkündür.

Derginin Maarif Vekâleti gibi resmî bir kurum tarafından tetkik edilerek faydalı bulunması ve okullara da tavsiye edilmesinden hareketle Çocuk Yıldızı'nın toplumun ve devletin öncelik ve değerleriyle uyumlu bir çizgi içerisinde yayın hayatını sürdürdüğü sonucuna ulaşmak mümkündür. İlgili literatüre incelendiğinde benzer sonuçlar görülmektedir (Balcı, 2002; Taşdemir, 2007).

Dil olarak dergiye bakıldığında genellikle anlaşılır sözcüklerin tercih edildiğini, cümlelerin uzunluk ve yapı olarak hitap ettiği kitleye uygun olduğunu söylemek mümkündür. Derginin yayımlandığı 1927-28, dilin sadeleştirilmesi konusunda hayli yol alındığı yıllardır. Ancak Çocuk Yıldızı'nın dili, aynı dönemde çıkmakta olan diğer çocuk dergilerinininkinden biraz daha sadedir (Kür, 1991: 543). Çalışmadaki bulguların Durmuş (2007), Balcı (2002), Taşdemir (2007), Yıldırım (2013) ve İnan (2012) ile örtüştüğü görülmektedir.

Tefrika olarak yayımlanan kimi metinlerin de merak duygusunu uyandırarak derginin takibini artıracak nitelikte olmasının da derginin olumlu yönleri arasında olduğu söylenebilir. Dergi yönetiminin böylece okur kitlesinin dergiyi satın almaya devam etmesini amaçladığı, aynı zamanda çocukların okuma alışkanlığı kazanmasında önemli bir unsur olan merak duygusunu canlı tutmayı hedeflediği söylenebilir. İlgili literatür incelendiğinde de benzer bulgulara rastlanır (Balcı, 2002; Ögüt, 2006).

Dergideki görseller genellikle tıpkı çizim şeklinde, özgün olmamakla birlikte dönem şartları göz önüne alındığında hem özellikle küçük yaş grubu çocuklar için metinleri tamamlayan hem de ilgi çekiciliği artıran unsurlar olarak görülmektedir. Ancak çocuk okur için önemli olan görsel unsurların nicelikçe az olduğu gözden kaçmamaktadır. Dergide görsel kullanımı maliyeti artıran bir unsur olduğu için dergi yönetiminin bu yolu seçtiği söylenebilir. Çalışmadaki bulguların Akdağ (2012), İnan (2012), Nacak (2018), Demiryürek (2009) ve Yıldırım (2013) ile örtüştüğü; Balcı (2002) ve Kıymaz (2015) ile farklılaştığı görülmektedir.

Çalışma sonucunda Çocuk Yıldızı adlı derginin çocuklar için metin türleri bağlamında zengin bir içeriğin yer aldığı hacimli bir dergi olduğu, dergide yer alan

içeriğın çocuklar için olumlu iletiler içerdığı, ayrıca derginin dönemin siyasal/politik ikliminden önemli oranda etkilendiğı tespit edilmiştir.

4.2. Öneriler

Çalışmanın sonuçlarından hareketle öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Çalışma sadece derginin Latin harflerine aktarılmış hâlini ve metin tür ve ileti dağılımını içerdüğinden Çocuk Yıldızı dergisinin içeriğıyle ilgili dergiyi farklı boyutlarıyla ele alan çalışmalar yapılmalıdır.
2. Dergide yer alan çocukların ilgisini çekebilecek metinlere günümüzde yayımlanan çocuk dergilerinde ve Türkçe ders kitaplarında yer verilmelidir.
3. Çocuk Yıldızı benzeri dergiler günümüzde de yayımlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKBAYRAK, Kübra (2014). “Erken Cumhuriyet Döneminde Sosyalleşme Aracı Olarak Süreli Çocuk Yayınları”, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AKDAĞ, Erhan (2012). “Sevimli Mecmua Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme)”, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- AYDIN, Kenan (2015). “Türkiye’de Çocuk Dergiciliği: Diyanet Çocuk Dergisinin İçerik Analizi”, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BALCI, Ahmet (2002). “Çocuklara Rehber Dergisinin Çocuk Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi”, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BOWEN, Glenn A. (2009). “Document Analysis As A Qualitative Research Method”, Qualitative Research Journal, S 9 (3), s.27-40.
- DEDİK, Burcu (2011). “‘Afacan’ Çocuk Dergisindeki Metinlerin Türk Aydınlanması Açısından İncelenmesi”, Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- DEMİRCAN, Candemir (2006). “Mektepli Gazetesinde Yer Alan Metinlerin İçeriğinin, Çocukların Bilişsel ve Ahlaki Gelişimlerine Katkısı (1-148. sayılar)”, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- DEMİRYÜREK, Gökçe (2009). “Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk Dergilerinin Yapısal Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi”, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- DURMUŞ, Abdulkadir (2007). “1897-1910 Yılları Arasında Çıkan Eski Harfli Çocuk Dergilerinin Çeviri Metinleri Üzerine”, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ESMER, Seyhan Kübra (2007). “Cumhuriyet Dönemi’nin İlk Yıllarında (1923-1928) Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki Tahkiyeli Çocuklara Değer Aktarımı Açısından Değerlendirilmesi”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- GENÇEL, Şeyma (1984). “Çocuk Dergileri”, Türkiye’de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984), İstanbul: Gelişim Yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 1. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 2. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 3. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 4. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 5. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 6. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 7. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 8. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- HOC AOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 9. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.

- HOCAOĞLU, Salim (1927). “Çocuk Yıldızı”, 10. sayı, İzmir: Türk Kitabevi yayınları.
- İNAN, Ruhi (2012). “Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergi ve Gazeteleri (Tahlilî Fihrist 1923-1940)”, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KARACA, Gülay (2010). “Edebi Çocuk Dergisi Kırmızıfare’deki Metinlerin Değer Aktarımına Katkıları (1-26. ve 94-106. sayılar)”, Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KARAYAZI, Nurgül (2017), “Cumhuriyet Dönemi Çeviri Çocuk Masallarında Kültürel Değişim (Eski Harfli Çocuk Yıldızı Dergisi Örneği)”, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6, 5, s.3326-3397.
- KIYMAZ, Mustafa Said (2011). “İleri Yavrutürk Dergisinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi [1976-1977]”, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KIYMAZ, Mustafa Said (2015). “Sürelî Çocuk Yayınlarında Edebi Türler ve Bu Türlerin Türkçe Öğretimine Katkıları (2011-2012)”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KÜÇÜK, Hüseyin (2008). “Talebe Defteri Çocuk Dergisi (İndeks, Seçme Metinler, Değerlendirme ve Sözlük)”, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- KÜR, İsmet (1991). “Türkiye’de Sürelî Çocuk Yayınları”, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- KOYUNCU, Ziya (2014). “Musavver Çocuk Postası Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı, İnceleme)”, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- NACAK, Fatih (2018). “Arkadaş Adlı Çocuk Dergisi (Çeviriyazı-İnceleme)”, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- OĞUZKAN, A. Ferhan (1987). “Dünya Çocuk Edebiyatının Ana Çizgileri”, (Haz. Mustafa Ruhi Şirin), “Çocuk Edebiyatı Yıllığı”, İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- OĞUZKAN, A. Ferhan (2006). “Çocuk Edebiyatı”, 8. Baskı, Ankara: Anı Yay.
- OKAY, Cüneyd (1999). “Eski Harfli Çocuk Dergileri”, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- ÖĞÜT, Nilüfer (2006). “Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitimindeki İşlevi”, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ÖVER, Sevilay (2013). “‘Çocuk Dostu’ İsimli Eski Harfli Çocuk Dergisinin Yeni Alfabe Aktarımı ve İncelenmesi”, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZTAN, Güven Gürkan (2013). “Türkiye’de Çocukluğun Politik İnşası”, 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- ŞAHİNBAŞ, Seniha (1991). “Yazılı Alman Basını İçinde Gençlik Basını”, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ŞİMŞEK, Tacettin (2002). “Çocuk Edebiyatı”, Ankara: Rengârenk Yayınları.
- ŞİMŞEK, Tacettin (2014). “Çocuk Edebiyatı Tarihine Ön Söz”, Türk Dili, CVII, 756, s.15-55.
- ŞİRİN, (Haz.) Mustafa Ruhi (2000). “99 Soruda Çocuk Edebiyatı”, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- TANRIKULU, Fatih (2008). “Mehmet Şemseddin’in Çocuk Dergiciliği”, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TAŞDEMİR, Ahmet Durmuş (2007). “ ‘Mektepli’ Çocuk Dergisi (İndeks, Seçme Metin ve Değerlendirme)”, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- TDK (2005). “Türkçe Sözlük”, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- TULUMCU, Feride İdi (2015). “Güncel Çocuk Dergilerinde Yer Alan Değerler”, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YAKAR, Yasin Mahmut (2018). “2005’ten Günümüze Çocuk Dergileri”, Hece, 2. Baskı, S.104-105, s. 63-72.
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2013). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- YILDIRIM, İlker Ozan (2013). “Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Resimli Dünya Dergisi”, Kilis: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ, Mehmet (2018). “TRT Çocuk Dergisinde Milli Değerler”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ, Oğuzhan (2013). “Fatih Erdoğan’ın Eserlerinin Eğitsel Değerler Açısından İncelenmesi”, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

EKLER

Ek 1

ÇOCUK YILDIZI

Sahibi ve müdürü: Hocaoglu Salim

Ek 2

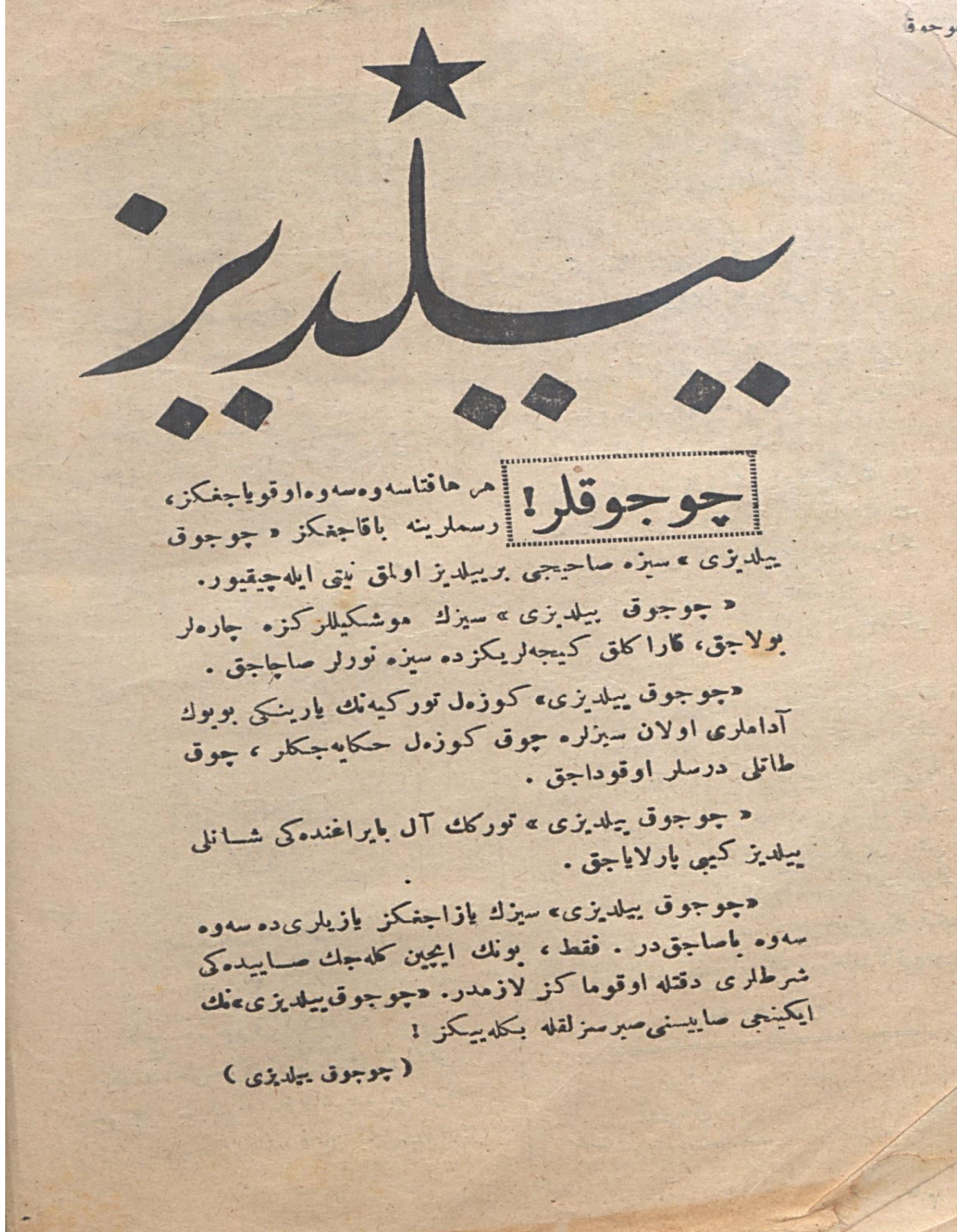

ÇOCUK YILDIZI

Her hafta Perşembe günleri çıkar çocuk mecmuası

Fiyatı 5 kuruştur

İdarehanesi: İzmir İkinci Beyler Sokağı Türk Kitaphanesi

YILDIZ

Çocuklar !

اداره خاھىسى :

ازمير: ايكنىچى
بكار سوقاغنده
تورك كتابخاھىسى

حقوق بىلىرى

آبۇر شىرطلىرى:

سەنەلەكى ۲۵۰
آلتى آيلقى ۱۳۰
غروشدەر

مەھافىتا پەرشىبە كۈنلىرى چىقار چوچوق جىمىۋەسى

ساھى : ۱

بىرىنجى سەنە

بىرىنجى كىشىرىن، ايكنىچى ھافىتا

ای تورك اوغلى !

ای تورك اوغلى ! بىل كە : سەن
دۇنيالىرى سوسىلەپەن بىر بىلىدىزىسك .
تورك ايله ازل دەن
بويوك كلىش، بويوك دوغمىش بىر قىزىسك .
ساچلىرىكك مەتەلى
جەھاندە يول آجان آلتون آناختار
تورك يوردىنىك مەتەلى
مەركىسى بىلىر نەلر يامىش، نە ياپار !

❦ ❦

بىكارچە بىل ھى ياوروم !
خائىن آللر سا كا قويۇقازدىلر .
دۇن آلتىكە جىلىز روم
كىيى ايكرىنج بىر لەكەنى يازدىلر .
فقط، بويوك قورتولدك !
يوكسەل آرتق ! باشك كوكە دوقانسىن !
ألىكەكى كول يوردك
جەنت اولسون، مەرجاھى نورلانسىن !

Ey Türk Oğlu!

ÖZ GEÇMİŞ

1987 yılında Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Kelkit'te Cumhuriyet İlköğretim Okulunda, ortaöğrenimini Erzincan'da Milliyet Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamladı. 2005 yılında kazandığı Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Eğitimi/ Türkçe Öğretmenliği lisans programından 2009 yılında mezun oldu. 2010 yılında Gümüşhane/Kelkit Deredolu İlköğretim Okulunda başladığı Türkçe Öğretmenliği görevine halen Kelkit'te Behiye Mustafa Doğan Ortaokulunda devam etmektedir.

